

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

(सान्वयं गूर्जरभाषांतरसहितं च)

॥ श्री वासुपूज्यचरित्रं (पांचमो भाग) ॥

(मूलकर्ता—श्रीवर्धमानसूरिः)

अन्वय सहित भाषांतर करनार तथा छपावी प्रसिद्ध करनार—पंडित श्रावक हीरालाल हंसराज.

(आ ग्रंथना अन्वय तथा भाषांतरना प्रसिद्ध कर्ताए सर्वहक स्वाधिन राख्या छे)

विक्रम संवत् १९८४

किमत रु. ७-०-०

सने १९२९

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९६५॥

॥ श्रीजिनाय नमः ॥

(श्रीचारित्रविजयगुरुभ्यो नमः)

(सान्वयं गूर्जरभाषांतरसहितं च)

॥ अथ श्री वासुपूज्यचरित्रं प्रारभ्यते ॥

(मूलकर्ता—श्रीवर्धमानसूरिः)

अन्वय तथा गुजराती भाषांतर कर्ता—पंडित श्रावक हीरालाल हंसराज—जामनगरवाळा

(तृतीयः सर्गः—पंचमो भागः)

इतश्च संख्यातीताब्धिद्वीपमण्डलवेष्टितः । द्वीपोऽस्ति जम्बूद्वीपाख्यो रत्नजम्बूद्रुमाङ्कितः ॥ १ ॥

अन्वयः—इतश्च संख्या अतीत अब्धि द्वीप मंडल वेष्टितः, रत्न जंबू द्रुम अंकितः जंबूद्वीप आख्यः द्वीपः अस्ति. ॥ १ ॥

अर्थः—इवे असंख्याता महासागरो तथा द्वीपोना समूहोथी वेरायेलो, तथा रत्नमय जंबूद्वीपना चिह्नवाळो, जंबूद्वीप नामनो द्वीप छे.

सान्वय

भाषांतर

॥९६५॥

स्फुरन्तौ परितो बिभ्रद् द्वौ रवी द्वौ हिमच्छवी । स्वर्णभूभृद्भौ यत्र चतुर्यामिकवानिव ॥ २ ॥

अन्वयः—यत्र परितः स्फुरन्तौ द्वौ रवी, द्वौ हिमच्छवी बिभ्रत्, चतुः यामिकवान् इव स्वर्ण भूभृद् भौ. ॥ २ ॥

अर्थः—जे जंबूद्वीपमां आसपास चक्रावो लेता बे सूर्यो, अने बे चंद्रोने धारण करनारो, जाणे चार चोकीदारोथी युक्त थयो होय नही ! एवो स्वर्णर्द्धि (मेरुपर्वत) शोभे छे. ॥ २ ॥

अन्तर्मेरुमणिस्तम्बां धर्मरक्षाविधौ बुधः । यः सदा विजयश्रेणिं वीरः फलकवद्दधौ ॥ ३ ॥

अन्वयः—धर्म रक्षा विधौ बुधः वीरः यः सदा, अंतरमेरु मणि स्तंभां विजयश्रेणिं फलकवत् दधौ. ॥ ३ ॥

अर्थः—धर्मनुं रक्षण करवानी विधिमां हुशीयार सुभटसरखो जे जंबूद्वीप हमेशां, बच्चे रहेला मेरुपर्वतरूपी दंडवाळी विजयोनी श्रेणिने ढालनीपेठे धारण करे छे. ॥ ३ ॥

कुग्राहो यः स्फुटक्षारो जलमूर्तिर्मलीमसः । रारटोति लुठन्भूमौ सिन्धुर्येन बहिः कृतः ॥ ४ ॥

अन्वयः—यः कुग्राहः, स्फुट क्षारः, जल मूर्तिः, मलीमसः, सिंधुः येन बहिःकृतः भूमौ लुठन् रारटीति. ॥ ४ ॥

अर्थः—जे दुष्ट मगरोवाळो (पक्षे—कदाग्रहवाळो,) प्रगटपणे क्षार धरनारो, जलमय आकारवाळो (पक्षे—मूर्खाइभरेलो) तथा अंतरमां मलीनता धारण करनारो छे, एवा लवणसमुद्रने जे जंबूद्वीपे बहार कहाडी मेलवाथी जमीनपर लोटतोथको ते भूमो मारी रड्या करे छे. ॥ ४ ॥

તત્રાસ્તિ ભારતં ક્ષેત્રં ષટ્ભૂખણ્ડાનિ યદ્ધૌ । ષળમન્ત્રમણ્ડલાનીવ રક્ષિતં ષડ્વિધાત્મનઃ ॥ ૫ ॥

અન્વયઃ—તત્ર ભારતં ક્ષેત્રં અસ્તિ, યત્ ષડ્વિધ આત્મનઃ રક્ષિતું ષળમન્ત્ર મંડલાનિ ઇવ ષટ્ ભૂખંડાનિ દધૌ. ॥ ૫ ॥

અર્થઃ—તે જંબૂદ્વીપમાં ભારતનામનું ક્ષેત્ર છે, કે જે ષટ્કાય જીવોનું રક્ષણ કરવામાટે જાણે છ પ્રકારના મંત્રોના મંડલોને ધારણ કરતું હોય નહીં ! તેમ છ ભૂમિખંડોને ધારણ કરે છે. ॥ ૫ ॥

અવનીવનિતાભાલસ્થલલીલાયિતસ્પૃશિ । યત્ર શ્રીખણ્ડરેખેવ રાજતે રાજતો ગિરિઃ ॥ ૬ ॥

અન્વયઃ—અવની વનિતા ભાલ સ્થલ લીલાયિત સ્પૃશિ યત્ર શ્રીખંડ રેખા ઇવ રાજતઃ ગિરિઃ રાજતે. ॥ ૬ ॥

અર્થઃ—પૃથ્વીરૂપી સ્ત્રીના લલાટસ્થલની શોભાને ધારણ કરનારા, એવા જે ભરતક્ષેત્રમાં (તે લલાટમાં ચિતરેલી) ચંદનની પીઠ-સરખો રૂપ્યમય વૈતાલ્યપર્વત શોભે છે. ॥ ૬ ॥

ઇહાસ્તિ હાસ્તિકસ્તોમમદાર્દ્રીભૂતભૂતલા । સંપત્સંપાદિતસ્વર્ગકમ્પા ચમ્પાભિધા પુરી ॥ ૭ ॥

અન્વયઃ—ઇહ હાસ્તિક સ્તોમ મદ આર્દ્રીભૂત ભૂતલા, સંપત્ સંપાદિત સ્વર્ગકંપા ચંપા અભિધા પુરી અસ્તિ. ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—તે ભરતક્ષેત્રમાં હાથીઓના સમૂહના મદથી ખીંજાણાં પૃથ્વીતલવાલી, તથા સંપદાથી સ્વર્ગને પળ કંપાવનારી ચંપા નામની નગરી છે. ॥ ૭ ॥

કૃતપાપવિષગ્રાસાઃ પ્રાસાદાઃ કામમર્હતામ્ । યસ્યાં પતાકાજિહ્વાગ્રૈર્લિહન્તીવ સુધાકરમ્ ॥ ૮ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९६८॥

अन्वयः—यस्यां कृत पाप विष ग्रासाः अर्हतां प्रासादाः पताका जिह्वा अग्रैः सुधाकरं कामं लिहन्ति इव. ॥ ८ ॥
अर्थः—जे नगरीमां करेल छे पापोरूपी विषनुं प्राशन जेओए, एवा श्रीतीर्थंकरप्रभुओनां मंदिरो, पताकाओरूपी जिह्वाओना अ-
ग्रभागोवडे जाणे अमृतमय चंद्रने खूब चाटतां होय नही ! (तेम शोभे छे) ॥ ८ ॥

यस्यामनुपमानोऽपि सोपमानोऽभवजनः । मणिमन्दिरभूमीषु स्वैरेव प्रतिबिम्बितैः ॥ ९ ॥

अन्वयः—यस्यां अनुपमानः अपि जनः मणि मंदिर भूमिषु स्वैः एव प्रतिबिम्बितैः स उपमानः अभवत्. ॥ ९ ॥
अर्थः—जे नगरीमां उपमानविनाना (अनुपम) माणसो पण, मणिओथी बनावेलां घरोनी भूमिमां पोतानांज प्रतिबिंबोवडे उप-
मानवाळा (चोकस मापवाळां) थइ जाय छे. ॥ ९ ॥

निर्निमेषा मिथो रूपदर्शनाद्दम्पतीव्रजाः । धर्मक्षेत्रे बभुर्यत्र स्वर्गपौरा इवागताः ॥ १० ॥

अन्वयः—मिथः रूप दर्शनात् निर्निमेषाः दंपती व्रजाः, धर्म क्षेत्रे यत्र स्वर्ग पौराः आगताः इव बभुः. ॥ १० ॥
अर्थः—परस्पर रूप जोवामां निमेषरहित आंखोवाळा स्त्रीभर्तारना समूहो, धर्मना स्थानरूप एवी जे नगरीमां, जाणे स्वर्गना ना-
गरिको आव्या होय नही ! तेम शोभता हता. ॥ १० ॥

रत्नकुम्भा धृताः प्रोच्चैर्यत्र चैत्यैः सतां पुरः । मोहध्वान्तद्रुहो दीपा इव मोक्षाध्वदर्शने ॥ ११ ॥

अन्वयः—यत्र सतां मोक्ष अध्व दर्शने, प्रोच्चैः चैत्यैः पुरः धृताः, मोह ध्वांत द्रुहः दीपाः इव रत्न कुंभाः (रेजुः.) ॥ ११ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९६८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९६९॥

अर्थः—वली जे नगरमां सज्जनोने मोक्षनो मार्ग देखाडवामाटे उंचां जिनमंदिरोए आगळ धरेला, अने मोहरूपी अंधकारनो नाश करनारा दीपकोसरखा रत्नोना कळशो (शोभता हता.) ॥ ११ ॥

इक्ष्वाकुकुलराजीवलक्ष्मीसंजीवनौषधम् । तत्र प्रतापोष्णवसुर्वसुपूज्योऽभवन्नृपः ॥ १२ ॥

अन्वयः—तत्र इक्ष्वाकु कुल राजीव लक्ष्मी संजीवन औषधं, प्रताप उष्ण वसुः, वसुपूज्यः नृपः अभवत्. ॥ १२ ॥

अर्थः—ते नगरमां इक्ष्वाकुवंशरूपी कमलनी शोभा वधारवाने औषधसरखो, अने प्रतापवडे सूर्यसरखो वसुपूज्य नामे राजा हतो. शोषिता यत्प्रतापेन द्विषतां शौर्यवल्लयः । पत्रैरिवासिभिर्भ्रष्टैः रणारण्यमपूरयन् ॥ १३ ॥

अन्वयः—यत् प्रतापेन शोषिताः द्विषतां शौर्यं वल्लयः, भ्रष्टैः पत्रैः इव असिभिः रणं अरण्यं अपूरयन्. ॥ १३ ॥

अर्थः—जेना प्रतापथी सूकाइ गयेली, शत्रुओनी शूरवीरतारूपी वेलडीओए, जाणे (पोतानां) खरी पडेलां पांदडांओवडे करीने होय नही ! तेम (सरी पडेली) तलवारोवडे रणांगणरूपी वनने भरी मूक्युं हतुं. ॥ १३ ॥

कामधुग्दुग्धनिर्धौते चिन्तामणिशिलातले । कल्पद्रुकुसुमाकीर्णे यद्दानश्रीर्नटत्यहो ॥ १४ ॥

अन्वयः—अहो ! यत् दानं श्रीः कामधुक् दुग्धं निर्धौते, कल्पद्रु कुसुम आकीर्णे चिन्तामणि शिला तले नटति. ॥ १४ ॥

अर्थः—अहो ! जे राजाना दाननी लक्ष्मी, कामधेनुना दूधथी धोयेला, तथा कल्पवृक्षोनां पुष्पोवडे आच्छादित करेला, चिन्तामणि रत्नरूपी शीलातलपर नाचती हती. ॥ १४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९६९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७०॥

नित्यं यदीयधर्मस्य वर्धमानस्य सर्वतः । चैत्यश्रियः स्म तन्वन्ति न्युञ्छनानि ध्वजाञ्चलैः ॥ १५ ॥

अन्वयः—नित्यं सर्वतः वर्धमानस्य यदीय धर्मस्य चैत्य श्रियः ध्वज अंचलैः न्युञ्छनानि तन्वन्ति स्म. ॥ १५ ॥

अर्थः—हमेशां चोतरफथी वृद्धि पामता, एवा जे राजाना धर्मना, जिनमंदिरनी लक्ष्मीओ, (पोतानी) ध्वजाओना छेडाओवडे ओवारणा लेती हती. ॥ १५ ॥

निःसृतां रणरेणुभ्यः स्नातामर्थिमुदश्रुभिः । चैत्यधूपनधूमैर्यः प्रियां कीर्तिमधूपयत् ॥ १६ ॥

अन्वयः—रण रेणुभ्यः निःसृतां, अर्थि मुद् अश्रुभिः स्नातां, प्रियां कीर्तिं यः चैत्य धूपन धूमैः अधूपयत्. ॥ १६ ॥

अर्थः—रणसंग्रामनी रजथी (रजोटाइने बहार) निकळेली, (तथा पछी) याचकोना हर्षना आंसुओवडे स्नान करी साफ थयेली, (पोतानी) कीर्तिरूपी प्रियाने जे राजा जिनमंदिरमां प्रगटावेला धूपना धूमाडाथी धूपीने (सुगंधी करतो हतो.) ॥ १६ ॥

तस्याग्रमहिषी जज्ञे स्वर्गस्त्रीजयिनी जया । जितं भासेव वक्त्रेन्दोर्नासीद्यस्याः स्मितं बहिः ॥ १७ ॥

अन्वयः—तस्य स्वर्ग स्त्री जयिनी जया अग्रमहिषी जज्ञे, यस्याः वक्त्रे इंदोः भासा जितं इव बहिः स्मितं न आसीत्. ॥ १७ ॥

अर्थः—ते राजानी देवांगनाओने पण जीतनारी जयानामनी पट्टराणी हती, के जेणीना मुखरूपी चंद्रनी कांतिथी जाणे जीतायुं होय नही ! तेम (तेणीनुं) हास्य बहार (देखातुं) नहोतुं. ॥ १७ ॥

त्रैलोक्यस्त्रीजयप्राप्तपताकात्रितयोपमम् । कम्बुकण्ठ्या ध्रुवं कण्ठस्तस्या रेखात्रयं दधौ ॥ १८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९७०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७१॥

अन्वयः—युवं त्रैलोक्य स्त्री जय प्राप्त पताका त्रितय उपमं, रेखा त्वयं कंबु कंठ्याः तस्याः कंठः दधौ. ॥ १८ ॥

अर्थः—खरेखर त्रणे लोकोनी स्त्रीओने जीतवाथी मळेरी तण जयपताकासरखी त्रण रेखाओने, शंखसरखा कंठवाळी एवी ते राणीनो कंठ धारण करतो हतो. ॥ १८ ॥

अङ्गुलीपल्लवोल्लासि नखांशुकुसुमाश्रितम् । असेवि भूपट्भृङ्गैर्यस्या बाहुलतायुगम् ॥ १९ ॥

अन्वयः—अङ्गुली पल्लव उल्लासि, नख अंशुकुसुम अंचितं, यस्याः बाहु लता युगं भूप ट्भृङ्गैः असेवि. ॥ १९ ॥

अर्थः—आंगळीओरूपी नवीन पल्लवोथी शोभती, तथा नखोना किरणोरूपी पुष्पोथी मंडित थयेली, एवी जे राणीना बन्ने हाथोरूपी लतानी जोडीने राजानी दृष्टिरूपी भमराओ सेवता हता. ॥ १९ ॥

काञ्चीपट्टो नितम्बेऽस्ति मदधःस्थेऽपि नो मयि । इतोव दुःखितस्तस्या मध्यदेशः कृशोऽभवत् ॥ २० ॥

अन्वयः—मत् अधःस्थे अपि नितंबे कांचीपट्टः अस्ति, मयि नो इति दुःखितः इव तस्याः मध्य देशः कृशः अभवत्. ॥ २० ॥

अर्थः—माराथी नीचे रहेला, एवा पण नितंबस्थलपर कंदोरो पहेराव्यो छे, अने मने तो (कांइं पहेराव्युं) नथी, एम विचारीने जाणे दुभायो होय नही ! तेम तेणीनो मध्यप्रदेश पातळो थयो हतो ॥ २० ॥

अब्जे एव क्रमौ यस्या न हंसो यदसेवत । गतिनिर्जयलज्जैव जानीमस्तत्र कारणम् ॥ २१ ॥

अन्वयः—हंसः अब्जे एव यस्याः क्रमौ यत् न असेवत, तत्र गति निर्जय लज्जा एव कारणं जानीमः ॥ २१ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९७१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७२॥

अर्थः—हंस कमलरूपज एवां तेणीना चरणोने जे नही सेवतो हतो, तेना संबंधमां (तेणीनी) गतिथी थयेला (पोताना) पराजय-
थी (उत्पन्न थयेली) लज्जानेज अमो कारणमूत मानीए छीये. ॥ २१ ॥

सत्यप्यन्तःपुरे तस्यां रेमे क्षमापतिमानसम् । लक्ष्ये नक्षत्रलक्षेऽपि चक्षुश्चन्द्रतनौ व्रजेत् ॥ २२ ॥

अन्वयः—अंतःपुरे सति अपि क्षमापति मानसं तस्यां रेमे, नक्षत्र लक्षे लक्ष्ये अपि चक्षुः चंद्र तनौ व्रजेत्. ॥ २२ ॥

अर्थः—(बीजी घणी) राणीओ होवा छतां पण, राजानुं मन ते जयाराणीमांज रमतुं हतुं, (केमके) लाखोगमे ताराओ दृष्टि पडतां
छतां पण, आंख चंद्रना बिंबपर जइ ठेरे छे. ॥ २२ ॥

तस्य विश्वम्भराभर्तुः प्रतापमिव सेवितुम् । एकदागच्छदुग्रोष्मा ग्रीष्मोऽत्युग्रत्वलब्धये ॥ २३ ॥

अन्वयः—एकदा तस्य विश्वंभरा भर्तुः प्रतापं सेवितुं इव, उदग्र उष्मा ग्रीष्मः अति उग्रत्व लब्धये आगच्छत्. ॥ २३ ॥

अर्थः—एक समये ते राजाना प्रतापने सेववामाटे जाणे होय नही ! तेम भयंकर तापवाळो ग्रीष्मऋतु, अति उग्रपणुं मेळववामाटे आव्यो.

हेलया कवलीकृत्य सकलामपि यामिनीम् । स्वाद्वैतमिव निर्मातुमवर्धत दिनोच्चयः ॥ २४ ॥

अन्वयः—सकलां अपि यामिनीं हेलया कवलीकृत्य, दिन उच्चयः स्व अद्वैतं निर्मातुं इव अवर्धत. ॥ २४ ॥

अर्थ—समस्त रात्रीनो पण रमतमात्रमां कोळीयो करी जइने दिवसोनो समूह, पोतानुं अद्वैतपणुं रचवामाटे जाणे होय नही ! तेम
दृढि पामवा लाग्यो. ॥ २४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९७२॥

प्रतापाधिक्यमालोक्य द्विषतो दिवसेशितुः । दुःखादिव कृशीभावमभजन्त भृशं निशाः ॥ २५ ॥

अन्वयः—द्विषतः दिवस ईशितुः प्रताप आधिक्यं आलोक्य दुःखात् इव निशाः भृशं कृशीभावं अभजन्त. ॥ २५ ॥

अर्थः—(पोताना) शत्रुरूप सूर्यना प्रतापनुं अधिकपणुं जोइने जाणे दुःखथी होय नही ! तेम रात्रिओ अत्यंत डुबळी (डुंकी) थवा लागी. ॥ २५ ॥

सरोवरसरिद्वारिशोषे तोषेण कूपगाः । विश्वोपकारसाम्राज्यात्प्रापुरापस्तुषारताम् ॥ २६ ॥

अन्वयः—सरोवर सरित् वारि शोषे, विश्व उपकार साम्राज्यात् तोषेण कूपगाः आपः तुषारतां प्राप्नुः. ॥ २६ ॥

अर्थः—सरोवरो तथा नदीओनां पाणी सूकाइ जवाथी जगतपर उपकार करवामाटेनुं साम्राज्य (पोताने) मळवाथी जाणे गर्बथी कूआनां पाणी शीतल थवा लाग्यां. ॥ २६ ॥

आकर्षन्ति ध्रुवं वारि करा भानोर्धरातलात् । जलैः क्लिन्नानि यत्सङ्गादङ्गान्यङ्गभृतां यतः ॥ २७ ॥

अन्वयः—भानोः कराः ध्रुवं धरा तलात् वारि आकर्षन्ति, यतः यत् संगत् अंगभृतां अंगानि जलैः क्लिन्नानि. ॥ २७ ॥

अर्थः—(ग्रीष्म ऋतुमां) सूर्यनां किरणो खरेखर पृथ्वीतलपरथी जलने खेंची जाय छे, केमके जे किरणोना संगथी प्राणीओनां शरीर (पसीनाना) जलवडे भीनां थाय छे. ॥ २७ ॥

तप्ता तपनतापेन च्छायापि हि महोरुहाम् । ययौ मध्यंदिने मूलमालवालाम्बुशीतलम् ॥ २८ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७४॥

अन्वयः—तपन तापेन तप्ता महीरुहां छाया अपि हि मध्यादिने आलवाल अंबु शीतलं मूलं ययौ. ॥ २८ ॥
अर्थः—सूर्यना तापथी तपेली वृक्षोनी छाया पण (ठंडकमाटे) खरेखर मध्याह्नकाळे, क्यारामां (नाखेलां) जलवडे शीतल थ-
येलां (वृक्षोनां) मूलपासे जवा लागी. ॥ २८ ॥

यस्तप्तैः शान्तये सेव्यः सोऽपि तप्तौ मरुद्ववौ । इति भूपो हिमश्वासप्रियासत्तिं न सोऽमुचत् ॥ २९ ॥

अन्वयः—तप्तैः शान्तये यः सेव्यः सः मरुत् अपि तप्तः ववौ, इति सः भूपः हिमश्वास प्रिया आसत्तिं न अमुचत्. ॥ २९ ॥
अर्थः—(सूर्यना तापथी) तपेला प्राणीओ शान्तिमाटे जे वायुने सेवे, ते वायु पण तपेलो (उन्हो) वावा लाग्यो, तेथी (जाणे
अकळायेलो) ते वसुपूज्य राजा ठंडा श्वासोश्वासवाळी ते जयाराणीनुं पडखुं छोडतो नही. ॥ २९ ॥

तदा च पूरयित्वायुः सागरोपमविंशतिम् । ज्येष्ठे नवम्यां शुक्लायां चन्द्रे शतभिषग्गते ॥ ३० ॥

स प्राणताज्जयाकुक्षिं प्राप पद्मोत्तरामरः । शुक्तिं मुक्तोद्भवमयः पयःकण इवाम्बुदात् ॥ ३१ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—च तदा मुक्ता उद्भवमयः पयःकणः अंबुदात् शुक्तिं इव, सः पद्मोत्तर अमरः सागरोपमविंशतिं आयुः पूरयित्वा प्रा-
णतात्, ज्येष्ठे शुक्लायां नवम्यां शतभिषग्गते चंद्रे जयाकुक्षिं प्राप. ॥ ३० ॥ ३१ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—हवे ते वखते मुक्ताफलनी उत्पत्ति करनारो जलबिंदु वादळांमांथी जेम छीपमां पडे छे, तेम ते पद्मोत्तरराजानो देवरूप
जीव, वीश सागरोपमनुं आयु संपूर्ण करीने प्राणत देवलोकमांथी (चवीने) ज्येष्ठमासनी शुक्लपक्षनी नवमीने दिवसे शतभिषग

सान्वय

भाषांतर

॥९७४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७५॥

नक्षत्रसाथे चंद्रनो योग मलते छते ते जयाराणीनी कुक्षिमां उत्पन्न थयो. ॥ ३० ॥ ३१ ॥ युग्मं ॥

तदात्यद्भुतसंभूतभर्मभित्तिमनोरमे । नीलाश्मस्तम्भावष्टम्भरत्नपाञ्चालिकाञ्चिते ॥ ३२ ॥

वर्तुलामलमुक्तावचूलितोल्लोचमञ्जुले । अस्तोकालोकमाणिक्यदीपध्वस्ततमस्तमे ॥ ३३ ॥

उत्फुल्लमल्लिकापुष्पप्रकरामोदसंपदि । दह्यमानाग्र्यकस्तूरीकर्पूरागुरुधूपने ॥ ३४ ॥

शोभाभिभूतजम्भारिविमाने वासवेश्मनि । दुकूलास्तीर्णसत्तूलातुल्यपल्यङ्कसंश्रया ॥ ३५ ॥

सर्वसौख्यमयस्वल्पनिद्रामुद्रितलोचना । अतिव्यक्ताञ्जयादेवी स्वप्नानेतानवैक्षत ॥ ३६ ॥ पञ्चभिः कुलकं ॥

अन्वयः—तदा अति अद्भुत संभूत भर्म भित्ति मनोरमे, नील अश्म स्तंभ अवष्टंभ रत्न पांचालिका अंचिते, ॥ ३२ ॥ वर्तुल अमल मुक्ता अवचूलित उल्लोच मंजुले, अस्तोक आलोक माणिक्य दीप ध्वस्त तमस्तमे ॥ ३३ ॥ उत्फुल्ल मल्लिका पुष्प प्रकर आमोद संपदि. दह्यमान अग्र्य कस्तूरी कर्पूर अगुरु धूपने, ॥ ३४ ॥ शोभा अभिभूत जंभारि विमाने, वासवेश्मनि, दुकूल आस्तीर्ण सत्तूल अतुल्य पल्यंक संश्रया, ॥ ३५ ॥ सर्व सौख्यमय स्वल्प निद्रा मुद्रित लोचना, जयादेवी अतिव्यक्तान् एतान् स्वप्नान् अवैक्षत. ॥ ३६ ॥ पञ्चभिः कुलकं ॥

अर्थः—ते वसते अत्यंत आश्चर्यकारक बनावेली सुवर्णनी भींतोथी मनोहर, नीलमना स्तंभोमां जडैली रत्नोनी पुतळीओथी

सान्वय

भाषांतर

॥९७५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७६॥

शोभिता, ॥ ३२ ॥ गोळ अने निर्मल मोतीओना झूमखाओवाळा चंद्रवाओथी आनंद उपजावता, अति तेजस्वी माणिक्योना दीवा-
ओथी नष्ट थयेल छे अति अंधकार जेमांथी, ॥ ३३ ॥ विकस्वर थयेलां मालतीनां पुष्पोना समूहनी सुगंधिनी संपदावाला, प्रगटेल
छे उंची कस्तूरी, कपूर, तथा अगुरुनो धूप जेमां, ॥ ३४ ॥ शोभाथी पराजित करेल छे इंद्रना विमानने जेणे, एवा वासभुवनमां,
रेशमी चादर जेनापर पाथरी छे एवी उत्तम सुकुमाल रुनी शय्यावाळा अनुपम पलंगपर पोढेली, ॥ ३५ ॥ तथा सर्व प्रकारनां
सुखोवाळी स्वल्प निद्रावडे वीचायेल नेत्रोवाळी एवी ते जयादेवीराणीए नीचे जणाव्यामुजव अतिस्पष्ट स्वप्नोने जोयां. ॥ ३६ ॥

मत्स्वामिसेव्यस्त्वत्सूनुरयं देवि भविष्यति । इतीवाख्यातुमायातं सैरावतमलोकत ॥ ३७ ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! अयं त्वत्सूनुः मत्स्वामि सेव्यः भविष्यति, इति आख्यातुं इव आयातं सैरावतं सा अलोकत. ॥ ३७ ॥

अर्थः—हे देवि ! आ तमारा पुत्र मारा स्वामी (इंद्रने पण) सेववालायक थशे, एम कहेवामाटे जाणे आवेल होय नही ! एवा
सैरावत हाथीने ते राणीए जोयो. ॥ ३७ ॥

क्षमाभारवहो मद्वद्भावी ते देवि नन्दनः । इतीवाग्रे स्थितं साक्षादद्राक्षीद् वृषभं जया ॥ ३८ ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! ते नन्दनः मद्वत् क्षमा भार वहः भावी, इति साक्षात् अग्रे स्थितं इव वृषभं जया अद्राक्षीत्. ॥ ३८ ॥

अर्थः—हे देवि ! तमारा पुत्र मारीपेठे पृथ्वीनो भार उपाडनारा थशे, एम (कहेवामाटे) जाणे साक्षात् आगळ आवी उभेला
वृषभने ते जयाराणीए दीठो. ॥ ३८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९७६॥

त्वत्सूनुर्द्वेषमत्तेमं हन्तायं मद्वदित्यथ । विज्ञापकमिवैक्षिष्ट सुमुखी नखरायुधम् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—अथ त्वत्सूनुः मद्वत् द्वेष मत्त इमं हन्ता इति विज्ञापकं इव नखरायुधं सुमुखी वैक्षिष्ट. ॥ ३९ ॥

अर्थः—पत्नी तमारो पुत्र मारीपेठे द्वेषरूपी मदोन्मत्त हाथीने मारशे, एम जाणे जणावतो होय नही ! एवा सिंहने ते उत्तम मुखवाळी जयाराणीए जोयो. ॥ ३९ ॥

त्वत्सूनुमाश्रिताया मे देवि चापलदूषणम् । यास्यतीतीव विज्ञप्त्यै प्राप्तां लक्ष्मीं ददर्श सा ॥ ४० ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! त्वत्सूनुं आश्रितायाः मे चापल दूषणं यास्यति, इति विज्ञप्त्यै प्राप्तां इव लक्ष्मीं सा ददर्श. ॥ ४० ॥

अर्थः—हे देवि ! आपना पुत्रनो आश्रय करवाथी मारुं चपलपणानुं दूषण चाल्युं जशे, एम विनंति करवाने जाणे आवी होय नही ! एवी लक्ष्मीदेवीने तेणीए दीठी. ॥ ४० ॥

देवि त्वन्नन्दनो मद्वद्भावी सत्कीर्तिसौरभः । इति व्याख्यायिनीमग्रे सापश्यत्कुसुमस्रजम् ॥ ४१ ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! त्वत् नंदनः मद्वत् सत्कीर्ति सौरभः भावी, इति व्याख्यायिनीं कुसुमस्रजं सा अग्रे अपश्यत्. ॥ ४१ ॥

अर्थः—हे देवि ! तमारो पुत्र मारीपेठे उत्तम प्रकारनी कीर्तिरूपी सुगंधिवाळो थशे, एम कहेती पुष्पमाळाने तेणीए (पोतानी) आगळ जोड. ॥ ४१ ॥

त्वत्पुत्रवदनौपम्यं बुधैर्दायिष्यते मम । इत्याख्यातुमिवाभ्येतमियं पूर्णेन्दुमैक्षत ॥ ४२ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९७८॥

अन्वयः—त्वत्पुत्रवदन औपम्यं मम बुधैः दायिष्यते, इति आख्यातुं अभ्येतं इव पूर्णैदुं इयं ऐक्षत. ॥ ४२ ॥
अर्थः—(हे देवी!) तमारा पुत्रना मुखनी उपमा मने देवोतरफथी प्राप्त थशे, एम कहेवामाटे जाणे आव्यो होय नही ! एवा संपूर्ण चंद्रने तेणीए जोयो. ॥ ४२ ॥

हन्ता मोहमयीं रात्रिं त्वद्भूरयमहं यथा । इति ज्ञापयितुं मन्ये स्थितमैक्षत सा रविम् ॥ ४३ ॥

अन्वयः—यथा अहं (तथा) अयं त्वद्भूः मोहमयीं रात्रिं हन्ता, इति ज्ञापयितुं स्थितं रविं सा ऐक्षत, मन्ये. ॥ ४३ ॥
अर्थः—जेम हुं तेम आ तमारो पुत्र मोहमय रात्रिनो विनाश करशे, (जाणे) एम कहेवामाटे आवी उभेला सूर्यने तेणीए जोयो, एम हुं मानुं छुं. ॥ ४३ ॥

अमुं वंशे ध्वजं देवि स्वं पुत्रं विद्धि मामिव । इतीव वक्तुमग्रस्थं ध्वजमेषा व्यभालयत् ॥ ४४ ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! मां इव अमुं स्वं पुत्रं वंशे ध्वजं विद्धि ? इति वक्तुं इव अग्रस्थं ध्वजं एषा व्यभालयत्. ॥ ४४ ॥
अर्थः—हे देवि ! मारीपेठे आ तमारा पुत्रने (पण) कुलमां ध्वजसमान जाणजो ? एम कहेवामाटे जाणे आगळ आवीने उभो होय नही ! एवा ध्वजने तेणीए जोयो. ॥ ४४ ॥

स्थानं ज्ञानादिरत्नानां मद्रत्ते भविता सुतः । इतीव गदितुं प्राप्तं निधिकुम्भं ददर्श सा ॥ ४५ ॥

अन्वयः—मद्रत् ते सुतः ज्ञानादि रत्नानां स्थानं भविता, इति गदितुं इव प्राप्तं निधिकुम्भं सा ददर्श. ॥ ४५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९७८॥

अर्थः—(हे देवि !) मारीपेठे तमारा पुत्र (पण) ज्ञान आदिक रत्नोना स्थानरूप थशे, एम कहेवा माटे जाणे आवेलो होय नही ! एवा निधान कळशने तेणीए जोयो. ॥ ४५ ॥

मद्वदेष जगत्तृष्णां छेत्ता त्वत्तनुभूरिति । शङ्के कथयितुं पद्मसरः साग्रस्थमैक्षत ॥ ४६ ॥

अन्वयः—मद्वत् एषः त्वत्तनुभूः जगत् तृष्णां छेत्ता, इति कथयितुं अग्रस्थं पद्मसरः सा ऐक्षत, शंके. ॥ ४६ ॥

अर्थः—मारीपेठे आ तमारा पुत्र जगतनी तृष्णानो नाश करशे, (जाणे) एम कहेवामाटे अगाडी आवी रहेलां पद्मसरोवरने तेणीए दीठुं, एवी हुं शंका करुं लुं. ॥ ४६ ॥

गम्भीरोऽहमिव त्वद्भूर्भावीति गदितुं किल ॥ रत्नाकरमुपेतं सा पश्यतिस्म नृपप्रिया ॥ ४७ ॥

अन्वयः—अहं इव त्वद्भूः गंभीरः भावी, इति किल गदितुं उपेतं रत्नाकरं सा नृपप्रिया पश्यतिस्म. ॥ ४७ ॥

अर्थः—मारीपेठे तमारा पुत्र पण गंभीर थशे, एम जाणे कहेवामाटे आव्यो होय नही ! एवा महासागरने ते जयाराणीए दीठो.

निर्भाग्यैर्दुर्लभस्त्वद्भूर्मद्वदेष भविष्यति । इतीव शंसितुं प्राप्तं विमानं सा व्यलोकयत् ॥ ४८ ॥

अन्वयः—मद्वत् एषः त्वद्भूः निर्भाग्यैः दुर्लभः भविष्यति, इति शंसितुं इव प्राप्तं विमानं सा व्यलोकयत्. ॥ ४८ ॥

अर्थः—मारीपेठे आ तमारो पुत्र भाग्यहीन जीवोने दुष्प्राप्य थशे, एम कहेवामाटे जाणे आव्युं होय नही ! एवां विमानने तेणीए जोयुं. ॥ ४८ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८०॥

त्वद्भूभावी जगद्भूषा मद्ददेष इति ध्रुवम् । आख्यातुमागतं रत्नस्थालमालोकते स्म सा ॥ ४९ ॥

अन्वयः—मद्दत् एषः त्वद्भूः ध्रुवं जगत् भूषा भावी, इति आख्यातुं आगतं रत्नस्थालं सा आलोकतेस्म. ॥ ४९ ॥

अर्थः—मारीपेठे आ तमारा पुत्र खरेखर जगतना आभूषणरूप थशे, एम कहेवाने (जाणे) आवेला रत्नोथी भरेला स्थालने तेणीए जोयो. ॥ ४९ ॥

कर्मेन्धनानि त्वत्सूनोर्ध्यानं धक्ष्यत्यहं यथा । इतीव वक्तुमग्रस्थं साग्निं निर्धूममैक्षत ॥ ५० ॥

अन्वयः—अहं यथा त्वत्सूनोः ध्यानं कर्म इन्धनानि धक्ष्यति, इति वक्तुं इव अग्रस्थं निर्धूमं अग्निं सा ऐक्षत. ॥ ५० ॥

अर्थः—मारीपेठे तमारा पुत्रनुं ध्यान कर्मोरूपी काष्ठोने बाळी नाखशे, जाणे एम कहेवामाटे (पोतानी) पासे आवी रहेला धू-माडारहित अग्निने तेणीए जोयो. ॥ ५० ॥

समालोकत तत्कालमुन्मेषान्तरितेष्वसौ । मुखे विशन्ति वस्तूनि स्वप्नेष्वेवं चतुर्दश ॥ ५१ ॥

अन्वयः—एवं असौ तत्कालं उन्मेष अंतरितेषु स्वप्नेषु मुखे विशन्ति चतुर्दश वस्तूनि समालोकत. ॥ ५१ ॥

अर्थः—एवीरीते तेणीए ते वखते आंख उघाडवा जेटलां अंतरवाळां स्वप्नोमां मुखमां दाखल थती ते चौद वस्तुओने दीठी.

अथाशु निद्रापर्यन्ते पर्यङ्कादियमुत्थिता । पत्युश्चकार चतुरा चाटुवाचां प्रपञ्चनम् ॥ ५२ ॥

अन्वयः—अथ निद्रा पर्यन्ते इयं आशु पर्यंकात् उत्थिता, चतुरा पत्युः चाटु वाचां प्रपञ्चनं चकार. ॥ ५२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८०॥

अर्थः—पत्नी निद्रा उठी गयाबाद ते तुरत पलंगपरथी उठी, तथा ते चतुर राणी, (पोताना) स्वामीपासे (जइने) मिष्ट वचनोनी रचना करवा लागी, (अर्थात् मिष्ट वचनोवडे बोली.) ॥ ५२ ॥

साथ पृथ्वीभुजि प्रीतिजुषि संजातजागरे । स्वप्नांश्चतुर्दश स्पष्टतरदृष्टानधीकथत् ॥ ५३ ॥

अन्वयः—अथ प्रीतिजुषि पृथ्वीभुजि संजात जागरे सा स्पष्टतर दृष्टान् चतुर्दश स्वप्नान् अधीकथत्. ॥ ५३ ॥

अर्थः—पत्नी प्रेमवाळो ते राजा जाग्याबाद तेणीए वधारे स्पष्टपणे जोयेलां ते चौदे स्वप्नो (तेने) कही संभळाव्यां. ॥ ५३ ॥

अमन्दानन्दसंदर्भगर्भं भूपतिरभ्यधात् । स्वप्नैरेभिः सुतो देवि दिव्यस्तव भविष्यति ॥ ५४ ॥

अन्वयः—भूपतिः अमंद आनंद संदर्भ गर्भं अभ्यधात्, (हे) देवि ! एभिः स्वप्नैः तव दिव्यः सुतः भविष्यति. ॥ ५४ ॥

अर्थः—(त्यारे) राजाए अत्यंत आनंदना उभरापूर्वक (तेणीने) कळुं के, हे देवि ! आ स्वप्नोवडे तमोने दिव्य पुत्रनी प्राप्ति थसे.

इहान्तरे वितस्तार तारस्तूर्यशुभध्वनिः । इमं च रुचिरं श्लोकं पेटुर्मङ्गलपाठकाः ॥ ५५ ॥

अन्वयः—इह अंतरे तारः तूर्य शुभ ध्वनिः वितस्तार, च मंगल पाठकाः इमं रुचिरं श्लोकं पेटुः. ॥ ५५ ॥

अर्थः—एटलामां मनोहर वाजित्रोनो उत्तम ध्वनि विस्तार पाम्यो, अने मंगलपाठको नीचे मुजबनो आनंदकारक श्लोक बोलवा लाग्या. ॥ ५५ ॥

पूर्वाद्विचूडागर्भस्थो जगत्त्रितयपावनः । भास्वानेष भुवो भर्ता भवतात्तव नन्दनः ॥ ५६ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८२॥

अन्वयः—पूर्वाद्रि चूडा गर्भस्थः, जगत् त्रितय पावनः, भुवः भर्ता एषः भास्वान् तव नंदनः भवतात्. ॥ ५६ ॥
अर्थः—पूर्वाचलना शिखरना गर्भमां रहेलो, त्रणे जगत्ने पवित्र करनारो, अने पृथ्वीनो स्वामी एवो, आ सूर्य तमोने आनंद आप-
नारो थाओ? (पक्षे—एवां एवां विशेषणो वालो सूर्यसमान “नंदन” एटले पुत्र तमोने थाओ?) ॥ ५६ ॥

इमामुपश्रुतिं श्रुत्वा दधती द्विगुणां मुदम् । बबन्ध शकुनग्रन्थिं पृथ्वीवल्लभवल्लभा ॥ ५७ ॥

अन्वयः—इमां उपश्रुतिं श्रुत्वा द्विगुणां मुदं दधती पृथ्वी वल्लभ वल्लभा शकुन ग्रंथिं बबन्ध. ॥ ५७ ॥
अर्थः—एवीरीतनो समयोचित श्लोक सांभळीने बेवडा हर्षने धारण करती एवी ते राजानी राणीए शकुननी गांठ बांधी. ॥ ५७ ॥

सद्गर्भभूषिते देवि धन्ये सौधं विभूषय । इति राज्ञाभ्यनुज्ञाता ययावन्तःपुरं जया ॥ ५८ ॥

अन्वयः—(हे) सद्गर्भ भूषिते ! धन्ये ! देवि ! सौधं विभूषय ? इति राज्ञा अभ्यनुज्ञाता जया अंतःपुरं ययौ. ॥ ५८ ॥
अर्थः—हे उत्तम गर्भथी विभूषित थयेली धन्य देवि ! तमो महेलमां सिधावो ? एम राजाए आज्ञा करवाथी ते जयाराणी अंते-
उरमां गइ. ॥ ५८ ॥

तस्मिन्नेव क्षणे जातासनप्रचलनेरिताः । परिज्ञायावधिज्ञानादाद्यं कल्याणि (ण) कं प्रभोः ॥ ५९ ॥

आवासे वसुपूज्यस्य द्वात्रिंशत्त्रिदशेश्वराः । आगत्य स्तवनं चक्रुर्गर्भस्थस्य जिनेशितुः ॥ ६० ॥ युग्मम् ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८३॥

अन्वयः—तस्मिन् एव क्षणे जात आसन प्रचलन ईरिताः द्वात्रिंशत् त्रिदश ईश्वराः, अवधिज्ञानात् प्रभोः आग्रं कल्याणकं परिज्ञाय, वसुपूज्यस्य आवासे आगत्य गर्भस्थस्य जिन ईशितुः स्तवनं चक्रुः. ॥ ५९ ॥ ६० ॥ युग्मं ॥

अर्थः—तेज वखते (पोतानां) आसनो नो कंप थवाथी मेरायेला बत्रीस इंद्रो अवधिज्ञानयी तीर्थरु प्रभुनुं प्रथम कल्याणक जाणीने, ते वसुपूज्य राजाना मंदिरमां आवीने गर्भमां रहेला ते श्रीजिनेश्वर प्रभुनी स्तुति करवा लाग्या. ॥ ५९ ॥ ६० ॥ युग्मं ॥

जय त्रिभुवनाधीश ज्ञानत्रयनिकेतन । गर्भस्थोऽपि सतां तुष्ट्यै घनान्तर इवांशुमान् ॥ ६१ ॥

अन्वयः—(हे) त्रिभुवन अधीश ! (हे) ज्ञान त्रय निकेतन ! जय ? घनांतरः अंशुमान् इव गर्भस्थः अपि सतां तुष्ट्यै. ॥ ६१ ॥

अर्थः—हे त्रणे जगत्ना स्वामी ! हे त्रण ज्ञानना स्थानरूप ! भगवन् ! तमो जय पामो ? वादळांनी अंदर रहेला सूर्यनीपेठे गर्भमां रहेला एवा पण तमो सज्जनोने आनंददायक छो. ॥ ६१ ॥

भवाम्भोधेः परं पारमिवान्त्यं गर्भमाश्रितः । कस्य नाश्रयणीयोऽसि जगत्त्रितयतारक ॥ ६२ ॥

अन्वयः—(हे) जगत् त्रितय तारक ! भव अंभोधेः परं पारं इव अंत्यं गर्भे आश्रितः, कस्य आश्रयणीयः न असि ? ॥ ६२ ॥

अर्थः—हे त्रणे जगतने तारनारा भगवन् ! संसारसमुद्रना अपरकिनारानीपेठे छेला गर्भमां आवेला, एवा आप कोने आश्रय करवालायक नथी ? ॥ ६२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८४॥

जय देवि नमस्यासि यस्याः कुक्षौ जगत्पतिः । कल्पद्रुर्यत्र जायेत सा स्तुत्या वनभूरपि ॥ ६३ ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! जय ? नमस्या असि, यस्याः कुक्षौ जगत् पतिः, यत्र कल्पद्रुः जायेत, सा वनभूः अपि स्तुत्या. ॥६३॥
अर्थः—हे जयादेवि ! तमो जय पामो ? केमके तमो पण (अमोने) नमस्कार करवा लायक छो, के जेणीना गर्भस्थानमां जगतना स्वामी पधार्या छे. कारणके ज्यां कल्पवृक्ष उत्पन्न थाय, ते वनभूमि पण स्तुति करवालायक छे. ॥ ६३ ॥

स्त्रीषु त्वमेव धन्यासि जननी या जिनेशितुः । पूर्वैव श्लाघ्यते दिक्षु यस्यामुदयते रविः ॥ ६४ ॥

अन्वयः—स्त्रीषु त्वं एव धन्या असि, या जिन ईशितुः जननी, दिक्षु पूर्वा एव श्लाघ्यते, यस्यां रविः उदयते. ॥ ६४ ॥
अर्थः—(वली हे देवि !) स्त्रीओमां (पण) तमोज प्रशंसनीय छो, के जे जिनेश्वरप्रभुनी माता ययेलां छो. केमके दिशाओमां पूर्वदिशाज वखणाय छे, के ज्यां सूर्य उदय पामे छे. ॥ ६४ ॥

जिनं तज्जननीं चेति स्तुत्वा नत्वा च भक्तितः । पुष्पबन्धुरगन्धाम्बुवृष्टिविस्तारचारवः ॥ ६५ ॥

नन्दीश्वरवरे कृत्वा स्पष्टमष्टाह्निकोत्सवम् । धन्यमन्या दिवं जग्मुः सर्वे गीर्वाणपुङ्गवाः ॥ ६६ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—इति जिनं च तज्जननीं स्तुत्वा, च भक्तितः नत्वा, पुष्प बंधुर गंध अंबु वृष्टि विस्तार चारवः, ॥ ६५ ॥ सर्वे गीर्वा-
ण पुंगवाः नन्दीश्वरवरे अष्टाह्निका उत्सवं कृत्वा स्पष्टं धन्यमन्याः दिवं जग्मुः. ॥ ६६ ॥ युग्मं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८५॥

अर्थः—एरीते जिनेश्वरप्रभुनी, तथा तेमनी मातानी स्तुति करीने, तथा भक्तिथी (तेमने) नमस्कार करीने, पुष्पोनी, तथा मनोहर सुगंधि जलनी वृष्टिना विस्तारथी शोभता, ॥ ६५ ॥ एवा ते सघळा इंद्रो नंरीश्वरद्वीपमां अट्टाइ महोत्सव करीने प्रगटपणे (पोताने) धन्य मानताथका देवलोकमां गया. ॥ ६६ ॥ युग्मं ॥

स्वप्नेष्विन्द्रेषु चागत्याप्यतृप्त इव भानुमान् । प्रभोः कल्याणि (ण) के प्राप्तः पुनरप्युदयच्छलात् ॥६७॥

अन्वयः—स्वप्नेषु च इंद्रेषु अपि आगत्य अतृप्तः इव, भानुमान् पुनः अपि उदय च्छलात् प्रभोः कल्याणके प्राप्तः. ॥ ६७ ॥

अर्थः—स्वप्नोमां तथा इंद्रोसाथे पण आव्याछतां, जाणे तृप्त न थयो होय नही ! तेम सूर्य फरीने पण उदयना मिषथी प्रभुना कल्याकमहोत्सवमां आवी पहोंच्यो. ॥ ६७ ॥

तदावतीर्णमालोक्यान्तरध्वान्तभिदं विभुम् । तमो बाह्यमपि त्रस्तं निःशङ्काः कश्मलाः क्व नु ॥ ६८ ॥

अन्वयः—आंतरध्वांत भिदं विभुं अवतीर्णं आलोक्य, बाह्यं तमः अपि त्रस्तं, कश्मलाः क्व नु निःशंकाः ? ॥ ६८ ॥

अर्थः—अंतरंग अंधकारनो विनाश करनारा, एवा श्रीतीर्थंकरप्रभुने अवतरेला जोइने बाह्य अंधकार पण पलायन करी गयुं, के-मके काळं कार्य करनारा क्यां निःशंकपणे रही शके ? ॥ ६८ ॥

विज्ञायेव प्रभोराद्यं कल्याणि(ण)कमहोत्सवम् । राजीविन्यो जगुर्भृङ्गनिनादैर्ननृतुर्दलैः ॥ ६९ ॥

अन्वयः—प्रभोः आद्यं कल्याणक महोत्सवं विज्ञाय इव, राजीविन्यः भृंग निनादैः जगुः, दलैः ननृतुः. ॥ ६९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८६॥

अर्थः—प्रभुना प्रथम कल्याणक महोत्सवने जाणीने जाणे कमलिनीओ भमराओना शब्दोवडे गावा लागी, तथा (वायुथी डोलतां) पत्रोवडे नाचवा लागी. ॥ ६९ ॥

गुणिन्योऽपि वयं दोषाकरेच्छा इति लज्जया । संन्यमीलन्कुमुद्वत्योऽवतीर्णे ज्ञानिनि प्रभौ ॥ ७० ॥

अन्वयः—ज्ञानिनि प्रभौ अवतीर्णे, गुणिन्यः अपि वयं दोषाकर इच्छाः, इति लज्जया कुमुद्वत्यः संन्यमीलन्. ॥ ७० ॥

अर्थः—त्रण ज्ञानवाळा एवा प्रभुनो अवतार थये छते, गुणोवाळी (पक्षे—केसर तंतुओवाळी) होवा छतां पण अमो चंद्रनी (पक्षे—दोषोना समूहनी,) इच्छावाळी छीये, एम विचारीने (जाणे) लज्जाथी कुमुदिनीओ (चंद्रविकासी) कमलिनीओ मीचाइ गइ.

नाथेऽवतीर्णे निर्वाणद्वारोद्घाटनसूचकाः । कपाटा उद्घटन्ते स्म धर्मस्थानेषु सर्वतः ॥ ७१ ॥

अन्वयः—नाथे अवतीर्णे निर्वाण द्वार उद्घाटन सूचकाः सर्वतः धर्मस्थानेषु कपाटाः उद्घटन्तेस्म. ॥ ७१ ॥

अर्थः—प्रभुनो अवतार थवाथी मोक्षद्वार खूलवानुं सूचवनारा सघळां धर्मस्थानोनां दरवाजा खूलवा लाग्या. ॥ ७१ ॥

त्रैलोक्यैकप्रदीपेऽस्मिन्नवतीर्णे सति प्रभौ । लज्जयेव भवन्ति स्म विच्छाया गृहदीपकाः ॥ ७२ ॥

अन्वयः—त्रैलोक्य एक प्रदीपे अस्मिन् प्रभौ अवतीर्णे सति, लज्जया इव गृहदीपकाः विच्छायाः भवंतिस्म. ॥ ७२ ॥

अर्थः—त्रणे लोकने प्रकाशित करनारा दीपक समान आ प्रभुनो अवतार थवाथी जाणे लज्जाथी होय नही ! तेम घरमां रहेला दीपको झांखा पडी गया. ॥ ७२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८६॥

भविष्यति प्रभोर्धर्मव्याख्या पीयूषवर्षिणी । क्षीणः प्रागेव चक्राणां विप्रयोगहुताशनः ॥ ७३ ॥

अन्वयः—प्रभोः धर्मव्याख्या पीयूष वर्षिणी भविष्यति, प्राग् एव चक्राणां विप्रयोग हुताशनः क्षीणः. ॥ ७३ ॥

अर्थः—आ तीर्थंकरप्रभुनी धर्मदेशना अमृतने वर्षनारी थशे, (जाणे एम विचारीनेज) तेनी पेहेलांज चक्रवाकोनो वियोगरुमी अग्नि बुझाइ गयो. ॥ ७३ ॥

भूपः श्रीवसुपूज्योऽथ कृतप्राभातिकक्रियः । नभोभागं यथा भानुः सभाभागं व्यभूषयत् ॥ ७४ ॥

अन्वयः—अथ कृत प्राभातिक क्रियः श्रीवसुपूज्यः भूपः, भानुः यथा नभः भागं, सभाभागं व्यभूषयत्. ॥ ७४ ॥

अर्थः—पछी करेल छे प्रभातसंबंधि क्रिया जेणे, एवा ते श्रीवसुपूज्य राजा, सूर्य जेम आकाशना भागने शोभावे, तेम सभा-प्रदेशने शोभाववा लाग्या. ॥ ७४ ॥

जानन्नपि जिनेन्द्रस्यावतारं वासवोत्सवैः । परं मुहुः कृता वार्ता प्रियाप्रोत्थै भवेदिति ॥ ७५ ॥

तूर्णमानीय सन्मान्य स्थापितैः स्वप्नकोविदैः । व्याख्यापयन्नृपः स्पष्टदृष्टान्स्वप्नांश्चतुर्दश ॥ ७६ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—वासव उत्सवैः जिनेन्द्रस्य अवतारं जानन् अपि, मुहुः कृता वार्ता परं प्रिया प्रीत्यै भवेत्, इति, ॥ ७५ ॥ नृपः तूर्णं आनीय सन्मान्य स्थापितैः स्वप्न कोविदैः स्पष्ट दृष्टान् चतुर्दश स्वप्नान् व्याख्यापयत्. ॥ ७६ ॥ युग्मं ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९८८॥

अर्थः—इंद्रोए (करेला) महोत्सवोथी जिनेश्वरप्रभुना अवतारने जाणतां छतां पण, वारंवार (फरीने) करेली आ वार्ता राणीने वधारे हर्ष करनारी थशे, एम विचारीने, ॥ ७५ ॥ ॥ राजाए तुरत बोलावीने, सत्कार पूर्वक बेसाडेला स्वप्नपाठको पासे प्रगटपणे दीठेलां ते चौदे स्वप्नोनुं (स्वप्नोनां फलनुं) वर्णन कराव्युं. ॥ ७६ ॥ युग्मं ॥

अथैते प्रथितान्स्वप्नग्रन्थानालोक्य धीधनाः । विचार्य चिरमन्योन्यमुच्चै रोमाञ्चिता जगुः ॥ ७७ ॥

अन्वयः—अथ एते धीधनाः प्रथितान् स्वप्न ग्रंथान् आलोक्य, चिरं अन्योन्यं उच्चैः विचार्य रोमाञ्चिताः जगुः. ॥ ७७ ॥

अर्थः—पछी ते बुद्धिरूपी धनवाळा स्वप्नपाठको प्रसिद्ध स्वप्नशास्त्रोमां जोडने, तथा घणा काळसुधी (ते संबंधि) परस्पर सारी-रीते विचार करीने रोमांचित थयाथका कहेवा लाग्या के, ॥ ७७ ॥

स्वामिन्नेकैकमप्येषु स्वप्नेषु स्वप्नमीक्षते । या कापि स्त्री प्रसूते सा तनयं सनयं नृपम् ॥ ७८ ॥

अन्वयः—(हे) स्वामिन् ! एषु स्वप्नेषु एकैकं अपि स्वप्नं या का अपि स्त्री ईक्षते, सा सनयं नृपं तनयं प्रसूते. ॥ ७८ ॥

अर्थः—हे स्वामी ! आ चौदे स्वप्नोमांथी एकेका स्वप्नने पण जे कोइ पण स्त्री जुए छे, ते न्यायवंत राजारूपी पुत्रने जन्म आपे छे.

एतेषु वीक्षते क्षमाप या तु स्वप्नचतुष्टयम् । सीरिणं वैरिणां शल्यमतुल्यं जनयत्यसौ ॥ ७९ ॥

अन्वयः—(हे) क्षमाप ! एतेषु स्वप्न चतुष्टयं या तु वीक्षते, असौ वैरिणां अतुल्यं शल्यं सीरिणं जनयति. ॥ ७९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९८८॥

વાસુપૂજ્ય

ચરિત્રં

॥૧૮૯॥

અર્થ:—હે રાજન્ ! આ સ્વપ્નોમાંહેલા ચાર સ્વપ્નોને જે કોઈ સ્ત્રી જુએ છે, તે શત્રુઓને અનન્ય શલ્યસરસા બલભદ્ર પુત્રને જન્મ આપે છે. ॥ ૭૯ ॥

યા પુનઃ પશ્યતિ સ્વપ્નાન્સપ્તૈતેષુ નૃશેખર । ભરતાર્થસ્ય ભોક્તારં સા સારં જનયેત્સુતમ્ ॥ ૮૦ ॥

અન્વય:—(હે) નૃપશેખર ! યા પુનઃ એતેષુ સપ્તસ્વપ્નાન્ પશ્યતિ, સા ભરતાર્થસ્ય ભોક્તારં સારં સુતં જનયેત્. ॥ ૮૦ ॥

અર્થ:—હે નૃપશિરોમણિ ! વઠી જે સ્ત્રી આ સ્વપ્નોમાંહેલા સાત સ્વપ્નોને જુએ છે, તે અર્ધ ભરતક્ષેત્રને ભોગવનારા ઉત્તમ વાસુદેવપુત્રને જન્મ આપે છે. ॥ ૮૦ ॥

ચતુર્દશાપ્યમૂન્સ્વપ્નાન્યા પશ્યેત્કિંચિદસ્ફુટાન્ । સા પ્રભો પ્રમદા સૂતે નન્દનં ચક્રવર્તિનમ્ ॥ ૮૧ ॥

અન્વય:—(હે) પ્રભો ! અમૂન્ ચતુર્દશ અપિ સ્વપ્નાન્ યા કિંચિત્ અસ્ફુટાન્ પશ્યેત્, સા પ્રમદા ચક્રવર્તિનં નંદનં સૂતે. ॥ ૮૧ ॥

અર્થ:—(વઠી)હે સ્વામી ! આ ચૌદે સ્વપ્નોને જે કોઈ સ્ત્રી કંડૂંક અપ્રગટપણે જુએ, તે સ્ત્રી ચક્રવર્તિપુત્રને જન્મ આપે છે. ॥ ૮૧ ॥

इयं पुनर्जयादेवी स्फुटानेतानलोकत । तन्नाथ त्रिजगन्नाथं सा जिनं जनयिष्यति ॥ ८२ ॥

અન્વય:—(હે) નાથ ! ઇયં જયાદેવી પુનઃ એતાન્ સ્ફુટાન્ અલોકત, તત્ સા ત્રિજગત્ નાથં જિનં જનયિષ્યતિ. ॥ ૮૨ ॥

અર્થ:—(વઠી) હે સ્વામી ! આ જયાદેવીએ તો આ ચૌદે સ્વપ્નોને સ્પષ્ટપણે જોયેલાં છે, તેથી તે ત્રણે જગતના સ્વામી એવા

સાન્વય

ભાષાંતર

॥૧૮૯॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९०॥

श्रीतीर्थकरप्रभुने जन्म आपशे. ॥ ८२ ॥

यद्देव्या ददृशे दन्ती चतुर्दन्ती शुभाननः । तच्चतुःशुद्धधर्मोपदेष्टास्या भविता सुतः ॥ ८३ ॥

अन्वयः—देव्या यत् चतुर्दन्ती शुभाननः दन्ती ददृशे, तत् अस्याः सुतः चतुः शुद्ध धर्म उपदेष्टा भविता. ॥ ८३ ॥

अर्थः—(आपनी) आ महाराणीए जे चार दांतोवाळो, अने मनोहर मुखवाळो हाथी जोयो छे, तेथी तेणीनो पुत्र चार प्रकारना निर्मल धर्मनो उपदेश आपनारो थशे. ॥ ८३ ॥

गमिष्यति सुतो देव्या वृषभस्य निरीक्षणात् । क्षेत्रेऽस्मिन्भारते बोधिबीजवापनिमित्तताम् ॥ ८४ ॥

अन्वयः—वृषभस्य निरीक्षणात्, अस्मिन् भारते क्षेत्रे देव्याः सुतः बोधि बीज वाप निमित्ततां गमिष्यति. ॥ ८४ ॥

अर्थः—वृषभना जोवाथी आ भरतक्षेत्रमां महाराणीनो पुत्र बोधिबीजने वाववाना निमित्तपणाने प्राप्त थशे. (अर्थात् आ भरतखंडमां धर्मोपदेश आपी लोकोने तेनो बोध पमाडशे.) ॥ ८४ ॥

मृगेन्द्रमार्गणाद्देव्या नन्दनः पालयिष्यति । दुःकर्मकरिभिर्भज्यमानान्भव्यवनस्पतीन् ॥ ८५ ॥

अन्वयः—मृगेन्द्र मार्गणात् देव्याः नन्दनः दुःकर्म करिभिः भज्यमानान् भव्य वनस्पतीन् पालयिष्यति. ॥ ८५ ॥

अर्थः—सिंहने जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र दुष्कर्मरूपी हाथीओवडे तोडी पडाती भव्य जीवोरूपी वनस्पतिओनुं रक्षण करशे.

सान्वय

भाषांतर

॥९९०॥

एतस्याः साभिषेकश्रीदर्शनान्नन्दनः पुनः । सांवत्सरं ददद्दानं श्रियं पुण्यां करिष्यति ॥ ८६ ॥

अन्वयः—पुनः साभिषेक श्री दर्शनात् एतस्याः नन्दनः सांवत्सरं दानं ददत् श्रियं पुण्यां करिष्यति. ॥ ८६ ॥

अर्थः—बळी अभिषेक करती लक्ष्मीने जोवाथी तेणीना पुत्र छेक एक वर्ष सुधी दान देता थका लक्ष्मीने पवित्र (सफल) करशे. ॥ ८६ ॥

अमुष्या भविता सूनुः प्रसूनस्रग्विलोकनात् । सुरासुरनराधीशैर्मौलौ धृतपदः सदा ॥ ८७ ॥

अन्वयः—प्रसूनस्रग् विलोकनात् अमुष्याः सूनुः सदा सुर असुर नर अधीशैः मौलौ धृतपदः भविता. ॥ ८७ ॥

अर्थः—पुष्पोनी माळा जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र हमेशां देवो, दानवो तथा मनुष्योना राजाओए मस्तकपर धारण करेलछे चरणो जेना एवो थशे. (अर्थात् तेओने नमवा योग्य थशे) ॥ ८७ ॥

पूर्णेन्दुदर्शनाद्देव्या नन्दनो नेत्रनन्दनः । दास्यते वीतरागात्मा नित्यं कुवलये मुदम् ॥ ८८ ॥

अन्वयः—पूर्ण इन्दु दर्शनात् नेत्रनन्दनः वीतराग आत्मा देव्याः नन्दनः, नित्यं कुवलये मुदं दास्यते. ॥ ८८ ॥

अर्थः—संपूर्ण चंद्रने जोवाथी चक्षुओने आनंद आपनारो रागरहित आत्मावाळो आ महाराणीनो पुत्र हमेशां पृथ्वीवलयपर (पक्षे—चंद्रविकासी कमलप्रते) हर्ष आपशे. ॥ ८८ ॥

मार्तण्डमण्डलालोकात्सूनुरस्या भविष्यति । मार्तण्डमण्डलाखण्डभामण्डलविभूषणः ॥ ८९ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९२॥

अन्वयः—मार्तंड मंडल आलोकात् अस्याः सूनुः, मार्तंड मंडल अखंड भामंडल विभूषणः भविष्यति. ॥ ८९ ॥
अर्थः—सूर्यनुं मंडल जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र, सूर्यमंडल सरखा अखंड भामंडलना अलंकारवाळो थशे. ॥ ८९ ॥
ध्वजस्य दर्शनादेव्यास्तनुजन्मा तनिष्यते । स्वं प्रभुत्वं पुरःस्फूर्जदिव्यधर्मध्वजश्रिया ॥ ९० ॥

अन्वयः—ध्वजस्य दर्शनात् देव्याः तनुजन्मा, पुरः स्फूर्जत् दिव्य धर्म ध्वज श्रिया स्वं प्रभुत्वं तनिष्यते. ॥ ९० ॥
अर्थः—ध्वजना जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र, (पोतानी) आगळ विस्तार पामती दिव्य धर्मध्वजनी लक्ष्मीथी पोतानुं तीर्थ-
करणं विस्तारशे. ॥ ९० ॥

कलशालोकनात्पुत्रः सुवृत्तोऽस्याः करिष्यति । उत्तुङ्गोज्ज्वलसद्धर्मप्रासादशिखरस्थितिम् ॥ ९१ ॥

अन्वयः—कलश आलोकनात् अस्याः सुवृत्तः पुत्रः, उत्तुंग उज्ज्वल सद्धर्म प्रासाद शिखर स्थितिं करिष्यति. ॥ ९१ ॥
अर्थः—कलशना जोवाथी आ महाराणीनो उत्तम चारित्रवान् (पक्षे—गोळ आकारवाळो कळश) पुत्र, उंचा अने निर्मल एवा उ-
त्तम धर्मरूपी मेहेलना शिखरपर (पोतानुं) स्थान करशे. ॥ ९१ ॥

विहरिष्यति पुत्रोऽस्याः कमलाकरदर्शनात् । सुरसंचारितस्वर्णसरोजस्थापितक्रमः ॥ ९२ ॥

अन्वयः—कमलाकरदर्शनात् अस्याः पुत्रः, सुर संचारित स्वर्ण सरोज स्थापित क्रमः विहरिष्यति. ॥ ९२ ॥
अर्थः—पद्मसरोवर जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र देवोए गोठवेलां सुवर्णनां कमलोपर (पोताना) चरणो स्थापन करीने (पृ-

सान्वय

भाषांतर

॥९९२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९३॥

ध्वीपर) विहार करशे. ॥ ९२ ॥

गम्भीरस्तनयो देव्या रत्नाकरनिरूपणात् । केवलालोकरत्नस्य स्थानमर्हन्भविष्यति ॥ ९३ ॥

अन्वयः—रत्नाकर निरूपणात् देव्याः तनयः गंभीरः, केवलालोक रत्नस्य स्थानं अर्हन् भविष्यति. ॥ ९३ ॥

अर्थः—(वळी) क्षीरसमुद्रने जोवाथी आ महाराणीनो पुत्र, गंभीर, तथा केवलज्ञानरूपी रत्नना स्थानरूप अरिहंत तीर्थकर थशे.

विमानवीक्षणात्पुत्रो जयादेव्या भविष्यति । वैमानिकनिकायानां स्वर्गादुत्तारकारणम् ॥ ९४ ॥

अन्वयः—विमान वीक्षणात् जयादेव्याः पुत्रः वैमानिक निकायानां स्वर्गात् उत्तार कारणं भविष्यति. ॥ ९४ ॥

अर्थः—(वळी) विमानना जोवाथी आ जयादेवी महाराणीनो पुत्र वैमानिक निकायना देवोने स्वर्गमांथी (अहीं) उतरीने आव-
वाना कारणरूप थशे. ॥ ९४ ॥

भविष्यति कुमारोऽस्या रत्नजालनिभालनात् । उदाररत्नप्राकारमध्यसद्धर्मदेशनः ॥ ९५ ॥

अन्वयः—रत्न जाल निभालनात् अस्याः कुमारः उदार रत्न प्राकार मध्य सद्धर्म देशनः भविष्यति. ॥ ९५ ॥

अर्थः—(वळी) रत्नोनो समूह जोवाथी आ राणीनो कुमार मनोहर रत्नोना बनावेला समवसरणमां बेसीने उत्तम धर्मनो उपदेश
आपत्तासे थशे. ॥ ९५ ॥

सुतोऽस्या भविता भास्वद्वैश्वानरनिरीक्षणात् । भव्यलोकात्मकल्याणशुद्धिनिर्माणकारणम् ॥ ९६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९९३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९४॥

अन्वयः—भास्वत् वैश्वानर निरीक्षणात् अस्याः सुतः भव्यलोक आत्म कल्याण शुद्धि निर्माण कारणं भविता. ॥ ९६ ॥
अर्थः—चळकतो अग्नि जोवाथी आ राणीनो पुत्र भव्य लोकोना आत्मकल्याणनी (पक्षे—सुवर्णनी) शुद्धि करवाना कारणरूप थशे.
दृष्टाश्चतुर्दश स्वप्ना यदेव्या तत्तदङ्गजः । स चतुर्दशरज्ज्वात्मलोकाग्र्यं पदमाप्स्यति ॥ ९७ ॥

अन्वयः—देव्या यत् चतुर्दश स्वप्नाः दृष्टाः, तत् सः तदंगजः चतुर्दश रज्जु आत्म लोक अग्र्यं पदं आप्स्यति. ॥ ९७ ॥
अर्थः—आ महाराणीए जे चौद स्वप्नो जोयां छे, तेथी तेणीनो ते पुत्र चौद रज्जु जेटला उंचा लोकना अग्र भागने प्राप्त थशे.
एवं निशम्य रम्यंतन्नृपः कर्णामृतं वचः । ददौ दुकूलताम्बूलाद्यपारं पारितोषिकम् ॥ ९८ ॥

अन्वयः—एवं तत् रम्यं कर्णं अमृतं वचः निशम्य नृपः दुकूल तांबूल आदि अपारं पारितोषिकं ददौ. ॥ ९८ ॥
अर्थः—एवीरीते ते मनोहर तथा कर्णोमां अमृतसरखुं वचन सांभळीने राजाए (ते स्वप्नपाठकोने) रेशमी वस्त्रो तथा तांबूल आ-
दिक पारविनानुं इनाम आप्युं. ॥ ९८ ॥

सभालोकं विसृज्याथ पृथ्वीनाथो यथोचितम् । सनाथं श्रीजयादेव्या जागामान्तःपुरं मुदा ॥ ९९ ॥

अन्वयः—अथ पृथ्वीनाथ यथोचितं सभालोकं विसृज्य मुदा श्रीजयादेव्याः सनाथं अंतःपुरं जगाम. ॥ ९९ ॥
अर्थः—पछी ते राजा योग्यतामुजब सभाना लोकोने विसर्जन करीने हर्षथी श्रीजयादेवीथी युक्त थयेला तेणीना अंतोउरमां गयो.
अथोत्थाय स्वयं देव्या सज्जितं विष्टरं नृपः । अलंचक्रे ततः सापि प्रियादेशादुपाविशत् ॥ १०० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९९४॥

अन्वयः—अथ देव्या स्वयं उत्थाय सज्जितं विष्टरं नृपः अलंचक्रे, ततः सा अपि प्रिय आदेशात् उपाविशत्. ॥ १०० ॥
 अर्थः—पछी ते जयादेवीए पोते उठीने तैयार करेलां आसनने राजा शोभाववा लाग्यो, तथा पछी ते राणी पण (पोताना) स्वामिनी आज्ञाथी (त्यां) बेठी. ॥ १०० ॥

रोमाञ्चिततनोर्देव्याः पुरः स्फुरितसंमदः । नैमित्तिकोपदिष्टानि जगौ स्वप्नफलानि सः ॥ १ ॥

अन्वयः—स्फुरित संमदः सः रोमांचित तनोः देव्याः पुरः नैमित्तिक उपदिष्टानि स्वप्न फलानि जगौ. ॥ १ ॥
 अर्थः—थयेलो छे आनंद जेने एवा ते राजाए रोमांचित थयेलां शरीरवाळी ते राणीनी पासे स्वप्नपाठकोए कहेलां ते स्वप्नोनां फलो कही संभळाव्यां. ॥ १ ॥

इदं ते कथितं नाथ भूयादवितथं वचः । इत्युक्त्वा शेखरीचक्रे करौ सा कमलेक्षणा ॥ २ ॥

अन्वयः—हे नाथ! इदं ते कथितं वचः अवितथं भूयात्, इति उक्त्वा कमल ईक्षणा सा करौ शेखरीचक्रे. ॥ २ ॥
 अर्थः—हे स्वामी! आ आपनुं कहेलुं वचन सत्य थाओ? एम कही कमलसरखां लोचनोवाळी ते राणीए पोताना बन्ने हाथ मुकुटरूप कर्या, (अर्थात् बन्ने हाथ जोडी मस्तकपर धारण कर्या.) ॥ २ ॥

इत्थं पुत्राश्रितैः प्रीतिभाषितैर्भर्तृभार्ययोः । दिनाः कालकलामाना जग्मुः सौख्यमया रयात् ॥ ३ ॥

अन्वयः—इत्थं भर्तृ भार्ययोः पुत्राश्रितैः प्रीति भाषितैः काल कला मानाः सौख्यमयाः दिनाः रयात् जग्मुः. ॥ ३ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९६॥

अर्थः—एरीते तेओ बन्ने स्त्रीभर्तारनां पुत्रसंबंधि प्रेमवाळां वचनोवडे कालसंबंधि कळाना प्रमाणवाळा सुखमय दिवसो वेगथी जवा लाग्या. ॥ ३ ॥

गर्भस्याद्भुतमाहात्म्यादाधिव्याधिभयव्यथाः । तस्या अङ्गे तथा द्रङ्गे न बभूवुस्तदा क्वचित् ॥ ४ ॥

अन्वयः—तदा गर्भस्य अद्भुत माहात्म्यात् तस्याः अंगे, तथा द्रंगे क्वचित् आधिव्याधि भय व्यथाः न बभूवुः ॥ ४ ॥

अर्थः—ते वखते गर्भना आश्चर्यकारक माहात्म्यथी तेणीना शरीरमां तथा शेहेरमां क्यायें पण मानसिक चिंता, रोग अथवा भयनी पीडा उत्पन्न थइ नही. ॥ ४ ॥

प्रभोः प्रभावतस्तस्याः सौधस्याजिरमादरात् । मार्जयांचक्रिरे वयुकुमार्यो वर्यभक्तयः ॥ ५ ॥

अन्वयः—प्रभोः प्रभावतः तस्याः सौधस्य आजिरं आदरात् वर्य भक्तयः वायु कुमार्यः मार्जयांचक्रिरे. ॥ ५ ॥

अर्थः—प्रभुना प्रभावथी तेणीना मेहेलना आंगणाने आदरपूर्वक उत्तम भक्तिवाळी वायुकुमारीओ प्रमार्जन करवा लागी. ॥५॥

अभ्यषिञ्चंस्तदम्भोदकुमार्यो गन्धवारिभिः । ऋतुदेव्यो मुदा पुष्पप्रकरानकिरन्निह ॥ ६ ॥

अन्वयः—इह अंभोद कुमार्यः तत् गंध वारिभिः अभ्यषिञ्चन्, ऋतु देव्यः मुदा पुष्प प्रकरान् अकिरन्. ॥ ६ ॥

अर्थः—(वळी) अहीं मेघकुमारीओ ते आंगणामां सुगंधि जलवडे छटकाव करवा लागी, तथा ऋतुदेवीओ हर्षथी पुष्पोना समूहो पाथरवा लागी. ॥ ६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९९६॥

व्यन्तर्यस्तनुशुश्रूषां किंकर्य इव चक्रिरे । ज्योतिष्कयोषितो रत्नमयादर्शमदर्शयन् ॥ ७ ॥

अन्वयः—व्यन्तर्यः किंकर्यः इव तनुशुश्रूषां चक्रिरे, ज्योतिष्क योषितः रत्नमय आदर्श अदर्शयन्. ॥ ७ ॥

अर्थः—(वळी) व्यन्तरीओ दासीओनीपेठे (ते महाराणीना) शरीरनी शुश्रूषा करवा लागी, तथा ज्योतिष्कनी देवीओ (तेणीने) रत्नोना दर्पणो देखाडवा लागी. ॥ ७ ॥

कारयांचक्रिरे क्रीडां हृद्यां विद्याधरस्त्रियः । कामं किन्नरकामिन्यो गोतिरीतिं वितेनिरे ॥ ८ ॥

अन्वयः—विद्याधर स्त्रियः हृद्यां क्रीडां कारयांचक्रिरे, किन्नर कामिन्यः कामं गोतिरीतिं वितेनिरे. ॥ ८ ॥

अर्थः—(वळी) विद्याधरोनी स्त्रीओ (तेणीने) मनोहर क्रीडा कराववा लागी, तथा किन्नरोनी स्त्रीओ (तेणीनीपासे) इच्छामु-जब गीतो विस्तारवा लागी. ॥ ८ ॥

क्लिश्यतामर्हतो माता मा तापैर्मद्भवैरिति । तदा कादम्बिनीवृन्दान्तरस्तरणिरस्फुरत् ॥ ९ ॥

अन्वयः—अर्हतो माता मद्भवैः तापैः मा क्लिश्यतां, इति तदा तरणिः कादंबिनी वृन्दांतरः अस्फुरत्. ॥ ९ ॥

अर्थः—आ श्रीअरिहंतप्रभुनी माताने माराथी उत्पन्न थयेला तापवढे खेद न थाओ? (जाणे) एवा हेतुथी ते वखते सूर्य मेघ-माळाओना समूहनी अंदर रहीनेज प्रकाशवा लाग्यो. ॥ ९ ॥

जिनाधिपजनिस्रानादासन्ना मे पवित्रता । इति हर्षादिवानृत्यदुच्चैरम्बु तदाम्बुधेः ॥ १० ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९८॥

अन्वयः—जिनाधिप जनि स्नानात् मे पवित्रता आसन्ना, इति हर्षात् इव तदा अंबुधेः अंबु उचैः अनृत्यत् ॥ १० ॥
अर्थः—आ जिनेश्वरप्रभुना जन्नाभिषेकथी मारुं पवित्र थवानुं कार्यनजीक आववा मांडयुं छे, जाणे एवा हर्षथी होय नही ! तेम ते वखते महासागरनुं जल जोरथी उछळीने नाचवा लाग्युं ॥ १० ॥

उद्देष्यति जिनाधीशे दिनाधीशेऽरुणोदयः । पुष्पितैः पाटलारामैर्वभूव भुवने तदा ॥ ११ ॥

अन्वयः—जिनाधीशे दिनाधीशे उद्देष्यति, तदा भुवने पुष्पितैः पाटल आरामैः अरुणोदयः बभूव ॥ ११ ॥
अर्थः—जिनेश्वर प्रभुरूपी सूर्य उगवानो होवाथी ते वखते जगतमां प्रफुल्लित थयेला गुलाबोना बगीचाओवडे अरुणनो उदय थयो.
जिनेन्द्रजननीपादस्पर्शात्पावनमानिनी । वात्यावर्तरजोव्याजादुद्भुजैव ननर्त भूः ॥ १२ ॥

अन्वयः—जिनेन्द्र जननी पाद स्पर्शात् पावन मानिनी भूः वात्य आवर्त रजो व्याजात् उद्भुजा इव ननर्त ॥ १२ ॥
अर्थः—जिनेश्वर प्रभुनी माताना चरणोना स्पर्शथी (पोताने) पवित्र मानती पृथ्वी वायुना बंटोळीयाथी उडती रजना मिषथी जाणे हाथ उंचा करीने नाचती होय नही ! तेम देखाती हती ॥ १२ ॥

गायन्तं मल्लिकाभृङ्गैः क्षिप्त्वा ग्रीष्मं तपात्ययः । स्वामिमातुर्मुदे मेघमर्दलौघमघोषयत् ॥ १३ ॥

अन्वयः—मल्लिकाभृङ्गैः गायन्तं ग्रीष्मं क्षिप्त्वा तपात्ययः स्वामिमातुः मुदे मेघ मर्दल ओघं अघोषयत् ॥ १३ ॥
अर्थः—मालतीपरना भमराओवडे गायन गाती ग्रीष्मऋतुनो तिरस्कार करीने वर्षाऋतु प्रभुनी माताने आनंद आपवामाटे मेघ-

सान्वय

भाषांतर

॥९९८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥९९९॥

ना गर्जारवरूपी मृदंगोनो समूह बजाववा लागी. ॥ १३ ॥

तेजस्विभृदसौ यादृक्तादृग्नाहमिति ध्रुवम् । जयादेव्यास्तडिद्भिद्यौरारात्रिकमिवाकरोत् ॥ १४ ॥

अन्वयः—असौ यादृक् तेजस्विभृत् तादृक् अहं न, इति ध्रुवं द्यौः तडिद्भिः जयादेव्याः आरात्रिकं इव अकरोत्. ॥ १४ ॥

अर्थः—आ राणी जेवा तेजस्वी प्रभुने धारण करे छे, तेवी हुं नथी, एम विचारीने खरेखर आकाशरूपी देवी वीजळीओवडे ते जयाराणीनी जाणे आरती उतारवा लागी. ॥ १४॥

वृष्टिसिक्ता ध्रुवं धूपधूमं बाष्पैः सुगन्धिभिः । देव्या नृरत्नगर्भाया रत्नगर्भाप्युदक्षिपत् ॥ १५ ॥

अन्वयः—वृष्टि सिक्ता रत्नगर्भा अपि ध्रुवं सुगंधिभिः बाष्पैः नृ रत्न गर्भायाः देव्याः धूपधूमं उदक्षिपत्. ॥ १५ ॥

अर्थः—मेघवृष्टिथी सींचायेली रत्नोवाळी पृथ्वी पण खरेखर (अंदरथी निकळती) सुगंधी वराळवडे (आ) पुरुषरत्नरूपी प्रभुने गर्भमां धारण करनारी ते जयादेवीनीपासे (जाणे) धूपनो धूमाडो करवा लागी. ॥ १५ ॥

निवार्य वार्धिवीचीनामुच्चैः कोलाहलं दिशः । जयादेवीं स्तुवन्ति स्म केकिकेकारवैरिव ॥ १६ ॥

अन्वयः—वार्धिवीचीनां उच्चैः कोलाहलं निवार्य दिशः केकि केका रवैः जयादेवीं स्तुवंति स्म इव. ॥ १६ ॥

अर्थः—महासागरना मोजांभोना जोरथी थता कोलाहलने अटकावीने दिशाओ मयूरोना केकारवोवडे ते जयादेवीनी जाणे स्तुति करती होय नही! (तेम देखाती हती.) ॥ १६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥९९९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०००॥

आनीतमब्दैर्हृत्वाब्धेर्व्याघुटथेव नदीरयैः । धरार्पयत्पयः स्वामिप्रत्यासत्त्येव धर्मवित् ॥ १७ ॥

अन्वयः—अब्दैः अब्धेः हृत्वा आनीतं पयः धर्मवित् धरा नदी रयैः व्याघुट्य एव स्वामि प्रत्यासत्त्या इव अर्पयत्. ॥ १७ ॥

अर्थः—वादळांओण महासागरपासेथी झुंटी लावेळुं जल, नीतिधर्मने जाणनारी पृथ्वी, नदीओना प्रवाहवडे पाळुं जवाळीने पो-
ताना स्वामी (मेघनी) जाणे आबरु जाळववामाटे (महासागरने) आपी देवा लागी. ॥ १७ ॥

सुमनोभिः कृतो जातिकदम्बनवकेतकैः । एष्यति विजगन्नाथे भृङ्गीगीतैस्त्रिधोत्सवः ॥ १८ ॥

अन्वयः—त्रिजगत् नाथे एष्यति जाति कदम्ब नवकेतकैः सुमनोभिः भृङ्गी गीतैः त्रिधा उत्सवः कृतः ॥ १८ ॥

अर्थः—त्रणे जगतना स्वामी एवा प्रभु अवतरनारा होवाथी जाइ, कदम्ब तथा नवी उगेली केतकीओनां पुष्पोण भमरीओना
गायनसहित त्रण प्रकारनो महोत्सव कर्यो. ॥ १८ ॥

तापशान्तिप्रसन्नायास्तदा तादृक्सुतोचिताः ॥ आसन्देव्या मुदा बद्धसौहृदा दोहदा हृदि ॥ १९ ॥

अन्वयः—तदा ताप शान्ति प्रसन्नायाः देव्याः हृदि तादृक् सुत उचिताः, मुदा बद्ध सौहृदाः दोहदाः आसन्. ॥ १९ ॥

अर्थः—ते वरवते ताप शान्त थवाथी खुशी थयेली ते महाराणीना हृदयमां, तेवा पुत्रने योग्य, तथा हर्षथी (परस्पर) मित्राइ
करेला (अनुकूल) दोहला उत्पन्न थया. ॥ १९ ॥

एत्य त्रिभुवनस्यापि स्वामिनः प्रणमन्तु माम् । दौःस्थ्यच्छेदनिदानं च ददे दानं जगन्मुदे ॥ २० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०००॥

अन्वयः—त्रिभुवनस्य अपि स्वामिनः एत्य मां प्रणमंतु ? च जगत् मुदे दौःस्थ्य च्छेद निदानं दानं ददे. ॥ २० ॥

अर्थः—त्रणे जगतना राजाओ पण आवीने मने नमे, तथा जगतना आनंदमाटे दरिद्रतानो नाश करवामां कारणभूत, एवं दानं हुं आपुं. ॥ २० ॥

कुर्वे वात्सल्यतः शर्म धर्मनिर्मलवृत्तिषु । जगत्त्रयभयाभोगभङ्गमङ्गीकरोमि च ॥ २१ ॥

अन्वयः—धर्म निर्मल वृत्तिषु वात्सल्यतः शर्म कुर्वे, च जगत् त्रय भय आभोग भंगं अंगीकरोमि. ॥ २१ ॥

अर्थः—धर्मशी निर्दोष आचरणोवाळा मनुष्योनुं वात्सल्य करी तेओने सुख करुं, तथा त्रणे जगतना भयना समूहना विनाशनो हुं स्वीकार करुं, (अर्थात् त्रणे जगतनो भय दूर करुं). ॥ २१ ॥

इत्येषु पूर्यमाणेषु दोहदेषु बलिद्विषा । प्रमोदेन समं देव्याः स गर्भो ववृधे क्रमात् ॥ २२ ॥

अन्वयः—इति एषु दोह देषु बलिद्विषा पूर्यमाणेषु, देव्याः सः गर्भः क्रमात् प्रमोदेन समं ववृधे. ॥ २२ ॥

अर्थः—हरीते (तेणीना) ते दोहलाओने (मननी इच्छाओने) इंद्र संपूर्ण करते छते, ते जयाराणीनो ते गर्भ अनुक्रमे हर्षनी साथे वृद्धि पामवा लाग्यो. ॥ २२ ॥

यथाभ्रकण्टहं क्रोडपरिक्रीडिनि दीपके । स्त्रियाः स्वच्छांशुकं मध्यस्थिते चूडामणौ यथा ॥ २३ ॥

अभिप्राये स्फुरत्यन्तः सुकवीनां यथा वचः । तथा गर्भस्थिते देवे तदङ्गं दिद्युतेऽधिकम् ॥ २४ ॥ युग्मम् ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१००२॥

अन्वयः—क्रोड परिक्रीडिनि दीपके यथा अभ्रगृहं, मध्यस्थिते चूडमणौ यथा स्त्रियाः स्वच्छ अंशुकं, ॥ २३ ॥ अभिप्राये अंतः स्फुरति यथा सुकवीनां वचः, तथा देवे गर्भे स्थिते तदंगं अधिकं दिद्युते. ॥ २४ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—मध्य भागमां दीपक प्रगटाव्याथी जेम अभ्रकनुं बनावेलुं घर, अंदर पहेरेला (चकचकित) मुकुटवडे जेम स्त्रीनुं निर्मल आलुं वस्त्र, ॥ २३ ॥ हृदयमां अभिप्राय जाणवामां आवी जवाथी जेम उत्तम कविओनुं वचन, तेम आ प्रभु गर्भमां रह्याथी ते जयाराणीनुं शरीर वधारे दीपवा लाग्युं. ॥ २४ ॥ युग्मं ॥

संतोषैकस्वभावस्य संसर्गेण प्रभोरिव । अत्यासक्तिं वितेनेऽसौ मधुरेऽपि न भोजने ॥ २५ ॥

अन्वयः—संतोष एक स्वभावस्य प्रभोः संसर्गेण इव, असौ मधुरे अपि भोजने अत्यासक्तिं न वितेने. ॥ २५ ॥

अर्थः—फक्त संतोषनाज स्वभाववाळा एवा प्रभुना संगथी जाणे होय नही ! तेम ते जयाराणी मधुर भोजनमां पण अति आस-
क्तिने धारण करवा न लागी. ॥ २५ ॥

आनन्दस्मितकान्त्येव निर्यान्त्यारोमकूपकैः । कलयामासतुस्तस्याः कपोलौ धवलां कलाम् ॥ २६ ॥

अन्वयः—रोम कूपकैः निर्यात्या आनंद स्मित कांत्या इव, तस्याः कपोलौ धवलां कलां कलयामासतुः. ॥ २६ ॥

अर्थः—रोमछिद्रोने मार्गे (बहार) निकळता आनंद तथा हास्यना तेजवडे करीने जाणे होय नही ! तेम तेणीना बन्ने गालो श्वेत रंगने धारण करता हता. ॥ २६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१००२॥

देव्याः प्राप्तोऽपि पुत्रत्वं स्वाङ्गुष्ठामृतपानकृत् । विश्वस्वामी न नौ पातेत्यस्याः श्यामाननौ स्तनौ ॥२७॥

अन्वयः—देव्याः पुत्रत्वं प्राप्तः अपि विश्वस्वामी स्व अङ्गुष्ठ अमृत पान कृत्, नौ न पाता, इति अस्याः स्तनौ श्याम आननौ।
अर्थः—राणीना पुत्रपणाने पामेळा एवा पण आ तीर्थंकर प्रभु पोताना अङ्गुठामां रहेलां अमृतनुं पान करनारा थशे, परंतु अ-
मारुं पान नही करे, (जाणे) एवी निराशाथी तेणीना बन्ने स्तनौ श्याम मुखवाळां थयां. ॥ २७ ॥

विश्वैश्वर्येऽप्यनौद्धत्यभाजः सूनोर्गुणादिव । तस्या निगूढगर्भाया नौद्धत्यमुदरं दधौ २८ ॥

अन्वयः—विश्व ऐश्वर्ये अपि अनौद्धत्य भाजः सूनोः गुणात् इव निगूढ गर्भायाः तस्याः उदरं औद्धत्यं न दधौ. ॥ २८ ॥
अर्थः—जगतनी समस्त प्रभुता मळतां छतां पण उद्धतपणुं नही भजनारा एवा ते पुत्रना गुणथी जाणे होय नही ! तेम गुप्त ग-
र्भवाळी एवी ते जयाराणीनुं उदर उंचाईने धारण करतुं नहोतुं. ॥ २८ ॥

सदयो मे सुतस्तन्मा क्षितेः खेदो भवत्विति । मन्दं मन्दं चञ्चालासौ देवी गर्भभरालसा ॥ २९ ॥

अन्वयः—मे सुतः सदयः, तत् क्षितेः खेदः, मा भवतु, इति गर्भ भर अलसा असौ देवी मंदं मंदं चञ्चाल. ॥ २९ ॥
अर्थः—मारो पुत्र दयाळु थशे, माटे पृथ्वीने खेद न थाओ ? (जाणे) एम विचारीने गर्भना भारथी मंद थयेली ते राणी धीमे
धीमे चालवा लागी. ॥ २९ ॥

प्रवृत्तेऽथ जयादेव्याः सीमन्तोन्नयनोत्सवे । सिञ्जानहंसमञ्जरी नृत्यन्तीवाययौ शरत् ॥ ३० ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१००४॥

अन्वयः—अथ जयादेव्याः सीमंत उन्नयन उत्सवे प्रवृत्ते सिंजान हंस मंजीरा नृत्यंती इव शरत् आययौ. ॥ ३० ॥

अर्थः—पछी ते जयाराणीनो सीमंत उजववानो महोत्सव होते छते, मनोहर शब्द करता हंसोरूपी झांझरोवाळी जाणे नाचती होय नहीं ! तेम शरद् ऋतु आवी लागी. ॥ ३० ॥

अम्भांसि निर्मलीभूयात्मानमब्जैरवासयन् । भाविन्यर्हज्जनिस्नाने गृह्णन्वस्मान्सुरा इति ॥ ३१ ॥

अन्वयः—भाविनि अर्हज्जनि स्नाने सुराः अस्मान् गृह्णांतु ? इति अंभांसि निर्मलीभूय अब्जैः आत्मानं अवासयन्. ॥ ३१ ॥

अर्थः—हवे थनारा प्रभुना जन्माभिषेकमां देवो अमोने ग्रहण करे तो ठीक, एम विचारीने (जाणे जलाशयोनां) जल निर्मल थइने कमलोवढे पोताने सुगंधि करवा लाग्यां. ॥ ३१ ॥

कीराणां पङ्क्तयो व्योम्नि विलेसुस्त्रिदशैरिव । जिनेन्द्रजन्मने सज्जीकृता वन्दनमालिकाः ॥ ३२ ॥

अन्वयः—जिनेन्द्र जन्मने त्रिदशैः सज्जीकृताः वंदन मालिकाः इव, व्योम्नि कीराणां पङ्क्तयः विलेसुः. ॥ ३२ ॥

अर्थः—जिनेश्वरप्रभुना जन्मोत्सवमाटे देवोए तैयार करेली जाणे तोरणमालाओ होय नहीं ! तेम आकाशमां शुकोनी श्रेणिओ विलास करवा लागी. ॥ ३२ ॥

शान्ततापं जगत्कृत्वा जिनमातुर्मुदेऽम्बुदाः । श्यामताममुचन्नुच्चैरुदश्चत्सुकृता इव ॥ ३३ ॥

अन्वयः—जिन मातुः मुदे जगत् शान्त तापं कृत्वा, उच्चैः उदंचत् सुकृताः इव अंबुदाः श्यामतां अमुंचन्. ॥ ३३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१००४॥

अर्थः—प्रभुनी माताने आनंदित करवामाटे जगतने तापरहित करवाथी जाणे उंचे विस्तरता पुण्यवाळा थया होय नही ! तेम वादळांओ (पौतानुं) श्यामपणुं तजवा लाग्यां. ॥ ३३ ॥

ईतिमुक्तमभिव्याप्तं सहस्रगुणितैः फलैः । शस्यमन्तर्जगद्भूत्प्रभूत्पत्यनुभावतः ॥ ३४ ॥

अन्वयः—प्रभु उत्पत्ति अनुभावतः, अंतर्जगत् ईति मुक्तं, सहस्र गुणितैः फलैः अभिव्याप्तं शस्यं अभूत्. ॥ ३४ ॥

अर्थः—प्रभुना जन्मना प्रभावथी जगतनी अंदर अनावृष्टिआदिक ईतिओथी रहित थयेलुं, तथा हजारगणां फलोथी भरेलुं धान्य निपजी पडयुं. ॥ ३४ ॥

आदाय गोपीरूपाणि गोपीवर्गं सुरस्त्रियः । शालिक्षेत्रेषु तीर्थेशगुणगीतान्यशिक्षयन् ॥ ३५ ॥

अन्वयः—सुरस्त्रियः गोपीरूपाणि आदाय शालि क्षेत्रेषु गोपीवर्गं तीर्थेश गुण गीतानि अशिक्षयन्. ॥ ३५ ॥

अर्थः—(वळी) देवांगनाओ गोपीओनां रूप धारण करीने डांगरना क्षेत्रमां (रक्षणमाटे बेठेला) गोपीओना समूहने श्रीतीर्थकर प्रभुना गुणोनां गीतो शिखाववा लागी. ॥ ३५ ॥

गर्भस्थितदिनाधीशा मेघलेखेव शारदी । पाण्डुप्रभाप्यद्भुतश्रीः प्रभुगर्मा बभौ जया ॥ ३६ ॥

अन्वयः—गर्भस्थित दिन अधीशा शारदी मेघ लेखा इव, प्रभु गर्मा जया पांडुप्रभा अपि अद्भुत श्रीः बभौ. ॥ ३६ ॥

अर्थः—अंदर रहेला सूर्यवाळी शरदऋतुना वादळांनी पंक्तिनीपेठे, प्रभुरूप गर्भवाली ते जयाराणी पांडुवर्णवाळी थया छतां पण

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१००६॥

अद्भुत कांतिवाली थइथकी शोभती हती. ॥ ३६ ॥

आसीदत्यर्हदास्यश्रोदासभावोऽधुना मम । इतीव कलयामास नैर्मल्यातिशयं शशी ॥ ३७ ॥

अन्वयः—अर्हत् आस्य श्री दासभावः अधुना मम आसीदति, इति इव शशी नैर्मल्य अतिशयं कलयामास. ॥ ३७ ॥

अर्थः—तीर्थकरप्रभुना मुखनी शोभानुं दासपणुं हमणाज मने प्राप्त थवानुं छे, जाणे एवा (हर्षथीज) चंद्र निर्मल पणानी अधि-
कताने धारण करवा लाग्यो. ॥ ३७ ॥

त्रैलोक्यभूषणेनास्मि नन्दनेनैव भूषिता । तत्किमेभिरितीवाल्पीचक्रेऽङ्गे भूषणानि सा ॥ ३८ ॥

अन्वयः—त्रैलोक्य भूषणेन नन्दनेन भूषिता एव अस्मि, तत् एभिः किं? इति इव सा भूषणानि अल्पीचक्रे. ॥ ३८ ॥

अर्थः—त्रणे लोकोना आभूषणसमान आ पुत्रथीज हुं शणगारयुक्त थयेली छुं, माटे आभूषणोनं हवे शुं प्रयोजन छे? जाणे एवा
विचारथीज तेणीए (पोतानां) आभूषणो ओछां करी नाख्यां. ॥ ३८ ॥

विभौ गर्भावतीर्णेऽस्मिञ्शक्रादेशाद्धनेश्वरः । पूरयामास सद्वासःस्वर्णरत्नैर्नृपालयम् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—अस्मिन् विभौ गर्भ अवतीर्णे धनेश्वरः शक्र आदेशात् सद्वासः स्वर्णरत्नैः नृप आलयं पूरयामास. ॥ ३९ ॥

अर्थः—आ प्रभु गर्भमां आव्येथी कुबेरे इंद्रनी आज्ञाथी उत्तम वस्त्रो, स्वर्ण, तथा रत्नोवढे राजानुं घर भरी दीधुं. ॥ ३९ ॥

अथ मन्ये जयादेव्या गुरुगर्भोष्मशान्तये । दौक्यञ्शतपत्राणि हेमन्तः समुपागमत् ॥ ४० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१००६॥

अन्वयः—अथ जया देव्याः गुरु गर्भ उष्म शांतये शतपत्राणि ढौकयन् हेमंतः समुपागमत्, मन्ये. ॥ ४० ॥

अर्थः—पछी (एवामां) ते जयाराणीना महान् गर्भनी गरमीने शांत करवामाटे कमलोनी (जाणे) भेट धरतो हेमंतऋतु आवी पहोंच्यो, एम हुं मानुं छुं. ॥ ४० ॥

एष्यतीह ममारातिरर्हन्निति भियाङ्गिनाम् । हृद्भ्यो बहिरभूद्रागः कुङ्कुमालेपनच्छलात् ॥ ४१ ॥

अन्वयः—इह मम अरातिः अर्हन् एष्यति, इति भिया अंगिनां हृद्भ्यः कुङ्कुम आलेपन छलात् रागः बहिः अभूत्. ॥ ४१ ॥

अर्थः—अहीं मारा शत्रु तीर्थंकर पधारशे, एवा डरथी (जाणे) माणसोना हृदयमांथी केसरना विलेपनना मिषथी राग बहार निकळी गयो. ॥ ४१. ॥

समजायन्त यामिन्यो महामहिमभाजनम् । युक्तं महत्त्वं स्त्रीजातेर्जयागर्भगतेऽर्हति ॥ ४२ ॥

अन्वयः—यामिन्यः महामहिम भाजनं समजायंत, अर्हति जया गर्भ गते स्त्रीजातेः महत्त्वं युक्तं. ॥ ४२ ॥

अर्थः—(ते वखते) रात्रिओ म्होटाइना भाजनरूप थइ, (अर्थात् म्होटी थवा लागी,) (केमके) श्रीतीर्थंकरप्रभु जयाराणीना गर्भमां आव्याथी स्त्रीजातिने म्होटाइ मळे, ते बीना युक्तिवाळी (व्याजबी) छे. ॥ ४२ ॥

मत्वा जिनार्कतो लोके भाविनो दिवसान्गुरुन् । लज्जयेव लघूचक्रे वासरान्वासरेश्वरः ॥ ४३ ॥

अन्वयः—जिनार्कतः लोके दिवसान् गुरुन् भाविनः मत्वा लज्जया इव वासर ईश्वरः वासरान् लघूचक्रे. ॥ ४३ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१००८॥

अर्थः—आ जिनेश्वर प्रभुरूपी सूर्यथी जगतमां दिवसोने म्होटा (महोत्सवोवाळा)थनारा जाणीने, जाणे लज्जानो मार्यो सूर्य दिव-
सोने हुंका करवा लाग्यो. ॥ ४३ ॥

जन्मस्नात्रेऽर्हतः प्राप्ते धिग्धिग्निम्नतरं सुराः । मां ग्रहीष्यन्ति नेत्याप तापं कूपोदरे पयः ॥ ४४ ॥

अन्वयः—अर्हतः जन्म स्नात्रे प्राप्ते, धिक् धिक् निम्नतरं मां सुराः न ग्रहीष्यन्ति, इति कूपोदरे पयः तापं आप. ॥ ४४ ॥

अर्थः—प्रभुना जन्माभिषेकनो (अवसर) प्राप्त थये छते, अरेरे धिक्कार छे ! के अति नीचे गयेला मने देवो ग्रहण करशे नही,
एवा (खेदथी) जाणे कूवानी अंदरनुं जल संतापने प्राप्त थयुं. ॥ ४४ ॥

मय्युत्पत्तिर्जगद्भर्तुर्भवितेति मदोद्धतः । शिशिरोऽथ ऋतून्सर्वान्दृश्यकुन्दरदोऽहसत् ॥ ४५ ॥

अन्वयः—अथ मयि जगद्भर्तुः उत्पत्तिः भविता, इति मदोद्धतः शिशिरः दृश्य कुंद रदः सर्वान् ऋतून् अहसत्. ॥ ४५ ॥

अर्थः—हवे मारा समयमां आ लोकस्वामीनो जन्म थनारो छे, एम जाणीने जाणे हर्षवेलो थयेलो शिशिरऋतु मोगराना पुष्पो-
रूपी दांतो देखाडीने (जाणे) बीजी ऋतुओनी हांसी करवा लाग्यो. ॥ ४५ ॥

प्रभुप्रभाब्धिरधुनाभ्येष्यतीतीव भक्तितः । विनीतैरुडुचन्द्राकैः प्रभाल्पत्वमतन्यत ॥ ४६ ॥

अन्वयः—प्रभु प्रभाब्धिः अधुना अभ्येष्यति, इति भक्तितः इव विनीतैः उडु चंद्र अकैः प्रभा अल्पत्वं अतन्यत. ॥ ४६ ॥

अर्थः—प्रभुनी कांतिनो महासागर ह्मणा आवी पहोंचशे, एम जाणीने जाणे भक्तिथी विनयवंत एवा (पक्षे—दक्षिणायनमां छेते

सान्वय

भाषांतर

॥१००८॥

गयेला) तारा, चंद्र तथा सूर्य (पोतपोतानी) कांतिनुं स्वल्पपणुं विस्तारवा लाग्या. ॥ ४६ ॥

अवतीर्णेषु तीर्थेशपादेषु पृथिवीतले । का श्रीरस्माकमित्यब्जैः पूर्वमेव व्यलीयत ॥ ४७ ॥

अन्वयः—पृथिवी तले तीर्थेश पादेषु अवतीर्णेषु अस्माकं श्रीः का ? इति अब्जैः पूर्व एव व्यलीयत. ॥ ४७ ॥

अर्थः—(आ) पृथ्वीपीठपर तीर्थकर प्रभुना चरणोनो अवतार थयाबाद अमारी शोभा शा विशातमां रहेशे ? (जाणे) एम मा-
नीने कमलो आगळथीज नष्ट थवा लाग्यां. ॥ ४७ ॥

तदा मे का गतिलोकः पातार्हद्वाक्सुधां यदा । इति ध्यानादिव स्तम्भमम्भः प्राप हिमोद्गमे ॥ ४८ ॥

अन्वयः—लोकः यदा अर्हत् वाक् सुधां पाता, तदा मे का गतिः ? इति ध्यानात् इव हिमोद्गमे अंभः स्तंभं प्राप. ॥ ४८ ॥

अर्थः—लोको ज्यारे आ तीर्थकरप्रभुनी वाणीरूपी अमृतने पीसे, त्यारे मारो प्रवाह शुं उपयोगी थवानो छे ? एवा विचारथीज
जाणे हिमालयपर जल (बरफरूपे) बंधावा मांड्युं. ॥ ४८ ॥

जिनजन्मोत्सवे स्वर्गद्रुदलैस्तोरणस्रजम् । सुराः कर्तार इत्युर्व्यां शुचापाति तरुच्छदैः ॥ ४९ ॥

अन्वयः—जिन जन्म उत्सवे सुराः स्वर्गद्रु दलैः तोरण स्रजं कर्तारः, इति शुचा तरु च्छदैः उर्व्यां अपाति. ॥ ४९ ॥

अर्थः—आ जिनेश्वरप्रभुना जन्म महोत्सव समये देवो तो कल्पवृक्षोनां पांदडांओवडे तोरणमाळाओ करवाना छे, (जाणे) एवी
दिलगिरिथी वृक्षोनां पत्रो जमीनपर पडवा लाग्यां. ॥ ४९ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१०॥

क्रियमाणासु रक्षासु देव्या वृद्धाङ्गनाजनैः । नव मासा व्यतिक्रान्ताः सार्धाष्टमदिनास्तदा ॥ ५० ॥

अन्वयः—वृद्ध अंगना जनैः देव्याः रक्षासु क्रियमाणासु तदा सार्ध अष्टम दिनाः नव मासाः व्यतिक्रान्ताः ॥ ५० ॥

अर्थः—वृद्ध स्त्रीओ ते जयामहाराणीनी शुश्रूषा करते छते, ते वखते साडासात दिवस अधिक नव महिना व्यतीत थया. ॥५०॥

अथ कृष्णचतुर्दश्यां निशीथे मासि फाल्गुने । चन्द्रे शतभिषग्वर्तिन्यूरुस्थमहिषध्वजम् ॥ ५१ ॥

असूत नूतनाम्भोजप्रभं भुवनभूषणम् । रत्नं रोहणभूमीव जयादेवी जिनाधिपम् ॥ ५२ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—अथ फाल्गुने मासि कृष्ण चतुर्दश्यां निशीथे चंद्रे शतभिषग् वर्तिनि, रोहणभूमी रत्नं इव, जयादेवी ऊरुस्थ महिष ध्वजं, नूतन अंभोज प्रभं, भुवन भूषणं जिन अधिपं असूत. ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पछी फागण मासनी कृष्णचतुर्दशीने दिवसे मध्यरात्रिए, चंद्रनी योग शतभिषक् नक्षत्रसाथे थये छते रोहणाचलनी भूमि जेम रत्नने उत्पन्न करे, तेम ते जयाराणीए साथळमां रहेला महिषना चिन्हवाळा, नवीन कमलसरस्वी (लाल) कांतिवाळा, तथा जग-तने आभूषणसरस्वा, एवा श्रीजिनेश्वर प्रभुने जन्म आप्यो. ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ युग्मं ॥

तदा कोऽपि प्रकाशोऽभूदपि दुर्गतिभूमिषु । निखिलानां सुखं जज्ञे नारकाणामपि क्षणम् ॥ ५३ ॥

अन्वयः—तदा दुर्गति भूमिषु अपि कः अपि प्रकाशः अभूत्, निखिलानां नारकाणां अपि क्षणं सुखं जज्ञे. ॥ ५३ ॥

अर्थ—वळी ते वखते नरकभूमिओमां पण कोइक आश्चर्यकारक प्रकाश थयो, तथा सगळा नारकीओने पण क्षणवार सुधी सुख

सान्वय

भाषांतर

॥१०१०॥

थयुं. ॥ ५३ ॥

अस्माकमयमीशोऽभूदशेषगुणसागरः । इत्यानन्दवशेनेव दिशः प्रापुः प्रसन्नताम् ॥ ५४ ॥

अन्वयः—अशेष गुण सागरः अयं अस्माकं ईशः अभूत्, इति आनन्द वशेन इव दिशः प्रसन्नतां प्रापुः ॥ ५४ ॥

अर्थः—सर्व गुणोना महासागर सरखा, एवा आ अमारा स्वामी जन्म्या छे, एवीरीतना आनदने लीधे जाणे होय नही ! तेम सर्व दिशाओ प्रसन्नपणाने प्राप्त थइ. ॥ ५४ ॥

ववुः प्रदक्षिणावर्ताः कुसुमश्रीविमिश्रिताः । तन्वन्त इव सद्भक्तिं जगत्प्राणा जगत्प्रभोः ॥ ५५ ॥

अन्वयः—जगत्प्रभोः सद्भक्तिं तन्वंतः इव, प्रदक्षिणावर्ताः. कुसुम श्री विमिश्रिताः जगत्प्राणाः ववुः. ॥ ५५ ॥

अर्थः—(वळी) जाणे जगतना स्वामी एवा ते श्रीतीर्थकरप्रभुनी उत्तम भक्ति विस्तारता होय नही ! तेम पुष्पोनी (सु-गंधिरूपी) लक्ष्मीथी मिश्रित थयेला दक्षिणावर्त वायु वावा लाग्या. ॥ ५५ ॥

आख्यातुमिव विश्वेषु प्रभोर्जन्ममहोत्सवम् । घनगम्भीरनिर्घोषा नेदुर्दुन्दुभयोऽम्बरे ॥ ५६ ॥

अन्वयः—विश्वेषु प्रभोः जन्म महोत्सवं आख्यातुं इव, घन गंभीर निर्घोषाः दुंदुभयः अंबरे नेदुः. ॥ ५६ ॥

अर्थः—जगतमां प्रभुना जन्ममहोत्सवने जाणे जाहेर करवा माटे होय नही ! तेम मेघगर्जना सरखा गंभीर नादवाळी दुंदुभिओ आकाशमां वागवा लागी. ॥ ५६ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१२॥

प्रभुपादाम्बुजस्पर्शपवित्रं पृथिवीतलम् । पूजयद्भिरिवामर्त्यैश्चक्रिरे पुष्पवृष्टयः ॥ ५७ ॥

अन्वयः—प्रभु पाद अंबुज स्पर्श पवित्रं पृथिवी तलं पूजयद्भिः इव अमर्त्यैः पुष्प वृष्टयः चक्रिरे. ॥ ५७ ॥

अर्थः—प्रभुना चरणकमलोना स्पर्शथी पवित्र थयेलां पृथ्वीतलने जाणे पूजता होय नही ! एवा देवोए त्यां पुष्पोनी वृष्टिओ करी.

मत्वासनप्रकम्पेनावधिज्ञानात्प्रभोर्जनिम् । अष्टाजग्मुरधोलोकवासिन्यो दिक्कुमारिकाः ॥ ५८ ॥

अन्वयः—आसन प्रकंपेन अवधि ज्ञानात् प्रभोः जनिं मत्वा अधोलोक वासिन्यः अष्ट दिक् कुमारिकाः आजग्मुः. ॥ ५८ ॥

अर्थः—आसन कंपवाथी अवधिज्ञानवडे प्रभुनो जन्म थयेलो जाणीने अधोलोकमां वसनारी आठ दिक्कुमारीओ आवी. ॥५८॥

भोगंकरा भोगवती सुभोगा भोगमालिनी । तोयधारा विचित्रा च पुष्पमाला त्वनिन्दिता ॥ ५९ ॥

गत्वा स्तुत्वा न भेतव्यमित्युदीर्य च ता इमाः । जिनजन्मोत्सवं देव्यै स्वागतौ हेतुमभ्यधुः ॥ ६० ॥

अन्वयः—भोगंकरा, भोगवती, सुभोगा, भोगमालिनी, तोयधारा च विचित्रा, पुष्पमाला तु अनिन्दिता, ॥ ५९ ॥ च ताः

इमाः देव्यै नत्वा च स्तुत्वा, न भेतव्यं इति उदीर्य जिन जन्म उत्सवं स्व आगतौ, हेतुं अभ्यधुः. ॥ ६० ॥ युग्मं ॥

अर्थः—भोगंकरा, भोगवती, सुभोगा, भोगमालिनी, तोयधारा, विचित्रा, पुष्पमाला, अने आनंदिता, ॥ ५९ ॥ एवी ते आठे

दिक्कुमारिकाओ जयादेवीने नमीने, तथा तेनी स्तुति करीने, अने तमारे ढरबुं नही, एम कहीने, प्रभुनो जन्ममहोत्सव करवा-

माटे अमारुं अहीं आगमन थयुं छे, एरीतनो पोतानो आववानो हेतु कही संभळाववा लागी. ॥ ६० ॥ युग्मं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०१२॥

सहस्रस्तम्भमातेनुरैशान्यां प्राङ्मुखं दिशि । ताः सूतिसदनं वातपूतयोजनभूतलम् ॥ ६१ ॥

अन्वयः—ताः अैशान्यां दिशि सहस्र स्तंभं, प्राङ्मुखं, वात पूत योजन भूतलं सूति सदनं आतेनुः ॥ ६१ ॥

अर्थः—तेओए ईशानखुणामां, एकहजार स्तंभोवाळं, पूर्वे दिशातरफना सन्मुख द्वारवाळं, तथा वायुथी पवित्र थयेला एक जोज-
नना पृथ्वीतलवाळं सूतिकाघर बनाव्युं. ॥ ६१ ॥

देवि त्वमेव धन्यासि यस्याः सूनुर्जगद्गुरुः । इत्यादिगीतगायिन्यस्ताः प्रभोः परितः स्थिताः ॥ ६२ ॥

अन्वयः—(हे) देवि! त्वं एव धन्या असि, यस्याः सूनुः जगद्गुरुः, इत्यादि गीत गायिन्यः ताः प्रभोः परितः स्थिताः. ॥ ६२ ॥

अर्थः—हे माताजी! तमोनेज धन्य छे, के जेना पुत्र त्रणे जगतना स्वामी छे, इत्यादिक गीतो गाती थकी तेओ प्रभुनी
आसपास बेसी गइ. ॥ ६२ ॥

पीठकम्पात्प्रभोर्जन्म मत्वा मेरुनिकेतनाः । मुदिता दिक्कूमार्योऽष्टावूर्ध्वलोकादिहाययुः ॥ ६३ ॥

अन्वयः—पीठ कंपात् प्रभोः जन्म मत्वा, मेरु निकेतनाः, मुदिताः अष्टौ दिक्कुमार्यः ऊर्ध्व लोकात् इह आययुः. ॥ ६३ ॥

अर्थः—(वळी) आसन कंपवाथी प्रभुनो जन्म थयेलो जाणीने, मेरुपर्वतमां छे स्थान जेमनां, एवी हर्ष पामेली आठ दिक्कुमारीओ
ऊर्ध्वलोकमांथी त्यां आवी. ॥ ६३ ॥

मेघंकरा मेघवती सुमेधा मेघमालिनी । सुवत्सा वत्समित्रा च वारिषेणा बलाहका ॥ ६४ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१४॥

इमा जिनं च देवीं च नत्वा योजनसंमिताम् । धरां गन्धोदकैः सिक्त्वा पुष्पवृष्टिं वितेनिरे ॥ ६५ ॥

अन्वयः—मेघंकरा, मेघवती, सुमेधा, मेघमालिनी, सुवत्सा च वत्समित्रा, वारिषेणा, बलाहका ॥ ६४ ॥ इमाः जिनं च देवीं च नत्वा योजन संमितां धरां गंध उदकैः सिक्त्वा पुष्पवृष्टिं वितेनिरे. ॥ ६५ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—मेघंकरा, मेघवती, सुमेधा, मेघमालिनी सुवत्सा, वत्समित्रा, वारिषेणा, अने बलाहका, ॥ ६४ ॥ ए नामनी ते आठे दिक्कुमारीओ जिनेश्वरप्रभुने तथा तेमनी माताने नमीने एक जोजनना विस्तारवाळी भूमिपर सुगंधि जलनो छटकाव करीने, तेपर पुष्पवृष्टि करवा लागी. ॥ ६५ ॥ युग्मं ॥

ईयुरासनकम्पेन ज्ञात्वा जन्म जिनस्य तत् । पौरस्त्यरुचकादष्टौ दिक्कुमार्यः सदर्पणाः ॥ ६६ ॥

अन्वयः—आसन कम्पेन जिनस्य तत् जन्म ज्ञात्वा पौरस्त्य रुचकात् सदर्पणाः अष्टौ दिक्कुमार्यः ईयुः. ॥ ६६ ॥

अर्थः—(वळी) पोतानां आसनो कंपवाथी जिनेश्वरप्रभुनो ते जन्म थयेलो जाणीने पूर्वतरफना रुचकद्वीपथी दर्पण सहित आठ दिक्कुमारीओ आवी. ॥ ६६ ॥

ताश्च नन्दोत्तरानन्दे आनन्दानन्दवर्धने । विजया वैजयन्ती च जयन्ती चापराजिता ॥ ६७ ॥

अन्वयः—ताः च नंदा, उत्तरानंदे, आनंदा, आनंदवर्धने, विजया, वैजयंती जयंती च अपराजिता. ॥ ६७ ॥

अर्थः—वळी तेओ नंदा उत्तरानंदा, आनंदा, आनंदवर्धना, विजया, वैजयंती जयंती अने अपराजिता नामनी हती. ॥ ६७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०१४॥

एताः प्राच्यां दिशि स्थित्वा नत्वा मातृयुतं जिनम् । जगुर्जगन्मनोज्ञानि गीतानि प्रीतचेतसः ॥६८॥

अन्वयः—एताः प्राच्यां दिशि स्थित्वा, मातृयुतं जिनं नत्वा प्रीत चेतसः जगत् मनोज्ञानि गीतानि जगुः. ॥ ६८ ॥

अर्थः—ते आठ दिक्कुमारीओ पूर्व दिशामां रहीने, मातासहित जिनेश्वरप्रभुने नमस्कार करीने, आनंदित मनवाळी थइथकी जगतने मनोहर लागे, एवां गीतो गावा लागी. ॥ ६८ ॥

अपाच्यरुचकात्पीठप्रकम्पेनाययुस्ततः । दिक्कन्या अष्टभृङ्गारशृङ्गारितकराम्बुजाः ॥ ६९ ॥

समाहारा सुप्रदत्ता सुप्रबुद्धा यशोधरा । लक्ष्मीवती शेषवती चित्रगुप्ता वसुंधरा ॥ ७० ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—ततः पीठ प्रकम्पेन अपाच्य रुचकात् भृङ्गार शृङ्गारित कर अंबुजाः अष्ट दिक्कन्याः आययुः ॥ ६९ ॥ समाहारा, सुप्रदत्ता, सुप्रबुद्धा, यशोधरा, लक्ष्मीवती, शेषवती, चित्रगुप्ता, वसुंधरा ॥ ७० ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पछी आसन कंपवाथी दक्षिण रुचकथी, झारीओवडे शोभिता छे हस्तकमलो जेओना, एवी आठ दिक्कुमारिकाओ आवी, ॥ ६९ ॥ तथा (तेओनां) समाहारा, सुप्रदत्ता, सुप्रबुद्धा, यशोधरा, लक्ष्मीवती, शेषवती, चित्रगुप्ता, अने वसुंधरा नामो हतां. ॥७०॥

एताः प्रणम्य तीर्थेशं तीर्थेशजननीमपि । स्फीतगीतकलादक्षा दक्षिणस्यां दिशि स्थिताः ॥ ७१ ॥

अन्वयः—एताः तीर्थेशं, तीर्थेश जननीं अपि प्रणम्य स्फीत गीत कला दक्षाः दक्षिणस्यां दिशि स्थिताः ॥ ७१ ॥

अर्थः—तेओ तीर्थकरप्रभुने तथा तीर्थकरप्रभुनी माताने पण नमीने मनोहर गीतो गावानी कलामां कुशल थइ थकी दक्षिण

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१६॥

दिशामां बेठी. ॥ ७१ ॥

प्रतीच्यरुचकादष्टौ दिक्कन्याः पीठकम्पतः । आययुर्व्यजनाभोगभ्राजिष्णुकरपङ्कजाः ॥ ७२ ॥

अन्वयः—पीठ कंपतः प्रतीच्य रुचकात् अष्टौ दिक्कन्याः व्यजन आभोग भ्राजिष्णु करपङ्कजाः आययुः. ॥ ७२ ॥

अर्थः—(पत्नी) आसनो कंपवाथी पश्चिम रुचकथी आठ दिक्कुमारीओ पंखाओ धारण करवाथी शोभिता हस्तकमलोवाळी थइ थकी (त्यां) आवी. ॥ ७२ ॥

इलादेवी सुरादेवी पृथिवी पद्मवत्यपि । एकनासा नवमिका भद्रा शीतेति नामतः ॥ ७३ ॥

अन्वयः—इलादेवी, सुरादेवी, पद्मवती, अपि, एकनासा, नवमिका, भद्रा, शीता इति नामतः ॥ ७३ ॥

अर्थः—(तेओनां) इलादेवी, सुरादेवी, पद्मवती, एकनासा, नवमिका, भद्रा तथा शीता, एवां नामो हतां. ॥ ७३ ॥

जननीसहितं नत्वा त्रैलोक्यमहितं जिनम् । पश्चिमायां दिशि प्रीता गीतामृतमुचः स्थिताः ॥ ७४ ॥

अन्वयः—जननी सहितं त्रैलोक्यमहितं जिनं नत्वा, प्रीताः गीता अमृतमुचः पश्चिमायां दिशि स्थिताः ॥ ७४ ॥

अर्थः—मातासहित, त्रणे लोकोथी पूजाता एवा श्रीजिनेश्वरप्रमुने नमस्कार करीने, आनंदित थइथकी गीतोरूपी अमृतने वरसाव-
तीथकी (तेओ) पश्चिमदिशामां बेठी. ॥ ७४ ॥

उदीच्यरुचकादष्ट विष्टरस्य प्रकम्पतः । दिक्कुमार्यः समाजग्मुश्चञ्चामरचारवः ॥ ७५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०१६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१७॥

अन्वयः—विष्टरस्य प्रकंपतः उदीच्य रुचकात् अष्ट दिक्कुमार्यः चंचत् चामर चारवः समाजगुः. ॥ ७५ ॥
अर्थः—आसन कंपवाथी उत्तर रुचकथी आठ दिक्कुमारीओ (हाथमां) मनोहर चामरो धारण करती थकी त्यां आवी. ॥७५॥
अलम्बुसा सुकेशी च पुण्डरीका च वारुणी । हासा सर्वप्रभा चैव श्रीर्हीरित्यभिधानतः ॥ ७६ ॥
अन्वयः—अलंबुसा, च सुकेशी, च पुण्डरीका, वारुणी, हासा, सर्वप्रभा, च एव श्रीः, हीः, इति अभिधानतः ॥ ७६ ॥
अर्थः—अलंबुसा, तथा सुकेशी, तथा पुण्डरीका, वारुणी, हासा, सर्वप्रभा, तथा श्री, अने ही, एवां तेओनां नामो हतां. ॥७६॥
नत्वा माता समं मात्राधिकभक्तिभराः प्रभुम् । तास्तस्थुरुत्तराशायामुत्तरोदारगीतयः ॥ ७७ ॥
अन्वयः—मात्रा अधिक भक्तिभराः ताः माता समं प्रभुं नत्वा उत्तर उदार गीतयः उत्तर आशायां तस्थुः. ॥ ७७ ॥
अर्थः—अत्यंत भक्तिना समूहवाळी ते दिक्कन्याओ मातासहित प्रभुने नमस्कार करीने मनोहर विशाल गीतो गातीथकी उत्तर-
दिशामां बेठी. ॥ ७७ ॥
ईयुश्चतस्रो दिक्कन्या विदिग्भ्यः पीठकम्पतः । सुतारा चित्रकनका चित्रा सौत्रामणी तथा ॥ ७८ ॥
अन्वयः—पीठकंपतः सुतारा, चित्रकनका, चित्रा, तथा सौत्रामणी, चतस्रः दिक्कन्याः विदिग्भ्यः ईयुः. ॥ ७८ ॥
अर्थः—आसन कंपवाथी सुतारा, चित्रकनका, चित्रा, तथा सौत्रामणीनामनी चार दिक्कुमारीओ विदिशाओमांथी त्यां आवी.
दीप्रदीपकरा नत्वा स्वामिनं स्वामिनीमपि । गीतामृतभृतस्तस्थुरेशान्यादिविदिक्षु ताः ॥ ७९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०१७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१८॥

अन्वयः—ताः स्वामिनं, स्वामिनीं अपि नत्वा दीप दीप कराः गीत अमृत भृतः ऐशान्यादिषु विदिक्षु तस्थुः. ॥ ७९ ॥
अर्थः—तेओ प्रभुने तथा तेमनी माताने पण नमीने, तथा हाथमां प्रगटेला दीपको राखीने, गीतोरूपी अमृतने वरसावती थकी ईशान आदिक चारे विदिशाओमां बेठी. ॥ ७९ ॥

दिक्कन्या मध्यरुचकाच्चतस्रः पीठकम्पतः । रूपा रूपासिका चेतुः सुरूपा रूपवत्यपि ८० ॥

अन्वयः—पीठकंपतः मध्यरुचकात् रूपा, रूपासिका, च सुरूपा, रूपवती अपि चतस्रः दिक्कन्याः मध्यरुचकात् ईयुः. ॥ ८० ॥
अर्थः—(वळी) आसन कंपवाथी मध्यरुचकथी रूपा, रूपासिका, तथा सुरूपा अने रूपवती नामनी चार दिक्कमारीओ मध्यरुच-
कथी (त्यां) आवी. ॥ ८० ॥

नालं बालस्य तार्क्षित्वा चतुरङ्गुलवर्जितम् । रत्नयुक्तं निखन्योर्व्यामत्र दूर्वामरोपयन् ८१ ॥

अन्वयः—ताः बालस्य चतुरंगुल वर्जितं बालस्य नालं छित्वा, रत्नयुक्तं उर्व्यां निखन्य, अत्र दूर्वां अरोपयन्. ॥ ८१ ॥
अर्थः—तेओए ते बालप्रभुनी चार आंगुल शिवायनी (बाकीनी) नाल छेदीने रत्नोसहित जमीनमां दाटी, तथा तेपर दूर्वाने रोपी.

त्रीन्मूलसौधतः पूर्वदक्षिणोत्तरदिक्षु ताः । रम्भागृहांश्चतुःशालसिंहासनजुषो व्यधुः ८२ ॥

अन्वयः—मूल सौधतः पूर्व दक्षिण उत्तर दिक्षु चतुःशालसिंहासनजुषः त्रीन् रम्भागृहान् ताः व्यधुः. ॥ ८२ ॥
अर्थः—मूलघरथी पूर्व, दक्षिण तथा उत्तर दिशामां चोकट तथा सिंहासनोवाळा त्रण केळनां घरो तेओए बनाव्यां. ॥ ८२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०१८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०१९॥

ता दक्षिणचतुःशालपीठे देव्या जिनस्य च । अभ्यङ्गोद्वर्तनैर्दिव्यैस्तैलोद्वर्तनकैर्व्यधुः ॥ ८३ ॥

अन्वयः—दक्षिण चतुःशाल पीठे ताः देव्याः च जिनस्य दिव्यैः तैल उद्वर्तनकैः अभ्यंग उद्वर्तने व्यधुः. ॥ ८३ ॥

अर्थः—(पत्नी) दक्षिणतरफनी चोकटना सिंहासनपर (बेसाडीने) तेओए प्रभुनी माताना तथा प्रभुना (शरीरपर) दिव्य तेल तथा पीठीवडे मर्दन अने उद्वर्तन कर्यो. ॥ ८३ ॥

उभौ संस्नप्य संमार्ज्य प्राक्चतुःशालविष्टरे । ता दिव्यचन्दनैर्लिप्त्वाभूषयंश्चेलभूषणैः ॥ ८४ ॥

अन्वयः—प्राक् चतुःशाल विष्टरे ताः उभौ संस्नप्य, संमार्ज्य दिव्य चंदनैः लिप्त्वा चेल भूषणैः अभूषयन्, ॥ ८४ ॥

अर्थः—(पत्नी) पूर्वतरफनी चोकटना सिंहासनपर तेओए ते बन्नेने (बेसाडीने) स्नान करावीने, तथा संमार्जन करीने, अने दिव्य चंदनवडे विलेपन करीने, तेमने वस्त्रोवडे तथा आभूषणोवडे शणगार्यो. ॥ ८४ ॥

एत्योत्तरचतुःशाले मथितारणिवह्निना । हृतैः क्षुद्रहिमाद्रेस्ता द्रुतैर्गोशीर्षचन्दनैः ॥ ८५ ॥

तयोः शान्तिकमाधाय भद्रपीठप्रतिष्ठयोः । व्यक्तभक्तिविधौ दक्षा रक्षापोट्टलिकां व्यधुः ॥ ८६ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—उत्तर चतुःशाले एत्य मथित अरणि वह्निना द्रुतैः क्षुद्र हिमाद्रेः हृतैः गोशीर्ष चंदनैः, ॥ ८५ ॥ व्यक्त भक्ति विधौ दक्षाः ताः भद्रपीठ प्रतिष्ठयोः तयोः शान्तिकं आधाय रक्षा पोट्टलिकां व्यधुः. ॥ ८६ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—(पत्नी) उत्तर तरफनी चोकटपर आवीने, अरणिना बे काष्ठोने परस्पर घसवाथी प्रकटावेला अग्निवडे, क्षुद्र हिमवंत

सान्वय

भाषांतर

॥१०१९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२०॥

पर्वतमांथी लावेलां गोशीर्षचंदनने सळगावीने, ॥ ८५ ॥ प्रगट रीते भक्ति करवामां चतुर एवी ते दिक्कुमारीओए सिंहासनपर बेसाढेला एवा प्रभु तथा तेमनी मातामाटे शान्तिकार्य करीने, तेओने रक्षापोटलीओ बांधी. ॥ ८६ ॥ युग्मं ॥

पर्वतायुर्भवेत्युक्त्वा कर्णाभ्यर्णे प्रभोः स्थिताः । आस्फालयांबभूवुस्ता हस्ताभ्यां ग्रावगोलकौ ॥ ८७ ॥

अन्वयः—पर्वतायुः भव ? इति उक्त्वा प्रभोः कर्ण अभ्यर्णे स्थिताः ताः हस्ताभ्यां ग्राव गोलकौ आस्फालयां बभूवुः ॥ ८७ ॥

अर्थः—(हे प्रभु!) तमो पर्वतसरखा आयुवाळा थाओ? एम कहीने, प्रभुना कर्णपासे उभीने तेओए (पोताना) बन्ने हाथवडे पत्थरना बे गोळाओ फोड्या. ॥ ८७ ॥

सूतिधाम्नि जिनेन्द्रं च जिनेन्द्रजननीं च ताः । आनीयाधाय शय्यायां गायन्त्यः परितः स्थिताः ॥ ८८ ॥

अन्वयः—च जिनेन्द्रं च जननीं ताः सूति धाम्नि आनीय शय्यायां आधाय गायन्त्यः परितः स्थिताः. ॥ ८८ ॥

अर्थः—पत्नी जिनेश्वरप्रभुने तथा तेमनी माताने तेओ सूतिकाघरमां लावीने, तथा शय्यामां सूवाडीने आसपास गीतो गाती थकी बेठी

समं द्युषु तदा नित्यघण्टानामजनि ध्वनिः । विश्वप्रबोधनाटयैकनान्दीतूर्यरवोपमः ॥ ८९ ॥

अन्वयः—तदा द्युषु विश्व प्रबोध नाट्य एक नांदी तूर्य रव उपमः नित्य घंटानां ध्वनिः समं अजनि. ॥ ८९ ॥

अर्थः—ते वखते देवलोकोमां जगतने जणाववारूप नाटकना एक नांदीपाठना वाजित्रना नादसरखो शाश्वता घंटाओनो एकी-हारे अवाज थवा मांड्यो. ॥ ८९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०२०॥

आसनान्यचलन्नद्रिनिविडानि विडौजसाम् । व्याख्यान्तीव शिरःकम्पैर्जिनजन्माद्भुतां भुवम् ॥ ९० ॥

अन्वयः—शिरः कंपैः जिन जन्म अद्भुतां भुवं व्याख्यांति इव विडौजसां अद्रि निविडानि आसनानि अचलन्. ॥ ९० ॥

अर्थः—वली ते बखते मस्तकना कंपवाथी प्रभुना जन्मथी आश्चर्ययुक्त थयेली पृथ्वीने जाणे जाहेर करतां होय नही ! तेम पर्वत-सरखां निश्चल इंद्रोनां आसनो कंपवा लाग्यां. ॥ ९० ॥

अथैवं दर्शयत्योजः को मयीति क्रुधोत्कटम् । आत्तवज्रं सुधर्मेण नत्वा सेनापतिर्जगौ ॥ ९१ ॥

अन्वयः—अथ एवं मयि कः ओजः दर्शयति ? इति क्रोध उत्कटं आत्तवज्रं सुधर्मेण नत्वा सेनापतिः जगौ. ॥ ९१ ॥

अर्थः—पछी आवीरीते मारीसामे कोण पराक्रम बतावे छे ? एम विचारी क्रोधातुर थयेला, तथा उपाडेल छे वज्र जेणे, एवा सौधर्मेन्द्रने सेनापतिण नमीने कहुं के, ॥ ९१ ॥

वज्रं विश्राम्यतु स्वामिन्वद कं हन्मि ते द्विषम् । इत्यस्य वाग्विरुद्धभूतसमाधिरवधीक्षणात् ॥ ९२ ॥

परिज्ञाय प्रभोर्जन्म विलीनक्रोधबन्धनः । द्राग्मिथ्यादुःकृतं कृत्वामुञ्चत्सिंहासनं हरिः ॥ ९३ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—(हे) स्वामिन् ! वज्रं विश्राम्यतु ? वद ? ते कं द्विषं हन्मि ? इति अस्य वाग्भिः, अवधि ईक्षणात् उद्भूत समाधिः, ॥ ९२ ॥ प्रभोः जन्म परिज्ञाय विलीन क्रोध बंधनः हरिः द्राग् मिथ्या दुःकृतं कृत्वा सिंहासनं अमुंचत्. ॥ ९३ ॥ युग्मं ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२२॥

अर्थः—हे स्वामी ! वज्रने विसामो आपो ? अने कहो के, आपना क्या शत्रुने हुं मारुं ? एवीरीतनी तेनी वाणीथी, तथा अव-
धिज्ञानवडे जोवाथी, थयेल छे शांति जेने, ॥ ९२ ॥ एवा इंद्रे प्रभुनो जन्म थयेलो जाणीने, क्रोधने तजी तुरत मिथ्यादुष्कृत देइ
(पोतानुं) सिंहासन तजी दीधुं. ॥ ९३ ॥ युग्मं ॥

दत्त्वा पदानि सप्ताष्टौ प्रभुजन्मदिशं प्रति । नत्वा स्तुत्वा जिनं शक्रोऽलंचक्रे विष्टरं पुनः ॥ ९४ ॥

अन्वयः—शक्रः प्रभु जन्म दिशि सप्त अष्ट पदानि दत्त्वा, जिनं नत्वा, स्तुत्वा पुनः विष्टरं अलंचक्रे. ॥ ९४ ॥

अर्थः—(पछी) ते सौधमैद्र प्रभुना जन्मनी दिशातरफ सात आठ पगलां जइने, तथा प्रभुने नमीने, अने तेमनी स्तुति करीने
पाछो ते पोताना सिंहासनपर बेठो. ॥ ९४ ॥

अथाहूय स सेनान्यं नैगमेषिणमादिशत् । जिनजन्मोत्सवं कर्तुमाकारय सुरानिति ॥ ९५ ॥

अन्वयः—अथ सः नैगमेषिणं सेनान्यं आहूय इति आदिशत्, जिन जन्म उत्सवं कर्तुं सुरान् आकारय ? ॥ ९५ ॥

अर्थः—पछी तेणे (पोताना) नैगमेषीनामना सेनापतिने बोलावीने एवी आज्ञा करी के, जिनेश्वर प्रभुनो जन्म महोत्सव कर-
वामाटे तुं देवोने बोलाव ? ॥ ९५ ॥

योजनप्रमितां घण्टां सुघोषेत्यभिधानतः । अवादयदयं प्रोच्चैर्वा रांस्त्रीन्विपुलस्वरम् ॥ ९६ ॥

अन्वयः—अयं सुघोषा इत्यभिधानतः योजन प्रमितां घंटां विपुल स्वरं त्रीन् वारान् प्रोच्चैः अवादयत्. ॥ ९६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०२२॥

अर्थः—पछी ते नैगमेषी देवे सुघोषानामनो एक योजनना प्रमाणवाळो घंट विस्तीर्ण नादसहित त्रण वखत घणा जोरथी वगाडयो.
एतद्ध्वानादथैकोनद्वात्रिंशल्लक्षसंख्यया । विमानेषु प्रतिध्वाना घण्टानां सर्वतोऽभवन् ॥ ९७ ॥

अन्वयः—अथ एतत् ध्वानात् एकोन द्वात्रिंशत् लक्ष संख्यया विमानेषु सर्वतः घंटानां प्रतिध्वानाः अभवन्. ॥ ९७ ॥

अर्थः—पछी ते घंटना नादथी बत्तीस लाखमां एक ओछा विमानोमां चोतरफथी घंटोना प्रतिध्वनिओ प्रगट थया. ॥ ९७ ॥

क्रीडासक्तास्ततः सर्वे सावधानाः सुराः स्थिताः । घण्टानादे च विश्रान्ते सेनानीरिति घुष्टवान् ॥ ९८ ॥

अन्वयः—ततः क्रीडा आसक्ताः सर्वे सुराः सावधानाः स्थिताः, च घंटानादे विश्रान्ते सेनानीः इति घुष्टवान्. ॥ ९८ ॥

अर्थः—ते घंटोना नादथी क्रीडामां लयलीन थयेला सघळा देवो सावधान थया. तथा (पछी) ते घंटोना नाद बंध पड्याबाद ते सेनापतिदेवे आवी रीतनी उद्घोषणा करी के, ॥ ९८ ॥

अमरा भारते क्षेत्रे जिनजन्मोत्सवे हरिः । गन्ता ततः प्रियायुक्ता एत त्वरितमेत भोः ॥ ९९ ॥

अन्वयः—भोः अमराः ! भारते क्षेत्रे जिन जन्म उत्सवे हरिः गंता, ततः प्रियायुक्ताः त्वरितं एत ? एत ? ॥ ९९ ॥

अर्थः—हे देवो ! भरतक्षेत्रमां जिनेश्वरप्रभुना जन्ममहोत्सवमाटे इंद्र जवाना छे, माटे (तमो सघळा) पोतपोतानी देवांगनाओ-सहित तुरत (त्यां) आवो ? आवो ? ॥ ९९ ॥

अथ ते प्रथितानन्दा वृन्दारकसमुच्चयाः । देवीभिः सममाजग्मुर्जिनजन्मोत्सवेच्छया ॥ २०० ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२४॥

अन्वयः—अथ प्रथित आनंदाः ते वृंदारक समुच्चयाः जिनजन्म उत्सव इच्छया देवीभिः समं आजग्मुः. ॥ २०० ॥
अर्थः—पं० थयेल छे हर्ष जेओने, एवा ते देवोना समूहो जिनेश्वर प्रभुना जन्ममहोत्सवने उजववानी इच्छाथी (पोतपोतानी) देवीओसहित (त्यां) आवी प्होंच्या. ॥ २०० ॥

पञ्चयोजनशत्युच्चं विमानं लक्षयोजनम् । चक्रे संक्रन्दनादेशात्पालकः पालकाभिधम् ॥ १ ॥

अन्वयः—पालकः संक्रन्दन आदेशात् पञ्च योजन शती उच्चं, पालक अभिधं लक्ष योजनं विमानं चक्रे. ॥ १ ॥
अर्थः—(पछी) पालकनामना देवे इंद्रनी आज्ञाथी पांचसो जोजन उंचुं, पालक नामनुं एक लाख जोजनना विस्तारवाळुं विमान बनाव्युं. ॥ १ ॥

स्तम्भैरंकुरितं कूजत्किङ्किणीभिः सकोकिलम् । मुक्तावचूलैः सत्पुष्पं पताकाभिः सपल्लवम् ॥ २ ॥

कलशैः फलितं रत्नप्रभाभिः सारसारणि । देवीभिः केलिशैलाढ्यं जालजालैर्निकुञ्जभृत् ॥ ३ ॥

तारतोरणमालाभिलोलदोलालिमालितम् । किञ्चिद्गम्भीरपीठानामन्तरैर्दीर्घदीर्घिकम् ॥ ४ ॥

सुवर्णकेतनश्रीभिर्धूतपुष्परजोभरम् । तज्जङ्गमं महेन्द्रस्य लीलोद्यानमिवावभौ ॥ ५ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥

अन्वयः—स्तम्भैः अंकुरितं, कूजत् किङ्किणीभिः सकोकिलं, मुक्ता अवचूलैः सत्पुष्पं, पताकाभिः सपल्लवं, ॥ २ ॥ कलशैः फ-

सान्वय

भाषांतर

॥१०२४॥

लितं, रत्न प्रभाभिः सार सारणि, देवीभिः केलि शैलाढ्यं, जाल जालैः निकुंजभृत्, ॥ ३ ॥ तार तोरण मालाभिः लोल दोला
आलि मालितं, किञ्चित् गंभीर पीठानां अंतरैः दीर्घ दीर्घिकं, ॥ ४ ॥ सुवर्ण केतन श्रीभिः धूत पुष्प रजो भरं, महेंद्रस्य तत् जंगमं
लीला उद्यानं इव आवभौ. ॥ ५ ॥ चतुर्भिः कलापकं ॥

अर्थः—स्तंभोवडे करीने (उगी निकळेला) अंकुराओवाळुं, रणझणती घूघरीओवडे (टहुका करती) कोकिलाओवाळुं, मुक्ताफलोना
(लटकावेला) झूमखाओवडे उत्तम पुष्पोवाळुं, पताकाओवडे (नवां) पल्लवोवाळुं, ॥ २ ॥ कलशोवडे फलोवाळुं, रत्नोनी कांतिओ-
वडे उत्तम नेहेरोवाळुं, देवीओवडे क्रीडा करवानी टेकरीओवाळुं, झरुखाओना समूहोवडे निकुंजोवाळुं, ॥ ३ ॥ झुलतां तोरणोनी
श्रेणिओवडे चपल हींचालाओनी पंक्तिओवडे मंडित थयेळुं, कंडक गंभीर एवां सिंहासनोनी वच्चे रहेला अंतरोवडे करीने लांबी
लांबी वावडीओवाळुं, ॥ ४ ॥ सोनेरी वावटाओनी शोभावडे उडता पुष्पोना रजकणोना समूहवाळुं, एवुं सौधभेंद्रनुं ते पालकवि-
मान हालताचालता क्रीडा करवाना जंगम बगीचासरखुं शोभतुं हतुं. ॥ ५ ॥ चतुर्भिः कलापकं ॥

तत्र तिस्रो व्यराजन्त रत्नसोपानराजयः । सहारोढुमिवेन्द्रस्य मनोवाक्कायसंपदाम् ॥ ६ ॥

अन्वयः—तत्र इंद्रस्य मनः वाक् काय संपदां सह आरोढुं इव तिस्रः रत्न सोपान राजयः व्यराजन्त. ॥ ६ ॥

अर्थः—ते विमानमां इंद्रनी मन, वचन अने कायानी संपत्तिओने एकीवेळाए जाणे चडवामाटे होय नही! तेम रत्नोना पग-
थीयांओनी त्रण पंक्तिओ शोभती हती. ॥ ६ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२६॥

आरोहतस्त्रिसोपान्यां सुरांस्तत्तोरणैस्त्रिभिः । इत्थं करम्बितकरैर्नम्यः स्वामीत्यशिक्षयत् ॥ ७ ॥

अन्वयः—त्रिसोपान्यां आरोहतः सुरान्, इत्थं करम्बित करैः स्वामी नम्यः, इति त्रिभिः तोरणैः तत् अशिक्षयत् ॥ ७ ॥

अर्थः—पगथीयांओनी त्रणे पंक्तिओपर चडता देवोने, “आवी रीते हाथ जोडीने प्रभुने नमबुं,” एम त्रण तोरणोवडे ते विमान (तेओने जाणे) शिखामण आपतुं हतुं. ॥ ७ ॥

वर्तुलो मध्यभूभागस्तत्र चित्रप्रभो बभौ । जम्बूद्वीप इव स्वःश्रीशेखरो जिनजन्मना ॥ ८ ॥

अन्वयः—तत्र चित्र प्रभः वर्तुलः मध्य भू भागः, जिन जन्मना स्वः श्री शेखरः जंबूद्वीपः इव बभौ. ॥ ८ ॥

अर्थः—(वळी) ते पालकविमानमां नाना प्रकारनी कांतिवाळो अने गोल आकारनो मध्य भागनो पृथ्वीप्रदेश, जिनेश्वर प्रभुना जन्मथी (जाणे) स्वर्गलक्ष्मीना मुकुटवाळा जंबुद्वीप जेवो शोभतो हतो. ॥ ८ ॥

स्वनृत्तदर्शने देवीः स्थिता मूर्त्यन्तरैरिव । पाञ्चालीर्दधदस्यान्तर्जज्ञे प्रेक्षणमण्डपः ॥ ९ ॥

अन्वयः—अस्य अंतः, स्व नृत्त दर्शने मूर्त्यन्तरैः स्थिताः देवीः इव, पांचालीः दधत् प्रेक्षण मंडपः जज्ञे. ॥ ९ ॥

अर्थः—ते मध्य प्रदेशमां पोतानुं नृत्य जोवामाटे (पोतानां) बीजां रूपो धारण करीने बेठेली जाणे देवांगनाओ होय नही! एवी पुतळीओने धारण करनारो नाटकमाटेनो रंगमंडप शोभतो हतो. ॥ ९ ॥

चतुर्योजनपिण्डाष्टयोजनायामविस्तृतिः । शोभायाः केलिशैलाभा तत्राभूद्रत्नपीठिका ॥ १० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०२६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२७॥

अन्वयः—तत्र चतुः योजन पिंडा, अष्ट योजन आयाम विस्तृतिः, शोभायाः केलि शैल आभा रत्न पीठिका अभूत्. ॥ १० ॥
अर्थः—ते मंडपमां चार जोजन जाडी, तथा आठ जोजन लांबी पोहोळी, अने शोभाने क्रीडा करवाना पर्वत सरखी रत्नोनी ब-
नावेली पीठिका हती. ॥ १० ॥

चलश्रीनिश्चलीकारबन्धरज्जुसहोदरैः । रत्नसिंहासनं रेजे तदुपर्येकमंशुभिः ॥ ११ ॥

अन्वयः—चल श्री निश्चलीकार बंध रज्जु सहोदरैः अंशुभिः तदुपरि एकं रत्न सिंहासनं रेजे. ॥ ११ ॥
अर्थः—चपल लक्ष्मीने निश्चल करनारां बांधवानां दोरडांसरखां किरणोवडे करीने युक्त थयेलुं, एक रत्नोनुं बनावेलुं सिंहासन
ते पीठिकापर शोभतुं हतुं. ॥ ११ ॥

अर्धमौक्तिकदामालिवृतमौक्तिकदामभाक् । दिव्यश्चन्द्रोदयो वज्राङ्कुशभृत्तदुपर्यभूत् ॥ १२ ॥

अन्वयः—तदुपरि अर्ध मौक्तिक दाम आलि वृत मौक्तिक दाम भाक्, वज्र अंकुश भृत् दिव्यः चंद्रोदयः अभूत्. ॥ १२ ॥
अर्थः—ते सिंहासनपर अर्धा मोतीओनी माळाओनी पंक्तिथी वींटायेल, एवी मोतीओनी गुंयेली माळाओने धारण करनारो, अने
वज्र तथा अंकुशना (चित्रामणवाळो) दिव्य चंद्रवो हतो. ॥ १२ ॥

अन्तःपीठान्मरुद्यक्षत्र्यक्षकाष्ठासु दिद्युते । चतुरशीतिसहस्रेन्द्रसमद्युसदासनैः ॥ १३ ॥

अन्वयः—अंतः पीठात् मरुत् यक्ष त्र्यक्ष काष्ठासु चतुरशीति सहस्र इंद्र सम द्युसद् आसनैः दिद्युते. ॥ १३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०२७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०२८॥

अर्थः—वचली पीठिकाथी उत्तर, ईशान तथा वायव्य खूणामां चोर्यासी हजार इंद्रसामानिक देवोनां सिंहासनो शोभतां हतां.
प्राच्यां दिश्य्यदेवीनामासनान्यष्ट रेजिरे । सहस्रा द्वादशाग्नेय्यां चान्तः सभ्यदिवौकसाम् ॥ १४ ॥

अन्वयः—प्राच्यां दिशि अष्ट्य देवीनां अष्ट आसनानि रेजिरे, आग्नेय्यां च अंतःसभ्य दिवौकसां द्वादश सहस्राः. ॥ १४ ॥
अर्थः—वळी पूर्वदिशामां अग्रमहिषीओनां आठ, तथा अग्निखूणामां अभ्यंतर पार्षद देवोनां बार हजार सिंहासनो शोभतां हतां॥१४॥

चतुर्दश सहस्राणि दक्षिणाशाविभूषणम् । आसनान्यभवन्नाकसदां मध्यसभासदाम् ॥ १५ ॥

अन्वयः—मध्य सभासदां नाकसदां दक्षिण आशा विभूषणं चतुर्दश सहस्राणि आसनानि अभवन्. ॥ १५ ॥
अर्थः—वळी मध्यसभासद देवोनां दक्षिण दिशाने शोभावनारां चौद हजार आसनो (त्यां) हतां. ॥ १५ ॥

बहिःसभासदां स्वर्गवासिनामासनावलिः । षोडशानां सहस्राणां नैऋत्यामभवद्दिशि ॥ १६ ॥

अन्वयः—नैऋत्यां दिशि षोडशानां सहस्राणां बहिः सभासदां स्वर्ग वासिनां आसन आवलिः अभवत्. ॥ १६ ॥
अर्थ—(वळी) नैऋत्य दिशामां शोळ हजार बाह्य पर्षदानां सभ्य देवोनां आसनोनी श्रेणि (त्यां) हती. ॥ १६ ॥

सप्तसंख्यानि सप्तानां सेनापतिदिवौकसाम् । आशायां पाशहस्तस्य रेजिरे सिंहविष्टराः ॥ १७ ॥

अन्वयः—पाशहस्तस्य आशायां सप्तानां सेनापति दिवौकसां सप्त संख्यानि सिंह विष्टराः रेजिरे. ॥ १७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०२८॥

अर्थः—पश्चिम दिशामां सात सेनापति देवोनां सात सिंहासनो शोभतां हतां. ॥ १७ ॥

चतुर्भिरधिकाशीतिः सहस्राण्यङ्गरक्षिणाम् । औचित्येनासनान्यासन्परितो वासवासनम् ॥ १८ ॥

अन्वयः—वासव आसनं परितः चतुर्भिः अधिक अशीतिः सहस्राणि अंगरक्षिणां औचित्येन आसनानि आसन्. ॥ १८ ॥

अर्थः—(वळी) इन्द्रनां आसनने फरतां चोर्यासी हजार अंगरक्षकदेवोनां योग्यता मुजब आसनो गोठवेलां हतां. ॥ १८ ॥

विमानं विरचय्यैवं त्रिदशैराभियोगिकैः । शक्रो विज्ञपयांचक्रे तदा तदधिरोहणे ॥ १९ ॥

अन्वयः—एवं आभियोगिकैः देवैः विमानं विरचय्य, तदा शक्रः तत् अधिरोहणे विज्ञपयां चक्रे. ॥ १९ ॥

अर्थः—एवीरीते आभियोगिक देवोपासे विमाननी रचना करावीने इन्द्रे ते वखते ते विमानमां चडवा माटे (सर्वने) आज्ञा करी.

अन्यैर्नानाविमानालिलासिभिः स्वर्गवासिभिः । वृतं स्फुरद्भिरम्भोजं हंसैः पत्ररथैरिव ॥ २० ॥

विकृत्याद्भुतरूपर्द्धिं स्वर्भूपः सपरिच्छदः । तद्विमानं समारोहद्रोहन्माङ्गलिकध्वनिः ॥ २१ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—स्फुरद्भिः पत्ररथैः हंसैः अम्भोजं इव, नाना विमान आलि लासिभिः अन्यैः स्वर्ग वासिभिः वृतं, ॥२०॥ तद्विमानं, रोहत् मांगलिक ध्वनिः सपरिच्छदः स्वर्भूपः अद्भुत रूप ऋद्धिं विकृत्य समारोहत्. ॥ २१ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—स्फुरायमान थती पांखोवडे उडता हंसोवडे करीने जेम कमळ वेराय, तेम विविध प्रकारनां विमानोनी श्रेणिमां आनंद पूर्वक बेठेला बीजा देवोवडे बींटायेलां. ॥ २० ॥ ते विमानपर, विस्तार पामता मांगलिक (वाजित्रोना) अवाजवाळो, परिवार-

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३०॥

सहित ते इंद्र, पोतानां अद्भूत स्वरूपनी समृद्धि विकुर्वीने चङ्ग्यो. ॥ २१ ॥ युग्मं ॥

पुरुहूतः पुरोभूतदर्पणाद्यष्टमङ्गलः । महासिंहासनासीनस्तद्विमानमदीदिपत् ॥ २२ ॥

अन्वयः—पुरोभूत दर्पण आदि अष्टमंगलः, महासिंहासन आसीनः पुरुहूतः तत् विमानं अदीदिपत्. ॥ २२ ॥

अर्थः—आगळ रहेल छे दर्पण आदिक आठ मंगलो जेने, तथा महान् सिंहासनपर बेठेलो ते सौधमैंद्र ते विमानने दीपाववा लाग्यो. ॥ २२ ॥

तिर्यग्मार्गेण सौधर्मादुत्तरेण तदुत्तरत् । द्वीपं नन्दीश्वरं प्रापासंख्यद्वीपाब्धिलङ्घनात् ॥ २३ ॥

अन्वयः—सौधर्मात् उत्तरेण तिर्यग्मार्गेण उत्तरत् तत् असंख्य द्वीप अब्धि लंघनात् नन्दीश्वरं द्वीपं प्राप. ॥ २३ ॥

अर्थः—सौधर्मदेवलोकथी उत्तरे तीर्छा मार्गे उतरतुं ते विमान असंख्याता द्वीपसमुद्रोने ओळंगीने नन्दीश्वर नामना द्वीपमां आव्युं.

तत्राग्नेय्यां दिशि प्राप्य गिरिं रतिकरं हरिः । संचिक्षेप विमानं तन्मानं साधुजनो यथा ॥ २४ ॥

अन्वयः—तत्र यथा साधु जनः मानं (तथा) हरिः आग्नेय्यां दिशि रतिकरं गिरिं प्राप्य तत् विमानं संचिक्षेप. ॥ २४ ॥

अर्थः—ते द्वीपमां (आवीने) जेम मुनिराज माननो संकोच करे, तेम इन्द्रे अग्निखूणामां आवेला रतिकर पर्वतपासे आवीने ते विमानने संकोची लीधुं, (अर्थात् नाना प्रमाणवाळुं कर्युं) ॥ २४ ॥

द्वीपानब्धीनतिक्रामन्क्रमतस्तच्च संक्षिपन् । एत्य चम्पेशसौधस्य ददौ तिस्रः प्रदक्षिणाः ॥ २५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३०॥

अन्वयः—द्वीपान् अब्धीन् अतिक्रामन्, च क्रमतः तत् संक्षिपन्, एत्य चंपेश सौधस्य तिस्रः प्रदक्षिणाः ददौ. ॥ २५ ॥
 अर्थः—(पछी) द्वीपो तथा समुद्रोने ओळंगीने, अनुक्रमे ते विमानने संकोचतांथकां सौधमैद्रे चंपा नगरीमां आवीने ते वसुपूज्य-
 राजाना मेहेलने त्रण प्रदक्षिणाओ आपी. ॥ २५ ॥

मुक्त्वा विमानमैशान्यां दिशि सूतिगृहं ततः । स त्रिः प्रदक्षिणीकृत्यानमन्मातृयुतं जिनम् ॥ २६ ॥

अन्वयः—ततः विमानं ऐशान्यां दिशि मुक्त्वा सः सूतिगृहं त्रिः प्रदक्षिणीकृत्य मातृयुतं जिनं अनमत्. ॥ २६ ॥
 अर्थः—पछी ते विमानने ईशान खूणामां मूकीने ते इंद्रे ते सूतिकाघरने त्रण प्रदक्षिणा फरीने मातासहित जिनेश्वरप्रभुने
 नमस्कार कर्यो. ॥ २६ ॥

जन्मोत्सवं भवत्सूनोर्वयं कर्तुमिहागताः । न्यवेदयदिदं देव्यै शङ्काशङ्कुहते हरिः ॥ २७ ॥

अन्वयः—भवत्सूनोः जन्म उत्सवं कर्तुं वयं इह आगताः, इदं हरिः शंका शङ्कुहते देव्यै न्यवेदयत्. ॥ २७ ॥
 अर्थः—(हे माताजी !) आपना पुत्रनो जन्ममहोत्सव करवाने अमो अहीं आव्या छीये, एरीते इंद्रे शंकारूपी शल्यने दूर कर-
 वामाटे प्रभुनी माताने निवेदन कर्युं. ॥ २७ ॥

दत्त्वासौ स्वापिनीं देव्या मुक्त्वात्र प्रतिमां प्रभोः । हृद्यमान्तीं मुदं धर्तुमिवाधाद्रूपपञ्चकम् ॥ २८ ॥

अन्वयः—असौ देव्याः स्वापिनीं दत्त्वा, अत्र प्रभोः प्रतिमां मुक्त्वा, हृदि अमांतीं मुदं धर्तुं इव रूपपञ्चकं अधात्. ॥ २८ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३२॥

अर्थः—पछी ते इंद्रे प्रभुनी माताने अवस्वापिनी निद्रा देइने, तथा त्यां प्रभुनुं प्रतिरूप मूकीने, हृदयमां नही माता हर्षने जाणे अटकावी राखवामाटे होय नही ! तेम तेणे (पोतानां) पांचरूपो धारण कर्यो. ॥ २८ ॥

गोशीर्षद्रवसौरभ्यभासुरेऽसौ सुरेश्वरः । तीर्थकरं करद्वन्द्वे मूर्त्याधारयदेकया ॥ २९ ॥

अन्वयः—असौ सुरेश्वरः एकया मूर्त्या गोशीर्ष द्रव सौरभ्य भासुरे करद्वन्द्वे तीर्थकरं आधारयत्. ॥ २९ ॥

अर्थः—ते इंद्रे (पोतानां) एकरूपवडे करीने गोशीर्ष चंदनना रसनी सुगंधिथी मनोहर थयेला वन्ने हाथमां तीर्थकरप्रभुने धारण कर्यो. ॥ २९ ॥

छत्रं मूर्त्यैकया द्वाभ्यां चामरे चामरेश्वरः । एकया तु पुरः क्षिप्रप्रतीष्टं कुलिशं दधौ ॥ ३० ॥

अन्वयः—च अमरेश्वरः एकया मूर्त्या छत्रं, द्वाभ्यां चामरे, तु एकया पुरः क्षिप्रप्रतीष्टं कुलिशं दधौ. ॥ ३० ॥

अर्थः—वळी ते इंद्र एकरूपवडे छत्रने, बे रूपवडे बे चामरोने, तथा एक रूपवडे वज्रने धारण करी आगळना भागमां चालवा लाग्यो.

नानारूपधरैर्नानाकुतूहलमनोहरैः । जगामाथ मरुन्नाथः सुरशैलं सुरैर्वृतः ॥ ३१ ॥

अन्वयः—अथ सुरनाथः नाना रूप धरैः नाना कुतूहल मनोहरैः सुरैः वृतः सुर शैलं जगाम. ॥ ३१ ॥

अर्थः—पछी ते इंद्र, विविध प्रकारनां रूपोने धरनारा, तथा विविध प्रकारनां कुतूहलोथी मनोहर लागता देवोवडे वींटायोथको मेरुपर्वत उपर गयो. ॥ ३१ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३३॥

तच्चूलां दक्षिणेनायं वने पांडकनामनि । अतिपाण्डुकम्बलायां शिलायाममलद्युतौ ॥ ३२ ॥

अपूर्वसंमदः पूर्वदिक्पतिः पूर्वदिग्मुखः । स्नानसिंहासनं भेजे शक्रः क्रोडीकृतप्रभुः ॥ ३३ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—तच्चूलां दक्षिणेन पांडकनामनि वने, अमल द्युतौ अतिपांडु कंबलायां शिलायां, अपूर्व संमदः अयं पूर्वदिक्पतिः शक्रः पूर्वदिग्मुखः क्रोडीकृत प्रभुः स्नान सिंहासनं भेजे. ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—तेना शिखरनी दक्षिणे पांडकनामना वनमां रहेली निर्मल कांतिवाली अतिपांडुकंबला नामनी शिलापर, अति आनंद पामेलो ते पूर्व दिशानो स्वामी इंद्र, पूर्व दिशातरफ मुख राखीने, तथा प्रभुने पोताना खोळामां लेइने स्नानमाटेना सिंहासनपर बेठो.

इहान्तरे महाघोषाघण्टाघोषावबोधिनाम् । वृतो विमानिनां लक्षैरष्टाविंशतिसंमितैः ॥ ३४ ॥

ईशानाधिपतिः शूलशाली वृषभवाहनः । कृते पुष्पकदेवेन विमाने पुष्पके स्थितः ॥ ३५ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—इह अंतरे महाघोषा घंटा घोष अवबोधिनां विमानिनां अष्टाविंशति संमितैः लक्षैः वृतः ॥ ३४ ॥ शूल शाली, वृषभ वाहनः ईशान अधिपतिः पुष्पक देवेन कृते पुष्पके विमाने स्थितः. ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—एवामां महाघोषानामना घंटना अवाजथी सावधान थयेला अष्टावीसलाख देवोथी वींटायेलो, ॥ ३४ ॥ शूलथी मनोहर लागतो तथा वृषभना वाहनवाळो ईशानेंद्र पुष्पकदेवे रचेलां पुष्पकनामनां विमानमां बेठो. ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३४॥

ईशानकल्पादुत्तीर्य तिर्यग्दक्षिणवर्त्मना । एत्य नन्दीश्वरं दिश्यैशान्यां रतिकरे गिरौ ॥ ३६ ॥

क्रमाद्विमानं संक्षिप्य सौधर्माधिपतिर्यथा । काञ्चनाचलचूलायां भक्त्याग्रे जिनमाययौ ॥ ३७ ॥

अन्वयः—ईशानकल्पात् तिर्यग्दक्षिण वर्त्मना उत्तीर्य, नन्दीश्वरं एत्य, ऐशान्यां दिशि रतिकरे गिरौ, ॥ ३६ ॥ क्रमात् विमानं संक्षिप्य, यथा सौधर्म अधिपतिः, भक्त्या काञ्चनाचल चूलायां जिनं अग्रे आययौ. ॥ ३७ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पछी ईशानदेवलोकथी तीछा दक्षिणतरफना मार्गे उतरीने, नन्दीश्वरद्वीपमां आवी, ईशानखूणामां रतिकरपर्वतपर, ॥३६॥ अनुक्रमे विमानने संकोचीने सौधर्मैद्रनीपेठे भक्तिथी ते ईशानेंद्र पण मेरुपर्वतना शिखरपर जिनेश्वरप्रभुनीपासे आव्यो. ॥ ३७ ॥

आगाद् द्वादशभिर्लक्षैर्वृतो वैमानिकैः सुरैः । सनत्कुमारः सुमनोविमानस्थः प्रभोः पुरः ॥ ३८ ॥

अन्वयः—द्वादशभिः लक्षैः वैमानिकैः सुरैः वृतः सनत्कुमारः सुमनः विमानस्थः प्रभोः पुरः आगात्. ॥ ३८ ॥

अर्थः—वळी बार लाख वैमानिक देवोथी वींटायेलो सनत्कुमारनामनो इन्द्र पण (पोताना) सुमननामना विमानमां बेसीने त्यां प्रभुनी पासे आव्यो. ॥ ३८ ॥

माहेन्द्रोऽष्टविमानेशलक्षैर्युक्तो महर्द्धिभिः । श्रीवत्साख्यविमानेन प्रभोरभ्यर्णमागमत् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—महर्द्धिभिः अष्ट विमान ईश लक्षैः युक्तः माहेन्द्रः श्रीवत्स आख्य विमानेन प्रभोः अभ्यर्णं आगमत्. ॥ ३९ ॥

अर्थः—महान् समृद्धिवाळा आठ लाख वैमानिक देवोथी युक्त थयेलो माहेन्द्र नामनो इन्द्र पोताना श्रीवत्स नामना विमानमां बे-

सान्वय

भाषांतर

॥१०३४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३५॥

सीने प्रभुनीपासे आव्यो. ॥ ३९ ॥

वैमानिकैश्चतुर्लक्षैः सुरैर्ब्रह्मपतिर्वृतः । नन्द्यावर्तविमानस्थः समागाजिनसन्निधौ ॥ ४० ॥

अन्वयः—चतुर्लक्षैः वैमानिकैः सुरैः वृतः ब्रह्मपतिः नन्द्यावर्त विमानस्थः जिनसन्निधौ समागात्. ॥ ४० ॥

अर्थः—बळी चार लाख वैमानिक देवोथी वींटायेलो ब्रह्मपतिनामनो इन्द्र पोताना नन्द्यावर्त नामना विमानमां बेसीने प्रभुनी पासे आव्यो. ॥ ४० ॥

पञ्चाशता विमानेशसहस्रैः परिवारितः । लान्तकेन्द्रः कामगवविमानस्थस्तथाऽऽययौ ॥ ४१ ॥

अन्वयः—तथा पञ्चाशता विमानेश सहस्रैः परिवारितः लांतकेन्द्रः कामगव विमानस्थः आययौ. ॥ ४१ ॥

अर्थः—बळी पचास हजार वैमानिक देवोना परिवारवाळो लांतक देवलोकनो इन्द्र पोताना कामगवनामना विमानमां बेसीने त्यां आवी पहोंच्यो. ॥ ४१ ॥

आगाद्वैमानिकामर्त्यचत्वारिंशत्सहस्रयुक् । शुक्रशक्रः प्रीतिगमविमानेन जिनान्तिकम् ॥ ४२ ॥

अन्वयः—वैमानिक अमर्त्य चत्वारिंशत् सहस्रयुक् शुक्र शक्रः प्रीतिगम विमानेन जिन अंतिकं आगात्. ॥ ४२ ॥

अर्थः—बळी चाळीस हजार वैमानिक देवोसहित शुक्र देवलोकनो इन्द्र प्रीतिगम नामना पोताना विमानमां बेसीने प्रभुनी पासे आव्यो. ॥ ४२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३६॥

मनोरमविमानस्थः सहस्रारसुरेश्वरः । षड्विमानसहस्रेशैर्वृतो देवैरिहागमत् ॥ ४३ ॥

अन्वयः—षड् विमान सहस्र ईशैः देवैः वृतः, मनोरम विमानस्थः सहस्रार सुर ईश्वरः इह आगमत्. ॥ ४३ ॥

अर्थः—वळी छहजार वैमानिक देवोथी वींटायेलो, तथा मनोरम नामना विमानमां बेठेलो सहस्रारनामना देवलोकनो इन्द्र पण त्यां आव्यो. ॥ ४३ ॥

आनतप्राणतस्वामी विमलाख्यविमानभाक् । आजगामामरैर्युक्तो विमानेशैश्चतुःशतैः ॥ ४४ ॥

अन्वयः—चतुःशतैः विमान ईशैः अमरैः युक्तः विमल आख्य विमानभाक् आनत प्राणत स्वामी आजगाम. ॥ ४४ ॥

अर्थः—वळी चारसो वैमानिक देवोथी युक्त थयेलो, अने विमल नामना विमानमां बेठेलो आनत तथा प्राणत देवलोकनो इन्द्र पण त्यां आव्यो. ॥ ४४ ॥

त्रिविमानिशतैर्देवैरारणाच्युतवासवः । इहागात्सर्वतोभद्रविमानस्थः सुराचले ॥ ४५ ॥

अन्वयः—त्रिविमानि शतैः देवैः आरण अच्युत वासवः, सर्वतोभद्र विमानस्थः इह सुर अचले आगात्, ॥ ४५ ॥

अर्थः—वळी त्रणसो वैमानिक देवो सहित आरण तथा अच्युत देवलोकनो इन्द्र सर्वतोभद्र नामना (पोताना) विमानमां बेसीने अहीं मेरुपर्वतपर आव्यो. ॥ ४५ ॥

पृथ्व्यां रत्नप्रभानाम्न्यां बाहल्यामभ्यवासिनाम् । भवनव्यन्तरेन्द्राणामकम्पन्तासनान्यथ ॥ ४६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३७॥

अन्वयः—अथ रत्नप्रभा नाम्न्यां पृथ्व्यां बाहल्यामध्यवासिनां भवन व्यंतर इन्द्राणां आसनानि अकंपंत ॥ ४६ ॥
अर्थः—बली रत्नप्रभानामनी पृथ्वीनी जाडाइना मध्यभागमां रहेनारा भवनपतिओ तथा व्यंतरोना इन्द्रोनां आसनो (पण) कं-
पायमान थयां. ॥ ४६ ॥

पुर्यां चमरचञ्चायां चमरोऽसुरवासवः । सुधर्माख्यसभामध्ये निषण्णश्चमरासने ॥ ४७ ॥

ज्ञात्वावधेर्जनिं जैनीं जनज्ञप्त्यै त्ववादयत् । घण्टां मोघस्वरां पत्न्यनीकपेन द्रुमेण सः ॥ ४८ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—चमरचंचायां पुर्यां सुधर्माख्य सभा मध्ये चमरासने निषण्णः असुर वासवः सः चमरः, अवधेः जैनीं जनिं ज्ञात्वा
जनज्ञप्त्यै पत्ति अनीकपेन द्रुमेण मोघस्वरां घंटां तु अवादयत्. ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—चमरचंचानामनी नगरीमां, सुधर्मा नामनी सभामां, चमर नामना आसनपर बेठेला असुरोना इन्द्र ते चमरेन्द्रे अवधिज्ञा-
नथी जिनेश्वरप्रभुनो जन्म थयेलो जाणीने लोकोने (त्यांना देवोने) ते जणाववा माटे द्रुमनामना पोताना पायदळना सेनापतिपा-
से मोघस्वरनामनो घंट बगडाव्यो. ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ युग्मं ॥

संसद्भिस्तिष्ठभिर्युक्तश्चतुर्भिलोकपालकैः । पञ्चभिः पट्टदेवीभिर्महानीकैश्च सप्तभिः ॥ ४९ ॥

सप्तभिः पृतनाधीशैरन्यैरप्यसुरैर्धनैः । चतुःषष्टिसहस्रैश्च सामानिकमहासुरैः ॥ ५० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०३७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०३८॥

प्रतिकाष्ठं चतुःषष्टिसहस्रैरङ्गरक्षिणाम् । त्रायस्त्रिंशैस्त्रयस्त्रिंशत्संमितैः परमार्द्धिकः ॥ ५१ ॥

पञ्चयोजनशत्युच्चं चारुध्वजविराजितम् । पञ्चाशतं सहस्राणि योजनान्यभिविस्तृतम् ॥ ५२ ॥

विमानमभियोगेन सद्यो देवेन निर्मितम् । आरुह्याभ्यचलद्भक्त्या कर्तुं जन्मोत्सवं विभोः ॥ ५३ ॥

अन्वयः—तिसृभिः संसद्भिः, चतुर्भिः लोकपालकैः, पंचभिः पट्टदेवीभिः, च सप्तभिः महानीकैः युक्तः, ॥ ४९ ॥ सप्तभिः पृ-
तनाधीशैः, अन्यैः अपि घनैः असुरैः, च चतुःषष्टि सहस्रैः सामानिक महाऽसुरैः, ॥ ५० ॥ प्रतिकाष्ठं अंगरक्षिणां चतुःषष्टि सहस्रैः,
त्रयस्त्रिंशत्संमितैः त्रायस्त्रिंशैः परम ऋद्धिकः, ॥ ५१ ॥ पंच योजन शती उच्चं, चारुध्वज विराजितं, पञ्चाशतं सहस्राणि योजनानि
अभिविस्तृतं, ॥ ५२ ॥ अभियोगेन देवेन सद्यः विनिर्मितं विमानं आरुह्य, भक्त्या विभोः जन्म उत्सवं कर्तुं अभ्यचलत्. ॥ ५३ ॥

अर्थः—त्रण पर्षदा, चार लोकपालो, पांच पट्टदेवीओ, तथा सात म्होटां सैन्योथी युक्त थयेलो, ॥४९॥ तेमज सात सेनापतिओ
तथा बीजा पण घणा असुरो, अने चोसठ हजार महान् सामानिक असुरोथी युक्त थयेलो, ॥ ५० ॥ वळी दरेक दिशामां चोसठ
हजार अंगरक्षक असुरोथी, अने तेंत्रीस त्रायस्त्रिंश असुरो सहित उत्कृष्टी समृद्धिवाळो, ॥५१॥ पांचसो जोजन उंचां, मनोहर ध्वजा-
ओथी शोभितां, तथा पचास हजार जोजना विस्तारवाळां, ॥ ५२ ॥ अभियोग नामना असुरदेवे तुरत रचेलो, एवां विमानपर आ-
रूढ थइने ते चमरेंद्र भक्तिथी प्रभुनो जन्म महोत्सव करवाने चालवा लाग्यो. ॥ ५३ ॥ पंचभिः कुलकां॥

सान्त्वय

भाषांतर

॥१०३८॥

मार्गे संक्षिप्य संक्षिप्य विमानमसुरेश्वरः । सौधमेन्द्र इवाभ्यागान्मेरुं विभुविभूषितम् ॥ ५४ ॥

अन्वयः—मार्गे विमानं संक्षिप्य संक्षिप्य असुरेन्द्रः सौधर्म इन्द्रः इव विभु विभूषितं मेरुं अभ्यागात्. ॥ ५४ ॥

अर्थः—मार्गमां विमानने संकोची संकोचीने ते असुरेन्द्र दण सौधमेन्द्रनी पेठे प्रभुथी विभूषित थयेला मेरुपर्वतपर आव्यो. ॥

असुरेन्द्रो बलिर्नाम बलिचञ्चापुरीपतिः । महौघस्वरघण्टायाः कारयित्वाथ वादनम् ॥ ५५ ॥

महाद्रुमाख्यसेनान्याहूतैः षष्टिसहस्रकैः । सामानिकसुरैस्तेभ्यश्चाङ्गरक्षैश्चतुर्गुणैः ॥ ५६ ॥

त्रायस्त्रिंशादिकैरन्यैरसुरैः परितो वृतः । आगादुत्तमयानेन मेरुशृङ्गे महोत्सवात् ॥ ५७ ॥

अन्वयः—अथ बलिचंचापुरी पतिः बलिः नाम असुर इन्द्रः महौघ स्वर घंटायाः वादनं कारयित्वा, ॥ ५५ ॥ महाद्रुम आ-
ख्य सेनानी आहूतैः षष्टि सहस्रकैः सामानिक सुरैः, च तेभ्यः चतुर्गुणैः अंगरक्षैः, ॥ ५६ ॥ त्रायस्त्रिंशादिकैः अन्यैः असुरैः परि-
तः वृतः, महोत्सवात् उत्तम यानेन मेरुशृंगे आगात्. ॥ ५७ ॥ त्रिभिर्विशेषकं. ॥

अर्थः—पण्ठी बलिचंचा नगरीनो स्वामी बलि नामनो असुरेन्द्र महौघस्वर नामनो घंट बगडावीने, ॥ ५५ ॥ महाद्रुमनामना से-
नापतिण बोलावेला साठ हजार सामानिक असुर देवोथी, तथा तेथी चारगणा अंगरक्षक देवोथी ॥ ५६ ॥ अने त्रायस्त्रिंशआदिक
बीजा असुरोथी वींटायो थको महान् उत्सवपूर्वक उत्तम विमानमां बेसीने मेरुपर्वतना शिखरपर आव्यो. ॥ ५७ ॥ त्रिभिर्विशेषकं

वास्तुपूज्य

चरित्रं

॥१०४०॥

फणीन्द्रो धरणो मेघस्वराघण्टाभिताडनात् । सेनान्या भद्रसेनेन बोधितैर्जनिमहैतः ॥ ५८ ॥

सामानिकोरगैः षड्भिः सहस्रैः परमार्द्धिकः । चतुर्विंशत्यङ्गरक्षसहस्रैर्भूरिभक्तिभिः ॥ ५९ ॥

षड्भिरुत्तमदेवीभिरन्यैर्नागकुलैर्वृतः । सार्धद्वियोजनशतप्रोत्तुङ्गं ध्वजमण्डलम् ॥ ६० ॥

सहस्रपञ्चविंशत्या योजनैर्जातविस्तृति । विमानरत्नमारुह्य मेरुमूर्ध्नि समागमत् ॥ ६१ ॥

अन्वयः—धरणः फणि इन्द्रः मेघस्वरा घंटा अभिताडनात् भद्रसेनेन सेनान्या अर्हतः जनिं बोधितैः, ॥५८॥ षड्भिः सहस्रैः सामानिक उरगैः, भूरि भक्तिभिः चतुर्विंशति अंगरक्षसहस्रैः परम ऋद्धिकः, ॥५९॥ षड्भिः उत्तम देवीभिः, अन्यैः नागकुलैः वृतः, सार्ध द्वि योजनशत प्रोत्तुङ्गं, ध्वज मंडलं, ६० सहस्र पञ्च विंशत्या योजनैः जात विस्तृति, विमानरत्नं आरुह्य मेरु मूर्ध्नि समागमत्.

अर्थः—पट्टी नागदेवनो धरणेन्द्र नामनो इन्द्र, मेघस्वरानामनो घंट वगडावीने भद्रसेन नामना सेनापतिमारफते तीर्थकर प्रभुनो जन्म जाहेर करीने, ॥५८॥ छहजार सामानिक नागदेवोसहित, तथा घणी भक्तिवाळा चोबीसहजार अंगरक्षक नागदेवोथी परम समृद्धिवाळो, ॥५९॥ छ उत्तम देवीओ, तथा बीजा नागदेवोना समूहोथी बींटायेलो, अढीसो जोजन उंचां, तथा ध्वजाओना समूहवाळां अने पचीस हजार जोजनना विस्तारवाळा विमानमां बेसीने मेरुपर्वतना शिखरपर आव्यो. ॥६१॥ चतुर्भिः कलापकं॥

भूतानन्दाभिधो मेघस्वराघण्टाभिवादनात् । सेनाधीशेन दक्षेणाहूतैः सामानिकादिभिः ॥ ६२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०४०॥

नागलोकैर्वृतो नागनाथो निर्भरभक्तिभाक् । आगादिव्यविमानस्थः सनाथं स्वामिना नगम् ॥६३॥युग्मम्॥

अन्वयः—दक्षेण सेनाधीशेन मेघस्वरा घंटा अभिवादनात् आहूतैः सामानिकादिभिः नागलोकैः वृतः भूतानन्द अभिधः नागनाथः निर्भर भक्तिभाक् दिव्य विमानस्थः स्वामिना सनाथं नगं आगात्. ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—दक्षनामना सेनापति मारफते मेघस्वरानामनो घंट वगडावीने बोलावेला सामानिकआदिक नागदेवोथी बींटायेलो भूतानन्दनामनो नागेंद्र अत्यंत भक्तियुक्त थयोथको दिव्य विमानमां बेसीने तीर्थकरप्रभुवडे मंडित थयेला मेरुपर्वतपर आव्यो. ॥६२॥६३॥

हरिस्तथा हरिसहो विद्युत्कुमारवासवौ । वेणुदारी वेणुदेवः सुपर्णानां पुरन्दरौ ॥ ६४ ॥

अन्वयः—विद्युत्कुमार वासवौ हरिः तथा हरिसहः, सुपर्णानां पुरंदरौ वेणुदारी वेणुदेवः. ॥ ६४ ॥

अर्थः—विद्युत्कुमारोना हरि तथा हरिसहनामना बे इंद्रो, अने सुपर्णना वेणुदारी, तथा वेणुदेवनामना बे इंद्रो आव्या. ॥ ६४ ॥

अग्निमाणवोऽग्निशिखश्चेन्द्रावग्निकुमारकौ । शक्रौ वायुकुमाराणां वेलम्बोऽथ प्रभञ्जनः ॥ ६५ ॥

अन्वयः—अथ अग्निमाणवः च अग्निशिखः अग्निकुमारकौ इंद्रौ, वेलंबः, प्रभंजनः वायुकुमाराणां शक्रौ. ॥ ६५ ॥

अर्थः—वळी अग्निमाणव तथा अग्निशिख नामना अग्निकुमारोना इंद्रो, तथा वेलंब अने प्रभंजन नामना वायुकुमारोना इंद्रो आव्या.

महाघोषः सुघोषश्च स्तनितानां सुराधिपौ । तथोदधिकुमारेन्द्रौ जलकान्तजलप्रभौ ॥ ६६ ॥

अन्वयः—महाघोषः च सुघोषः स्तनितानां सुराधिपौ, तथा जलकांत जलप्रभौ उदधि कुमार इंद्रौ. ॥ ६६ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०४२॥

अर्थः—महाघोष अने सुघोष नामना स्तनितकुमारोना बे इंद्रो, तथा जलक्रांत अने जलप्रभनामना उदधिकुमारना बे इंद्रो आव्या.
तथा पूर्णोऽवशिष्टश्च शक्रौ द्वीपकुमारकौ । वासवौ दिक्कुमाराणाममितोऽमितवाहनः ॥ ६७ ॥

अन्वयः—तथा पूर्णः च अवशिष्टः द्वीपकुमारकौ शक्रौ, अमितः, अमितवाहनः दिक्कुमाराणां वासवौ. ॥ ६७ ॥

अर्थः—वळी पूर्ण अने अवशिष्ट नामना बे द्वीपकुमारोना इंद्रो, तथा अमित अने अमितवाहननामना बे दिक्कुमारोना इंद्रो आव्या.
महाकालश्च कालश्च व्यन्तराणां सुरेश्वरौ । सुरूपः प्रतिरूपश्च भूतानामधिपौ हरी ॥ ६८ ॥

अन्वयः—महाकालः च कालः व्यन्तराणां सुरेश्वरौ, सुरूपः च प्रतिरूपः भूतानां अधिपौ हरी. ॥ ६८ ॥

अर्थः—वळी महाकाल तथा कालनामना व्यन्तरोना बे इंद्रो, तथा सुरूप अने प्रतिरूपनामना भूतोना बे इंद्रो आव्या. ॥ ६८ ॥
माणिभद्रः पूर्णभद्रो वासवौ यक्षरक्षकौ । महाभीमश्च भीमश्च राक्षसाखण्डलौ वरौ ॥ ६९ ॥

अन्वयः—माणिभद्रः, पूर्णभद्रः यक्षरक्षकौ वासवौ, च महाभीमः च भीमः वरौ राक्षस आखंडलौ. ॥ ६९ ॥

अर्थः—वळी माणिभद्र तथा पूर्णभद्रनामना यक्षोना बे इंद्रो, अने महाभीम तथा भीमनामना राक्षसोना बे उत्तम इंद्रो आव्या.
किन्नराणां किंपुरुषः किन्नरश्च मरुत्पती । किंपुरुषेन्द्रौ महापुरुषसत्पुरुषाभिधौ ॥ ७० ॥

अन्वयः—किंपुरुषः च किन्नरः, किन्नराणां मरुत्पती, महापुरुष सत्पुरुष अभिधौ किंपुरुष इन्द्रौ. ॥ ७० ॥

अर्थः—किंपुरुष अने किन्नरनामना किन्नरोना बे इंद्रो, तथा महापुरुष अने सत्पुरुषनामना किंपुरुषोना बे इंद्रो आव्या.

सान्वय

भाषांतर

॥१०४२॥

अतिकायमहाकायौ महोरगमहाधिपौ । गीतयशोगीतरती गन्धर्वत्रिदशेश्वरौ ॥ ७१ ॥

अन्वयः—अतिकाय महाकायौ महोरग महाधिपौ, गीत यशः गीतरती गन्धर्व त्रिदश ईश्वरौ. ॥ ७१ ॥

अर्थः—वली अतिकाय अने महाकायनामना महोरगोना बे इन्द्रो, तथा गीतयशः अने गीतरतीनामना गन्धर्वोना बे इन्द्रो आव्या.

अथाप्रज्ञप्तिपञ्चप्रज्ञप्त्यादीनां समाययुः । व्यन्तराष्ट्रनिकायानां षोडश त्रिदशेश्वराः ॥ ७२ ॥

अन्वयः—अथ अप्रज्ञप्ति पञ्चप्रज्ञप्ति आदीनां व्यन्तर अष्ट निकायानां षोडश त्रिदश ईश्वराः समाययुः ॥ ७२ ॥

अर्थः—वली अणपन्नी अने पणपन्नी आदिक आठ व्यन्तर निकायोना शोल इन्द्रो आव्या. ॥ ७२ ॥

तत्राप्रज्ञप्तिदेवेन्द्रौ सन्निहितसमानकौ । इन्द्रौ धाता विधाता च पञ्चप्रज्ञप्तिपालकौ ॥ ७३ ॥

अन्वयः—तत्र सन्निहित समानकौ अप्रज्ञप्ति देवेन्द्रौ, च धाता विधाता पञ्चप्रज्ञप्ति पालकौ इन्द्रौ. ॥ ७३ ॥

अर्थः—तेमां सन्निहित अने समानकनामना अणपन्नीना बे इन्द्रो, तथा धाता अने विधाता नामना पणपन्नीना बे इन्द्रो जाणवा.

ऋषिवादितिकाधोशावृषिश्च ऋषिपालकः । भूतवादितिकाशक्रौ तथेश्वरमहेश्वरौ ॥ ७४ ॥

अन्वयः—ऋषिः च ऋषिपालकः ऋषिवादितिक अधीशौ, तथा ईश्वर महेश्वरौ भूतवादितिक अधीशौ. ॥ ७४ ॥

अर्थः—वली ऋषि अने ऋषिपालकनामना ऋषिवादितोना बे इन्द्रो, तथा ईश्वर अने महेश्वरनामना भूतवादितोना बे इन्द्रो आव्या.

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०४४॥

सुवत्सकविशालारुखौ क्रन्दितानां सुरेश्वरौ । महाक्रन्दितिकाशक्रौ हासो हासरतिस्तथा ॥ ७५ ॥

अन्वयः—सुवत्सक विशाल आरुखौ क्रन्दितानां सुरेश्वरौ, तथा हासः, हासरतिः महाक्रन्दितिका शक्रौ. ॥ ७५ ॥

अर्थः—वळी सुवत्सक तथा विशालनामना क्रन्दितोना बे इन्द्रो, तथा हास अने हासरतिनामना महाक्रन्दितोना बे इन्द्रो आव्या.

ख्यातौ श्वेतमहाश्वेतौ कूष्माण्डानां पुरन्दरौ । पावकः पावकगतिः पावकानां बिडौजसौ ॥ ७६ ॥

अन्वयः—श्वेत महाश्वेतौ ख्यातौ कूष्माण्डानां पुरन्दरौ, पावकः पावकगतिः पावकानां बिडौजसौ. ॥ ७६ ॥

अर्थः—वळी श्वेत अने महाश्वेतनामना कूष्माण्डोना बे इन्द्रो, तथा पावक अने पावकगतिनामना पावकोना पण बे इन्द्रो आव्या.

ज्योतिषां वासवौ संख्यातीतौ रविहिमच्छवी । चतुःषष्टिरितीन्द्राणां मेरुमूर्ध्नि तदाऽऽययौ ॥ ७७ ॥

अन्वयः—ज्योतिषां रवि हिमच्छवी वासवौ संख्या अतीतौ, इति इन्द्राणां चतुःषष्टिः तदा मेरुमूर्ध्नि आययौ. ॥ ७७ ॥

अर्थः—वळी ज्योतिषीओना सूर्य अने चंद्रनामना असंख्याता इन्द्रो आव्या. एवीरीते (सर्व मळी) चोसठ इन्द्रो ते वखते मेरु-पर्वतना शिखरपर आव्या. ॥ ७७ ॥

आदिष्टा अच्युतेन्द्रेणोपक्रम्येशानदिश्यथ । वैक्रियेण समुद्घातेनाकृष्योत्तमपुद्गलान् ॥ ७८ ॥

द्योजनोरुमुखान्हैमान् राजतान् रत्नजानपि । स्वर्णरौप्यमणिस्वर्णमणिरौप्यमयानपि ॥ ७९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०४४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०४५॥

स्वर्णरौप्यमणीन्कलशान्कलशान्मृन्मयानपि । प्रत्येकं चक्रुरष्टाग्रं सहस्रं सुरकिंकराः ॥८०॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

अन्वयः—अथ अच्युत इन्द्रेण आदिष्टाः सुर किंकराः शान दिशि वैक्रियेण समुद्धातेन उपक्रम्य उत्तम पुद्गलान् आकृष्य, योजन उरु मुखान् हैमान्, राजतान्, रत्नजान्, अपि स्वर्णरौप्य, मणिस्वर्ण, मणिरौप्यमयान्, अपि स्वर्णरौप्यमणीन्, मृन्मयान् अपि क्लृप्तान्, प्रत्येकं अष्टाग्रं सहस्रं कलशान् चक्रुः ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—पत्नी अच्युत इन्द्रे आज्ञा करेला, एवा नोकररूप देवोए ईशान दिशामां वैक्रिय समुद्धातवडे जइने, तथा उत्तम उत्तम पुद्गलोने खेंची लावीने, एक जोजनजेवढां मनोहर मुखवाळा, सुवर्णना, रूपाना, रत्नोना, तथा सोनारूपाना, मणिस्वर्णना, मणिरूपाना, सोनारूपामणिना, तथा माटीना बनावेला, एम ते दरेक जातना एक हजार आठ कळशो बनाव्या. ॥७८॥७९॥८०॥

ते पात्रीपुष्पचङ्गेरीस्थालभृङ्गारदर्पणान् । तद्वद्रत्नकरण्डांश्च सुप्रतिष्ठान्वयकुर्वत ॥ ८१ ॥

अन्वयः—तद्वत् ते सुप्रतिष्ठान् पात्री पुष्प चंगेरी स्थाल भृङ्गार दर्पणान्, च रत्न करंडान् व्यकुर्वत. ॥ ८१ ॥

अर्थः—वळी एवीज रीते तेओए उत्तम प्रकारे स्थापन करेलां थाळीओ (छाबडीओ) फुलदानीओ, थाळो, झारीओ, आरीसा तथा रत्नोना करंडीआ विकुर्व्या. ॥ ८१ ॥

क्षीराब्धिपुष्कराब्धिभ्यां तदा पद्मह्रदादपि । भरतैरवतक्षेत्रमुख्यात्तीर्थव्रजादपि ॥ ८२ ॥

आनिन्यिरे सदम्भोजमम्भो मृद्वन्धुरं सुराः । पुष्पसिद्धार्थतुवरौषधीः क्षुद्रहिमाद्रितः ॥ ८३ ॥ युग्मम् ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०४५॥

वाङ्मय

चरित्रं

॥१०४६॥

अन्वयः—तदा सुराः क्षीराब्धि पुष्कराब्धिभ्यां, अपि पद्महृदात्, भरत ऐरवत क्षेत्र मुख्यात् तीर्थं व्रजात् अपि, सदंभोजं, बंधुरं अंभः, मृद्, क्षुद्र हिमाद्रितः पुष्प सिद्धार्थं तुवर औषधीः आनिन्यिरे. ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—वळी ते वखते ते देवो क्षीरसमुद्र तथा पुष्कर समुद्रमांथी, अने पद्मसरोवरमांथी, तेमज भरत तथा ऐरवतक्षेत्रनां मुख्य-मुख्य तीर्थोना समूहमांथी उत्तम कमलो, मनोहर जल, माटी, अने क्षुद्रहिमवंतनामना पर्वतमांथी पुष्पो, सरसव तथा तुवर ना-मनी औषधिओ लाव्या. ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ युग्मं ॥

तेऽत्र सौमनसाद्भद्रशालान्नन्दनकाननात् । पाण्डुकाद्रन्धवस्तूनि नीत्वाम्भसि निचिक्षिपुः ॥ ८४ ॥

अन्वयः—ते सौमनसात्, भद्रशालात्, नंदन काननात्, पांडुकात् गंध वस्तूनि अत्र नीत्वा अंभसि निचिक्षिपुः. ॥ ८४ ॥
अर्थः—वळी तेओए सौमनस, भद्रशाल, नंदनवन तथा पांडुकवनमांथी सुगंधि द्रव्योने त्यां लावीने ते जलनी अंदर नाखी.

मल्लिकापाटलाजातियूथिकाचम्पकोद्भवैः । मन्दारपारिजातोत्थैः पुष्पैः स्वर्णाम्बुजैरपि ॥ ८५ ॥

उत्क्षिप्तागुरुकर्पूरः स्तुतिं तन्वन्प्रभोः पुरः । अच्युतेन्द्रः सुरैः साकममुञ्चत्कुसुमाञ्जलिम् ॥ ८६ ॥

अन्वयः—मल्लिका पाटला जाति यूथिका चंपक उद्भवैः मंदार पारिजात उत्थैः पुष्पैः, अपि स्वर्ण अंबुजैः, ॥ ८५ ॥ उत्क्षिप्त अगुरु कर्पूरः, अच्युत इन्द्रः, प्रभोः पुरः स्तुतिं तन्वन् सुरैः साकं कुसुम अंजलि अमुंचत्. ॥ ८६ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पळी मालती, गुलाब, जाइ, जुइ, तथा चंपानां वृक्षोथी उत्पन्न थयेलां, तेमज मंदार. अने पारिजातनां पुष्पोबडे, अने

सान्वय

भाषांतर

॥१०४६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०४७॥

सोनेरी कमलोवडे, ॥८५॥ अगर कपूरनो धूप करवापूर्वक अच्युतेंद्रे प्रभुनी पासे स्तुति भणतां थकां देवोनी साथे कुसुमांजलि मूकी.
ततेषु विततेषूच्चैर्घनेषु शुषिरेष्वपि । वाद्यमानेषु वाद्येषु सर्वतोऽप्याभियोगिकैः ॥ ८७ ॥
गीयमानेषु गीतेषु तारनादेन किन्नरैः । तन्यमानेषु नृत्येषु यथातालं सुरीजनैः ॥ ८८ ॥
पठ्यमाने जिनाधीशे सुरमङ्गलपाठकैः । सितेषूद्धूयमानेषु चामरेषु सुरासुरैः ॥ ८९ ॥
जय द्वादशतीर्थेश श्रीमन्निर्जितसंसृते । इत्यादिस्तुतिवाक्येषु चारणश्रमणेषु च ॥ ९० ॥
धूपितार्चितभृङ्गारन्यस्तैः सर्वौषधीयुतैः । नीरैर्घुसृणकर्पूरश्रीखण्डागुरुसुन्दरैः ॥ ९१ ॥
स्नात्रं श्रेयःश्रियां पात्रममालप्रमदैः प्रभोः । त्रिषष्ट्या विदधे शक्रैरच्युतेन्द्रपुरःसरैः ॥ ९२ ॥

अन्वयः—ततेषु, घनेषु, शुषिरेषु अपि उच्चैः विततेषु वाद्येषु सर्वतः अपि आभियोगिकैः वाद्यमानेषु, ॥ ८७ ॥ किन्नरैः तार
नादेन गीतेषु गीयमानेषु, सुरी जनैः यथा तालं नृत्येषु तन्यमानेषु, ॥ ८८ ॥ सुर मंगल पाठकैः जिन अधीशे पठ्यमाने, सुर असुरैः
सितेषु चामरेषु उद्धूयमानेषु, ॥ ८९ ॥ च (हे) द्वादश तीर्थेश ! (हे) श्रीमन् ! (हे) निर्जित संसृते ! जय ? इत्यादि स्तुति वाक्येषु
चारण श्रमणेषु, ॥ ९० ॥ धूपित अर्चित भृङ्गार न्यस्तैः, सर्व औषधी युतैः, घुसृण कर्पूर श्रीखंड अगुरु सुंदरैः नीरैः, ॥ ९१ ॥ अमात्र
प्रमदैः, अच्युत इंद्र पुरः सरैः त्रिषष्ट्या शक्रैः श्रेयः श्रियां पात्रं प्रभोः स्नात्रं विदधे. ॥ ९२ ॥ षड्भिः कुलकं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०४७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०४८॥

अर्थः—वीणाआदि ततवाजितो, कांसीआदिक धनवाजित्रो, अने वांसली आदिक शुषिरवाजित्रो, म्होटा विस्तारथी चारेतरफथी आभियोगिकदेवो वगाडते छते, ॥८७॥ किन्नारो मनोहर स्वरथी गायनो गाते छते, देवांगनाओ तालपूर्वक नृत्य करते छते, ८८ मंगलपाठक देवो जिनेश्वरप्रभुना (गुणोनी) विरुदावली बोलते छते, देवो तथा दानवो श्वेत चामरो वींझते छते, ॥ ८९ ॥ तथा हे ! बारमा तीर्थंकर !, हे ! मोक्षरूपी लक्ष्मीवाळा !, हे ! संसारने जीतनारा ! तमो जय पामो ? इत्यादिक स्तुतिनां वचनो चारण मुनिओ बोलते छते, ॥९०॥ धूपेला तथा पूजेला कलशोमां स्थापन करेलां, सर्व औषधिओथी मिश्रित करेलां, तथा केसर, कपूर, चंदन अने अगुरुथी मनोहर थयेलां जलवडे करीने, ॥ ९१ ॥ अत्यंत खुशी थयेला एवा अच्युत आदिक (बीजा) त्रेसठ इंद्रोण कल्याणकारी मोक्षलक्ष्मीना स्थानसरखो प्रभुनो स्नात्रमहोत्सव कर्यो. ॥ ९२ ॥ षड्भिः कुलकं ॥

मार्जितं गन्धकाषाय्या कर्पूरागुरुधूपितम् । व्यलिम्पन्पात्रिकान्यस्तैः प्रभुं गोशीर्षचन्दनैः ॥ ९३ ॥

अन्वयः—गंधकाषाय्या मार्जितं, कर्पूर अगुरु धूपितं प्रभुं पात्रिकान्यस्तैः गोशीर्ष चंदनैः व्यलिंपन्. ॥ ९३ ॥

अर्थः—(पछी ते इंद्रोण) गंधकाषाय्य नामना वस्त्रथी लुंछेला शरीरवाळा, तथा कर्पूर अने अगुरुथी धूपेला, एवा प्रभुने थाळीमां स्थापन करेलां गोशीर्ष चंदनोवडे विलेपन कर्यु. ॥९३॥

भविष्यत्यधुना भर्तुरङ्गसंग इति स्मितैः । भृङ्गगीतिपरैर्देवाः प्रभुं पुष्पैरपूजयन् ॥ ९४ ॥

अन्वयः—अधुना भर्तुः अंग संगः भविष्यति, इति स्मितैः, भृंग गीति परैः पुष्पैः देवाः प्रभुं अपूजयन्. ॥ ९४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०४८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५१॥

स किञ्चिदपसृत्याथ ज्वलद्दीपदलत्तमः । ऊर्ध्वीभूतः पुरो भर्तुरारादारात्रिकं दधौ ॥ १ ॥

अन्वयः—अथ ऊर्ध्वीभूतः सः किञ्चित् अपसृत्य भर्तुः पुरः ज्वलत् दीप दलत्तमः आरात्रिकं दधौ. ॥ १ ॥

अर्थः—पछी ते इन्द्र उभो थइने, तथा कंडंक पाछळ हठीने प्रभुनी सन्मुख जाज्वल्यमान दीपकथी नष्ट थतुं छे अंधकार जेथी एवी आरती उतारवा लाग्यो. ॥ १ ॥

तज्जिनेन्दोः पुरः स्फारलुठत्तारमिवाथ सः । क्षिप्तपुष्पं द्युसद्वारैस्त्रिवारमुदतारयत् ॥ २ ॥

अन्वयः—सः स्फार लुठत्तारं इव द्युसद्वारैः क्षिप्त पुष्पं तत् जिनेन्दोः पुरः त्रिवारं उदतारयत्. ॥ २ ॥

अर्थः—एरीते ते इन्द्रे, जाणे विस्तारपूर्वक त्यां ताराओ आवीने विखराता होय नही ! एरीते देवोना समूहोए फेंकेलां छे पुष्पो जेनापर, एवी ते आरतीने प्रभुनी आगळ त्रणवार उतारी. ॥ २ ॥

इलातलमिलन्मौलिः स पौलोमीपतिस्ततः । विनम्य विष्टपाधीशं प्रहृष्ट इति तुष्टुवे ॥ ३ ॥

अन्वयः—ततः सः पौलोमी पतिः, इला तल मिलत् मौलिः विष्टप अधीशं विनम्य प्रहृष्टः इति तुष्टुवे. ॥ ३ ॥

अर्थः—पछी ते इन्द्र पृथ्वीतलपर (पोतानुं) मस्तक नमावीने, तथा जगतना नाथ एवा ते प्रभुने नमीने आनंदथी नीचेमुजब स्तुति करवा लाग्यो. ॥ ३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०५१॥

वाङ्मय

चरित्रं

॥१०५२॥

जय त्रिभुवनाश्चर्यं जय त्रिभुवनाभय । जय त्रिभुवनानन्द जय त्रिभुवनोदय ॥ ४ ॥

अन्वयः—(हे) त्रिभुवन आश्चर्य ! जय ? (हे) त्रिभुवन अभय ! जय ? (हे) त्रिभुवन आनन्द ! जय ? (हे) त्रिभुवन उदय ! जय ?
अर्थः—हे त्रणे भुवनोने आश्चर्यरूप ! तमो जय पामो ? हे त्रणे भुवनोने अभयरूप ! तमो जय पामो ? हे त्रणे जगतने आनन्द-
रूप ! तमो जय पामो ? हे त्रणे भुवनोना उदयरूप ! तमो जय पामो ? ॥ ४ ॥

सद्यो मयाद्यरेखाद्य प्रपेदे भाग्यभूरिषु । यत्त्वं त्रिविष्टपीतत्त्वं ददृशे द्वादशो जिनः ॥ ५ ॥

अन्वयः—अद्य मया सद्यः भाग्यभूरिषु आद्य रेखा प्रपेदे, यत् त्रिविष्टपी तत्त्वं त्वं द्वादशो जिनः ददृशे. ॥ ५ ॥
अर्थः—आजे में अचानक अति भाग्यवंतोमां पेहेलो नंबर मेळव्यो छे, केमके त्रणे जगतना सारभूत एवा आपरूपी वारमा तीर्थ-
करनुं मने दर्शन थयुं छे. ॥ ५ ॥

अणुमानं मनस्तद्भूर्बुद्धिस्तत्संभवं वचः । क तेन त्वद्गुणा नाथ स्तुत्या विश्वविलङ्घिनः ॥ ६ ॥

अन्वयः—मनः, तत् भूः बुद्धिः, तत्संभवं वचः अणुमानं, तेन (हे) नाथ ! विश्व विलङ्घिनः त्वद्गुणाः क्व स्तुत्याः ? ॥ ६ ॥
अर्थः—(मारुं) हृदय, तेथी उत्पन्न थयेली बुद्धि, अने तेथी उत्पन्न थयेलुं वचन, ए सघळां स्वल्प प्रमाणवाळां छे, तेथी हे
स्वामी ! जगतनुं पण उल्लंघन करनारा एवा आपना गुणोनी (माराथी) केम स्तुति थइ शके ? ॥ ६ ॥

त्वां प्राप्य दृश्यसीमानं स्वामिन्सुकृतसीमया । दृशः प्रीता न्यवर्तन्त रूपान्तरनिरूपणात् ॥ ७ ॥

तान्वय

भाषांतर

॥१०५२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५३॥

अन्वयः—(हे) स्वामिन् ! सुकृत सीमया दृश्य सीमानं त्वां प्राप्य प्रीताः दृशः रूपांतर निरूपणात् न्यवर्तत. ॥ ७ ॥

अर्थः—हे स्वामी ! पुण्यनी हृदयी जोवालायक पदार्थोनी अवधिसरखा एवा आपने पामीने (जोइने) खुशी थयेली (मारी) आंखो बीजुं (कोइपण) स्वरूप जोवामांथी पाछी वळी छे. ॥ ७ ॥

कदावसर्पिणीकालव्यालकर्मविषाकुलम् । उल्लासयसि विश्वेश विश्वं वागमृतद्रवैः ॥ ८ ॥

अन्वयः—(हे) विश्वेश ! अवसर्पिणी काल व्याल कर्म विष आकुलं विश्वं वाग् अमृत द्रवैः कदा उल्लासयसि ? ॥ ८ ॥

अर्थः—हे जगत्स्वामी ! आ अवसर्पिणी काळमां सर्पसरखां कर्मोना विषथी व्याकुल थयेलां जगतने (आपनां) वचनोरुपी अमृतना रसथी आप क्यारे उल्लासित करशो ? ॥ ८ ॥

इति स्तुत्वा गृहीत्वेशमीशानेशाद् वृतः सुरैः । सौधर्माधिपतिः सूतिगृहेऽगात्पञ्चरूपभाक् ॥ ९ ॥

अन्वयः—इति स्तुत्वा, ईशान ईशात् ईशं गृहीत्वा सुरैः वृतः सौधर्म अधिपतिः पञ्चरूपभाक् सूति गृहे अगात्. ॥ ९ ॥

अर्थः—एवीरीते स्तुति करीने, तथा ईशानेंद्रपासेथी प्रभुने लेइने देवोथी वींटायेलो ते सौधर्मेन्द्र (पोतानां) पांच रूपो धारण करीने सूतिकाघरमां गयो. ॥ ९ ॥

निवर्त्य प्रतिमां न्यस्य जिनेशं मातुरन्तिके । उच्छीर्षकेऽमुचद्दिव्ये वाससी कुण्डले च सः ॥ १० ॥

अन्वयः—सः प्रतिमां निवर्त्य, मातुः अंतिके जिनेशं न्यस्य, उच्छीर्षके दिव्ये वाससी च कुण्डले अमुचत्. ॥ १० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०५३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५४॥

अर्थः—(पछी) ते इन्द्रे प्रभुना प्रतिविंबने संहरीने, तथा मातानी पासे प्रभुने मूकीने, तेमने ओसीके बे दिव्य वस्त्रो, तथा बे कुंडलो मूक्यां. ॥ १० ॥

स स्वर्णवलयेर्वर्यं लम्बिनानामणिं हरिः । जिनेन्दोर्लोचनानन्दमुल्लोचे कन्दुकं न्यधात् ॥ ११ ॥

अन्वयः—सः हरिः स्वर्ण वलयैः वर्यं, लंबि नानामणिं, जिनेंदोः लोचन आनंदं कंदुकं उल्लोचे न्यधात्. ॥ ११ ॥

अर्थः—पछी ते इन्द्रे सुवर्णनां वलयोथी शोभितो, तथा लटकतां छे विविध जातिना मणिओ जेमां, एवो, अने प्रभुना लोचनोने आनंद आपनारो, एक दडो (त्यां) चंद्रवामां लटकाव्यो. ॥ ११ ॥

न जिना जननीक्षीरं रसयन्तोति नीतिवित् । कराङ्गुष्ठे विभोर्वज्री नानारससुधां न्यधात् ॥ १२ ॥

अन्वयः—जिनाः जननी क्षीरं न रसयन्ति, इति नीतिवित् वज्री विभोः कर अंगुष्ठे नाना रस सुधां न्यधात्. ॥ १२ ॥

अर्थः—जिनेश्वरो मातानुं धावण धावता नथी, एवी रीतनी नीतिने जाणनारा इन्द्रे प्रभुना हाथना अंगुठामां विविध प्रकारना रसवाळुं अमृत स्थापन कर्युं. ॥ १२ ॥

द्वात्रिंशतं रौप्यहेमरत्नकोटीः पृथक्पृथक् । तथा द्वात्रिंशतं नन्दासनभद्रासनान्यथ ॥ १३ ॥

अन्यच्च सुखदं वस्तु नेपथ्यादि मनोहरम् । शक्रादेशाद्धनाधीशो जिनाधीशगृहेऽसृजत् ॥ १४ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—अथ पृथक् पृथक् द्वात्रिंशतं रौप्य हेम रत्न कोटीः, तथा द्वात्रिंशतं नन्दासन भद्रासनानि, ॥ १३ ॥ च अन्यत् सु-

सान्वय

भाषांतर

॥१०५४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५५॥

खदं मनोहरं नेपथ्यादि वस्तु शक्रादेशात् धनाधीशः जिनाधीश गृहे असृजत् . ॥ १४ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पछी जूदां जूदां बत्रीस क्रोड रुपाना सिका, सुवर्णना सिका, तथा रत्नो, तथा बत्रीस नंदासनो अने सिंहासनो, ॥१३॥
तेमज बीजी सुख आपनारी अने मनोहर वस्त्रादिक वस्तुओ इन्द्रनी आज्ञाथी कुबेरे प्रभुना घरमां उत्पन्न करी. ॥ १४ ॥

स्वामिनः स्वामिमातुर्वा योऽशुभं चिन्तयिष्यति । सप्तधा भेत्स्यते तस्यार्जकमञ्जरिवच्छिरः ॥ १५ ॥

इत्युक्तिं वासवादेशादाभियोगिकनाकिनः । उच्चैरुज्जुघुषुर्देवनिकायेषु चतुर्ष्वपि ॥ १६ ॥ युग्मम् ॥

अन्वय—स्वामिनः वा स्वामिमातुः यः अशुभं चिन्तयिष्यति, तस्य शिरः अर्जकमंजरिवत् भेत्स्यते, ॥ १५ ॥ इति उक्तिं वासव
आदेशात् आभियोगिक नाकिनः चतुर्षु अपि देव निकायेषु उच्चैः जुघुषुः. ॥ १६ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—प्रभुनुं अथवा प्रभुनी मातानुं जे कोइ अहित चिन्तवशे, तेनुं मस्तक अर्जकमंजरीनीपेठे भेदाइ जशे, ॥ १५ ॥ एवी रीतनां
वचननी, इन्द्रनी आज्ञाथी आभियोगिक देवाण चारे निकायोना देवोमां म्होटे स्वरे उद्घोषणा करी. ॥ १६ ॥ युग्मं ॥

अथ पञ्च समादिक्षदक्षा अप्सरसः स्वयम् । पुरो विश्वगुरोर्धात्रोकर्मनिर्मितये हरिः ॥ १७ ॥

अन्वयः—अथ हरिः स्वयं विश्व गुरोः पुरः धात्री कर्म निर्मितये पंच दक्षाः अप्सरसः समादिक्षत्. ॥ १७ ॥

अर्थः—पछी इन्द्रे पोते जगतना स्वामी एवा ते प्रभुनी पासे धावमाताओनुं कार्य करवामाटे पांच चतुर अप्सराओने आज्ञा करी.

मुदा तदा तु निर्मातुमष्टाह्नीं बहवः सुराः । काञ्चनाचलचूलाग्रादेव नन्दीश्वरं ययुः ॥ १८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०५५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५६॥

अन्वयः—तदा तु बहवः सुराः मुदा अष्टाहीं निर्मातुं कांचन अचल चूला अग्रात् एव नंदीश्वरं ययुः. ॥ १८ ॥
अर्थः—बळी ते बखते घणा देवो तो हर्षथी अष्टाई महोत्सव करवामाटे मेरुपर्वतना शिखरउपरथीज परबारा नंदीश्वर द्वीपमां गया.
वज्री त्वर्हद्गृहादेवरमणाख्यं ययौ तदा । क्षुद्रमेरुप्रमं नन्दीश्वरे पूर्वाञ्जनाचलम् ॥ १९ ॥

अन्वयः—वज्री तु तदा अर्हद् गृहात् नंदीश्वरे देवरमणाख्यं क्षुद्रमेरुप्रमं पूर्वं अंजनाचलं ययौ. ॥ १९ ॥
अर्थः—पळी सौधमैद्र ते बखते प्रभुने वेरथी नंदीश्वर द्वीपमां देवरमणनामना न्हाना मेरुपर्वतसरखा पूर्वं तरफना अंजनाचल प-
र्वतपर गया. ॥ १९ ॥

दिव्ये चतुर्मुखे चैत्यद्रुमेन्द्रध्वजलाञ्छिते । चैत्येऽष्टाह्नीमिहारेभे नित्यानामर्हतां हरिः ॥ २० ॥

अन्वयः—इह हरिः दिव्ये, चतुर्मुखे, चैत्य द्रुम इन्द्र ध्वज लांछिते नित्यानां अर्हतां चैत्ये अष्टाहीं आरेभे. ॥ २० ॥
अर्थः—अहीं ते सौधमैद्रे, मनोहर, चार द्वारवाळां, चैत्यवृक्ष तथा इन्द्रध्वजथी अंकित थयेलां शाश्वता तीर्थकरोना जिनमंदिरमां
अष्टाईमहोत्सव शीरु कर्यो. ॥ २० ॥

गिरौ तत्र चतुर्दिक्षु महावापीस्मितेष्वथ । चतुर्षु स्फाटिकाङ्गेषु तदा दधिमुखाद्रिषु ॥ २१ ॥

चैत्येषु जिनविम्बानां नित्यानां महिमाद्भुतम् । चक्रिरे शक्रदिक्पालाश्चत्वारोऽष्टाहिकामहम् ॥ २२ ॥

अन्वयः—अथ तदा तत्र गिरौ चतुर्दिक्षु महावापी स्थितेषु स्फाटिकांगेषु चतुर्षु दधिमुख अद्रिषु, ॥ २१ ॥ नित्यानां जिन-

सान्वय

भाषांतर

॥१०५६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५७॥

बिंबानां चैत्येषु चत्वारः शक्रदिक्पालाः महिमाद्भुतं अष्टाहिकामहं चक्रिरे. ॥ २२ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पछी ते बखते तेज पर्वतपर चारे दिशाओमांनी महोटी वावोमां रहेला स्फटिकमय चार दधिमुखपर्वतोपर ॥ २१ ॥ शा-
श्वता जिनबिंबोना चैत्योमां इन्द्रना चार दिक्पालोए अद्भुत महिमावाळो अष्टाहमहोत्सव कर्हो. ॥ २२ ॥ युग्मं ॥

उत्तरे रमणीयाख्ये तत्रेशानोऽञ्जनाचले । गत्वाष्टाह्नीं हरिश्चक्रे शाश्वतानां पुरोऽर्हताम् ॥ २३ ॥

अन्वयः—तत्र ईशानः हरिः उत्तरे रमणीय आख्ये अंजनाचले गत्वा शाश्वतानां अर्हतां पुरः अष्टाह्नीं चक्रे. ॥ २३ ॥

अर्थः—बळी ते नंदीश्वरद्वीपमां ईशानेंद्रे उत्तरतरफना रमणीयनामना अंजनाचलपर जइने शाश्वता तीर्थकरोनी प्रतिमाओपासे अ-
ष्टाहमहोत्सव कर्हो. ॥ २३ ॥

ईशानस्यापि दिक्पाला वापीस्थायिषु पूर्ववत् । महं जिनानां नित्यानां व्यधुर्दधिमुखाद्रिषु ॥ २४ ॥

अन्वयः—ईशानस्य दिक्पालाः अपि पूर्ववत् वापीस्थायिषु दधिमुख अद्रिषु नित्यानां जिनानां महं व्यधुः. ॥ २४ ॥

अर्थः—बळी ते ईशानेंद्रना दिक्पालोए पण पूर्वे वर्णव्यामुजबनी वावोमां रहेला दधिमुख पर्वतोपर शाश्वता तीर्थकरोनां बिंबो-
पासे अष्टाहमहोत्सव कर्हो. ॥ २४ ॥

दक्षिणाशास्थिते नित्योद्योताख्ये त्वञ्जनाचले । जिनानां तत्र नित्यानां चमरेन्द्रो महं व्यधात् ॥ २५ ॥

अन्वयः—तु तत्र दक्षिण आशा स्थिते, नित्य उद्योताख्ये अंजनाचले चमरेन्द्रः नित्यानां जिनानां महं व्यधात्. ॥ २५ ॥

सान्त्वय

भाषांतर

॥१०५७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५८॥

अर्थः—वळी त्यां दक्षिण दिशामां रहेला नित्योद्योत नामना अंजनाचलपर चमरेंद्रे शाश्वता तीर्थकरोनां विंबोपासे अष्टाश्महो-
त्सव कर्यो. ॥ २५ ॥

तद्वापीमध्यसंस्थेषु तद्वदधिमुखाद्रिषु । तद्विक्पाला मुदा चक्रुरष्टाह्नीं शाश्वतार्हताम् ॥ २६ ॥

अन्वयः—तद्वापी मध्य संस्थेषु तद्वत् दधिमुख अद्रिषु तद्विक्पालाः मुदा शाश्वत अर्हतां अष्टाह्नीं चक्रुः. ॥ २६ ॥

अर्थः—वळी त्यांनी वावोनी अंदर रहेला तेमुजवना वधिमुख पर्वतोपर तेना दिक्पालोए हर्षथी शाश्वता जिनोनी प्रतिमाओपासे
अष्टाश्महोत्सव कर्यो. ॥ २६ ॥

बलिः स्वयंप्रभाख्ये तु पश्चिमास्थेऽञ्जनाचले । शाश्वतानां जिनाधोशबिम्बानां व्यधितोत्सवम् ॥ २७ ॥

अन्वयः—बलिः तु पश्चिमास्थे स्वयंप्रभ आख्ये अंजन अचले शाश्वतानां जिन अधीश विंबानां उत्सवं व्यधित .

अर्थः—वळी वळींद्रे पश्चिम दिशामां रहेला स्वयंप्रभनामना अंजनाचलपर शाश्वता जिनेश्वरोनी प्रतिमाओ पासे अष्टाश्महोत्सवकर्यो

तद्वापीकुहरस्थेषु चक्रुर्दधिमुखाद्रिषु । नित्यानां जिनबिम्बानां तद्विक्पाला महोत्सवम् ॥ २८ ॥

अन्वयः—तद् वापी कुहरस्थेषु दधिमुख अद्रिषु तद्विक्पालाः नित्यानां जिन विंबानां महोत्सवं चक्रुः. ॥ २८ ॥

अर्थः—वळी त्यांनी वावोना मध्यभां रहेला दधिमुख पर्वतोपर ते वळींद्रना दिक्पालोए शाश्वता जिनविंबोनो अष्टाश्महोत्सव कर्यो

इति नन्दीश्वरे द्वीपेऽष्टाह्नीं कृत्वा सुरोत्तमाः । ययुर्निजं निजं स्थानं यथागतपथाध्वगाः ॥ २९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०५८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०५९॥

अन्वयः—इति नंदीश्वरे द्वीपे अष्टाह्नीं कृत्वा सुरोत्तमाः यथा आगत पथाध्वगाः निजं निजं स्थानं ययुः ॥ २९ ॥

अर्थः—एवीरीते नंदीश्वर द्वीपमां अष्टाह्महोत्सवो करीने ते इन्द्रो जेम आव्या हता, ते रस्ते थइने पोतपोताने स्थानके चाल्या गया.

प्रबुद्धायास्तु यो देव्या हर्षोऽभूत्पुत्रदर्शने । आस्तां स हृदि संकीर्णे न ममौ त्रिजगत्पि ॥ ३० ॥

अन्वयः—प्रबुद्धायाः देव्याः तु पुत्र दर्शने यः हर्षः अभूत्, सः संकीर्णे हृदि आस्तां, त्रिजगति अपि न ममौ ॥ ३० ॥

अर्थः—पछी जागी उठेलां एवां ते राणीने तो पुत्रने जोवाथी जे हर्ष थयो, तेने (तेणीनां) सांकडां हृदयमां मावानुं तो एकबाजु रहुं, परंतु तणे जगतमां पण समाइ शक्यो नही ॥ ३० ॥

तत्क्षणं दासदास्यङ्गरक्षका हर्षसाक्षिकाः । बद्धस्पर्धा द्रुतं वर्धापनिकार्थं दधाविरे ॥ ३१ ॥

अन्वयः—तत्क्षणं हर्ष साक्षिकाः दास दासी अंग रक्षका बद्ध स्पर्धाः वर्धापनिकार्थं द्रुतं दधाविरे ॥ ३१ ॥

अर्थः—तेज समये हर्षना साक्षीभूत एवा दासो, दासीओ तथा अंगरक्षको एकरूजानी स्पर्धापूर्वक (राजाने) वधामणी आपवामाटे एकदम दोडता आव्या ॥ ३१ ॥

वर्धसे सुतरत्नस्य जन्मना देव वर्धसे । इत्युक्तिः कापि भूभर्तुरुत्तरीयेऽक्षिपत्करम् ॥ ३२ ॥

अन्वयः—हे देव ! सुतरत्नस्य जन्मना वर्धसे वर्धसे, इति उक्तिः कापि भूभर्तुः उत्तरीये करं अक्षिपत् ॥ ३२ ॥

अर्थः—हे स्वामी ! पुत्ररत्नना जन्मनी हुं आपने वधामणी आपुं छुं, वधामणी आपुं छुं, एम बोलती कोइक दासी राजाना दुपट्टा-

सान्वय

भाषांतर

॥१०५९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६०॥

पर हाथ नाखवा लागी. ॥ ३२ ॥

सुवर्णमालिकां दासी कर्णयोर्मे न्यधादियम् । इतीव भूपस्तद्गेहं सुवर्णैः पर्यपूरयत् ॥ ३३ ॥

अन्वयः—इयं दासी मे कर्णयोः सुवर्ण मालिकां न्यधात्, इति इव भूपः तद् गेहं सुवर्णैः पर्यपूरयत्. ॥ ३३ ॥

अर्थः—आ दासीए मारा बन्ने कर्णोमां सुवर्णनी (वधामणीरूप उत्तम अक्षरोनी) माला आरोपण करी छे, जाणे एम विचारीनेज राजाए तेणीनुं घर सुवर्णथी संपूर्ण भरी दीधुं. ॥ ३३ ॥

पुत्रजन्मोक्तिसारस्य परीवारस्य पार्थिवः । ददद्दानं महामानं ययौ सूतिगृहं प्रति ॥ ३४ ॥

अन्वयः—पुत्र जन्म उक्ति सारस्य परीवारस्य महामानं दानं ददत् पार्थिवः सूतिगृहंप्रति ययौ. ॥ ३४ ॥

अर्थः—पुत्रना जन्मनी वधामणी आपता एवा (सर्व) परीवारने घणा आदरसत्कारथी दान आपता एवा ते वसुपूज्य राजा सूतिकाघरप्रते गया. ॥ ३४ ॥

अपश्यच्छविविच्छायरत्नदीपं महीपतिः । सूनोर्मुखं तुषारांशुमिव निःसारतारकम् ॥ ३५ ॥

अन्वयः—निःसार तारकं तुषार अंशु इव, छवि विच्छाय रत्न दीपं सूनोः मुखं महीपतिः अपश्यत्. ॥ ३५ ॥

अर्थः—पछी झांखा थइ गया छे ताराओ जेनाथी एवो जाणे चंद्र होय नही! तेम कांतिथी निस्तेज करेल छे रत्ननो दीपक जेणे, एवं पुत्रनुं मुख ते राजाए जोयुं. ॥ ३५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६१॥

आलाप्य कोमलैः प्रेमपेशलैर्वचनैः प्रियाम् । अकारयत्पुरं भूपः पुत्रजन्मोत्सवाद्भुतम् ॥ ३६ ॥

अन्वयः—कोमलैः प्रेमपेशलैः वचनैः प्रियां आलाप्य भूपः पुत्र जन्म उत्सव अद्भुतं पुरं अकारयत्. ॥ ३६ ॥

अर्थः—पछी कोमळ तथा प्रेमथी मनोहर वचनोवडे ते महाराणीने बोलावीने राजाए पुत्रना जन्मना महोत्सवमाटे आश्चर्यकारक नगरनी रचना करी. ॥ ३६ ॥

काश्मीरजरजःपूरहारिवारिघटाछटाः । रेजुः शिशावपि स्वामिन्यनुरागा इवावनेः ॥ ३७ ॥

अन्वयः—काश्मीरज रजः पूर हारि वारि घटा छटाः शिशौ अपि स्वामिनि अवनेः अनुरागाः इव रेजुः ॥ ३७ ॥

अर्थः—केसरना चूर्णना समूहथी मनोहर थयेला जलना समूहना छटकावो, बाळक एवा पण ते प्रभुप्रतेना पृथ्वीना अनुराग-सरखा शोभता हता. ॥ ३७ ॥

प्रत्योकः कौंकुमे पंके रेजे स्वस्तिकमौक्तिकैः । उप्तैः प्रभुप्रभावेण पुण्यबीजव्रजैरिव ॥ ३८ ॥

अन्वयः—प्रभु प्रभावेण उप्तैः पुण्य बीज व्रजैः इव, प्रत्योकः कौंकुमे पंके स्वस्तिक मौक्तिकैः रेजे. ॥ ३८ ॥

अर्थः—जाणे प्रभुना प्रभावे वावेला, पुण्यबीजना समूहो होय नही ! तेमं दरेक घरे केसरना कर्दमपर करेला मोतीओना सा-थीआओ शोभवा लाग्या. ॥ ३८ ॥

प्रभुचन्द्रोदये पुष्पप्रकरैः परितः पुरि । उद्भ्रान्तानन्दपाथोधिबुद्बुदैरिव दिद्युते ॥ ३९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६२॥

अन्वयः—प्रभु चंद्र उदये, उद्भ्रांत आनंद पाथोधि बुद्बुदैः इव, पुरि परितः पुष्प प्रकरैः दिशुते. ॥ ३९ ॥

अर्थः—आ प्रभुरूपी चंद्रनो उदय थवाथी, उछळी निकळेला आनंदरूपी महासागरना जाणे परपोटा होय नही, तेम ते नगरीमां चोतरफ विखरायेला पुष्पोना समूहो शोभवा लाग्या. ॥ ३९ ॥

पौराङ्गणेषु विश्वेशसेवावसरलब्धये । कल्याणकलशैः सर्वद्वीपसूर्यैरिव स्थितम् ॥ ४० ॥

अन्वयः—विश्व ईश सेवा अवसर लब्धये सर्व द्वीप सूर्यैः इव कल्याण कलशैः पौर अंगणेषु स्थितं. ॥ ४० ॥

अर्थः—प्रभुनी सेवानो अवसर मेळववामाटे जाणे सर्व द्वीपोना सूर्यो (त्यां आव्या होय नही !) एवा सुवर्णना कलशो नागरीकोना आंगणाओमां स्थापन थया. ॥ ४० ॥

प्रभुजन्मोत्सवे लोलभ्रुवो वन्दनदामभिः । पताकाहस्तलीलाभिर्ननृतुर्विपणिश्रियः ॥ ४१ ॥

अन्वयः—प्रभुजन्म उत्सवे विपणि श्रियः, वंदन दामभिः लोलभ्रुवः, पताका हस्त लीलाभिः ननृतुः. ॥ ४१ ॥

अर्थः—बळी आ प्रभुना जन्ममहोत्सवमां बजारनी लक्ष्मीओ (शोभा) तोरणोवडे चपल भ्रुकुटिवाळी थइथकी पताकाओरूपी हाथना हावभावोवडे नाचवा लागी. ॥ ४१ ॥

दूरतोऽप्यतिनैर्मल्यादन्तःकर्तुमिव प्रभुम् । उच्चैस्तोरणचूलासु व्यलासि मणिदर्पणैः ॥ ४२ ॥

अन्वयः—अति नैर्मल्यात् दूरतः अपि प्रभुं अंतःकर्तुं इव, उच्चैः तोरण चूलासु मणि दर्पणैः व्यलासि. ॥ ४२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६३॥

अर्थः—(पोताना) अतिनिर्मलपणाथी, दूरथी पण प्रभुने पोतानी अंदर संक्रमाववाने जाणे होय नही ! तेम उंचे बांधेलां तोर-
णोना शिखरोपर मणिओना दर्पणो उछळी रखां हतां ॥ ४२ ॥

उदाररत्नालंकारद्युतिजालजलप्लवाः । व्यालोलकरकल्लोलाश्चञ्चुकुचरथाङ्गकाः ॥ ४३ ॥

मञ्जुसिञ्जानमञ्जीरकलहंसकलस्वराः । स्मेरानननवाम्भोजस्फीतगीतालिनिःस्वनाः ॥ ४४ ॥

दृग्भिः प्रसृतितुल्याभिः पीयमानाः पुरीजनैः । प्रभुजन्मप्रमोदश्रीविलासरसहेतवः ॥ ४५ ॥

संभूय मण्डलीभूय रासकोल्लासकेलिभिः । पदे पदे व्यराजन्त सरस्य इव सुभ्रुवः ॥ ४६ ॥

अन्वयः—उदार रत्न अलंकार द्युति जाल जलप्लवाः, व्यालोल कर कल्लोलाः, चंचत् कुच रथांगकाः, ॥४३॥ मंजुसिंजान मंजीर
कलहंस कलस्वराः, स्मेर आनन नव अंभोज स्फीत गीत (अलि) आलि निःस्वनाः, ॥४४॥ प्रसृति तुल्याभिः दृग्भिः पुरी जनैः पीयमा-
नाः, प्रभु जन्म प्रमोद श्रीविलास रस हेतवः, ॥४५॥ सुभ्रुवः सरस्यः इव पदे पदे संभूय, मंडलीभूय रासक उल्लास केलिभिः व्यराजंत.

अर्थः—मनोहर रत्नोनां आभूषणोनी कांतिना समूहरूपी जलना प्रवाहवाळी, चपल हाथोरूपी मोजांओवाळी, चळकतां स्तनोरूपी
चक्रवाकोवाळी, ॥४३॥ मनोहर शब्द करता झांझरोरूपी राजहंसोना सुंदर नादोवाळी, विकस्वर थयेलां मुखरूपी नवां कमलोमांथी
उल्लास पामतां गीतोनी श्रेणिना (पक्षे—भमराओना) नादवाळी, ॥ ४४ ॥ नेहेर सरस्वी आंखोवडे नगरजनोथी पीवाती, प्रभुना
जन्मथी थयेला आनंदनी लक्ष्मीना विलासोरूपी रसनी कारणभूत, ॥ ४५ ॥ एवी स्त्रीओ तलावडीओनीपेठे पगले पगले एकठी

सान्वय

भाषांतर

॥१०६३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६४॥

मळीने, तथा गोळकुंडाळारूपे उभीने रास लेवानी क्रीडाओथी शोभवा लागी. ॥ ४६ ॥ चतुर्भिः कलापकं ॥

भविष्यत्यधुना शुद्धिर्ममेतीव स्मितोऽनदत् । धर्मः सर्वेषु चैत्येषु पूजाप्रेक्षणकच्छलात् ॥ ४७ ॥

अन्वयः—अधुना मम शुद्धिः भविष्यति, इति स्मितः इव धर्मः पूजा प्रेक्षणक चछलात् सर्वेषु चैत्येषु अनदत्. ॥ ४७ ॥

अर्थः—हमणा मारी शुद्धि थवानी छे, जाणे एम विचारीने आनंदित थयो होय नही ! तेम धर्म पूजासमये थतां नाटकना मिषथी सघळां जिनमंदिरोमां गर्जना करवा लाग्यो. ॥४७॥

अमान्तमिव चित्तान्तः प्रमदं प्रमदाजनः । पूर्णपात्रमिषात्पाणौ बिभ्रद्भूभृद्गृहेऽविशत् ॥ ४८ ॥

अन्वयः—पूर्ण पात्र मिषात्, चित्त अंतः अमांतं प्रमदं पाणौ बिभ्रत् इव प्रमदा जनः भूभृद् गृहे अविशत्. ॥ ४८ ॥

अर्थः—(उत्तम वस्तुओथी) भरेलां पात्रना मिषथी, (पोताना) हृदयमां नही माता एवा हर्षने जाणे हाथमां धारण कर्यो होय नही ! एवी स्त्रीओ राजाने घेर जवा लागी. ॥ ४८ ॥

प्रभोर्जनन्या स्त्रीजातिस्तथोत्कर्षमनीयत । यथा दूर्वा नरेशोऽपि शिरसा तृणमप्यधात् ॥ ४९ ॥

अन्वयः—प्रभोः जनन्या स्त्री जातिः तथा उत्कर्ष मनीयत, यथा तृणं दुर्वा अपि नरेशः अपि शिरसा अधात्. ॥ ४९ ॥

अर्थः—(ते समये) प्रभुनी माताए (प्रभुने जन्म आपीने) स्त्रीजातिने एटलीबधी हदे उंचे चढावी दीधी के, धासरूप दुर्वाने पण राजाए पण पोताना मस्तकपर धारण करी. ॥ ४९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६५॥

पाठकोलाहलोत्तालाः सवाला बालपाठकाः । पूजयामासिरे राज्ञा वदन्तः सोममातृकाम् ॥ ५० ॥

अन्वयः—सोममातृकां वदन्तः, पाठ कोलाहल उत्तालाः सवालाः बालपाठकाः राज्ञा पूजयामासिरे. ॥ ५० ॥

अर्थः—मूलाक्षरोनी बाराखडी बोलता, तथा तेना पाठना कोलाहलमां उत्सुक थयेला, एवा निशाळमां भणता बाळकोसहित तेमना अध्यापकोनो पण राजाए सत्कार कर्यो. ॥ ५० ॥

करिष्यतः प्रभोः पुंसां भवबन्धाद्विभोक्षणम् । काराविमोचनाच्चक्रे नृपः पुण्याहमङ्गलम् ॥ ५१ ॥

अन्वयः—भव बंधात् विमोक्षणं करिष्यतः प्रभोः, काराविमोचनात् नृपः पुण्याह मंगलं चक्रे. ॥ ५१ ॥

अर्थः—संसारना बंधनथी छोडावनारा प्रभुना संबंधमां, केदखानांओ खाली करावीने राजाए प्रथम मंगल कर्यु. ॥ ५१ ॥

क्रीडान्तरं सुतालोकक्रीडया भविता क मे । इतीव बन्धनात्क्रीडातिरश्चः पार्थिवोऽमुच्यत् ॥ ५२ ॥

अन्वयः—सुत आलोक क्रीडया मे क्रीडांतरं क भविता ? इति इव पार्थिवः क्रीडा तिरश्चः बंधनात् अमुच्यत्. ॥ ५२ ॥

अर्थः—पुत्रने जोवानी क्रीडाशिवाय हवे मारे बीजी क्रीडा क्यां करवी छे ? जाणे एवा हेतुथीज राजाए क्रीडा करवामाटे राखेलां पशुओने पण बंधनरहित कर्या. ॥ ५२ ॥

भास्वानसावसौ वेति स्वयं पश्यन्निवान्तरम् । तृतीयेऽह्नि प्रभोः प्रातर्भूपो भानुमदर्शयत् ॥ ५३ ॥

अन्वयः—भसौ भास्वान् वा असौ ? इति स्वयं अंतरं पश्यन् इव, तृतीये अह्नि प्रातः भूपः प्रभोः भानुं अदर्शयत्. ॥ ५३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६६॥

अर्थः—आ पुत्र तेजस्वी छे ? के आ सूर्य तेजस्वी छे, ? एम जाणे (तेओ बन्नेवच्चेनो) पोते तफावत जोता होय नही ! तेम त्रीजे दिवसे प्रभातमां राजाए प्रभुने सूर्यनुं दर्शन कराव्युं. ॥ ५३ ॥

प्रभोरदीदृशद् भूपस्तस्यां निशि निशाकरम् । स बभूव सुधावृष्ट्या तद्दृष्ट्यैव सुधाकरः ॥ ५४ ॥

अन्वयः—भूपः तस्यां निशि प्रभोः निशाकरं अदीदृशत्, सः सुधा वृष्ट्या तद् दृष्ट्या एव सुधाकरः बभूव. ॥ ५४ ॥

अर्थः—पछी राजाए तेज रात्रिए प्रभुने चंद्रनुं दर्शन कराव्युं, त्यारे ते चंद्र पण अमृतनी वृष्टिसरखी प्रभुनी दृष्टिथीज “सुधाकर” (अमृतने झरनारो) थयो. ॥ ५४ ॥

निर्निमेषदृशः कामं जिनरूपनिरूपणात् । सुखेनैव व्यधुः षष्ठीनिशाजागरमङ्गनाः ॥ ५५ ॥

अन्वयः—जिनरूप निरूपणात् कामं निर्निमेष दृशः अंगनाः सुखेन एव षष्ठी निशा जागरं व्यधुः. ॥ ५५ ॥

अर्थः—प्रभाना रूपने जोवाथी स्वाभाविकज आंखो मीच्याविना स्त्रीओए सुखेसमाधेज छट्टीनुं रात्रिजागरण कर्युं. ॥ ५५ ॥

नृपान्वयजनैः स्वामिजन्मनैवामलैरपि । एकादशेऽहनि स्नातं वृद्धाचारो हि दुस्त्यजः ॥ ५६ ॥

अन्वयः—स्वामि जन्मना एव अमलैः अपि, नृप अन्वय जनैः एकादशे अहनि स्नातं, हि वृद्ध आचारः दुस्त्यजः ॥ ५६ ॥

अर्थः—प्रभुना जन्मथीज निर्मल होवा छतां पण, राजाना वंशजोए अग्यारमे दिवसे स्नान कर्युं, केमके (परंपराथी चाल्यो आवतो) वृद्धोनो रीवाज तजवो मुश्केल छे. ॥ ५६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६७॥

विविधाहारताम्बूलदुकूलाभरणार्चितैः । दूरतः पूरिते धाम्नि सर्वतः स्वजनव्रजैः ॥ ५७ ॥

वसूनां पूज्य एवायमिति त्रिजगतीपतेः । श्रीवासुपूज्य इत्याख्यां द्वादशेऽहि ददौ नृपः ॥ ५८ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—विविध आहार तांबूल दुकूल आभरण अर्चितैः स्वजन व्रजैः दूरतः सर्वतः धाम्नि पूरिते, ॥ ५७ ॥ अयं वसूनां पूज्यः एव, इति त्रिजगती पतेः श्रीवासुपूज्यः इति आख्यां नृपः द्वादशे अहि ददौ. ॥ ५८ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—(भेट माटे लावेलं) नाना प्रकारनां भोजन, तांबूल, रेशमी वस्त्रो, तथा आभूषणोथी शोभता एवा संबंधिओना समूहो वडे चोतरफथी सारीपेठे (राजानुं) घर भराइ गये छते, ॥ ५७ ॥ आ “ धनवडे पूजनीकज छे ” एम विचारीने त्रणे जगतना स्वामी एवा ते प्रभुनुं “ श्रीवासुपूज्य ” एवं नाम ते राजाए बारमे दिवसे पाडयुं. ॥ ५८ ॥ युग्मं ॥

इत्युत्सवैर्नवनवैर्वर्धमानो दिने दिने । ददेऽङ्गुष्ठसुधापुष्टः प्रभुः पितृदृशोर्मुदम् ॥ ५९ ॥

अन्वयः—इति नवनवैः उत्सवैः दिने दिने वर्धमानः प्रभुः अंगुष्ठ सुधा पुष्टः पितृ दृशोः मुदं ददे. ॥ ५९ ॥

अर्थः—एरीते नवा नवा महोत्सवोथी दिवसे दिवसे वृद्धि पामता एवा ते प्रभु, (पोताना) अंगुठामां रहेलां अमृतथी पुष्ट थया थका मातापितानां नयनोने आनंद आपवा लाग्या. ॥ ५९ ॥

पाणी पादौ बभुर्लोलाः प्रभोरुत्तानशायिनः । सद्धर्मकल्पवृक्षाणां चतुर्णां पल्लवा इव ॥ ६० ॥

अन्वयः—उत्तान शायिनः प्रभोः लोलाः पाणी पादौ, चतुर्णां सद्धर्म कल्प वृक्षाणां पल्लवा इव बभुः. ॥ ६० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०६८॥

अर्थः—चत्ता सूता एवा ते प्रभुना चपल हाथ पगो, चार प्रकारना उत्तम धर्मरूरी कल्पवृक्षोना कुंपलीयांओनी पेठे शोभता हता.

बभौ प्रभोर्मुखे मुग्धो दुग्धकान्तिः स्मितोदयः । उत्सुको लोकबोधाय निर्यन्धर्म इवोरसः ॥ ६१ ॥

अन्वयः—प्रभोः मुखे दुग्ध कान्तिः मुग्धः स्मित उदयः, लोक बोधाय उत्सुकः उरसः निर्यन् धर्मः इव बभौ. ॥ ६१ ॥

अर्थः—प्रभुना मुखपर दुधसरखी श्वेत कान्तिवाळो मुग्ध हास्यनो उदय लोकोने बोध देवा माटे उतावळा थइने हृदयमांथी निक-
ळता एवा धर्मनीपेठे शोभतो हतो, ॥ ६१ ॥

लक्ष्ये यत्रापि तत्रापि चिरनिश्चललोचनः । किमपि ध्यानमभ्यस्यन्निव प्रभुरभासत ॥ ६२ ॥

अन्वयः—यत्र तत्र अपि चिर निश्चल लोचनः प्रभुः किं अपि ध्यानं अभ्यस्यन् इव अभासत, लक्ष्ये. ॥ ६२ ॥

अर्थः—ज्यां त्यां घणा काळसुधी निश्चल चक्षुवाळा प्रभु जाणे कंइंक ध्याननो अभ्यास करता होय नही ! तेम देखाता हता, एम
हुं मानुं लुं. ॥ ६२ ॥

दोलातल्पोपरिस्थायी प्रभोर्मौक्तिककन्दुकः । प्रस्तावमैक्षत ज्ञानमिव पिण्डस्थितं पुरः ॥ ६३ ॥

अन्वयः—प्रभोः दोला तल्प उपरि स्थायी मौक्तिक कंदुकः पुरः पिंड स्थितं ज्ञानं प्रस्तावं ऐक्षत इव. ॥ ६३ ॥

अर्थः—प्रभुना पालणानी शय्यापर उंचे लटकतो मोतीओनो दडो, आगळ पिंडरूप थइने रहेलुं ज्ञान जाणे लाग जोतुं होय नही!
(तेम देखातो हतो.) ॥ ६३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०६८॥

बालाभिः करतालाभिर्दूरादाकारितः प्रभुः । उच्चैःपदगमाभ्यासकारीबोल्ललति स्म सः ॥ ६४ ॥

अन्वयः—बालाभिः कर तालाभिः दूरात् आकारितः सः प्रभुः, उच्चैः पद गम अभ्यास कारी इव उल्ललतिस्म. ॥ ६४ ॥

अर्थः—बालिकाओए हाथनी तालीओ देइ दूरथी बोलावेला ते प्रभु, जाणे (मोक्षरूपी) उंची पदवीपर जवामाटे अभ्यास करता होय नही ! तेम (उंचा) उछळता हता. ॥ ६४ ॥

स्वाङ्गुष्ठामृतसिक्तस्य प्रभोर्दशनकुञ्जलाः । त्रैलोक्यानन्दकन्दस्य प्रारोहन्नङ्कुरा इव ॥ ६५ ॥

अन्वयः—स्व अंगुष्ठ अमृत सिक्तस्य प्रभोः दशन कुञ्जलाः, त्रैलोक्य आनन्द कंदस्य अंकुराः इव प्रारोहन्. ॥ ६५ ॥

अर्थः—पोताना अंगुठामां रहेलां अमृतथी सींचायेला प्रभुना दांतोना फणगा, त्रणे लोकोना आनंदरूपी कंदना जाणे अंकुरा फुट्या होय नही ! तेम उगवा लाग्या. ॥ ६५ ॥

जित एवैष संसरो मयेतीबोल्ललन्मुदा । प्रभुः प्रायोऽनभिप्रायं चक्रे किलकिलारवम् ॥ ६६ ॥

अन्वयः—मया एषः संसारः जितः एव, इति मुदा उल्ललन् इव प्रभुः प्रायः अनभिप्रायं किलकिल आरवं चक्रे. ॥ ६६ ॥

अर्थः—में आ संसारने जीतेलोज छे, एवीरीतना हर्षथी जाणे उछळता होय नही ! एवा ते प्रभु प्रायें करीने कोइ पण जातना अभिप्राय विनाज किल किलारव करता हता. ॥ ६६ ॥

लोलत्करक्रमः स्वामी विलसन्नुरसा भुवि । बभावपारसंसारपारावारं तरन्निव ॥ ६७ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७०॥

अन्वयः—लोलत् कर क्रमः स्वामी भुवि उरसा विलसन् अपार संसार पारावारं तरन् इव बभौ. ॥ ६७ ॥
अर्थः—उछलता छे हाथ पगो जेना एवा ते प्रभु पृथ्वीपर छाती राखीने विलास करताथका अपार संसाररूपी महासागरने जाणे तरता होय नही ! तेम शोभता हता. ॥ ६७ ॥

भवकूपाद्विभुर्विश्वं क्षमोऽप्युद्धर्तुमोजसा । मातृहस्ताङ्गुलीलग्नः कुतुकेन पदान्यधात् ॥ ६८ ॥

अन्वयः—भव कूपात् विश्वं ओजसा उद्धर्तुं क्षमः अपि प्रभुः मातृ हस्त अंगुली लग्नः कुतुकेन पदानि अधात्. ॥ ६८ ॥
अर्थः—संसाररूपी कुआमांथी जगतने (पोताना) पराक्रमथी खेंची कहाडवाने समर्थ एवा पण प्रभु, माताना हाथनी आंगळीए वळगीने कौतुकथी पगलां मांडवा लाग्या. ॥ ६८ ॥

प्रसुप्तं मोहनिद्रायां जनं जागरयन्निव । विभुर्व्यधात्पदन्यासे घनं घर्घरकध्वनिम् ॥ ६९ ॥

अन्वयः—मोहनिद्रायां प्रसुप्तं जनं जागरयन् इव, विभुः पदन्यासे घनं घर्घर ध्वनिं व्यधात्. ॥ ६९ ॥
अर्थः—मोहनिद्रामां सुतेला लोकोने जाणे जगाडता होय नही ! तेम प्रभु पगलां मांडताथका घूघराओनो गंभीर अवाज करवा लाग्या. ॥ ६९ ॥

आकार्यमाणः स्वजनैर्जिनो रेजेऽन्यतो ब्रजन् । भवाभोगभिदे तेषां ममत्त्वं खण्डयन्निव ॥ ७० ॥

अन्वयः—स्वजनैः आकार्यमाणः जिनः अन्यतः ब्रजन् तेषां भव आभोग भिदे ममत्त्वं खंडयन् इव रेजे. ॥ ७० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०७०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७१॥

अर्थः—स्वजनोए बोलावेला प्रभु, बीजी जगोए जताथका सांसारिक भोगोना नाशमाटे, जाणे तेओनी ममतानुं खंडन करता होय नही ! तेम शोभता हता. ॥ ७० ॥

वयसा सदृशीभूय प्रभोरसदृशा गुणैः । देवाश्चतुर्विधाः क्रीडां चक्रुः शक्रनिदेशतः ॥ ७१ ॥

अन्वयः—गुणैः असदृशाः, वयसा प्रभोः सदृशीभूय चतुर्विधाः देवाः शक्र निदेशतः क्रीडां चक्रुः. ॥ ७१ ॥

अर्थः—गुणोवडे असमान छतां, वयशी प्रभुजेवडा थइने, चारे निकायना देवो इन्द्रनी आज्ञाथी (प्रभुसाथे) क्रीडा करवा लाग्या.

स्फुरन्ती स्वामिनो मूर्ध्नि विमुक्ता शुशुभे शिखा । प्रतिज्ञा तत्परस्येव संसारमथनं प्रति ॥ ७२ ॥

अन्वयः—स्वामिनः मूर्ध्नि स्फुरन्ती विमुक्ता शिखा संसार मथनंप्रति तत्परस्य प्रतिज्ञा इव शुशुभे. ॥ ७२ ॥

अर्थः—प्रभुना मस्तकपर फरकती छूटी मूकेली शिखा, संसारना मंथनमाटे तत्पर थयेला प्रभुनी प्रतिज्ञानीपेठे शोभती हती.

येन येन यदा स्वामी रन्तुमैहत कौतुकात् । तत्तद्रूपं तदाधाय पुरतः स्फुरितं सुरैः ॥ ७३ ॥

अन्वयः—स्वामी यदा येन येन कौतुकात् रंतुं ऐहत, तदा तत् तत् रूपं आधाय सुरैः पुरतः स्फुरितं. ॥ ७३ ॥

अर्थः—ते प्रभु जे वखते जेना जेनाथी कौतुकवडे रमवाने इच्छता हता, ते वखते ते ते रूप धारण करीने देवो तेमनीपासे रमता हता. ॥ ७३ ॥

पूर्वं भवेष्वासंख्येषु दृष्टाभ्यस्तश्रुताः कलाः । सस्मरैवावधिज्ञानादधिपः सद्गुणोदधिः ॥ ७४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०७१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७२॥

अन्वयः—सद्गुण उदधिः अधिपः, पूर्वं असंख्येषु भवेषु दृष्ट अभ्यस्त श्रुताः कलाः अवधि ज्ञानात् एव सस्मार. ॥ ७४ ॥
अर्थः—सद्गुणोना महासागरसरखा ते प्रभु पूर्वं असंख्याता भवोमां, जोएली, अभ्यास करेली अने सांभळेली कलाओने अव-
धिज्ञानथीज याद करवा लाग्या. ॥ ७४ ॥

इति क्रमादतिक्रान्तः शैशवं शिवदो विभुः । भाग्येन यौवनस्येव जगदानन्ददायिनः ॥ ७५ ॥

अन्वयः—इति शिवदः विभुः जगत् आनंद दायिनः यौवनस्य भाग्येन इव क्रमात् शैशवं अतिक्रान्तः. ॥ ७५ ॥
अर्थः—एवीरीते मोक्ष आपनारा ते प्रभु जगतने आनंद आपनारां यौवनना भाग्यथीज जाणे अनुक्रमे बाल्यपणाने उलंघी गया.
कर्माणि यौवने जेतुं स्वामी संहननं दधौ । स वज्रर्षभनाराचं धनुःसप्ततिमानभृत् ॥ ७६ ॥

अन्वयः—यौवने धनुः सप्ततिमान भृत् सः स्वामी कर्माणि जेतुं वज्र ऋषभ नाराचं संहननं दधौ. ॥ ७६ ॥
अर्थः—यौवन वयमां सीत्तेर धनुषना प्रमाणवाळा ते प्रभु कर्मोने जीतवाने वज्र ऋषभ नाराचनामनुं संघयण धारण करवा लाग्या.
स्वामिनोऽहितलद्वन्द्वं ताम्रत्वाद् बुबुधे बुधैः । नूनं तस्मिन्भवे पार्ष्णिद्वययो रागसागरः ॥ ७७ ॥

अन्वयः—स्वामिनः अंहि तल द्वंद्वं ताम्रत्वात्, नूनं तस्मिन् भवे राग सागरः पार्ष्णि द्वययोः बुधैः बुबुधे. ॥ ७७ ॥
अर्थः—प्रभुना पगना बन्ने तलीयां लाल होवाथी, खरेखर तेज भवमां रागना महासागरने प्रभु (पोताना) पगना बन्ने तलीयां
नीचे (दबावी देवाना छे) एम विद्वानो मानवा लाग्या. ॥ ७७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०७२॥

विरेजिरे जिनेन्द्रस्य दश पादनखेन्दवः । यतिधर्मश्रियां रत्नकल्पिता इव दर्पणाः ॥ ७८ ॥

अन्वयः—जिनेन्द्रस्य दश पाद नख इन्दवः, यति धर्म श्रियां रत्न कल्पिताः दर्पणाः इव विरेजिरे. ॥ ७८ ॥

अर्थः—जिनेश्वरप्रभुना पगोना नखोरूपी दश चंद्रो, यतिधर्मनी लक्ष्मीना रत्नोना बनावेला जाणे दर्पणो होय नही ! तेम शोभता हता.

निर्यतां पापजम्बालजालादशदिगात्मनाम् । आलम्बयष्टय इव क्रमाङ्गुल्यः प्रभोर्बभुः ॥ ७९ ॥

अन्वयः—पाप जंबाल जालात् निर्यतां दश दिग्आत्मनां आलंबन यष्टयः इव प्रभोः क्रमांगुल्यः बभुः, ॥ ७९ ॥

अर्थः—पापोरूपी कादवना समूहमांथी निकळता एवा दशे दिशाओमां वसता प्राणीओने आलंबन करवानी जाणे लाकडीओ होय नही ! एम प्रभुना पगनी आंगळीओ शोभती हती. ॥ ७९ ॥

प्रभोर्भवमहानीरनिधितीरकृतस्थितेः । उन्नतौ रेजतुः पादौ निलीनकमठाविव ॥ ८० ॥

अन्वयः—भव महानीर निधि तीर कृतं स्थितेः प्रभोः उन्नतौ पादौ निलीन कमठौ इव रेजतुः. ॥ ८० ॥

अर्थः—संसाररूपी महासागरना किनारापर रहेला एवा आ प्रभुना बे उंचा चरणो, अंदर छुपाइ रहेला बे काचबाओनी पेठे शोभता हता. ॥ ८० ॥

जगदुत्तंसकोटीरघनघर्षभयादिव । स्वामिनः पादयोर्गुल्फा बाढं गूढत्वमासदन् ॥ ८१ ॥

अन्वयः—जगदुत्तंस कोटीर घन घर्षभयात् इव, स्वामिनः पादयोः गुल्फाः बाढं गूढत्वं आसदन्. ॥ ८१ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७४॥

अर्थः—जगतना अधिकारीओना (इन्द्र विगेरेना) मुकुटोना (थनारा) अत्यंत धसाराना भयथी जाणे होय नही ! तेम प्रभुना बन्ने चरणोना गुल्फो अति गंभीरपणाने (उंडाइने) प्राप्त थया हता. ॥ ८१ ॥

द्वेषरागजितोर्जातौ शमनिर्ममभावयोः । सज्जाविव जयस्तम्भौ प्रभुजङ्घायुगच्छलात् ॥ ८२ ॥

अन्वयः—प्रभु जंघा युग च्छलात् द्वेष राग जितोः, शम निर्मम भावयोः जय स्तंभौ सज्जौ जातौ इव. ॥ ८२ ॥

अर्थः—प्रभुनी बे जंघाओना मिषथी द्वेष अने रागने जीतनारा शमभाव अने निर्मम भावना जाणे बे जयस्तंभो उभा कर्या होय नही ! तेमते शोभती हती. ॥ ८२ ॥

मन्त्रैष्ठुर्येण मापीडि मृदुपाणिद्वयं विभोः । इतोव जिननाथस्य जानुनी गूढतां गते ॥ ८३ ॥

अन्वयः—मत् नैष्ठुर्येण विभोः मृदु पाणि द्वयं मापीडि, इति इव जिननाथस्य जानुनी गूढतां गते. ॥ ८३ ॥

अर्थः—मारां काठिन्यपणाथी प्रभुना बन्ने कोमल हाथने पीडा न थवी जोइये, जाणे एवा हेतुथी होय नही ! एम आ जिने-श्वर प्रभुना बन्ने घुंढणो गंभीरपणाने (गुप्तपणाने) धारण करता हता. ॥ ८३ ॥

ऊरु क्रमोन्नते भर्तुरधर्मजयदिष्टयोः । तूणवद्विरतेरीर्यासमितेश्च विलेसतुः ॥ ८४ ॥

अन्वयः—भर्तुः क्रम उन्नते ऊरु, अधर्म जयदिष्टयोः विरतेः च ईर्या समितेः तूणवत् विलेसतुः. ॥ ८४ ॥

अर्थः—प्रभुना अनुक्रमे उंचा एवा बन्ने साथळो, अधर्मनो जय करवामां तैयार थयेला विरति अने ईर्यासमितिरूपी (बन्ने यो-

सान्वय

भाषांतर

॥१०७४॥

दाना) भाथानीपेठे शोभता हता. ॥ ८४ ॥

कटीतटी पृथुर्जज्ञे मध्यदेशः कृशः प्रभोः । सर्वाङ्गे क नु पूर्यन्ते तादृशाः परमाणवः ॥ ८५ ॥

अन्वयः—प्रभोः कटीतटी पृथुः, मध्यदेशः कृशः जज्ञे, तादृशाः परमाणवः नु सर्वाङ्गे क पूर्यन्ते ? ॥ ८५ ॥

अर्थः—प्रभुनी कटीनो भाग विशाल, तथा मध्य भाग पातळो हतो, केमके तेवा (उत्तम) परमाणुभो समस्त शरीरमां क्यांथी पूरा थइ शके ? ॥ ८५ ॥

लावण्यसरसो भर्तुः सदृग्दृग्भृङ्गसंगतम् । रोमालिनालं नाभ्यब्जं कदाचिन्नोज्झितं श्रिया ॥ ८६ ॥

अन्वयः—लावण्य सरसः भर्तुः सदृग् दृग् भृङ्ग संगतं, रोम आलि नालं, नाभि अब्जं कदाचित् श्रिया न उज्झितं. ॥ ८६ ॥

अर्थः—लावण्यना तळावसरखा एवा ते प्रभुनुं, ज्ञानीओना चक्षुओरूपी भमराओवडे व्याप्त थयेळुं, तथा रोमोनी श्रेणिरूपी ना-
लवाळं, एवं नाभिरूपी कमल कदापि पण लक्ष्मीए तज्युं नही. ॥ ८६ ॥

एष्यते केवलज्ञानसार्वभौमाय सज्जितम् । श्रीवत्सच्छन्नतो भद्रपीठं हृत्प्राङ्गणे प्रभोः ॥ ८७ ॥

अन्वयः—एष्यते केवल ज्ञान सार्वभौमाय, श्रीवत्स च्छन्नतः प्रभोः हृत्प्राङ्गणे भद्रपीठं सज्जितं. ॥ ८७ ॥

अर्थः—भविष्यमां आवनारां केवलज्ञानरूपी चक्रवर्तिपणामाटे श्रीवत्सना मिषथी प्रभुना हृदयरूपी आंगणामां सिंहासन तैयार क-
रवामां आव्युं हतुं. ॥ ८७ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७६॥

प्रभोः पाणिद्वयीसंध्या तारैस्तारकिता नखैः । पुण्येन्दोरुदयं विश्वे न्यवेदयदिवारुणा ॥ ८८ ॥

अन्वयः—तारैः नखैः तारकिता, अरुणा प्रभोः पाणिद्वयी संध्या, विश्वे पुण्य इंदोः उदयं न्यवेदयत् इव. ॥ ८८ ॥

अर्थः—मनोहर नखोवडे ताराओवाली थयेली, तथा लाल रंगनी प्रभुना बन्ने हाथोरूपी संध्या, जगतमां जाणे पुण्यरूपी चंद्रनो उदय सूचवती होय नही ! (तेम शोभती हती.) ॥ ८८ ॥

दोर्दण्डौ तोरणस्तम्भौ विश्वेश्वर्यौकसि प्रभाः । अंसव्याजेन कल्याणकुम्भभाजौ विरेजतुः ॥ ८९ ॥

अन्वयः—प्रभोः दोर्दण्डौ विश्व ऐश्वर्य ओकसि, अंस व्याजेन कल्याण कुंभ भाजौ, तोरण स्तंभौ विरेजतुः. ॥ ८९ ॥

अर्थः—ते प्रभुना बन्ने भुजदंडो, जगतनी समृद्धिरूपी घरमां, खभाओना मिषथी सुवर्ण कलशोवडे युक्त थयेला, तोरणमाटेना स्तंभोसरखा शोभता हता. ॥ ८९ ॥

त्रैलोक्यजनचित्तानां सदा संचलतां मुदे । वर्त्मत्रयोपमं रेखात्रयं कण्ठे बभौ प्रभोः ॥ ९० ॥

अन्वयः—सदा संचलतां त्रैलोक्य जन चित्तानां मुदे वर्त्म त्रय उपमं प्रभोः कंठे रेखा त्रयं बभौ. ॥ ९० ॥

अर्थः—हमेशां चपल एवां त्रणे जगतना लोकोनां हृदयोना हर्षमाटे त्रणे रस्ताओ सरखी, प्रभुना कंठमां रहेली त्रण रेखाओ शोभती हती. ॥ ९० ॥

उल्लासकारी पद्मानां शोषकारी भवाम्बुधेः । प्रभोर्मुखं तुषारांशुरपूर्वः कोऽपि दिद्युते ॥ ९१ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०७६॥

अन्वयः—पद्मानां उल्लासकारी, भवांबुधेः शोषकारी, कः अपि अपूर्वः तुषार अंशुः प्रभोः मुखं दिद्युते. ॥ ९१ ॥

अर्थः—कमलोने (लक्ष्मीओने) उल्लास आपनारा, अने संसाररूपी समुद्रने सूकावनारा, एवा कोइक आश्चर्यकारक चंद्रसरखं प्रभुजं मुख दीपतुं हतुं. ॥ ९१ ॥

विभोर्वक्त्रालये वाणी जिह्वादोलाग्रखेलिनी । ओष्ठरत्नगवाक्षान्तर्वर्त्मना लक्षिता न कैः ॥ ९२ ॥

अन्वयः—विभोः वक्त्र आलये जिह्वा दोला अग्र खेलिनी वाणी, ओष्ठ रत्न गवाक्ष अंतः वर्त्मना कैः न लक्षिता ? ॥ ९२ ॥

अर्थः—प्रभुना मुखरूपी घरमां जिह्वारूपी हींचोळापर झलती एवी सरस्वतीने, होठोरूपी रत्नोना झरुखानी अंदरना मार्गथी कोणे जोइ नही ? ॥ ९२ ॥

दन्तद्युतिसुधाधारासारैर्धीरतरध्वनिः । न कस्य तापं चिच्छेद प्रभुज्ञानसुधाम्बुदः ॥ ९३ ॥

अन्वयः—धीरतर ध्वनिः, प्रभु ज्ञान सुधा अंबुदः, दंत द्युति सुधा धारा आसारैः कस्य तापं न चिच्छेद ? ॥ ९३ ॥

अर्थः—भति गंभीर अवाजवाळो, प्रभुना ज्ञानरूपी अमृतनो मेघ, दांतोनी कांतिरूपी अमृतनी धाराना बिंदुओवडे कोना तापनो विनाश न्होतो करतो. ? ॥ ९३ ॥

नासा विश्वप्रभोरन्तःश्वाससौरभलिप्सया । दूरोन्नतापि पुरतो नताभून्मुखसंमुखी ॥ ९४ ॥

अन्वयः—विश्व प्रभोः नासा अंतः श्वास सौरभ लिप्सया, दूर उन्नता अपि, पुरतः मुख संमुखी नता अभूत्. ॥ ९४ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७८॥

अर्थः—जगतना प्रभुनी नाशिका, अंतरंग श्वासनी सुगंधि मेळववानी इच्छाथी, अति उंची छतां पण, आगळथी मुखनी सामे नमेली हती. ॥ ९४ ॥

हैमौ पुरःस्फुरौ न्यस्य कपोलच्छलतः प्रभोः । जेतुं धीरौ जगन्मोहं नेत्रवीरौ किल स्थितौ ॥ ९५ ॥

अन्वयः—धीरौ नेत्र वीरौ जगत् मोहं जेतुं, प्रभोः कपोल च्छलतः हैमौ पुरः स्फुरौ न्यस्य किल स्थितौ. ॥ ९५ ॥

अर्थः—धैर्यवाळा नेत्रोरूपी सुभटो जगत्ना मोहने जीतवामाटे प्रभुना बे कपोलोना मिषथी जाणे बे सुवर्णनी ढालो अगाडी धारण करीने रहेला छे. ॥ ९५ ॥

स्वर्गापवर्गद्वारस्थाः सतां कर्मकपाटिकाः । समुद्धाटयितुं दध्रे कुञ्चिकामे भ्रुवौ विभुः ॥ ९६ ॥

अन्वयः—सतां स्वर्ग अपवर्ग द्वारस्थाः कर्म कपाटिकाः समुद्धाटयितुं विभुः कुञ्चिकामे भ्रुवौ दध्रे. ॥ ९६ ॥

अर्थः—सज्जनोमाटे स्वर्ग तथा मोक्षना दरवाजापर रहेलां कर्मरूपी कमाडोने उघाडवामाटे प्रभुए बे कुंचीओ सरखी भ्रु टिने धारण करी हती. ॥ ९६ ॥

त्रिलोकीकल्पवृक्षस्य कर्णपाशौ जिनेशितुः । ध्यानज्ञानश्रियोर्लोले दोले इव विरेजतुः ॥ ९७ ॥

अन्वयः—त्रिलोकी कल्पवृक्षस्य जिन ईशितुः कर्ण पाशौ ध्यान ज्ञान श्रियोः लोले दोले इव विरेजतुः. ॥ ९७ ॥

अर्थः—त्रणे लोकमाटे कल्पवृक्षसरखा ते जिनेश्वर प्रभुना बन्ने कर्णो ध्यान अने ज्ञानरूपी लक्ष्मीना बे चपल हींचोलानीपेठे

सान्वय

भाषांतर

॥१०७८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०७९॥

शोभता हता. ॥ ९७ ॥

किं विभोः स्तौमि भालस्य शोभां यत्र निभालिते । निभालितैव धूतार्धविधुः सिद्धिशिलाखिला ॥ ९८ ॥

अन्वयः—विभोः भालस्य शोभां किं स्तौमि ? यत्र निभालिते धूतार्ध विधुः अखिला सिद्धिशिला एव निभालिता ॥ ९८ ॥

अर्थः—आ प्रभुना ललाटनी शोभानी हुं थुं स्तुति करुं ? के जेने जोवाथी, तिरस्कारेल छे अर्ध चंद्र जेणे एवी सिद्ध शिलानेज जोयेली जाणवी. ॥ ९८ ॥

प्रभोर्देहप्रभाविद्युन्मञ्जुला कुन्तलावलिः । दुःकर्मधर्मनिर्मन्थे सतामब्दनिभा व्यभात् ॥ ९९ ॥

अन्वयः—देहप्रभा विद्युन्मञ्जुला प्रभोः कुन्तलावलिः सतां दुःकर्म धर्म निर्मथे अब्दनिभा व्यभात्. ॥ ९९ ॥

अर्थः—शरीरनी कांतिरूपी वीजळीथी मनोहर लागती, एवी प्रभुना केशोनी श्रेणि, सज्जनोनां दुष्कर्मोरूपी तापनो नाश करवामाटे वरसादसरखी शोभती हती. ॥ ९९ ॥

अश्रान्तपुण्यगन्धाम्बुदीर्घिकादीर्घकेलिभिः । ससौरभं विभुर्देहं दधौ स्वेदमलोज्झितम् ॥ ४०० ॥

अन्वयः—अश्रान्त पुण्य गंध अंबु दीर्घिका दीर्घ केलिभिः विभुः ससौरभं स्वेदमल उज्झितं देहं दधौ. ॥ ४०० ॥

अर्थः—अति पुण्यरूपी सुगंधी जलनी वावडीमां घणा समयसुधी करेली क्रीडाओथी प्रभु सुगंधवाळां, तथा पसीना अने मेलथी रहित एवां शरीरने धारण करता हता. ॥ ४०० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०७९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०८०॥

नाथस्तथ्येन दुःकर्मापथ्यं न यदसेवत । तस्मात्तिरस्कृताशेषभोगै रोगैर्न दूषितः ॥ १ ॥

अन्वयः—तथ्येन नाथः यत् दुःकर्म अपथ्यं न असेवत, तस्मात् तिस्कृत अशेष भोगैः रोगैः दूषितः न. ॥ १ ॥

अर्थः—खरेखर आ प्रमुण जे दुष्कार्यरूपी अपथ्यने सेव्युं नही, तेथी तिस्कार करेल छे सघळा भोगोनो जेओए एवा रोगोथी दूषित थया नही. ॥ १ ॥

प्रभोः प्राच्यतपःशाणैस्तथात्माजनि निर्मलः । यथा तत्प्रभयेवाभून्मांसे रक्तेऽपि शुभ्रता ॥ २ ॥

अन्वयः—प्राच्य तपः शाणैः प्रभोः आत्मा तथा निर्मलः अजनि, यथा तत्प्रभया इव मांसे रक्ते अपि शुभ्रता अभूत् ॥ २ ॥

अर्थः—पूर्वना तपरूपी सराणोवढे आ प्रभुनो आत्मा एवो तो निर्मल थइ गयो हतो के, जेथी जाणे तेनी कांतिथी तेमना मांस अने रुधिरमां पण श्वेतपणुं थइ गयुं हतुं. ॥ २ ॥

कार्यं नौ देहदुर्गन्धः स तु नेह भवेदिति । ह्रियेवाहारनीहारौ विश्वाद्दृश्यौ स्थितौ विभोः ॥ ३ ॥

अन्वयः—नौ कार्यं देह दुर्गन्धः, स तु इह न भवेत्, इति ह्रिया इव विभोः आहार नीहारौ विश्व अदृश्यौ स्थितौ. ॥ ३ ॥

अर्थः—अमारुं कार्य तो शरीरमां दुर्गन्ध करवानुं छे, अने ते तो आ प्रभुना शरीरमां संभवे नही, एम विचारी जाणे लज्जाथी प्रभुना आहार अने निहार जगतने अदृश्य थयां. ॥ ३ ॥

विभोर्वक्त्रेऽब्जमित्येत्य षट्पदाः श्वाससौरभैः । तृप्तिं प्रापुर्भ्रमेणापि जिनसेवा न निष्फला ॥ ४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०८०॥

अन्वयः—भञ्जं इति विभोः वक्त्रे एत्य षट्पदाः श्वास सौरभैः तृप्तिं प्रापुः, भ्रमेण अपि जिन सेवा निष्फला न. ॥ ४ ॥
 अर्थः—(आ) कमल छे, एम मानीने प्रभुना मुखपर आवीने भमराभो तेमना श्वासनी सुगंधिथी संतुष्ट थवा लाग्या, एरीते भ्रांतिथी करेली पण जिनसेवा निष्फल जती नथी. ॥ ४ ॥

इत्यद्भूतसमुद्भूतरूपातिशयवैभवः । विभुर्वभूव वामभ्रूविलासरसजीवितम् ॥ ५ ॥

अन्वयः—इति अद्भुत समुद्भूत रूप अतिशय वैभवः विभुः वामभ्रू विलास रस जीवितं बभूव. ॥ ५ ॥
 अर्थः—एरीते उत्पन्न थयेला आश्चर्यकारक रूपना अतिशयना वैभववाला ते प्रभु स्त्रीओने विलास रसना जीवितरूप थया. (अर्थात् पोताना रूपथी स्त्रीओने कामविकार उपजाववा लाग्या.) ॥ ५ ॥

कदाचिदाचितस्वर्णोत्तानपट्टस्फुटप्रभाम् । श्रीकेलिकमलोद्गच्छत्परागच्छुरितामिव ॥ ६ ॥

उन्मीलनीलरत्नालिमालिताद्भुतकुम्भिकाम् । दृग्मृगानन्दकृदूर्वावणस्तम्बगणामिव ॥ ७ ॥

पद्मरागमयस्तम्भप्रभापूरपरिप्लुताम् । सदोद्यन्नृपतेजोऽर्कसंभ्यारागश्रितामिव ॥ ८ ॥

स्तम्भावष्टम्भपाञ्चालीविशालीकृतसंपदम् । सौन्दर्यविस्मयस्तब्धखेचरीनिचयामिव ॥ ९ ॥

स्फुटस्फटिकसंभारभारपट्टघटाद्भुताम् सुधर्माविजयोद्दण्डयशःकाण्डकुलामिव ॥ १० ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०८२॥

मुक्तावचूलरोचिष्णुमेचकोल्लोचसंचयाम् । भानुत्रस्तसनक्षत्ररात्रिराजिश्रितामिव ॥ ११ ॥
अतुल्यमूल्यमाणिक्यकलशावलिशालिनीम् । स्वर्गश्रीकर्मणोत्क्षिप्तजपापुष्पोत्करामिव ॥ १२ ॥
द्वारस्फुरत्प्रतीहारहंकारस्खलितप्रजाम् । आकृष्टासिलतारङ्गदङ्गरक्षकृतावृतिम् ॥ १३ ॥
प्रचण्डमण्डलाधीशमण्डलाखण्डमण्डनाम् । निरवद्यमहाविद्यविद्वद्बृन्दोदितद्युतिम् ॥ १४ ॥
उदारसारशृङ्गारवारस्त्रीवारहारिणीम् । औचित्यरचनस्तुत्यजात्यामात्यशतान्विताम् ॥ १५ ॥
व्यवहारकलाहारिव्यवहारिकुलाकुलाम् । पूर्यमाणमनोरङ्गतूर्यत्रिकविकस्वराम् ॥ १६ ॥
स्वेच्छया सेव्यमानांहिः सपर्याचतुरैः सुरैः । भूषितां वसुपूज्येन प्रविवेश प्रभुः सभाम् ॥ १७ ॥

अन्वयः—कदाचित् श्री केलि कमल उद्गच्छत् पराग च्छुरितां इव, आचित स्वर्ण उत्तान पट्ट स्फुट प्रभां, ॥ ६ ॥ दृग् मृग
आनन्दकृत् दूर्वा वन स्तंभ गणां इव, उन्मीलत् नील रत्न आलि मालित अद्भुत कुंभिकां, ॥ ७ ॥ सदा उद्यत् नृप तेजः अर्क सं-
ध्या रागश्रितां इव, पद्मरागमय स्तंभ प्रभा पूर परिप्लुतां, ॥ ८ ॥ सौंदर्य विस्मय स्तब्ध खेचरी निचयां इव, स्तंभ अवष्टंभ पांचा-
ली विशालीकृत संपदं, ॥ ९ ॥ सुधर्मा विजय उदंड यशः कांड कुलां इव, स्फुट स्फटिक संभार भारपट्ट घटा अद्भुतां, ॥ १० ॥
भानु त्रस्त सनक्षत्र रात्रि राजि श्रितां इव, मुक्ता अवचूल रोचिष्णु मेचकोल्लोच संचयां, ॥ ११ ॥ स्वर्ग श्री कर्मण उत्क्षिप्त जपा-

सान्वय

भाषांतर

॥१०८२॥

पुष्प उत्करां इव, अतुल्य मूल्य माणिक्य कलश आवलि शालिनीं, ॥ १२ ॥ द्वार स्फुरत् प्रतीहार हुंकार स्वलित प्रजां, आकृष्ट असिलता रंगत् अंगरक्षक कृत आवृत्तिं, ॥ १३ ॥ प्रचंड मंडल अधीश मंडल अखंड मंडनां, निरवद्य महाविद्य विद्वत् वृंद उदित द्युतिं, ॥ १४ ॥ उदार सार शृंगार वारस्त्री वार हारिणीं, औचित्य रचन स्तुत्य जात्य अमात्य शत अन्वितां, ॥ १५ ॥ व्यवहार कला हारि व्यवहारि कुल आकुलां, पूर्यमाण मनोरंग तूर्य त्रिक विकस्वरां, ॥ १६ ॥ वसुपूज्येन भूषितां सभां, सपर्या चतुरैः सुरैः सेव्यमान अहिः प्रभुः स्वेच्छया प्रविवेश. ॥ १७ ॥ द्वादशभिः कुलकं ॥

अर्थः—हवे एक दिवसे, लक्ष्मीने क्रीडा करवाना कमलनी उडती रजकणोथी जाणे छवायेली होय नही ! तेम उंचे जडेली सुवर्णनी सीलींगनी प्रगट कांतिवाळी, ॥ ६ ॥ दृष्टिरूपी हरिणोने आनंद आपनारा दूर्वांना वनखंडोना समूहवाळी होय नही ! तेम जडेली नीलमरत्नोनी श्रेणिथी वींटायेली अद्भुत कुंभीओवाळी, ॥ ७ ॥ हमेशां उदय पामता राजाना तेजरूपी सूर्यना संध्याकाळना रंगवाळी होय नही ! तेम पुखराजोना स्तंभोनी कांतिना समूहथी भरेली, ॥ ८ ॥ सुंदरतावडे आश्चर्यथी स्तब्ध थयेली विद्याधरी-ओना समूहवाळी जाणे होय नही ! तेम स्तंभोमां चोडेली पुतळीओवडे विशाल शोभावाळी, ॥ ९ ॥ (इंद्रनी) सुधर्मानामनी सभाने जीतवाथी विस्तार पामेला यशना समूहथी जाणे भरेली होय नही ! तेम प्रगटपणे जडेली स्फटिकना समूहोना बनावेला भारोटी-यांना समूहोथी अद्भुत देखाती, ॥ १० ॥ सूर्यथी त्रासेली नक्षत्रोसहित रात्रिओनी श्रेणिथी जाणे अश्रित थड होय नही ! तेम मोतीओना झूमखाओथी चळकता श्याम रंगना चंद्रवाओना समूहवाळी, ॥ ११ ॥ स्वर्गनी लक्ष्मीप्रते कामण करवाने जाणे उंचे

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०८४॥

फेंकेलां जासुदना पुष्पोना समूहवाळी होय नहिं! तेम अनुपम मूल्यना माणिक्यना बनावेला कलशोनी श्रेणिओथी मनोहर देखाती, दरवाजापर रोफथी उभेला छडीदारना हुंकार शब्दथी अटकावेली प्रजावाळी, खुल्ली तलवारोण सावधान उभेला अंगरक्षकोथी वेरायेली, ॥ १३ ॥ प्रचंड मंडलाधीशोना समूहोथी अखंडित शोभावाळी, निर्दोष महाविद्याओवाळा विद्वानोना समूहोथी विशिष्ट कांतिवाळी, ॥ १४ ॥ चळकता मनोहर शृंगारोवाळी वारांगनाओना समूहोथी मनोहर थयेली, उचित आचरणोथी प्रशंसवालायक उत्तम जातिवाळा सेंकडोगमे मंत्रीओथी युक्त थयेली, ॥ १५ ॥ व्यापारनी कलामां कुशल एवा व्यापारीओना समूहथी भरेली, मनने आनंद आपता त्रणे प्रकारना वाजित्रोना (नादोथी) प्रफुल्लित थयेली, ॥ १६ ॥ तथा वसुपूज्यराजाथी शोभायुक्त थयेली, एवी राजसभामां, सेवा करवामां कुशल एवा देवोवडे सेवाता चरणोवाळा प्रभुए पोतानी इच्छाथी प्रवेश कर्यो. ॥ १७ ॥ द्वादशभिः कुलकं ॥

सकङ्कणझणत्कारवारनारीकरोच्छ्रितैः । ह्यादिहंसोपमैः सेव्यमुखाम्भोजस्य चामरैः ॥ १८ ॥

चक्रिणं गुणचक्राणां विनयं जनयन्विभुः । विश्ववन्द्यपदः पादपीठे पितुरुपाविशत् ॥ १९ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—ह्यादिहंस उपमैः सकंकण झणत्कार वारनारी कर उच्छ्रितैः चामरैः सेव्य मुख अंभोजस्य, ॥ १८ ॥ पितुः, गुण चक्राणां चक्रिणं विनयं जनयन् विश्व वंद्य पदः विभुः पादपीठे उपाविशत्. ॥ १९ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—बोलता हंससरखा कंकणसहित झणकार करती वारांगनाओना हाथथी वींझातां चामरोवडे सेवाता मुखकमलवाळा, एवा (पोताना) पिताप्रते गुणोना समूहोमां चक्रीसरखो विनय करता, अने जगतने बांदवालायक चरणोवाळा प्रभु पादपीठपर बेठा. १९

सान्वय

भाषांतर

॥१०८४॥

प्रभौ सभासदां दृष्टिलीना सत्यपि पार्थिवे । स्थितेऽपि पादपे भृङ्गी पुष्प एव निलीयते ॥ २० ॥

अन्वयः—पार्थिवे सति अपि सभासदां दृष्टिः प्रभौ लीना, पादपे स्थिते अपि भृङ्गी पुष्पे एव निलीयते. ॥ २० ॥

अर्थः—राजानी हाजरी छतां पण सभासदोनी नजर प्रभुमां स्थिर थइ गइ, (केमके) वृक्ष उभुं होवा छतां पण भमरी पुष्पमां-ज आसक्त थाय छे. ॥ २० ॥

प्रेक्षिताः प्रभुणा सभ्याः शुभ्रश्यामलया दृशा । स्वं स्नातं मेनिरे गङ्गायमुनासंगमाम्भसि ॥ २१ ॥

अन्वयः—प्रभुणा शुभ्र श्यामलया दृशा प्रेक्षिताः सभ्याः स्वं गंगा यमुना संगम अंभसि स्नातं मेनिरे. ॥ २१ ॥

अर्थः—प्रभुए श्वेत तथा श्याम दृष्टिथी जोएला सभासदो पोताने गंगा तथा यमुनाना संगमरूप तीर्थजलमां स्नान करेलातरीके मानवा लाग्या. ॥ २१ ॥

गुरुभिर्ग्रन्थसंदोहैरुहैरप्यहताः सताम् । तदाऽभञ्जत्प्रभुभ्रान्तीर्वार्तालापैकलीलया ॥ २२ ॥

अन्वयः—गुरुभिः ग्रंथ संदोहैः ऊहैः अपि अहताः सतां भ्रान्तीः प्रभुः वार्ता आलाप एक लीलया तदा अभंजत्. ॥ २२ ॥

अर्थः—गुरुभोथी अथवा म्होटा ग्रंथोना समूहोथी, तथा तर्कोथी पण नही दूर थयेली, एवी सज्जनोनी भ्रान्तीओने प्रभु फक्त वार्तालापनीज क्रीडाथी ते बखते दूर करवा लाग्या. ॥ २२ ॥

तदा प्रज्ञाततत्त्वोऽपि कवीन्द्राणां नवोक्तिभिः । अपूर्वाभिरिव स्वामी सविस्मय इवाभवत् ॥ २३ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०८६॥

अन्वयः—प्रज्ञात तत्त्वः अपि स्वामी तदा कवि इंद्राणां नव उक्तिभिः अपूर्वाभिः इव सविस्मयः इव अभवत्. ॥ २३ ॥
अर्थः—तत्त्वज्ञानी होवा छतां पण ते प्रभु ते समये महान कविओनां नवां काव्योने जाणे अपूर्व मानीने आश्चर्यचकित थता होय नही ! तेम (देखावा) लाग्या. ॥ २३ ॥

प्रभुः कलानामालापैर्मोहं भिन्दन्सभासदाम् । तथेत्यमन्यत कापि मूढामपि पितुर्गिरम् ॥ २४ ॥

अन्वयः—कलानां आलापैः सभासदां मोहं भिन्दन् प्रभुः क अपि पितुः मूढां अपि गिरं तथा इति अमन्यत. ॥ २४ ॥
अर्थः—कलाओना आलापोथी सभासदोना मोहने भेदनारा प्रभु, कोइक समये पिताजीनी (मूढ) अनुचित वाणीने पण (तेमना मानदाखल) सत्यरूपे मानवा लाग्या. ॥ २४ ॥

निवार्य वेणुवीणादिवाद्यं स्वादविदस्तदा । कर्णामृतमुचं वाचमशृण्वन्वदतः प्रभोः ॥ २५ ॥

अन्वयः—तदा स्वादविदः वेणु वीणा आदि वाद्यं निवार्य वदतः प्रभोः कर्ण अमृतमुचं वाचं अशृण्वन्. ॥ २५ ॥
अर्थः—ते वखते (वचनरसना) स्वादने जाणनारा (सभासदो) वांसली तथा वीणाआदिक वाजित्रोने अटकावीने, बोलता एवा प्रभुनी कर्णोमां अमृत रेडवासरखी वाणीने सांभळवा लाग्या. ॥ २५ ॥

विभोर्लावण्यपीयूषपायिभिः सभ्यमानुषैः । निर्निमेषतया चक्रे तदा स्वर्गनिभा सभा ॥ २६ ॥

अन्वयः—तदा विभोः लावण्य पीयूष पायिभिः सभ्य मानुषैः निर्निमेषतया सभा स्वर्गनिभा चक्रे. ॥ २६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०८६॥

अर्थः—ते वखते प्रभुना लावण्यरूपी अमृतने पीनारा सभासदोए निमेषरहितपणाथी ते राजसभाने स्वर्गसरखी करी. ॥ २६ ॥
 निरीक्ष्य सुतमीदृक्षमत्र क्षत्रपतितस्तदा । तद्विवाहमहोत्साहचिन्तार्तहृदयोऽभवत् ॥ २७ ॥

अन्वयः—तदा अत्र ईदृक्षं सुतं निरीक्ष्य क्षत्रपतिः तत् विवाह महोत्साह चिन्ता भार्ते हृदयः अभवत् . ॥ २७ ॥

अर्थः—ते वखते अहीं एवीरीतना पुत्रने जोइने ते राजा तेना लग्नना महोत्सवमाटे चिन्तातुर हृदयवाळो थयो. ॥ २७ ॥

तदा कक्षान्तरे क्षिप्त्वा वेत्रं वेत्रभृतां वरः । प्रणम्य पृथिवीजानिं जानुस्थानो व्यजिज्ञपत् ॥ २८ ॥

अन्वयः—तदा वेत्रभृतां वरः कक्षान्तरे वेत्रं क्षिप्त्वा पृथिवी जानिं प्रणम्य जानुस्थानः व्यजिज्ञपत् . ॥ २८ ॥

अर्थः—ते वखते छडीदारोनो सरदार (पोतानी) कांखमां छडी राखीने, तथा राजाने नमीने घुंढणे पडीने विनववा लाग्यो के,
 प्राप्तः संप्रति भूपाल श्रीशालनगरेशितुः । दूतो लीलाविलासस्य सुवेगस्त्वां दिदृक्षते ॥ २९ ॥

अन्वयः—हे भूपाल ! संप्रति श्रीशाल नगर ईशितुः लीलाविलासस्य सुवेगः दूतः प्राप्तः, त्वां दिदृक्षते. ॥ २९ ॥

अर्थः—हे राजन् ! हमणाज श्रीशालनामना नगरना स्वामी एवा लीलाविलासनामना राजनो सुवेग नामे दूत आवेलो छे, अने ते आपना दर्शननी इच्छा करे छे. ॥ २९ ॥

भूपल्लवलवोल्हाससंज्ञयाथ महीपतेः । अमूमुचदमुं दूतं संसदन्तः स दण्डभृत् ॥ ३० ॥

अन्वयः—अथ महीपतेः भू पल्लव उल्हास संज्ञया सः दंडभृत् अमुं दूतं संसद् अंतः अमूमुचत् . ॥ ३० ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०८८॥

अर्थः—पत्नी राजानी भृकुटिना उल्लासनी संज्ञाथी ते छडीदारे ते दूतने राजसभानी अंदर दाखल कर्यो. ॥ ३० ॥

अश्रुर्विशत एवास्य सभारत्नप्रभां पिबत् । देहद्युतिझलत्कारैः कौमारैर्दूरतो हृतम् ॥ ३१ ॥

अन्वयः—विशतः एव सभा रत्न प्रभां पिबत् अस्य चक्षुः कौमारैः देह द्युति झलत्कारैः दूरतः हृतं. ॥ ३१ ॥

अर्थः—दाखल थतांज सभाना रत्नोनी कांतिने पीता एवा ते दूतना चक्षुओने, ते कुमारना शरीरनी कांतिना चळकाटे हरी लीधां.

किं कान्तिचक्रमत्रेदमित्यन्तर्जातविस्मयः । चिरं निरूप्य पुरूपनिश्चयाद्ध्यायति स्म सः ॥ ३२ ॥

अन्वयः—अत्र इदं किं कान्तिचक्रं ? इति अंतः जात विस्मयः सः चिरं निरूप्य पुरूप निश्चयात् ध्यायतिस्म. ॥ ३२ ॥

अर्थः—अहीं आ थुं कांतिनो समूह छे ? एम अंतःकरणमां थयेलुं छे आश्चर्य जेने एवो ते दूत घणा समयसुधी जोइने, आ तो पुरुषनुं रूप छे, एवा निश्चयथी ते विचारवा लाग्यो के, ॥ ३२ ॥

किं शेषोऽयं न न फणारत्नेष्वेव स भास्वरः । किं सर्वाङ्गप्रभोऽर्कोऽयं न न स क दृशां प्रियः ॥ ३३ ॥

अन्वयः—किं अयं शेषः ? न न, सः फणारत्नेषु एव भास्वरः, सर्व अंग प्रभः किं अयं अर्कः ? न न, सः दृशां प्रियः क्व ?

अर्थः—थुं आ शेषनाग छे ? नही नही, ते तो फणापर रहेलां रत्नोमांज तेजस्वी छे. त्यारे सर्व शरीरमां कांतिवाळो थुं आ सूर्य छे ? नही नही, ते तो दृष्टिने प्रिय थाय एवो क्यां छे ? ॥ ३३ ॥

किमिन्दुरेष अश्रुष्यो न न तस्याहि भाः कुतः । किमिन्द्रोऽयं सदोद्योती न न सोऽक्षिगणव्रणा ॥ ३४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०८८॥

अन्वयः—किं एषः चक्षुष्यः इन्द्रः ? न न, तस्य अहि भाः कुतः ? किं सदा उद्योती अयं इन्द्रः ? न न, सः अक्षि गण व्रणी.
अर्थः—शुं आ आंखोने आनंद आपनारो चंद्र छे ? नही नही, तेनुं दिवसे तेज क्यांथी होय ? त्यारे शुं हमेशां तेजस्वी एवो आ इन्द्र छे ? नही नही, ते तो चक्षुओना समूहोरूपी छिद्रो बाळो छे. ॥ ३४ ॥

अये ज्ञातं यदुर्वीन्दोः पादाग्रे विनयी स्थितः । तन्मन्ये वासुपूज्योऽयं कुमारोऽत्र यथा श्रुतः ॥ ३५ ॥

अन्वयः—अये ज्ञातं ! यत् विनयी उर्वी इंदोः पाद अग्रे स्थितः, तत् यथा श्रुतः अयं अत्र वासुपूज्यः कुमारः, मन्ये. ॥ ३५ ॥
अर्थः—अरे हवे जणायुं ! केमके विनयवंत थइने राजाना चरणोपासे आ बेठेला छे, माटे जेबा सांभळवामां आव्या छे, तेवा आ अही वासुपूज्य कुमार छे, एम हुं मानुं छुं. ॥ ३५ ॥

स एवं चिन्तयन्नेव तद्रूपहृतचेतनः । स्तम्भवत्संभवत्प्रीतिस्तस्थौ पुलकितोऽश्रुदृक् ॥ ३६ ॥

अन्वयः—एवं चिंतयन् एव तद् रूप हृत चेतनः, संभवत् प्रीतिः सः पुलकितः अश्रुदृक् स्तंभवत् तस्थौ. ॥ ३६ ॥
अर्थः—एम विचारतो ज तथा ते वासुपूज्य कुमारना रूपथी हराइ गयेलां चेतनवाळो, अने प्रीतियुक्त थयेलो ते दूत रोमांचित थयोथको आंखोमां (हर्षना) आंसुओ लावी स्तंभनीपेठे उभो थइ रह्यो. ॥ ३६ ॥

अथैष कम्पयञ्छीर्षं हर्षाविष्टो जगाविति । मनोरथोऽप्ययं यस्य धन्य एव स भूपतिः ॥ ३७ ॥

अन्वयः—अथ शीर्षं कम्पयन् हर्ष आविष्टः एषः इति जगौ, यस्य अयं मनोरथः सः भूपतिः अपि धन्यः एव. ॥ ३७ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९०॥

अर्थः—पछी मस्तक कंपावतो, तथा आनंदना आवेशमां आवेलो ते दूत एम बोल्यो के, जे राजाने आ मनोरथ थयो छे, ते राजाने पण धन्यज छे. ॥ ३७ ॥

श्रुत्वैवं वसुपूज्यस्तं संभ्रामादभ्यधादिति । कोऽसौ क्षितिपतिर्धन्यः को वा तस्य मनोरथः ॥ ३८ ॥

अन्वयः—एवं श्रुत्वा वसुपूज्यः तं संभ्रमात् इति अभ्यधात्, असौ धन्यः क्षितिपतिः कः ? वा तस्य मनोरथः कः ? ॥ ३८ ॥

अर्थः—एम सांभळीने (ते) वसुपूज्यराजाए तेने संभ्रमथी पूछ्युं के, आ धन्यवादने पात्र कयो राजा छे ? अने तेनो शुं मनोरथ छे ? ॥ ३८ ॥

इत्युक्त्या लब्धचैतन्यो नत्वा दूतः पतिं भुवः । प्राग् नमस्कारविस्मारसज्जलज्जो व्यजिज्ञपत् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—इति उक्त्या लब्ध चैतन्यः दूतः भुवः पतिं नत्वा प्राग् नमस्कार विस्मार सज्ज लज्जः व्यजिज्ञपत्. ॥ ३९ ॥

अर्थः—एवीरीतनां (राजाना) वचनथी आवेलुं छे भान जेने एवो ते दूत राजाने नमीने, प्रथम नमस्कार करवानुं भूली जवाथी लज्जातुर थयोथको कहेवा लाग्यो के, ॥ ३९ ॥

लीलाविलासभूपस्य भवन्मित्रस्य भूविभो । प्रिया मदनरेखास्ति रेखा मदनसंपदः ॥ ४० ॥

अन्वयः—हे भूविभो ! भवन्मित्रस्य लीलाविलास भूपस्य मदनसंपदः रेखा मदनरेखा प्रिया अस्ति. ॥ ४० ॥

अर्थः—हे पृथ्वीश ! आपना मित्र लीलाविलासनामना राजानी काम संपदानी सीमासरखी मदनरेखानामे राणी छे, ॥ ४० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०९०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९१॥

भृङ्गीसंगीतसौरभ्यकीर्तिं कमलमालिकाम् । यच्छन्ती स्वच्छपीयूषवृष्टिकृदृष्टिविभ्रमा ॥ ४१ ॥

देवी स्वप्नेऽन्यदादर्शि निशान्ते शान्तकान्तिभृत् । पद्मस्था पाणिपद्मात्तपद्मा पद्मावती तथा ॥ ४२ ॥

अन्वयः—भृङ्गी संगीत सौरभ्य कीर्तिं कमल मालिकां यच्छन्ती, स्वच्छ पीयूष वृष्टि कृत् दृष्टि विभ्रमा, ॥४१॥ शान्त कान्तिभृत् पद्मस्था, पाणि पद्म भात्त पद्मा पद्मावती देवी तथा अन्यदा निशान्ते स्वप्ने अदर्शि. ॥ ४२ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—भमरीओए गायेल छे सुगंधिनी कीर्ति जेनी, एवी कमलोंनी मालाने आपती, निर्मल अमृत वरसनारी आंखोना विलास-वाळी, ॥ ४१ ॥ शान्त प्रभावाळी, कमलपर बेठेली, तथा हस्तकमलमां धारण करेल छे कमल जेणीए एवी पद्मावतीनामनी देवीने तेणीए एक दिवसे रात्रिनेछेडे स्वप्नमां दीठी. ॥ ४२ ॥ युग्मं ॥

सा विनिद्रा नरेन्द्राय स्वप्नमेनं न्यवेदयत् । सोऽवदन्नन्दिनी विश्वनन्दिनी भाविनी तव ॥४३॥

अन्वयः—विनिद्रा सा नरेन्द्राय एनं स्वप्नं न्यवेदयत्, सः अवदत् विश्व नन्दिनी नन्दिनी तव भाविनी. ॥ ४३ ॥

अर्थः—निद्रारहित थयेली एवी ते राणीए राजाने ते स्वप्ननुं वृत्तांत निवेदन कर्युं, त्यारे तेणे कहुं कै, जगतने आनंद आपनारी तने पुत्री थशे. ॥ ४३ ॥

इत्युक्त्या सा जगौ प्रीत्या सत्यमस्तु तवोदितम् । स्वामिन्सन्त्येव मे पुत्राः सत्पुत्रीं स्पृहयाम्यतः ॥४४॥

अन्वयः—इति उक्त्या सा प्रीत्या जगौ, हे स्वामिन् ! तव उदितं सत्यं अस्तु, मे पुत्राः संति एव, अतः सत्पुत्रीं स्पृहयामि. ४४

सान्वय

भाषांतर

॥१०९१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९२॥

अर्थः—एम कहेवाथी तेणीए प्रीतिथी कहुं के, हे स्वामी! आपनुं वचन सत्य थाओ? मने पुत्रो तो छेज, अने तेथी हुं उत्तम पु-
त्रीनी इच्छा करुं छुं. ॥ ४४ ॥

अत्रान्तरे बहिः प्रातस्तूर्यनादादनन्तरम् । कुण्ठकण्ठीरवरवोऽपठन्मङ्गलपाठकः ॥ ४५ ॥

अन्वयः—अत्र अंतरे बहिः प्रातः तूर्य नादात् अनंतरं कुंठ कंठीरव रवः मंगल पाठकः अपठत्. ॥ ४५ ॥

अर्थः—एवामां बहारना भागमां प्रभातनो वाजित्नाद थयाबाद सिंहना नादने पण हरावनारा नादवाळो मंगलपाठक बोल्यो के,
पद्मिनी विकसत्पद्ममुखी सौख्याय जायताम् । त्रैलोक्यलोचनं भानुर्यत्पतित्वाय युज्यते ॥ ४६ ॥

अन्वयः—विकसत् पद्ममुखी पद्मिनी सौख्याय जायतां, यत् पतित्वाय त्रैलोक्य लोचनं भानुः युज्यते. ॥ ४६ ॥

अर्थः—विकस्वर थयेल छे पद्मरूपी मुख जेणीनुं एवी कमलिनी (तमारां) मुखमाटे थाओ? के जेणीना स्वामीपणामाटे तणे
लोकोना लोचनरूप सूर्य लायकी भोगवे छे. ॥ ४६ ॥

प्रीतोऽथाह नृपः कान्तामुपश्रुत्यानया ध्रुवम् । त्वत्सुता भविता देवि दयिता त्रिजगद्गुरोः ॥ ४७ ॥

अन्वयः—अथ प्रीतः नृपः कान्तां आह, हे देवि! अनया उपश्रुत्या ध्रुवं त्वत् सुता त्रिजगत् गुरोः दयिता भविता. ॥ ४७ ॥

अर्थः—त्यारे खुशी थयेला ते राजाए राणीने कहुं के, हे देवि! कर्णगोचर थयेला आ शब्दथी खरेखर तमारी पुत्री तणे ज-
गतना स्वामिनी स्त्री थसे. ॥ ४७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०९२॥

इत्युक्तिप्रीतहृदया हृदयाधिपबोधिता । सा निनाय निशाशेषं विशेषसुकृतार्जनैः ॥ ४८ ॥

अन्वयः—इति उक्ति प्रीत हृदया, हृदय अधिप बोधिता सा विशेष सुकृत अर्जनैः निशा शेषं निनाय. ॥ ४८ ॥

अर्थः—एम कहेबाथी आनंदित मनवाळी, तथा स्वामीए जागृत करेली ते राणी विशेष प्रकारे पुण्य उपार्जन करतीथकी रात्रिनो बाकीनो भाग व्यतीत करवा लागी. ॥ ४८ ॥

ध्यायन्ती स्वप्नदृष्टायास्तद्देव्या वपुरद्भुतम् । ध्यानानुरूपं पुण्यैकगर्भं गर्भं बभार सा ॥ ४९ ॥

अन्वयः—स्वप्न दृष्टायाः तद्देव्याः अद्भुतं वपुः ध्यायन्ती सा ध्यान अनुरूपं पुण्य एक गर्भं गर्भं बभार. ॥ ४९ ॥

अर्थः—स्वप्नमां जोयेली ते देवीनां आश्चर्यकारक शरीरने ध्यावतांथकां ते राणीए, ते ध्यानसरखा, तथा एक पुण्यनाज सार-वाळा गर्भने धारण कर्यो. ॥ ४९ ॥

संपूर्णदोहदा पत्युः प्रीतिसंदोहदानतः । सौम्योच्चग्रहद्वलग्ने सा लग्ने सुषुवे सुताम् ॥ ५० ॥

अन्वयः—पत्युः प्रीति संदोह दानतः संपूर्ण दोहदा सा सौम्य उच्च ग्रह द्व् लग्ने लग्ने सुतां सुषुवे. ॥ ५० ॥

अर्थः—भर्तारना प्रेमसमूहना अर्पणथी संपूर्ण दोहलावाळी एवी ते राणीए शांत तथा उंचा ग्रहोनी दृष्टिवाळा लग्नसमये पुत्रीने जन्म आप्यो. ॥ ५० ॥

ततोद्भुतोत्सवव्यूहैः पितृभ्यामहि भासुरे । दत्तं पद्मावतीत्यस्या नाम स्वप्नानुसारतः ॥ ५१ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९४॥

अन्वयः—ततः अद्भुत उत्सव व्यूहैः पितृभ्यां भासुरे अहि स्वप्न अनुसारतः अस्याः पद्मावती इति नाम दत्तं. ॥ ५१ ॥
अर्थः—पत्नी आश्चर्यकारक महोत्सवोना समूहोपूर्वक मातापिताए उत्तम दिवसे स्वप्नने अनुसारे तेणीनुं पद्मावती नाम आप्युं.
शरीरावयवस्पर्धावर्धमानकलावलिः । सा जाड्यविमुखी जज्ञे सुमुखी यौवनोन्मुखी ॥ ५२ ॥

अन्वयः—शरीर अवयव स्पर्धा वर्धमान कला आवलि, जाड्य विमुखी सुमुखी सा यौवन उन्मुखी जज्ञे. ॥ ५२ ॥
अर्थः—शरीरना अवयवोनी स्पर्धाथी वृद्धि पामती छे कलाओनी श्रेणि जेणीनी, तथा मूर्खताविनानी अने उत्तम मुखवाळी एवी ते पद्मावती यौवन अक्स्थाने पामी छे. ॥ ५२ ॥

अभितः शोभते यस्याः श्यामला कुन्तलावलिः । विधुभ्रमेण वक्त्रस्य रजनीवानुचारिणी ॥ ५३ ॥

अन्वयः—वक्त्रस्य अभितः विधु भ्रमेण अनुचारिणी रजनी इव यस्याः श्यामला कुन्तल आवलिः शोभते. ॥ ५३ ॥
अर्थः—मुखनी आसपास चंद्रनी भ्रांतिथी पाछळ आवेली रात्रिनीपेठे जेणीनी श्यामरंगनी केशोनी श्रेणि शोभेछे. ॥ ५३ ॥

यस्या निःसीमसौन्दर्यः सीमन्तः प्रतिभासते । जगज्जयकृतः कीर्तिस्तम्भो रतिपतेरिव ॥ ५४ ॥

अन्वयः—जगत् जय कृतः रतिपतेः कीर्तिस्तंभः इव, निःसीम सौंदर्यः यस्याः सीमन्तः प्रतिभासते. ॥ ५४ ॥
अर्थः—जगतनो जय करनारा कामदेवना कीर्तिस्तंभसरखो अति सुंदरतावाळो जेणीनो सेंथो शोभे छे. ॥ ५४ ॥

यद्भाले भाति सीमन्तदण्डः पुष्पेषुभूपतेः । भ्रूशिरीषस्फुरद्धारोऽर्धचन्द्र इव चाम्पकः ॥ ५५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०९४॥

अन्वयः—भ्रु शिरीष स्फुरत् हारः(धारः,) पुष्प इषु भूपतेः चांपकः अर्धचंद्रः इव, यद् भाले सीमंत दंडः भाति. ॥ ५५ ॥
 अर्थः—भ्रुकुटिरूपी शिरीषना (सरसवना पुष्पोना) स्फुरायमान हारबाहुं (धारबाहुं) कामराजानुं जाणे चंपाना पुष्पनुं बनेलुं
 अर्धचंद्रनामनुं बाण होय नही ! तेम जेणीना ललाटमां सेंथानो दंड (लींटो) शोभतो हतो. ॥ ५५ ॥

दृग्विश्वासमृगश्लिष्टौ धर्तुं युवमनोमृगान् । यत्कर्णौ मृगयापाशौ कामयौवनयोरिव ॥ ५६ ॥

अन्वयः—दृग् विश्वास मृग आश्लिष्टौ यत्कर्णौ युव मनः मृगान् धर्तुं काम यौवनयोः मृग पाशौ इव. ॥ ५६ ॥
 अर्थः—आंखोरूपी विश्वासु हरिणोथी आलिंगित थयेला जेणीना कर्णौ युवानोना मनरूपी हरिणोने पकडवामाटे कामदेव तथा यौव-
 नना मृगपाशोसरखा जणाय छे. ॥ ५६ ॥

कामकान्ताद्वयक्रीडासरसीसदृशोदृशोः । भातः पालीवनालीव यद्भ्रुवौ भुग्नमेचके ॥ ५७ ॥

अन्वयः—भुग्न मेचके यद् भ्रुवौ काम कांता द्वय क्रीडा सरसी सदृशोः दृशोः पाली वन आली इव भातः. ॥ ५७ ॥
 अर्थः—वांकी वळेली श्याम रंगनी जेणीनी बन्ने भ्रुकुटिओ कामदेवनी (रति अने प्रीतिनामनी) बन्ने स्त्रीओनी क्रीडा करवानी तला-
 वडी सरखी बन्ने आंखोना किनारापर बगीचानी हारपेठे शोभे छे. ॥ ५७ ॥

रेजतुर्मञ्जुलज्योतिर्द्वाराचारेण तद्दृशौ । प्रणाल्याविव शृङ्गारविलासरसपूरयोः ॥ ५८ ॥

अन्वयः—मंजुल ज्योतिः द्वार आचारेण तद्दृशौ शृंगार विलास रसपूरयोः प्रणाल्यौ इव रेजतुः. ॥ ५८ ॥

વાસુપૂજ્ય

ચરિત્રં

॥૧૦૯૬॥

અર્થ —મનોહર કાંતિનાં દ્વારરૂપે રહેલી તેળીની બન્ને આંખો શૃંગાર અને વિલાસ રસના પ્રવાહોની નેહેરોસરસ્વી શોભે છે.
કપોલયો રતિપ્રીતિક્રીડાકુટ્ટિમયોરિવ । યસ્યા નાસા વહત્યન્તઃસીમાભિત્તિસમાનતામ્ ॥ ૫૯ ॥

અન્વયઃ—યસ્યાઃ નાસા રતિ પ્રીતિ ક્રીડા કુટ્ટિમયોઃ ઇવ કપોલયોઃ અંતઃ સીમા ભિત્તિ સમાનતાં વહતિ ॥ ૫૯ ॥

અર્થઃ—જેળીની નાસિકા, રતિ અને પ્રીતિના ક્રીડા કરવાના મેદાન સરસ્વા બન્ને ગાલોની વચ્ચે સીમારૂપ ઉમેલી ખીંતની સમાનતાને ધારણ કરે છે, (ખીંતજેવી દેખાય છે.) ॥ ૫૯ ॥

કપોલયુગલં યસ્યા રાજતે રાજમઞ્જુલમ્ । વિશ્વદૃગ્વાહવાહ્યાલિવલયદ્વયવિભ્રમમ્ ॥ ૬૦ ॥

અન્વયઃ—રાજમંજુલં, વિશ્વ દૃગ્ વાહ વાહ્ય આલિ વલય દ્વય વિભ્રમં યસ્યાઃ કપોલ યુગલં રાજતે. ॥ ૬૦ ॥

અર્થઃ—ચંદ્રસરસ્વી ઉજ્જ્વલ, તથા જગતની દૃષ્ટિરૂપી ઘોડેસ્વારોની શ્રેણિઓને खेलવાના બે કુંડાલાં સરસ્વી જેળીના ગાલની જોડી શોભી રહી છે. ॥ ૬૦ ॥

વહત્યોષ્ઠયુગં યસ્યા યુતિવિદ્રુતવિદ્રુમમ્ । નવીનોદ્ભિન્નરાગદ્રુપલ્લવદ્વયતુલ્યતામ્ ॥ ૬૧ ॥

અન્વયઃ—યુતિ વિદ્રુત વિદ્રુમં યસ્યાઃ ઓષ્ઠયુગં નવીન ઉદ્ભિન્ન રાગ દ્રુ પલ્લવ દ્વય તુલ્યતાં વહતિ. ॥ ૬૧ ॥

અર્થઃ—કાંતિથી તિરસ્કાર કરેલ છે પરવાલાંનો જેણે, એવા જેળીના બન્ને હોઠો, નવા ઉત્પન્ન થયેલા રાગરૂપી વૃક્ષના બે કુંપલીયાંઓની તુલ્યતાને ધારણ કરે છે. ॥ ૬૧ ॥

સાન્વય

ભાષાંતર

॥૧૦૯૬॥

भ्रजेऽनुमीयमानाया विपश्चीमधुरस्वरैः । मुक्तावलीव भारत्या यन्मुखे दशनावलिः ॥ ६२ ॥

अन्वयः—विपश्ची मधुर स्वरैः अनुमीयमानायाः भारत्याः मुक्ता आवली इव यन्मुखे दशन आवलिः भ्रजे. ॥ ६२ ॥

अर्थः—वीणासरखा मधुर वचनोत्थी अनुमान कराती सरस्वतीनी मोतीओनी माळा जाणे होय नही ! तेम जेणीना मुखमां दांतोनी श्रेणि शोभी रहेली छे. ॥ ६२ ॥

यस्या मनसि संवासं कुरुते कुसुमायुधः । इतीवाद्भुतसौरभ्यचारुः श्वसितमारुतः ॥ ६३ ॥

अन्वयः—मनसि कुसुम आयुधः संवासं कुरुते, इति इव यस्याः श्वसित मारुतः अद्भुत सौरभ्य चारुः. ॥ ६३ ॥

अर्थः—(तेणीना) हृदयमां पुष्पोरूपी शस्त्रोवाळो कामदेव (खरेखर) निवास करीने रहेलो छे, एवं जणाववाने जाणे होय नही ! तेम जेणीना श्वासोश्वासनो वायु आश्चर्यकारक सुगंधिथी मनोहर थयेलो छे. ॥ ६३ ॥

वीज्यमानस्य विश्वेन लोचनाञ्चलचामरैः । यत्कण्ठो मुखराजस्य वेत्रासनमिवेक्ष्यते ॥ ६४ ॥

अन्वयः—विश्वेन लोचन अंचल चामरैः वीज्यमानस्य मुखराजस्य वेत्र आसनं इव यत्कंठः ईक्ष्यते. ॥ ६४ ॥

अर्थः—जगतवडे करीने चक्षुओना छेडाओरूपी चामरोवडे वींझाता एवा (तेणीना) मुखरूपी राजाने (बेसवानी) नेतरनी बनावेली जाणे खुरशी होय नही ! तेम जेणीनो कंठ देखाय छे. ॥ ६४ ॥

प्रवर्धमानयोर्यस्याः प्रकामं कर्णपाशयोः । स्थानं दालुमिवाभूतामंसौ किञ्चिन्नताकृती ॥ ६५ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९८॥

अन्वयः—यस्याः प्रकामं प्रवर्धमानयोः कर्णं पाशयोः स्थानं दातुं इव अंसौ किञ्चित् नताकृती अभूतां. ॥ ६५ ॥
अर्थः—जेणीना सहज वधता कर्णोरूपी पाशोने जाणे स्थान आपवामाटे होय नही ! तेम (तेना) बन्ने खभाओ कंडंक नमेला आकारवाळा थया छे. ॥ ६५ ॥

यद्बाहुलतयोर्लोलदङ्गुलीपल्लवश्रियोः । नखांशुपुष्पयोः कश्चित्पुण्यात्मा लप्स्यते फलम् ॥ ६६ ॥

अन्वयः—लोलत् अंगुली पल्लव श्रियोः, नख अंशु पुष्पयोः यद् बाहु लतयोः फलं कश्चित् पुण्यात्मा लप्स्यते. ॥ ६६ ॥
अर्थः—झुलती आंगळीओरूपी कुंपलोनी शोभावाळी, तथा नखोना किरणोरूपी पुष्पोवाळी एवी जेणीनी भुजाओरूपी बन्ने लता-ओनुं फल तो कोइक पुण्यशाली पुरुष मेळवी शकशे. ॥ ६६ ॥

यदुरःस्थायिनः कामभूपस्योपायनीकृतम् । यौवनेनेव वक्षोजबीजपूरफलद्वयम् ॥ ६७ ॥

अन्वयः—यत् उरः स्थायिनः कामभूपस्य, वक्षोज बीजपूर फल द्वयं यौवनेन उपायनी कृतं इव. ॥ ६७ ॥
अर्थः—जेणीना हृदयमां बिराजेला कामदेवरूपी राजाने, स्तनोरूपी बीजोरांनां बे फलो यौवनवये जाणे भेट धर्या होय नही ! (तेम शोभे छे.) ॥ ६७ ॥

अतीव कृशतां बिभ्रच्छुभ्रप्रतिपदिन्दुवत् । यन्मध्यदेशो लोकेन श्रुत एव न वीक्षितः ॥ ६८ ॥

अन्वयः—शुभ्र प्रतिपत् इंदुवत् अतीव कृशतां बिभ्रत् यत् मध्य देशः लोकेन श्रुतः एव, वीक्षितः न. ॥ ६८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१०९८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१०९९॥

अर्थः—शुक्लपक्षना पदवाना चंद्रनीपेठे अत्यंत पातळापणाने धारण करनारो, एवो जेणीनो मध्यभाग लोकोए सांभळयोज छे, परंतु नजरे जोएळो नथी. ॥ ६८ ॥

रतिप्रीतिस्मरैर्गन्तुं यन्मध्याध्वनि संकटे । हस्तालम्बनदण्डाभं सजीचक्रे वलित्रयम् ॥ ६९ ॥

अन्वयः—संकटे यत् मध्य अध्वनि गंतुं रति प्रीति स्मरैः हस्त आलंबन दंड आभं वलित्रयं सजीचक्रे. ॥ ६९ ॥

अर्थः—जेणीना सांकडा मध्यभागना मार्गमां जवामाटे रति, प्रीति तथा कामदेवे (जाणेपोताना) हाथने टेकाववानी लाकडीओ-सरखी घण रेखाओने तैयार करेली छे. ॥ ६९ ॥

रक्षादक्षफणिप्रख्यलक्ष्यरोमालिशालिनी । यस्या लावण्यपीयूषकुण्डाभा नाभिरावभौ ॥ ७० ॥

अन्वयः—रक्षा दक्ष फणि प्रख्य लक्ष्य रोम आलि शालिनी, यस्याः नाभिः लावण्य पीयूष कुंड आभा आवभौ. ॥ ७० ॥

अर्थः—रक्षण करवामां कुशल सर्पो सरखी प्रत्यक्ष देखाती वाळोनी श्रेणिथी शोभती, एवी जेणीनी नाभि, लावण्यरूपी अमृतना कुंडसरखी शोभे छे. ॥ ७० ॥

मनोभूमत्तमातङ्गवेगप्रसरसैकतम् । राजते जघनं यस्या रोमालिमदरेखया ॥ ७१ ॥

अन्वयः—मनोभू मत्त मातंग वेग प्रसर सैकतं, यस्याः जघनं रोम आलि मद रेखया राजते. ॥ ७१ ॥

अर्थः—कामदेवरूपी मदोन्मत हाथीने वेगथी क्रीडा करवाना रेंताळ मेदानसरखुं जेणीनुं जघनस्थळ रोमोनी श्रेणिरूपी (झरता)

सान्वय

भाषांतर

॥१०९९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११००॥

मदनी रेखाथी शोभी रहेलुं छे. ॥ ७१ ॥

यस्याः किं वर्ण्यते तन्वया नितम्बस्तम्बडम्बरः । यस्मादाविर्भवत्युच्चैः स्फारः शृङ्गारभूरुहः ॥ ७२ ॥

अन्वयः—तन्वयाः यस्याः नितम्ब स्तम्ब डम्बरः किं वर्ण्यते ! यस्मात् स्फारः शृङ्गार भूरुहः उच्चैः आविर्भवति. ॥ ७२ ॥

अर्थः—सूक्ष्म शरीरवाली एवी जेणीना नितम्बरूपी जलार्द्र वनभूमिना आडम्बरनुं थुं वर्णन करुं ? के जेमांथी विस्तीर्ण शृङ्गाररूपी वृक्ष उंचेप्रकारे प्रगट थाय छे. ॥ ७२ ॥

मकरध्वजसाम्राज्यातुल्यमङ्गल्यकारणम् । राजत्यूलयुगं यस्या रम्भास्तम्भद्वयोपमम् ॥ ७३ ॥

अन्वयः—मकर ध्वज साम्राज्य अतुल्य मांगल्य कारणं, रंभा स्तम्भ द्वय उपमं यस्याः ऊरुयुग्मं राजति. ॥ ७३ ॥

अर्थः—कामदेवना साम्राज्यना अनुपम मांगलिक अवसरना कारणभूत एवा बे केळना स्तम्भोसरखा जेणीना बन्ने साथळो शोभे छे.

यस्या जङ्घे मिथो वीक्ष्य मन्यमाने स्वमद्भुतम् । हर्षेण हसतः कूजन्मुक्तामञ्जीरकान्तिभिः ॥ ७४ ॥

अन्वयः—स्वं अद्भुतं मन्यमाने यस्याः जंघे मिथः वीक्ष्य हर्षेण कूजत् मुक्ता मञ्जीर कांतिभिः हसतः. ॥ ७४ ॥

अर्थः—पोतामे अद्भुत मान्ती एवी जेणीनी बन्ने जंघाओ परस्पर एकबीजाने जोड़ने नाद करता मोतीओना झांझरोनी कांतिथी हर्षपूर्वक हस्या करे छे. ॥ ७४ ॥

किञ्चित्कूर्मोन्नतौ यस्याश्चरणौ वरलागतेः । मुखेन्दुभयतः पद्मे बद्धकोशे इव स्थिते ॥ ७५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११००॥

અન્વય:-વરલા ગતે: યસ્યા: કિંચિત્ કૂર્મ ઉન્નતૌ ચરણૌ, મુખ ઇંદુ ભયત: બદ્ધ કોશે પદ્મે ઇવ સ્થિતે. ॥ ૭૫ ॥
અર્થ:-હંસસરસ્વી ગતિવાલી એવી જેણીના કાચબાનીપેઠે કંઈક ઉંચા પગો, મુખરૂપી ચંદ્રના ભયથી બીઠાઈ ગયેલા કમલના બે પોટાઓનીપેઠે શોભી રહ્યા છે. ॥ ૭૫ ॥

લીલાધઃકૃતજેતવ્યકિલ્લિકિસલદ્યુતી । દ્યોતેતે યત્ક્રમૌ બદ્ધમાણિક્યમુકુટૌ નચ્ચૈઃ ॥ ૭૬ ॥

અન્વય:-લીલા અધઃ કૃત જેતવ્ય કિંકિલિ કિસલ દ્યુતી યત્ક્રમૌ નચ્ચૈઃ બદ્ધ માણિક્ય મુકુટૌ દ્યોતેતે. ॥ ૭૬ ॥
અર્થ:-ક્રીડાથી તિરસ્કારેલ છે જીતવાલાયક અશોકવૃક્ષના નવપલ્લવોની કાંતિ જેઓણ, એવા જેણીના બન્ને ચરણો નચ્ચોવડે ક-
રીને (જાણે) પહેરેલ છે માણિક્યના મુકુટો જેઓણ એવા શોભે છે. ॥ ૭૬ ॥

યાગ્રહીજિતયોર્યાનશોભયા કુમ્ભિહંસયોઃ । કુચાભ્યાં કુમ્ભસૌભાગ્યં નૂપુરાભ્યાં રવશ્રિયમ્ ॥ ૭૭ ॥

અન્વય:-યાન શોભયા જિતયોઃ કુમ્ભિ હંસયોઃ કુચાભ્યાં કુમ્ભ સૌભાગ્યં, નૂપુરાભ્યાં રવ શ્રિયં યા યાગ્રહીત્. ॥ ૭૭ ॥
અર્થ:-ગતિની શોભાથી હાથી અને હંસને જીતવાથી, સ્તનોવડે (હાથીના) બે ગંડસ્થલોના સૌભાગ્યને, તથા જ્ઞાંજીરોવડે (હંસ-
ની) ધ્વનિની શોભાને તેણીણ શુંચવી લીધી છે. ॥ ૭૭ ॥

જિતં ત્રિભુવનચ્છૈળમનયેતિ સ્મરો નૃપઃ । જૈત્રપત્રં દદૌ યસ્યાઃ કબરીદણ્ડદંભતઃ ॥ ૭૮ ॥

અન્વય:-અનયા ત્રિભુવન ચ્છૈળં જિતં, ઇતિ સ્મરઃ નૃપઃ કબરી દંડ દંભતઃ યસ્યાઃ જૈત્રપત્રં દદૌ. ॥ ૭૮ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०२॥

अर्थः—आ कन्याये त्रणे जगतनी स्त्रीओने जीती छे, एम मानीने कामराजाए वेणिदंडना मिषथी जेणीने विजयपताका आपेली छे.

सा कृतस्फारशृङ्गारा शृङ्गाररसजीवितम् । कदाचित्पितुरुत्सङ्गमङ्गीचक्रे सभाजुषः ॥ ७९ ॥

अन्वयः—कृत स्फार शृङ्गारा, शृङ्गार रस जीवितं सा, कदाचित् सभाजुषः पितुः उत्संगं अङ्गीचक्रे. ॥ ७९ ॥

अर्थः—करेल छे विस्तीर्ण शृङ्गार जेणीए एवी, तथा शृङ्गाररसना जीवनरूप एवी ते राजकुमारी एक दिवसे सभामां बेठेला (पोताना) पिताना खोळामां बेठी हती. ॥ ७९ ॥

अस्या भविष्यति पतिः को नाम त्रिजगद्गुरुः । इति चिन्ताचयाचान्तस्वान्तो यावदभून्नृपः ॥ ८० ॥

पुरा परिचितं किञ्चिद्विपश्चीस्थापितस्वरम् । तावद्विवः सभागर्भमभ्यगात्किन्नरद्वयम् ॥ ८१ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—अस्याः पतिः कः नाम त्रिजगत् गुरुः भविष्यति ? इति चिन्ता चय आचांत स्वांतः यावत् नृपः अभूत्, ॥ ८० ॥ तावत् पुरा परिचितं, विपंची स्थापित स्वरं किञ्चित् किन्नर द्वयं दिवः सभा गर्भं अभ्यगात्. ॥ ८१ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—आ कन्यानो स्वामी त्रणे जगतनो नायक एवो कोण थशे ? एवीरीतनी चिंताना समूहथी भरेलुं छे हृदय जेनुं एवो ते राजा जेटलामां थयो, ॥ ८० ॥ तेवामां पूर्वना परिचयवालुं, अने वीणानो नाद करतुं कोइक किन्नरनुं जोडुं आकाशमांथी (उतरीने) राजसभामां आव्युं. ॥ ८१ ॥ युग्मं ॥

अहो आगम्यतामागम्यतां कुशलिनौ युवाम् । किं चिराभ्यागतौ भूपस्तावित्याह ससंभ्रमम् ॥ ८२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०३॥

अन्वयः—अहो ! आगम्यतां ? आगम्यतां ? युवां कुशलिनौ ? किं चिर अभ्यागतौ ? इति ससंभ्रमं भूपः तौ आह. ॥ ८२ ॥
अर्थः—अहो ! आबो ? आबो ? तमा कुशल तो छो ने ? केम बहु समये आव्या ? एरीते संभ्रमथी राजाए तेओने कहुं. ॥ ८२ ॥

तावूचतुश्चतुःसिन्धुपूतभूतलभूषणः । लोकोत्तरगुणग्रामो विश्वव्यामोहमोहनः ॥ ८३ ॥

रूपश्रीसतताहूतपुरुहूतपुरन्धिदृक् । भानोः प्रभातशीताभिः प्रभाभिरिव निर्मितः ॥ ८४ ॥

गुणागुणविशेषज्ञोऽनन्यसामान्यदानकृत् । आवाभ्यां सेव्यते भूप चम्पाभूपसुतोऽधुना ॥ ८५ ॥

अन्वयः—तौ ऊचतुः, चतुः सिन्धु पूत भूतल भूषणः, लोकोत्तर गुण ग्रामः, विश्व व्यामोह मोहनः, ॥ ८३ ॥ रूप श्री सतत आहूत पुरुहूत पुरंधि दृक्, प्रभात शीताभिः भानोः प्रभाभिः निर्मितः इव, ॥ ८४ ॥ गुण अगुण विशेषज्ञः, अनन्य सामान्य दान कृत्, चंपा भूप सुतः (हे) भूप ! अधुना आवाभ्यां सेव्यते. ॥ ८५ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—त्यारे ते बन्ने किन्नरोए कहुं के, चारे महासागरोथी पवित्र थयेलां पृथ्वीतलने शोभावनारा, अलौकिक गुणोना समूह-वाळा, जगतने मोह उत्पन्न करनारा, ॥ ८३ ॥ रूपनी शोभाथी हमेशां आकर्षेल छे इन्द्रनी इन्द्राणीओनां चक्षुओ जेणे एवा, अने प्रभातसमयनी शीतल सूर्यनी कांतिथी जाणे बनावेला होय नही ! एवा, ॥ ८४ ॥ गुण अवगुणोना तफावतने जाणनारा, बीजाओथी असाधारण दान आपनारा, एवा चंपानगरीना राजाना पुत्रने हे राजन् ! हालमां अमो सेवीये छीये. ॥ ८५ ॥

गेयः स एव तस्याग्र एवेदग्निश्चयश्च नौ । किं याति वारिजातेषु पारिजातमधुव्रतः ॥ ८६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०३॥

वासुपुन्य

चरित्रं

॥११०४॥

अन्वयः—तस्य अग्रे एव सः एव गेयः, ईदृग् नौ निश्चयः, पारिजात मधुव्रतः किं वारि जातेषु याति. ॥ ८६ ॥

अर्थः—तेमनीज पासे रहीने तेमनाज गुणगान गावा, एवो भमारो बन्नेनो निश्चय थयेळो छे, केमके कल्पवृक्षनो भमारो शुं कमलोपर जाय छे ? ॥ ८६ ॥

चिरं परिचयोत्कर्षवशंवदहृदौ पुनः । भवन्तमन्तःकरणप्रीत्यैव दृष्टुमागतौ ॥ ८७ ॥

अन्वयः—पुनः चिरं परिचय उत्कर्ष वशंवद हृदौ, अंतःकरण प्रीत्या एव भवंतं दृष्टुं आगतौ. ॥ ८७ ॥

अर्थः—बली घणा कालना परिचयना उभराने लीघे वशीभूत थयेळ हृदयवाळा अमो, फक्त हृदयना प्रेमशील आपनुं दर्शन करवाने आल्या छीये. ॥ ८७ ॥

अथ भूपोऽभ्यधाद् गेयं यदि तस्याग्र एव वाम् । क्व तन्मे कर्णयोर्युष्मद्गीतपीयूषपारणम् ॥ ८८ ॥

अन्वयः—अथ भूपः अभ्यधात्, यदि तस्य अग्रे एव वां गेयं, तत् युष्मद् गीत पीयूष पारणं मे क्व ? ॥ ८८ ॥

अर्थः—पछी राजाए कधुं के, ज्यारे तेनीज पासे तमारे गावानुं छे, तो तमारां गायनरूपी अमृतनुं पारणुं मने हवे कयांथी थइ शके ? ॥ ८८ ॥

अवोचतां च तौ भक्त्याभ्यर्थिताप्सरसां वरा । चित्रलेखा पटे न्यस्य प्रभो रूपमदत्त नौ ॥ ८९ ॥

अन्वयः—च तौ अवोचतां, भक्त्या अभ्यर्थिता अप्सरसां वरा चित्रलेखा प्रभोः रूपं पटे न्यस्य नौ अदत्त. ॥ ८९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०५॥

अर्थः—पछी ते बन्ने किन्नरो बोल्या के, भक्तिपूर्वक प्रार्थना करवाथी चित्रछेखानामनी उत्तम अप्सराए ते प्रभुनुं रूप पट्टपर चीत्तरीने अमोने आपेलुं छे. ॥ ८९ ॥

वहावहे सहावां तद्विश्वस्वैरविहारिणौ । गायानो यत्र तत्रापि तत्पुरस्कृत्य कौतुकात् ॥ ९० ॥

अन्वयः—विश्व स्वैर विहारिणौ आवां तत् सह वहावहे, यत्र तत्र अपि कौतुकात् तत् पुरस्कृत्य गायानः. ॥ ९० ॥

अर्थः—जगतमां इच्छामुजब विचरनारा एवा अमो बन्ने ते छबीने सायेज राखीये छीये, अने ज्यां जइये छीये त्यां कौतुकथी ते छबीने आगळ धरीनेज अमो गाये छीये. ॥ ९० ॥

तत्तेऽस्मद्वीतशुश्रूषा यदि पीठं विमुञ्च तत् । इहारोपय भूपाल रूपचित्रपटं विभोः ॥ ९१ ॥

अन्वयः—तत् हे भूपाल ! यदि ते अस्मद् गीत शुश्रूषा, तत् पीठं विमुञ्च ? इह विभोः रूप चित्र पटं आरोपय ? ॥ ९१ ॥

अर्थः—माटे हे राजन् ! जो तमोने अमारुं गायन सांभळबानी इच्छा होय, तो तमो आ सिंहासन त्यजी दीयो ? अने ते सिंहासनपर ते प्रभुना आ चित्रपटने स्थापन करो ? ॥ ९१ ॥

इत्युक्ते कौतुकी भूपः प्रभुरूपनिरूपणे । भद्रासनपरीहारमेवोत्तरमदत्त सः ॥ ९२ ॥

अन्वयः—इति उक्ते प्रभु रूप निरूपणे कौतुकी सः भूपः भद्रासन परीहारं एव उत्तरं अदत्त. ॥ ९२ ॥

अर्थः—ते किन्नरोए एम कहेवाथी प्रभुनी छबी जोवा माटे उत्सुक थयेला ते राजाए सिंहासनने त्याग करवारूपज तेमने प्रत्यु-

सान्वय

भाषांतर

॥११०५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०६॥

त्तर आप्यो. (अर्थात् ते सिंहासनपरस्थी उठी गयो.) ॥ ९२ ॥

तौ मुदाकृष्य धम्मिल्लादिव्यमाल्यार्चितं ततः । न्यस्य सिंहासने चित्रपटं भर्तुरगायताम् ॥ ९३ ॥

अन्वयः—ततः तौ दिव्य माल्य अर्चितं भर्तुः चित्रपटं धम्मिल्लात् आकृष्य सिंहासने न्यस्य मुदा अगायतां. ॥ ९३ ॥

अर्थः—पछी तेओ दिव्य पुष्पमालाथी पूजेली प्रभुनी छबीने (पोताना) चोटलामांशी कहाडीने, तथा तेने ते सिंहासनपर स्थापीने हर्षथी गावा लाग्या. ॥ ९३ ॥

सभासदां प्रभो रूपं पश्यतां शृण्वतां गुणान् । एहिरेयाहिरांचक्रे चित्तं चक्षुःश्रवोन्तरे ॥ ९४ ॥

अन्वयः—प्रभोः रूपं पश्यतां, गुणान् शृण्वतां सभासदां चित्तं चक्षुः श्रवः अंतरे एहिरे याहिरां चक्रे. ॥ ९४ ॥

अर्थः—पछी ते प्रभुनुं रूप जोता, तथा गुणोने सांभळता एवा सभासदोनुं हृदय, चक्षु तथा कर्णोवच्चे आवजाव करवा लाग्युं.

मुक्तापरेन्द्रियग्रामं स्वामिरूपदिदृक्षया । वेगादक्षिगवाक्षेऽगात्पद्मावत्या मनः पुनः ॥ ९५ ॥

अन्वयः—पद्मावत्याः मनः पुनः मुक्त अपर इंद्रिय ग्रामं स्वामि रूप दिदृक्षया वेगात् अक्षि गवाक्षे अगात्. ॥ ९५ ॥

अर्थः—परंतु पद्मावतीनुं मन तो बीजी इंद्रियोनो व्यापार तजीने (फक्त) प्रभुनुं रूप जोवानी इच्छाथी एकदम (पोताना) चक्षुरूपी झरुखामां चाल्युं गयुं. ॥ ९५ ॥

त्रैलोक्यकल्पनाकल्पद्रुमस्त्वमभिगीयसे । तन्मे त्वदंघ्रिदासीत्वसंकल्पं पूरय प्रभो ॥ ९६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०७॥

इति ध्यानमयाम्भोधिमध्यमज्जितमानसा । प्रभुरूपातिरेकश्रीलीननेत्रैव सा स्थिता ॥ ९७ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—(हे) प्रभो ! त्वं त्रैलोक्य कल्पना कल्पद्रुमः अभिगीयसे, तत् मे त्वत् अंग्रि दासीत्व संकल्पं पूरय ? ॥ ९६ ॥ इति ध्यानमय अंभोधि मध्य मज्जित मानसा, प्रभु रूप अतिरेक श्री लीन नेत्रा एव सा स्थिता. ॥ ९७ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—हे प्रभु ! आप तो त्रणे लोकनी इच्छा (पूरवामाटे) कल्पवृक्षसमान कहेवाओ छो, माटे मारी आपना चरणोनी दासी-पणानी इच्छाने (आप) पूर्ण करो ? ॥ एवी रीतना ध्यानरूपी महासागरमां लीन थयेलां हृदयवाळी, तथा प्रभुना रूपना अति-शयनी शोभामांज चोटेलां चित्तवाळी ते पद्मावतीतो स्थिरज थइ गइ. ॥ ९७ ॥ युग्मं ॥

कारयन्प्रभुरूपाब्धौ जलकेलिमिवाक्षिणी । लोलयन्मौलिमुर्वीन्दुरिति सभ्यांस्तदाभ्यधात् ॥ ९८ ॥

अन्वयः—प्रभु रूप अब्धौ अक्षिणी जलकेलिं कारयन् इव, मौलिं लोलयन् उर्वीं इन्दुः तदा सभ्यान् इति अभ्यधात्. ॥ ९८ ॥ अर्थः—प्रभुना रूपरूपी महासागरमां पोतानी बन्ने आंखोने जाणे जलक्रीडा करावतो होय नही ! एम (पोतानुं) मस्तक कंपावतो एवो ते राजा ते वखते सभासदोने एम कहेवा लाग्यो के, ॥ ९८ ॥

तत्प्राच्यैः फलितं पुण्यैर्दृष्टश्चित्रेऽपि यत्प्रभुः । फलत्विदानीं तद्बोक्षापुण्यं तन्मूर्तिदर्शनात् ॥ ९९ ॥

अन्वयः—प्रभुः यत् चित्रे अपि दृष्टः, तत् प्राच्यैः पुण्यैः फलितं, इदानीं तत् मूर्ति दर्शनात् तत् वीक्षा पुण्यं फलतु ? ॥ ९९ ॥ अर्थः—आ प्रभुने जे चित्रमां पण जोया, तेथी भमारां पूर्वनां पुण्यो फल्यां छे, (एम हुं मानुं छुं.) हवे तेमनां साक्षात् दर्शनथी

सान्वय

भाषांतर

॥११०७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०८॥

तेमने जोवानुं पुण्य सफल थाओ ? ॥ ९९ ॥

इमां पुण्यद्रुमफलं ढौकनीकृत्य कन्यकाम् । श्रीवासुपूज्यं पश्यामो यामश्चम्पापुरीं द्रुतम् ॥ ५०० ॥

अन्वयः—पुण्य द्रुम फलं इमां कन्यकां ढौकनीकृत्य श्रीवासुपूज्यं द्रुतं पश्यामः, चंपापुरीं यामः. ॥ ५०० ॥

अर्थः—पुण्यरूपी वृक्षमां फलरूप आ कन्याने भेट धरीने आपणे ते श्रीवासुपूज्यप्रभुनां दर्शन करीये अने (ते माटे) चंपानगरीमां नइये. ॥ ५०० ॥

अथ सभ्यैरनुमतः प्रहृष्टैर्हृष्टरोमभिः । सैन्यारब्धमहोत्सवश्चम्पायै प्राचलन्नृपः ॥ १ ॥

अन्वयः—अथ प्रहृष्टैः हृष्ट रोमभिः सभ्यैः अनुमतः नृपः सैन्य आरब्ध मही कंठः चंपायै प्राचलत्. ॥ १ ॥

अर्थः—पछी खुशी थयेला, तथा रोमांचित थयेला सभासदोनी अनुमतिथी ते राजा सैन्यना प्रयाणथी पृथ्वीने कंठावतोथको चंपा-नगरीप्रते चालवा लाग्यो. ॥ १ ॥

भवद्भ्यां चित्रलेखातश्चित्रमीदृग्विधाप्यताम् । अयं मे दीयतां दृष्टिहृत्प्राणालम्बनं पटः ॥ २ ॥

इत्यर्थितौ पितुश्छन्नं कन्यायै किन्नरौ पटम् । प्रदाय चित्रलेखार्थं जग्मतुर्नृपसत्कृतौ ॥ ३ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—भवद्भ्यां चित्रलेखातः ईदृग् चित्रं विधाप्यतां ? दृष्टिहृत्, प्राण आलंबनं अयं पटः मे दीयतां ? ॥ २ ॥ इति पितुः छन्नं अभ्यर्थितौ किन्नरौ कन्यायै पटं प्रदाय, नृपसत्कृतौ चित्रलेखार्थं जग्मतुः. ॥ ३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११०९॥

अर्थः—तमो चित्रलेखापासे आवी (बीजी) छबी चीतरावजो? अने (मारां) नयनोने हरनारी, तथा (मारा) प्राणोना आधा-
रभूत एवी आ छबी मने आपो? ॥ २ ॥ एम (पोताना) पिताथी गुप्तराते मागणी करवाथी ते बन्ने किन्नरो ते कन्याने ते छबी
आपीने, राजाए सत्कार कर्थाबाद चित्रलेखा पासे गया. ॥ ३ ॥ युग्मं ॥

कन्यामुखेन्दुविच्छायमार्गनद्यम्बुजव्रजः । त्वन्मित्रं त्वामयं स्वामिन्नृपः सत्वरमेति सः ॥ ४ ॥

अन्वयः—(हे) स्वामिन् ! कन्या मुख इन्दु विच्छाय मार्ग नदी अंबुज व्रजः त्वत् मित्रं सः नृपः त्वां सत्वरं एति. ॥ ४ ॥

अर्थः—हे स्वामी ! ते कन्याना मुखरूपी चंद्रथी झांखो कर्णो छे मार्गनी नदीओनो कमलोनो समूह जेणे, एवो आपनो मित्र ते राजा
आपनीपासे तुरत आवे छे. ॥ ४ ॥

श्रीचम्पेश भवदेशसोमानं समुपेयुषा । तेनाहं प्रहितस्तुभ्यमिति ज्ञापयितुं पुरः ॥ ५ ॥

अन्वयः—(हे) चंपाईश ! भवत् देश सीमानं समुपेयुषा तेन तुभ्यं इति ज्ञापयितुं अहं पुरः प्रहितः. ॥ ५ ॥

अर्थः—हे चंपानगरीना स्वामी ! आपना देशनी सीमापासे आवेला एवा ते राजाए तमोने आ हकीकत जणाववामाटे मने अमा-
उथी (अहीं) मोकलयो छे. ॥ ५ ॥

अथ श्रीवसुपूज्योऽङ्गलग्नं भूषणमद्भुतम् । ददौ मुदा सुवेगाय निःशेषं शेखरं विना ॥ ६ ॥

अन्वयः—अथ श्रीवसुपूज्यः मुदा शेखरं विना अंग लग्नं निःशेषं अद्भुतं भूषणं सुवेगाय ददौ. ॥ ६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११०९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११०॥

अर्थ:-पत्नी ते श्रीवासुपूज्य राजाए हर्षथी मुकुटशिवाय शरीरपर पहेरेलां सघळां अद्भुत आभूषणो ते सुवेगदूतने आपी दीधां.

पश्यन्नुत्पश्यवदनान्प्रसादोर्मिस्पृशा दृशा । अभ्यधाच्च सुबुद्ध्यादीन्सचिवान्भूशचीवरः ॥ ७ ॥

अन्वय:-च उत्पश्य वदनान् सुबुद्धि आदि सचिवान् प्रसाद उर्मि स्पृशा दृशा पश्यन् भूशचीवरः अभ्यधात्. ॥ ७ ॥

अर्थ:-पत्नी उंचुं जोता मुखवाळा सुबुद्धिआदिक मंत्रिओप्रते, मेहेरबानीना मोजांओने स्पर्श करनारी दृष्टिथी जोतो एवो ते राजा कहेवा लाग्यो के, ॥ ७ ॥

अहो श्रीवासुपूज्यस्योद्वाहचिन्ता च मेऽभवत् । कन्यारत्नमिहायातं सुवेगश्च न्यवेदयत् ॥ ८ ॥

अन्वय:-अहो ! च मे श्रीवासुपूज्यस्य उद्वाह चिन्ता अभवत्, च सुवेगः कन्या रत्नं इह आयातं न्यवेदयत्. ॥ ८ ॥

अर्थ — अहो ! मने आ श्रीवासुपूज्यप्रभुना विवाहनी चिन्ता थती हती, अने ते सुवेगे जणाव्युं छे के, तेवी रत्नसरखी कन्या तो अहीं (तेमने परणवामाटे) (सामी) आवेली छे. ॥ ८ ॥

कार्यारम्भेऽनुकूलार्थसंपत्तिः शकुनं महत् । इत्थं ग्रन्थार्थ एवायमुत्साहयति मामिह ॥ ९ ॥

अन्वय:-कार्य आरंभे अनुकूल अर्थ संपत्ति महत् शकुनं, इत्थं अपं ग्रंथ अर्थः एव मां इह उत्साहयति. ॥ ९ ॥

अर्थ — कार्यना प्रारंभमां अनुकूल सामग्रीनी जे प्राप्ति थवी, तेज महान् शकुनरूप छे, एवा प्रकारनो आ प्रस्तावज मने अहीं उत्साहित करे छे. ॥ ९ ॥

सान्ध्य

भाषांतर

॥१११०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११११॥

तद्युक्तं संमुखं गन्तुमिदानीं तस्य भूपतेः । युक्तमेवेत्यमात्योक्तः सोऽचलत्सपरिच्छदः ॥ १० ॥

अन्वयः—तत् इदानीं तस्य भूपतेः सन्मुखं गंतुं युक्तं, युक्तं एव इति अमात्य उक्तः सः सपरिच्छदः अचलत्. ॥ १० ॥

अर्थः—माटे आ समये ते राजानी सामे जवुं लायक छे, (आपनुं ए कहेवुं) योग्यज छे, एम मंत्रीओए कहेवाथी ते वसुपूज्य-
राजा परिवारसहित (तेनी सन्मुख) जवा लाग्यो. ॥ १० ॥

अमन्दानन्दमहिमाविमामिलतां नृपौ । गुरूपदिष्टतत्त्वार्थश्रोतृश्रद्धारसाविव ॥ ११ ॥

अन्वयः—गुरु उपदिष्ट तत्त्व अर्थ श्रोतृ श्रद्धा रसौ इव अमंद आनंद महिमौ इमौ नृपौ अमिलतां. ॥ ११ ॥

अर्थः—गुरुना उपदेशेला तत्त्वार्थ अने सांभळनाराओना श्रद्धारसनीपेठे अत्यंत आनंदना उभरावाळा ते बन्ने राजाओ (परस्पर)
एकठा मळ्या. ॥ ११ ॥

आश्लेषकुशलप्रश्नप्रीतिवाक्यप्रमोदिनौ । एकस्वर्णरथारूढौ तौ पुरान्तमुपेयतुः ॥ १२ ॥

अन्वयः—आश्लेष कुशलप्रश्न प्रीति वाक्य प्रमोदिनौ तौ एक स्वर्ण रथ आरूढौ पुरांतं उपेयतुः. ॥ १२ ॥

अर्थः—पछी (परस्पर) आलिंगन, कुशलपृच्छा, अने प्रेम भरेलां वचनोथी खुशी थयेला एवा तेओ बन्ने राजा एकज सुवर्णना
रथमां बेसीने नगरनी नजीक आव्या. ॥ १२ ॥

लीलाविलासमावास्य तत्रावासे महीयसि । यथोचितं च सत्कृत्य वसुपूज्योऽविशत्पुरीम् ॥ १३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११११॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११२॥

अन्वयः-तत्र महीयसि आवासे लीलाविलासं समावास्य च यथोचितं सत्कृत्य वसुपूज्यः पुरीं अविशत्. ॥ १३ ॥
अर्थः-त्यां म्होटा मेहेलमां ते लीलाविलासराजाने उतारो आपीने तथा योग्यतामुजब तेनो सत्कार करीने वसुपूज्यराजा नगरमां दाखल थया. ॥ १३ ॥

अन्तः संततसंचारैः सचिवैः शुचिवाचकैः । द्रढयांचक्रतुस्तौ च वरकन्याकरग्रहम् ॥ १४ ॥

अन्वयः-च तौ अंतः सतत संचारैः, शुचि वाचकैः सचिवैः वर कन्या कर ग्रहं द्रढयां चक्रतुः. ॥ १४ ॥
अर्थः-पछी तेओ बन्नेए, अंदर संचार करता, तथा पवित्र वचनोवाळा एबा मंत्रीओमारफत वरकन्यानुं सगणण दढ कर्युं.

ददौ कुण्डलयित्वाथ तद्दिनादशमेऽहनि । उभाभ्यां सत्कृतः शुद्धं लग्नं ज्योतिर्विदां वरः ॥ १५ ॥

अन्वयः-अथ उभाभ्यां सत्कृतः ज्योतिर्विदां वरः कुण्डलयित्वा तत् दिनात् दशमे अहनि शुद्धं लग्नं ददौ. ॥ १५ ॥
अर्थः-पछी तेओ बन्नेथी सत्कार पामेला उत्तम ज्योतिषीए लग्न कुडली बेसाडीने ते दिवसथी दशमे दिवसे शुद्ध लग्न जोड भाप्युं. ॥ १५ ॥

पादौ प्रक्षाल्य कल्याणप्रदौ कल्याणदानवान् । नृपः श्रीवासुज्याय कन्यां स प्रददौ मुदा ॥ १६ ॥

अन्वयः-कल्याण दानवान् सः नृपः कल्याणप्रदौ पादौ प्रक्षाल्य मुदा श्रीवासुपूज्याय कन्यां प्रददौ. ॥ १६ ॥
अर्थः-पछी सुवर्णनुं दान आपनारा ते राजाए (प्रभुना) कल्याणकारी चरणोनुं प्रक्षालन करीने इर्षथी ते श्रीवासुपूज्यप्रभुने

सान्वय

भाषांतर

॥१११२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११३॥

(पोतानी) कन्या आपी. ॥ १६ ॥

शुभेऽहनि जयादेव्या तथा मदनरेखया । पस्पृशे कर्म वैवाह्यं गानैर्धवलमङ्गलैः ॥ १७ ॥

अन्वयः—शुभे अहनि तथा जयादेव्या (च) मदनरेखया धवल मंगलैः गानैः वैवाह्यं कर्म पस्पृशे. ॥ १७ ॥

अर्थः—पछी शुभ दिवसे ते जयादेवीए तथा मदनरेखाए धवलमंगलना गीतो गाइने विवाहसंबंधि कार्यो करवा मांड्यां. ॥१७॥

संमर्दचकिता विद्यादेवता इव षोडश । स्थम्माग्राण्यभजन्नाथमीक्षितुं शालभञ्जिकाः ॥ १८ ॥

अन्वयः—संमर्द चकिताः षोडश विद्या देवताः नाथ ईक्षितुं इव शालभञ्जिकाः स्तंभ अग्राणि अभजन्. ॥ १८ ॥

अर्थः—भीडाभीडथी डरेली शोळ विद्यादेवीओ जाणे प्रभुने जोवामाटे आवी होय नही ! एवी पुतळीओने स्तंभोनी टोंचोपर चोडवामां आवी हती. ॥ १८ ॥

समुक्तागुल्ममुक्तास्रग्नोलचन्द्रोदयच्छलात् । शब्दपूर्त्यै विभूद्वाहे प्राप्तिमिन्दूडुभृन्नभः ॥ १९ ॥

अन्वयः—समुक्ता गुल्म मुक्ता स्रग् नील चन्द्रोदय चछलात्, विभु उद्वाहे शब्द पूर्त्यै इंदु उडु भृत् नभः प्राप्ति. ॥ १९ ॥

अर्थः—मोतीओना झुमखाओवाळी मोतीओनी माळाओवाळा श्याम चंद्रवाना मिषथी प्रभुना विवाहमां (गीतोना) नादोने भर-
वामाटे चंद्र अने ताराओथी भरेलुं (जाणे) आकाश पोते आवी पहोंच्युं हतुं. ॥ १९ ॥

दिग्मुखानीव चत्वारि सोत्कण्ठानीक्षितुं विभुम् । चलवन्दनमालाभ्रभाञ्जि स्तम्भान्तराण्यभुः ॥ २० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१११३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११४॥

अन्वयः—विभुं ईक्षितुं सोत्कंठानि चत्वारि दिग्मुखानि इव चल वंदनमाला भूभांजि स्तंभांतराणि अभ्युः ॥ २० ॥
अर्थः—प्रभुने जोवामाटे उत्कंठित थयेलां चारे दिशाओनां जाणे मुखो होय नही ! तेम चपल तोरणोरूपी भ्रुकुटिने धारण करनारा, स्तंभोनी बच्चेना भागो शोभता हता. ॥ २० ॥

नवाङ्गवेदिकादम्भनिधिकुम्भोपलक्षिताः । तत्रेयुः स्वामिसेवायै श्रियश्चतसृणां दिशाम् ॥ २१ ॥

अन्वयः—नव अंग वेदिका दंभ निधि कुंभ उपलक्षिताः चतसृणां दिशां श्रियः स्वामि सेवायै तत्र ईयुः ॥ २१ ॥
अर्थः—नव अंगोवाली वेदिकाना मिषथी निधानकलशोथी युक्त थयेली चारे दिशाओनी लक्ष्मीओ (जाणे) प्रभुनी सेवा करवामाटे त्यां आवी हती. ॥ २१ ॥

अपि श्रीवासुपूज्यस्य विवाहोपकृतौ वयम् । इति रोमाञ्चिता वेद्यो बभुर्वद्वैर्यवाङ्कुरैः ॥ २२ ॥

अन्वयः—वयं अपि श्रीवासुपूज्यस्य विवाह उपकृतौ, इति वद्वैः यवाङ्कुरैः रोम अंचिताः वेद्यः बभुः ॥ २२ ॥
अर्थः—अमो पण आ श्रीवासुपूज्यप्रभुना विवाहमां उपयोगी छीये, एवा विचारथी बांधेला यवाङ्कुरोवढे (जाणे) रोमांचित थयेली वेदीओ शोभती हती. ॥ २२ ॥

इतश्च तेनुरभ्यङ्गमङ्गनाः कृतमङ्गलाः । स्वर्णासनजुषः पद्मावत्यास्तैलैः सुगन्धिभिः ॥ २३ ॥

अन्वयः—इतश्च कृत मंगलाः अंगनाः स्वर्ण आसन जुषः पद्मावत्याः सुगंधिभिः तैलैः अभ्यंगं तेनुः ॥ २३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१११४॥

अर्थः—एवामां करेल छे मंगल जेओए एवी स्त्रीओ, सुवर्णना सिंहासनपर बेठेली पञ्चावतीने सुगंधि तेलोथी मर्दन करवा लागी.

उद्धर्तयांबभूवुस्ता हृष्टाः पिष्टातकैरिमाम् । अस्या मन इव स्वामिगुणालिंगनमङ्गलैः ॥ २४ ॥

अन्वयः—स्वामी गुण आलिंगन मंगलैः अस्याः मनः इव, हृष्टाः ताः पिष्टातकैः इमां उद्धर्तयां बभूवुः. ॥ २४ ॥

अर्थ—प्रभुना गुणोना आलिंगनना मंगलोवडे जाणे तेणीनुं हृदय भरती होय नही ! तेम हर्षित थयेली ते स्त्रीओ पीठीवडे तेणीनुं उद्धर्तन करवा लागी. ॥ २४ ॥

अङ्गेषु नवसु न्यस्तमङ्गल्यतिलका बभुः । तस्यां नवग्रहीतोषा इव स्वामिकरग्रहे ॥ २५ ॥

अन्वयः—स्वामि कर ग्रहे तस्यां नवग्रही तोषाः इव, नवसु अंगेषु न्यस्त मंगल्य तिलकाः बभुः. ॥ २५ ॥

अर्थ—प्रभुनो हस्तमेलाप करवामां तेणीप्रते जाणे नवे ग्रहो संतुष्ट थया होय नही ! तेम (तेणीना) नवे अंगे करेलां मांगल्य तिलको शोभतां हतां. ॥ २५ ॥

तदङ्गं भाग्यसौधं ताः स्वस्तिकारंभसूत्रवत् । तर्कुकौसुम्भसूत्रेणास्पृशन्सव्यापसव्ययोः ॥ २६ ॥

अन्वयः—ताः भाग्य सौधं तदंगं स्वस्तिक आरंभ सूत्रवत् तर्कु कौसुभ सूत्रेण सव्य अपसव्ययोः अस्पृशन्. ॥ २६ ॥

अर्थः—पछी तेओए सौभाग्यना महेल सरखां तेणीना शरीरने स्वस्तिकना (मंगलीकना) प्रारंभसूत्रनीपेठे ताकडी अने कसुम्बी सूत्रवडे जमणी अने डाबी बाजुए स्पर्श कर्यौ. ॥ २६ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११६॥

वर्णके निहिता सेयं ताभिः संरुद्धचापला । ध्यायन्ती हृदि विश्वेशं योगिनीव व्यराजत ॥ २७ ॥

अन्वयः—संरुद्ध चापला इयं सा ताभिः वर्णके निहिता, हृदि विश्व ईशं ध्यायन्ती योगिनी इव व्यराजत. ॥ २७ ॥

अर्थः—रोकेल छे चपलभाव जेणीए, एवी ते आ राजकुमारीने (ज्यारे) तेओए वाने घाली, त्यारे मनमां प्रभुनुं ध्यान धरती योगिनीसरखी ते शोभती हती. ॥ २७ ॥

वर्णकस्य विवादीव तस्या उद्वर्णकः कृतः । ताभिस्तथाविधानां तद्विधीनामनुवादकृत् ॥ २८ ॥

अन्वयः—ताभिः तथाविधानां तद्विधीनां अनुवादकृत्, वर्णकस्य विवादी इव तस्याः उद्वर्णकः कृतः ॥ २८ ॥

अर्थः—पछी तेओए तेवा प्रकारनी ते विधिओनो अनुवाद करनारो, ते वानाना विवादीसरखो तेणीने उद्धानो कर्यो. ॥ २८ ॥

स्वाम्यंगसममाणिक्यभृङ्गारस्पर्शिभिर्जलैः । हृष्यन्त्यः स्नपयामासुस्तास्तां न्यस्यासनान्तरे ॥ २९ ॥

अन्वयः—स्वामि अंग सम माणिक्य भृङ्गार स्पर्शिभिः जलैः, हृष्यन्त्यः ताः तां आसन अंतरे न्यस्य स्नपयामासुः. ॥ २९ ॥

अर्थः—पछी प्रभुना (लालरंगना) शरीरसरखा माणिक्यना कलशोमां भरेलां जलवडे, खुशी थती एवी ते स्त्रीओए तेणीने बीजां आसनपर बेसाडीने स्नान कराव्युं. ॥ २९ ॥

धूपितामद्भुतैर्धूपैरासयन्नासनान्तरे । ताश्चारुचीरनिर्नीरशरीरचिकुरां च ताम् ॥ ३० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥१११६॥

अन्वयः—च ताः चारु चीर निर्नीर शरीर चिकुरां, अद्भुतैः धूपैः धूपितां तां आसन अंतरे आसयन्. ॥ ३० ॥

अर्थः—पछी तेओए मनोहर वस्त्रथी तेणीनां शरीर तथा बाळने लुछी जलरहित करीने, तथा अद्भुत धूपथी धूपीने तेणीने बीजां आसनपर बेसाडी. ॥ ३० ॥

रागस्तत्पादयोस्ताभिर्लगितोऽलक्तकच्छलात् । वीतरागेऽप्यहं योज्योऽनयेति विनयीव सः ॥ ३१ ॥

अन्वयः—वीतरागे अपि अहं अनया योज्यः, इति विनयी इव राग, अलक्तकच्छलात् ताभिः तत्पादयोः लगितः. ॥ ३१ ॥

अर्थः—रागरहित प्रभुमां पण मने आ राजकुमारी जोडी देशे, एवा विचारथी जाणे विनयवंत थयो होय नही ! एवा रागने अल-
ताना मिषथी ते स्त्रीओए तेणीने पगे लगाड्यो. ॥ ३१ ॥

सा ताभिश्चन्दनश्वेतचौरमौक्तिकभूषणैः । स्वामिप्राप्तिस्फुटीभूतैरिव भाग्यैरलंकृता ॥ ३२ ॥

अन्वयः—स्वामि प्राप्ति स्फुटीभूतैः भाग्यैः इव, सा ताभिः चंदनश्वेत चीर मौक्तिक भूषणैः अलंकृता. ॥ ३२ ॥

अर्थः—प्रभुनी प्राप्तिथी प्रगट थयेलां भाग्योवडे करीने जाणे होय नही ! तेम तेणीने तेओए चंदनसरखा श्वेत वस्त्रो तथा मो-
तीनां आभूषणोवडे विभूषित करी. ॥ ३२ ॥

ताभिर्निदधिरे तस्याः केशेषु कुसुमस्रजः । प्रभुभीत्या स्मरेणेव गोपयामासिरे शराः ॥ ३३ ॥

अन्वयः—प्रभु भीत्या स्मरेण शराः गोपयामासिरे इव, ताभिः तस्याः केशेषु कुसुम स्रजः निदधिरे. ॥ ३३ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११८॥

अर्थः—प्रभुना डरथी कामदेवे जाणे पोतानां बाणो संताडीमूक्यां होय नही ! तेम तेओए तेणीना केशोमां पुष्पोनी मालाओने गुंथी दीधी. ॥ ३३ ॥

इत्थं विहितशृङ्गारा ताभिरुत्पाद्य सा रसात् । अन्तर्मातृगृहं नीत्वा हेमपीठे न्यवेश्यत ॥ ३४ ॥

अन्वयः—इत्थं रसात् विहित शृंगारा सा ताभिः उत्पाद्य अंतः मातृगृहं नीत्वा हेम पीठे न्यवेश्यत. ॥ ३४ ॥

अर्थः—एवीरीते आनंदरसथी करावेलो छे शृंगार जेणीने एवी ते राजकन्याने तेओए उंचकीने मायरानी अंदर लेइ जइ सुवर्णना पाटलापर बेसाडी. ॥ ३४ ॥

इतश्चेन्द्रोऽवधेर्ज्ञात्वा प्रभोरुद्वाहमङ्गलम् । आययौ सपरीवारः कालज्ञा हि सुसेवकाः ॥ ३५ ॥

अन्वयः—इतश्च इन्द्रः अवधेः प्रभोः उद्वाह मंगलं ज्ञात्वा सपरीवारः आययौ, हि सुसेवकाः कालज्ञाः ॥ ३५ ॥

अर्थः—एवामां इन्द्र अवधिज्ञानथी प्रभुना विवाहमंगलने जाणीने परिवारसहित (त्यां) आव्यो, केमके उत्तम सेवको अवसरना जाणकार होय छे. ॥ ३५ ॥

वसुपूज्यं पुरस्कृत्य तेन वाग्लोपभीरुणा । विवाहमङ्गलकृते कृतिनाभ्यर्थितः प्रभुः ॥ ३६ ॥

अन्वयः—वाग्लोप भीरुणा तेन कृतिना वसुपूज्यं पुरस्कृत्य विवाहमंगलं कृते प्रभुः अभ्यर्थितः. ॥ ३६ ॥

अर्थः—वचनलोपथी डरता एवा ते कुशल इंद्रे वसुपूज्यराजाने अगाडी करीने विवाहमंगलमाटे प्रभुने विनंति करी. ॥ ३६ ॥

सान्ध्य

भाषांतर

॥१११८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥१११९॥

मोक्षाध्वरोधि भोक्तव्यं कर्म भेतुं जिनोऽप्यथ । कामं जित्वा तदस्त्रीस्त्रीं पाणौ कर्तुं मनो दधे ॥३७॥

अन्वयः—अथ जिनः अपि मोक्ष अध्व रोधि भोक्तव्यं कर्म भेतुं कामं जित्वा तदस्त्री स्त्रीं पाणौ कर्तुं मनः दधे. ॥ ३७ ॥

अर्थः—पछी ते जिनेश्वर प्रभुए पण मोक्ष मार्गने रोकनारां भोगावलि कर्मोने भेदवामाटे कामदेवने जीतीने, तेना शस्त्ररूप स्त्रीने हाथ करवाने मन कर्तुं. ॥ ३७ ॥

मलस्वेदादिमुक्तोऽपि विधिज्ञेन विडौजसा । अस्नप्यत मुदा रत्नप्रतिमास्थ इव प्रभुः ॥ ३८ ॥

अन्वयः—मल स्वेद आदि मुक्तः अपि प्रभुः विधिज्ञेन विडौजसा मुदा रत्न प्रतिमास्थः इव अस्नप्यत. ॥ ३८ ॥

अर्थः—मेल अने पसीनाआदिकथी रहित एवा पण प्रभुने विधि जाणनारा इंद्रे हर्षथी रत्नमय प्रतिमारूपनी पेठे स्नान कराव्युं.

सर्वाङ्गोऽपि विभुर्भोगफलकर्मजयोन्मुखः । दधौ धर्ममयं वर्म चन्दनालेपनच्छलात् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—भोग फल कर्म जय उन्मुखः विभुः, चंदन आलेपन च्छलात् सर्वाङ्गीणं धर्ममयं वर्म दधौ. ॥ ३९ ॥

अर्थः—भोगावलीकर्मोने जीतवाने तैयार थयेला प्रभुए चंदनना विलेपनना मिषथी सर्व शरीरपर धर्ममय बखतरने धारण कर्तुं.

ताद्रूप्यमेव बिभ्रद्भिरत्यच्छजलजीवितैः । न मुक्ताभरणैर्भर्तुः पिहिता देहदीधितिः ॥ ४० ॥

अन्वयः—ताद्रूप्यं एव बिभ्रद्भिः, अति अच्छ जल जीवितैः मुक्ता आभरणैः भर्तुः देह दीधितिः न पिहिता. ॥ ४० ॥

अर्थः—तादृश्यपणानेज धारण करनारां, तथा अति निर्मल जलमां जीवन गाळनारां, एवां मोतीओनां आभूषणोथी (पण) प्रभु-

सान्वय

भाषांतर

॥१११९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२०॥

ना शरीरनी कांति आच्छादित थइ शकी नही. ॥ ४० ॥

अत्यद्भुतद्युतिः स्वामी धृतस्वच्छसितांशुकः । ज्योत्स्नावलितमाणिक्यशैलशृङ्गनिभो बभौ ॥ ४१ ॥

अन्वयः—अति अद्भुत द्युतिः, धृत स्वच्छ सितांशुकः स्वामी ज्योत्स्ना आवलित माणिक्य शैल शृंग निभः बभौ. ॥ ४१ ॥

अर्थः—अत्यंत अद्भुत (लाल) कांतिवाळा, तथा पहेरेल छे निर्मल श्वेत वस्त्रो जेणे एवा ते प्रभु, चांदनीथी आच्छादित थयेला रोहणाचलना शिखरनीपेठे शोभता हता. ॥ ४१ ॥

आरुह्य मधुरारावमैरावणमथ प्रभुः । क्षीराब्धिबीचीं बालार्कप्रतिबिम्ब इवाचलत् ॥ ४२ ॥

अन्वयः—अथ प्रभुः मधुर आरावं औरावणं आरुह्य क्षीर अब्धि बीचीं बाल अर्क प्रतिबिम्बः इव अचलत्. ॥ ४२ ॥

अर्थः—पछी ते प्रभु मधुर शब्द करता औरावणहाथीपर चढीने, क्षीरसमुद्रना मोजांपर आरुढ थयेला उगता सूर्यना प्रतिबिम्ब-नीपेठे चालवा लाग्या. ॥ ४२ ॥

करौघं चामरीकृत्य छत्रोक्त्य च मण्डलम् । तदेन्दुर्लाञ्छनं भेतुमिव देवमसेवत ॥ ४३ ॥

अन्वयः—तदा इंदुः लांछनं भेतुं इव, कर ओघं चामरीकृत्य, च मंडलं छत्रीकृत्य देवं असेवत. ॥ ४३ ॥

अर्थः—ते वखते चंद्र जाणे पोताना लांछनने दूर करवामाटे, (पोतानां) किरणोना समूहने चामररूप करीने, अने मंडलने छत्ररूप करीने प्रभुने सेववा लाग्यो. ॥ ४३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२१॥

मुहुर्मङ्गल्यकलशः कलितः कुलबालया । प्रभोर्मुखाग्रे बभ्राम शोभाभिभुरिवोडुपः ॥ ४४ ॥

अन्वयः—कुल बालया मुहुः कलितः मङ्गल्य कलशः, शोभा भिक्षुः उडुपः इव प्रभोः मुख अग्रे बभ्राम. ॥ ४४ ॥

अर्थः—कुलबालाए वारंवार भमावेलो मङ्गलकलश, शोभानी भिक्षा मागवा आवेला चंद्रनीपेठे प्रभुना मुखपासे भमवा लाग्यो.

परीक्षादक्षयेन्द्राण्या लावण्यैकनिधेर्विभोः । मुहुरुत्तारणीकृत्य लवणं तत्यजेऽभितः ॥ ४५ ॥

अन्वयः—परीक्षा दक्षया इन्द्राण्या लावण्य एक निधेः विभोः लवणं मुहुः उत्तारणीकृत्य अभितः तत्यजे. ॥ ४५ ॥

अर्थः—परीक्षा करवामां चतुर एवी इन्द्राणीए, लावण्यना एक निधानसरखा प्रभुनुं लवण वारंवार उतारीने चोतरफ फेंकी दीधुं.

मूढस्य गूढं तीर्थेशवरभावमजानतः । गलगर्जिर्भवस्येव तदा तूर्यस्वनोऽजनि ॥ ४६ ॥

अन्वयः—गूढं तीर्थेश वर भावं अजानतः मूढस्य भवस्य गलगर्जिः इव तदा तूर्य स्वनः अजनि. ॥ ४६ ॥

अर्थः—तीर्थकरप्रभुना उत्तम गुप्त भावने नही जाणनारा एवा मूढ संसारना गळाना नाद सरखो ते समये वाजित्रोनो स्वर थवा लाग्यो. ॥ ४६ ॥

पुरः सुरस्त्रियोऽनृत्यन्ध्वनद्धवलमङ्गलाः । प्रभुस्तासां प्रमोदाय दधौ हृष्टमिवाननम् ॥ ४७ ॥

अन्वयः—ध्वनत् धवल मङ्गलाः सुरस्त्रियः पुरः अनृत्यन्, प्रभुः तासां प्रमोदाय इव हृष्टं आननं दधौ. ॥ ४७ ॥

अर्थः—धवलमङ्गलो गाती देवांगनाओ प्रभुपासे नाचवा लागी, त्यारे प्रभु पण तेओने जाणे आनंदित करवामाटे आनंदित मुख

सान्वय

भाषांतर

॥११२१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२२॥

धारण करवा लाग्या. ॥ ४७ ॥

मुहुर्मुहुः स्वपुत्रास्यं पश्यन्ती नृविमानगा । जगौ वृता सखीवृन्दैर्जया धवलमङ्गलान् ॥ ४८ ॥

अन्वयः—सखी वृन्दैः वृता नृविमानगा जया मुहुः मुहुः स्व पुत्र आस्यं पश्यन्ती धवल मंगलान् जगौ. ॥ ४८ ॥

अर्थः—(वळी ते वखते) सखीओना समूहथी वींटायेली, तथा पालखीमां बेठेली जयाराणी वारंवार पोताना पुत्रनुं मुख जोतीथकी धवलमंगलो गाती होती. ॥ ४८ ॥

वसुपूज्यो नृसंघट्टस्पर्धावर्धिष्णुसंमदः । वृतः शक्रादिभिर्देवैर्दिव्ययानः पुरोऽचलत् ॥ ४९ ॥

अन्वयः—नृ संघट्ट स्पर्धा वर्धिष्णु संमदः, शक्र आदिभिः देवैः वृतः, दिव्य यानः वसुपूज्यः पुरः अचलत्. ॥ ४९ ॥

अर्थः—माणसोनी गडदीनी स्पर्धाथी वृद्धि पामतो छे हर्ष जेमनो, तथा इन्द्रआदिक देवोथी वींटायेला, अने मनोहर वाहनवाळा वसुपूज्यराजा आगळ चालता होता. ॥ ४९ ॥

इत्थं कृतार्थयन्नाथो जनाक्षीण्यमृतप्लवैः । आसदन्मण्डपद्वारं पूर्वाद्वारमिवोडुपः ॥ ५० ॥

अन्वयः—इत्थं अमृत प्लवैः जन अक्षीणि कृतार्थयन् नाथः, उडुपः पूर्वाद्वारं इव, मंडप द्वारं आसदत्. ॥ ५० ॥

अर्थः—एवीरीते अमृतना सिंचनथी लोकोना चक्षुओने कृतार्थ करता प्रभु, चंद्र जेम पूर्वदिशाना द्वारपासे आवे, तेम मंडपना द्वारपासे आवी पहोंच्या. ॥ ५० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२३॥

मुक्तयानः स्थितस्तत्र शक्रहस्तावलम्बनः । त्यक्तकृत्यो मुनेरात्मा ध्येयलग्न इव प्रभुः ॥ ५१ ॥

अन्वयः—त्यक्त कृत्यः मुनेः आत्मा ध्येय लग्नः इव, मुक्त यानः, शक्र हस्त अवलम्बनः प्रभुः तत्र स्थितः ॥ ५१ ॥

अर्थः—तजी दीधेल छे कार्य जेणे एवो मुनिनो आत्मा जेम ध्यानमां लीन थाय, तेम वाहनने तजीने प्रभु इन्द्रनो हाथ झालीने त्यां उभा, ॥ ५१ ॥

तदा मदनरेखा तु तत्तत्कृत्योत्कराकुला । अन्तरन्तरुलूलूनामादिदेशेति योषितः ॥ ५२ ॥

हंसि धेहि मणिस्थालं चम्पिके चन्दनं नय । आलि शालिकृणान् मुञ्च दधि धारय धारिणि ॥ ५३ ॥

तरले सरलं वासः कौसुम्भं प्रगुणीकुरु । तिलकं स्थापय स्थाने मदने वदने मम ॥ ५४ ॥

मुखरे शेखरं यच्छ स्रजः सज्जय सज्जने । कर्पूरे देहि कर्पूरं मृगनाभिं मृगि स्मर ॥ ५५ ॥

किमेवं मन्दचारिण्यो यूयं किं नात्र पश्यथ । नन्वयं वोक्ष्यते द्वारि वरस्त्रिजगतोवरः ॥ ५६ ॥

अन्वयः—तदा तत् तत् कृत्य उत्कर आकुला मदनरेखा तु उलूलूनां अंतः अंतः योषितः इति आदिदेश, ॥ ५२ ॥ (हे) हंसि! मणि स्थालं धेहि? (हे) चम्पिके चंदनं नय? (हे) आलि! शालि कृणान् मुञ्च? (हे) धारिणि! दधि धारय? ॥ ५३ ॥ (हे) तरले! कौसुंभं वासः सरलं प्रगुणीकुरु? (हे) मदने! मम वदने स्थाने तिलकं स्थापय? ॥ ५४ ॥ (हे) मुखरे! शेखरं यच्छ? (हे)

सान्वय

भाषांतर

॥११२३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२४॥

सज्जने ! स्रजः सज्जय ? (हे) कर्पूरे कर्पूरं देहि ! (हे) मृगि ! मृगनाभिं स्मर ? ॥ ५५ ॥ यूयं एवं मंद चारिण्यः किं ? किं अत्र न पश्यथ ? ननु अयं त्रि जगती वरः वरः द्वारि वीक्ष्यते. ॥ ५६ ॥ पंचभिः कुलकं ॥

अर्थः—ते वखते ते ते कार्योना समूहमां व्याकुल होबा छतां पण मदनरेखा गीतो गाती थकी वच्चे वच्चे स्त्रीओने नीचेमुजब आदेश देवा लागी, ॥ ५२ ॥ हे हंसि ! तुं मणिनो स्थाळ लेइले ? हे चंपिका ! तुं चंदन लेइजा ? हे आलि ! तुं चावलना दाणा मूक ? हे धारिणि ! तुं दहीं ले ! ॥ हे तरला ! तुं कसुंबी चुंदडी उकेली नाख ! हे मदना ! तुं मारां मुखपर तिलक कर ? ॥ ५४ ॥ हे मुखरा ! तुं मोड आप ? हे सज्जना ! तुं माला तैयार कर ? हे कर्पूरा ! तुं कपूर आप ! हे मगी ! तुं कस्तूरी संभाळ ? ॥ ५५ ॥ तमो आम धीमेधीमे केम चालो छो ? शुं अहीं जोती नथी ? त्रणे जगतना स्वामी एवा आ वरराजा तो खरेखर बारणे आवी पहोंच्या देखाय छे. ॥ ५६ ॥ पंचभिः कुलकं ॥

प्रभुलावण्यदेहार्चिः स्पर्धिनौ द्वारि काप्यथ । शरावसंपुटे क्षिप्त्वा मुमोच लवणानलौ ॥ ५७ ॥

अन्वयः—अथ का अपि प्रभु लावण्य देह अर्चिः स्पर्धिनौ लवण अनलौ शराव संपुटे क्षिप्त्वा द्वारि मुमोच. ॥ ५७ ॥

अर्थः—पछी कोइक स्त्रीए प्रभुनां लावण्य तथा शरीरनी कांतिनी स्पर्धा करनारां लवण अने अग्निने शरावलांना संपुटमां मेलीने ते बारणापासे मूक्युं. ॥ ५७ ॥

दूर्वादधिशुभं स्थालं दधौ कापि प्रभूत्सवे । संक्षिप्तागतनीलाब्जफेनभृन्मानसोपमम् ॥ ५८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२५॥

अन्वयः—का अपि प्रभु उत्सवे संक्षिप्त आगत नील अब्ज फेनभृत् मानस उष्मं दूर्वा दधि शुभं स्थालं दधौ ॥ ५८ ॥
अर्थः—पत्नी कोइक स्त्री आ प्रभुना विवाह महोत्सवमां (पोताना आकारने) संकोचीने आवेलां, तथा लीलां कमल अने फीणथी भरेलां मानससरोवरसरखा, दूर्वा अने दहींथी भरेला थालने धारण करती हती. ॥ ५८ ॥

मन्थानं मुसलं काचित्पाणौ कृत्वा पुरः स्थिता । कर्माणि मथितुं भक्तुं प्रभोः शक्तिरिवाङ्गिनी ॥ ५९ ॥

अन्वयः—कर्माणि मथितुं, भक्तुं, प्रभोः अंगिनी शक्तिः इव, काचित् पाणौ मन्थानं मुसलं कृत्वा पुरः स्थिता. ॥ ५९ ॥
अर्थ—कर्मोने बलोवी नाखवाने, तथा भांगी नाखवाने जाणे प्रभुनी देहधारी शक्ति होय नही ! तेम कोइक स्त्री हाथमां रब-
इओ तथा मुसल लेइने अगाडी आवी उभी हती. ॥ ५९ ॥

चक्रेऽथ चान्दनाञ्चश्रूः श्रीविभोस्तिलकान्नव । अङ्गेषु सोत्तमाङ्गेषु निधिः श्रीदर्पणानिव ॥ ६० ॥

अन्वयः—अथ श्रूः श्रीविभोः सोत्तमाङ्गेषु अङ्गेषु निधिः श्रीदर्पणान् इव चान्दनान् नव तिलकान् चक्रे. ॥ ६० ॥
अर्थः—पत्नी सासुए ते श्रीजिनेश्वरप्रभुना मस्तकसहित (नवे) अङ्गोपर नवनिधानोनी लक्ष्मीओना दर्पणसरखां चंदननां नव
तिलको कर्णो. ॥ ६० ॥

अर्घं देह्यर्घदेऽर्घ्याय वरायेति गुरुस्वरैः । धवले गोयमने सा प्रभोरर्घं ददाविति ॥ ६१ ॥

अन्वयः—(हे) अर्घदे ! अर्घ्याय वराय अर्घं देहि ? इति गुरुस्वरैः धवले गीयमाने सा प्रभोः इति अर्घं ददौ. ॥ ६१ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२६॥

अर्थः—हे अर्घ देनारी ! आ पूजनीक वरराजाने अर्घ आप ? एम म्होटा स्वरथी धवलमंगलनुं गीत गवाते छते तेणीए एरीते प्रभुने अर्घ आप्पुं. ॥ ६१ ॥

जगतां मङ्गलस्यापि दूर्वादध्यक्षतैर्विभोः । चक्रे सा मङ्गलं यस्माल्लोकस्याचरणं महत् ॥ ६२ ॥

अन्वयः—जगतां मंगलस्य अपि विभोः सा दूर्वा दधि अक्षतैः मंगलं चक्रे, यस्मात् लोकस्य आचरणं महत्. ॥ ६२ ॥

अर्थः—जगतने मंगलिकरूप एवा पण ते प्रभुनुं तेणीए दूर्वा, दहीं तथा अक्षतथी मंगल कर्युं, केमके लोकाचार मुख्यपणुं भोगवे छे.

अथोत्तरीयकौसुम्भांशुकच्छन्नमुखेन सा । त्रिः पस्पर्श विभोर्भालं मथा च मुसलेन च ॥ ६३ ॥

अन्वयः—अथ सा उत्तरीय कौसुम्भ अंशुक च्छन्न मुखेन मथा च मुसलेन च विभोः भालं त्रिः पस्पर्श. ॥ ६३ ॥

अर्थः—पछी तेणीए कसुम्बी चुंदडीना छेडाथी आच्छादित करेला मुखवाळा रवइयाथी तथा मुशलथी प्रभुना ललाटने त्रणवार स्पर्श कर्यो. ॥ ६३ ॥

त्रटत्त्रटिति तन्वानं लवणानलपूरितम् । शरावसंपुटं चाग्रे विभोरुत्तार्य सामुचत् ॥ ६४ ॥

अन्वयः—च त्रटत् त्रट् इति तन्वानं, लवण अनल पूरितं शराव संपुटं उत्तार्य सा विभोः अग्रे अमुचत्. ॥ ६४ ॥

अर्थः—पछी तड् तड् शब्द करतो, अने लवण तथा अग्निथी भरेलो शरावलांनो संपुट उतारीने तेणीए प्रभुनी पासे मूक्यो.

सपादुकेन वामेन तद्वभञ्जाघ्रिणा प्रभुः । जगत्प्राणस्य का लज्जा भवेद् बुद्बुदभञ्जने ॥ ६५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२७॥

अन्वयः—प्रभुः सपादुकेन वामेन अंग्रिणा तत् बभञ्ज, जगत्प्राणस्य बुद्बुद भञ्जने का लज्जा भवेत् ? ॥ ६५ ॥
अर्थः—पत्नी प्रभुए पहेरेली पावडीवाळा डाबा पगथी ते शरावसपुट भांगी नाख्युं, केमके जगत्ना प्राणभूत एवा वायुने पर-
पोटो भांगवामां भुं कंई शरम भावे ? ॥ ६५ ॥

कौसुम्भवसनं कण्ठे क्षिप्त्वा मदनरेखया । आकृष्य प्रापितो मातृगृहं स्वामी तया रयात् ॥ ६६ ॥

अन्वयः—तया मदनरेखया कंठे कौसुम्भ वसनं क्षिप्त्वा, आकृष्य स्वामी रयात् मातृगृहं प्रापितः. ॥ ६६ ॥
अर्थः—पत्नी ते मदनरेखा (प्रभुना) कंठमां कसुंबी दुपट्टो नाखीने, तथा तेथी खेंचीने प्रभुने तुरत मायरां लावी. ॥ ६६ ॥

सितवस्त्रावृताङ्गोऽत्र मातृणामग्रतः प्रभुः । निषसादासने हैमे हंसः स्वर्णाम्बुजे यथा ॥ ६७ ॥

अन्वयः—अत्र सित वस्त्र आवृत अंगः प्रभुः, स्वर्ण अंबुजे यथा हंस, मातृणां अग्रतः हैमे आसने निषसाद. ॥ ६७ ॥
अर्थः—(पत्नी) अहीं श्वेत वस्त्रोथी आच्छादित थयेला शरीरवाळा प्रभु, सोनेरी कमलपर जेम हंस बेसे, तेम माताओनी पासे
सुवर्णना आसनपर बेठा. ॥ ६७ ॥

कन्दर्पराट् श्रीकरणमुद्राभमदनान्वितम् । वरवध्वोर्बबन्धेन्द्रः कङ्कणं दक्षिणे करे ॥ ६८ ॥

अन्वयः—इन्द्रः कंदर्प राट् श्री करण मुद्राभ मदन अन्वितं कंकणं वर वध्वोः दक्षिणे करे बबन्ध. ॥ ६८ ॥
अर्थः—पत्नी इन्द्रे मदनराजनी शोभा करनारी मुद्रासरखा मीढोळसहित वरवहुना जमणा हाथमां कंकण बांध्युं. ॥ ६८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२८॥

उत्सृतस्वच्छवस्त्रोर्मिस्फुटीभूतमुखाब्जयोः । तयोर्दर्शनमन्योन्यं वरवध्वोरभूत्ततः ॥ ६९ ॥

अन्वयः—ततः उत्सृत स्वच्छ वस्त्र उर्मि स्फुटीभूत मुख अब्जयोः तयोः वरवध्वोः अन्योन्यं दर्शनं अभूत् . ॥ ६९ ॥

अर्थः—पत्नी उंचां करेलां निर्मल वस्त्ररूपी मोजांथी प्रगट थयेल छे मुखरुमल जेमनां, एवा ते वरवहूनुं परस्पर दर्शन थयुं . ॥

एकत्रोदगतयोः पिष्ट्वा शमीपिष्पलयोस्त्वचौ । हस्तालेपं वधूहस्ते विदधुः सधवाः स्त्रियः ॥ ७० ॥

अन्वयः—एकत्र उद्गतयोः शमी पिष्पलयोः त्वचौ पिष्ट्वा सधवाः स्त्रियः वधूहस्ते हस्तालेपं विदधुः . ॥ ७० ॥

अर्थः—पत्नी एकीसाथे उगेला खीजडा तथा पीपळानी छाल वाटीने सुहागण स्त्रीओए बहुना हाथमां हस्तलेपन कर्युं . ॥ ७० ॥

लग्नस्याभ्यर्णभावेन तुमुले विनिवारिते । समयः समयोऽस्तोति प्रोच्चैरुच्चरिते नरैः ॥ ७१ ॥

वधूहस्तं स्वहस्तेन शुभलग्नेऽग्रहोद्विभुः । ऊर्मिकां चात्र सुत्रामा चिक्षेप करसंपुटे ॥ ७२ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—लग्नस्य अभ्यर्ण भावेन तुमुले विनिवारिते समयः समयः अस्ति, इति जनैः प्रोच्चैः उच्चरिते, ॥ ७१ ॥ शुभ लग्ने विभुः स्व हस्तेन वधू हस्तं अग्रहीत्, च अत्र कर संपुटे सुत्रामा ऊर्मिकां चिक्षेप . ॥ ७२ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—लग्न नजीक आववाथी कोलाहल निवारीने “ समय छे, समय छे, ” एम लोकोए म्होटेथी बोलते छते, ॥ ७१ ॥ शुभ लग्न वखते प्रभुए पोताना हाथवडे वहुनो हाथ ग्रहण कर्यो, अने तेओना ते करसंपुटमां इन्द्रे वींटी मूकी . ॥ ७२ ॥ युग्मं ॥

बन्दिवाक्कुलवृद्धाशीस्तूर्यमङ्गलगीतिभिः । हर्षकोलाहलैर्भूरि तदापूरि जगत्त्रयम् ॥ ७३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११२९॥

अन्वयः—तदा बंदिवाक् कुरु वृद्धा आशीः तूर्य मंगलगीतिभिः, हर्ष कोलाहलैः जगत् त्रयं भूरि अपूरि. ॥ ७३ ॥

अर्थः—ते बखते बंदिओनी वाणी, तथा कुटुंबनी वृद्ध स्त्रीओनी आशीष् अने वाजित्रोना मंगलीकनादोथी, अने हर्षना कोलाहलोथी त्रणे जगत अतिशयपणे भराइ गयां. ॥ ७३ ॥

तारामेलोऽथ तत्स्वान्तगुणार्द्धिपटयोः स्फुटम् । सकलः स्यूततां चक्रे दृग्ज्योत्स्नाहीरतन्तुभिः ॥ ७४ ॥

अन्वयः—अथ तत् स्वांत गुण ऋद्धि पटयोः सकलः तारा मेलः दृग् ज्योत्स्ना हीर तंतुभिः स्फुटं स्यूततां चक्रे. ॥ ७४ ॥

अर्थः—पछी तेओ बनेना हृदयना गुणोनी (तंतुओनी) समृद्धिरूपी बस्त्रोना, सघळो तारामेल चक्षुनां तेजरूपी रेशमना तांतणाओथी प्रगटपणे सीबाइ गयो. ॥ ७४ ॥

तया विश्वपतिर्युक्तो विश्वात्यद्भुतरूपया । प्रकामं कमनीयोऽभूत्क्षमयेव तपोगुणः ॥ ७५ ॥

अन्वयः—क्षमया तपः गुण इव, विश्व अति अद्भुत रूपया तया युक्तः विश्वपतिः प्रकामं कमनीयः अभूत्. ॥ ७५ ॥

अर्थः—क्षमाथी युक्त थयेला तपना गुणनीपेठे, जगतमां अति अद्भुत रूपवाळी एवी ते कन्याथी युक्त थयेला प्रभु अत्यंत मनोहर देखावा लाग्या. ॥ ७५ ॥

भक्त्यारोप्य विभुं कट्यां शक्रो वेदिगृहं प्रति । चचालैवं च पौलोमी वधूमुत्पाद्य तत्क्षणम् ॥ ७६ ॥

अन्वयः—शक्रः भक्त्या विभुं कट्यां आरोप्य वेदि गृहंप्रति चचाल, च एवं पौलोमी वधूं उत्पाद्य तत्क्षणं. ॥ ७६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११२९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३०॥

अर्थः—पछी इन्द्र भक्तिथी प्रभुने पोतानी केडपर बेसाडीने चोरीना मंडप तरफ चाल्या, अने ए रीते इन्द्राणी पण बहुने उंच-
कीने तेज क्षणे (ते तरफ) चालवा लागी. ॥ ७६ ॥

अवियुक्तकरं बद्धाञ्चलमेतद्वधूवरम् । मिलितं चलदानन्दि कीर्तिदानोपमं बभौ ॥ ७७ ॥

अन्वयः—अवियुक्त करं, बद्ध अंचलं, आनंदि, चलत् एतत् वधूवरं मिलितं कीर्तिदान उपमं बभौ. ॥ ७७ ॥

अर्थः—नथी छूटा करेला हाथ जेमना, अने बांधेलीछे छेडाछेडी जेमनी, तथा आनंदी, अने चालतुं एवुं ते बहुवरजुं जोडुं साथे
मळेलां कीर्ति अने दानसरखुं शोभवा लाग्युं. ॥ ७७ ॥

पूर्वद्वारेण तत्रेशः प्रवेश्याथ तथास्थितः । गीतेषु मङ्गलेषूच्चैर्मुमुचे नमुचिद्विषा ॥ ७८ ॥

अन्वयः—अथ तथा स्थितः ईशः, नमुचि द्विषा मंगलेषु उच्चैः गीतेषु पूर्व द्वारेण प्रवेश्य तत्र मुमुचे. ॥ ७८ ॥

अर्थः—पछी तेवीज रीते केडपर बेठेला प्रभुने इंद्रे म्होटेथी मंगलगीतो गवाते छते, पूर्वने दरवाजेथी प्रवेश करीने त्यां मूक्या.

ज्वलनं मञ्जुलज्वालमभितः कान्तया सह । स्वाम्यभ्राम्यद्यथा मेरुं दिनाधीशो दिनश्रिया ॥ ७९ ॥

अन्वयः—यथा दिन अधीशः दिन श्रिया मेरुं, (तथा) कान्तया सह स्वामी मंजुल ज्वालं ज्वलनं अभितः अभ्राभ्यत्. ॥ ७९ ॥

अर्थः—पछी जेम सूर्य, दिवसनी लक्ष्मीसहित मेरुने प्रदक्षिणा फरे छे, तेम स्त्रीसहित ते प्रभु मनोहर ज्वालावाला अग्निनी आस-
पास भमवा लाग्या. ॥ ७९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३१॥

लीलाविलासादेशेन मन्त्रीशस्त्रिजगद्भिभोः । सुलक्षणान्परोलक्षानुत्तुङ्गांस्तुरगान्ददौ ॥ ८० ॥

अन्वयः—लीलाविलास आदेशेन मंत्री ईशः त्रिजगत् विभोः सुलक्षणान्, परोलक्षान् उत्तुङ्गान् तुरगान् ददौ. ॥ ८० ॥

अर्थः—पछी ते लीलाविलास राजानी आज्ञाथी मंत्रीश्वरे त्रणे जगतना स्वामी एवा प्रभुने उत्तम लक्षणोवाळा, काखोगमे उंचा घोडाओ आप्या. ॥ ८० ॥

अथैवं वर्तिते मन्त्री द्वितीये मङ्गले विभोः । परःसहस्रान्करिणः प्रमोदादुन्मदानदात् ॥ ८१ ॥

अन्वयः—अथ एवं द्वितीये मंगले वर्तिते मंत्री प्रमोदात् विभोः उन्मदान् परःसहस्रान् करिणः अदात्. ॥ ८१ ॥

अर्थः—पछी एरीते बीजुं मंगल प्रवर्ततां मंत्रीए हर्षथी प्रभुने हजारोगमे मदोन्मत्त हाथी आप्या. ॥ ८१ ॥

तृतीये मङ्गले जाते सचिवः स्वामिने ददे । कोटिमूल्यानलंकारसमुदायान्परःशतान् ॥ ८२ ॥

अन्वयः—तृतीये मंगले जाते सचिवः स्वामिने कोटि मूल्यान् परःशतान् अलंकार समुदायान् ददे. ॥ ८२ ॥

अर्थः—पछी त्रीजुं मंगल वर्तते छते मंत्रीए प्रभुने क्रोडोना मूल्यना सेंकडोगमे आभूषणोना समूहो आप्या. ॥ ८२ ॥

चतुर्थे मङ्गले पूर्णे प्रभौ मन्त्री वितीर्णवान् । स्वर्णमौक्तिकमाणिक्योत्कराञ्श्रीकेलिपर्वतान् ॥ ८३ ॥

अन्वयः—चतुर्थे मंगले पूर्णे मंत्री श्रीकेलि पर्वतान्, स्वर्ण मौक्तिक माणिक्य उत्करान् प्रभौ वितीर्णवान्. ॥ ८३ ॥

अर्थः—पछी चोथुं मंगल संपूर्ण थये छते मंत्रीए, लक्ष्मीने क्रीडा करवाना पर्वत सरखा सुवर्ण, मोती तथा माणिक्यना समूहो

सान्वय

भाषांतर

॥११३१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३२॥

प्रभुने आप्या. ॥ ८३ ॥

चतुर्थे मङ्गले पुत्री परकीयेति निष्ठुरे । गीते हर्षाश्रु वध्वम्बा तप्तं जाड्यभिदे दधौ ॥ ८४ ॥

अन्वयः—चतुर्थे मङ्गले पुत्री परकीया, इति निष्ठुरे गीते वधू अंबा जाड्य मिदे तप्तं हर्ष अश्रु दधौ. ॥ ८४ ॥

अर्थः—चोथुं मङ्गल पूर्ण थये छते पुत्री पारकी कहेबाय, एवं निष्ठूर गीत गवाते छते कन्यानी माता (पोतानी) गेरसमजने (ठंडीने) दूर करवामाटे उष्ण आंसुओने झरवा लागी. ॥ ८४ ॥

कौतुकमङ्गलोद्धानमथ चक्रे मिथस्तदा । वरवध्वाश्रयैर्योषिजनैर्जनितसंमदैः ॥ ८५ ॥

अन्वयः—अथ तदा जनित संमदैः वर वधू आश्रयैः योषित् जनैः मिथः कौतुक मङ्गल उद्धानं चक्रे. ॥ ८५ ॥

अर्थः—पछी ते वखते हर्ष उपजावनारी वर अने वहुतरफनी स्त्रीओए साथे मळीने आश्रयकारक मङ्गलीकनां गीतो गावां मांड्यां.

दानैर्मनोरथातीतैरर्थिनोऽथ कृतार्थयन् । वरवध्वोर्व्यधादिन्द्रः कराञ्चलविमोचनम् ॥ ८६ ॥

अन्वयः—अथ मनोरथ अतीतैः दानैः अर्थिनः कृतार्थयन् इन्द्रः वर वध्वोः कर अंचल विमोचनं व्यधात्. ॥ ८६ ॥

अर्थः—पछी मनोरथथी पण अधिक दानथी याचकोने खुशी करतांथकां इंद्रे वरवहूनुं हस्तमोचन कर्युं, तथा छेडाछेडी छोडी नाखी.

कोटिद्रव्यप्रदं देशं पाणिमोक्षणपर्वणि । दत्तवान्स्वामिनोऽमात्यः प्रणिपत्य प्रमोदतः ॥ ८७ ॥

अन्वयः—अमात्यः प्रमोदतः प्रणिपत्य पाणि मोक्षण पर्वणि कोटि द्रव्य प्रदं देशं स्वामिनः दत्तवान्. ॥ ८७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३३॥

अर्थः—पछी ते मंत्रीए हर्षथी नमस्कार करीने हस्तमोचनने अवसरे क्रोड द्रव्यनी किम्मतनो देश प्रभुने आप्यो. ॥ ८७ ॥

हावभावभवद्भुङ्गीसंगीतप्रभुकीर्तयः । स्वस्वहर्षैरथानृत्यन्सुरासुरनरस्त्रियः ॥ ८८ ॥

अन्वयः—अथ हाव भाव भवत् भंगी संगीत प्रभु कीर्तयः, सुर असुर नर स्त्रियः स्व स्व हर्षैः अनृत्यन्. ॥ ८८ ॥

अर्थः—पछी हावभावथी अनेक प्रकारे गायेली छे प्रभुनी कीर्ति जेओए, एवी देव, दानव, तथा मनुष्योनी स्त्रीओ पोतपोताना हर्षथी नाचाव लागी. ॥ ८८ ॥

विहितातुल्यमङ्गल्यः पत्न्या सह महोत्सवैः । आरुह्यैरावणं नाथः स्वस्थानार्थमथाचलत् ॥ ८९ ॥

अन्वयः—अथ विहित अतुल्यः मंगल्यः नाथः पत्न्या सह ऐरावणं आरुह्य महोत्सवैः स्वस्थान अर्थ अचलत्. ॥ ८९ ॥

अर्थः—पछी करेल छे अनुपम मंगलीक जेणे एवा ते प्रभु स्त्री सहित ऐरावण हाथीपर चडीने महोत्सव सहित पोताना स्थानप्रते चालवा लाग्या. ॥ ८९ ॥

एति पञ्चमहाशब्दैः सप्रियः प्रभुरित्यथ । औत्सुक्यापूर्णशृङ्गारा दधावुर्नागराङ्गनाः ॥ ९० ॥

अन्वयः—अथ सप्रियः प्रभुः पंच महाशब्दैः एति, इति औत्सुक्य अपूर्ण शृंगाराः नागर अंगनाः दधावुः. ॥ ९० ॥

अर्थः—हवे (पोतानी) स्त्रीसहित प्रभु पांचे जातना बाजित्रोना महान शब्दो सहित आवे छे, ए रीतनी उत्सुकताथी अधुरा शृंगारवाळी नगरनी स्त्रीओ (त्यां) दोडती आवी. ॥ ९० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३४॥

उत्तरोयं करे कापि कुर्वती सत्वरागमत् । स्वामिनो न्युञ्छनं कर्तुमिवाद्भुतवपुःश्रियः ॥ ९१ ॥

अन्वयः—अद्भुत वपुः श्रियः स्वामिनः न्युञ्छनं कर्तुं इव, का अपि करे उत्तरीयं कुर्वती सत्वरा भागमत्. ॥ ९१ ॥

अर्थः—शरीरनी अद्भुत शोभावाळा प्रभुनुं जाणे न्युञ्छन करवामाटे होय नही ! तेम कोइक स्त्री हाथमांज साडी लेइने उतावळथी (त्यां) आवी. ॥ ९१ ॥

अताडङ्कोऽथ ताडङ्को रम्यः कर्ण इति प्रभुम् । सुकर्णी प्रष्टुकामेव काप्यागादेककुण्डला ॥ ९२ ॥

अन्वयः—अताडंकः अथ ताडंकी कर्णः रम्यः ? इति प्रभुं प्रष्टुकामा इव का अपि सुकर्णी एक कुंडला आगात्. ॥ ९२ ॥

अर्थः—कुंडलविनानो के कुंडलवाळो कर्ण मनोहर लागे छे ? एम प्रभुने जाणे पूछवानी इच्छावाळी होय नही ! एम कोइक उत्तम कर्णवाळी स्त्री एकज कुंडल पेहेरीने त्यां आवी हती. ॥ ९२ ॥

कस्तूर्यालिप्य काप्यास्यं रभसा चन्दनैः शिरः । शृङ्गारोऽथः शमस्तूच्चैरितीवेष्टं विभोर्व्यधात् ॥ ९३ ॥

अन्वयः—शृंगारः अथः, तु शमः उच्चैः, इति इव का अपि रभसा कस्तूर्या आस्यं, चंदनैः शिरः आलिप्य विभोः इष्टं व्यधात्.

अर्थः—शृंगाररस नीचे छे, अने शांतरस उंचे छे, जाणे एम जाहेर करवामाटे होय नही ! तेम कोइक स्त्रीए उतावळथी कस्तूरीवडे मुखपर, अने चंदनवडे मस्तकपर लेपन करीने प्रभुने मनगमतुं कर्युं हतुं. ॥ ९३ ॥

नार्हतः प्रतिमः कोऽपीत्यर्थे काप्यभिमानिनी । कृष्टसर्पकरेवागाद्वेणीगुम्फनतत्परा ॥ ९४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३५॥

अन्वयः—अर्हतः प्रतिमः कः अपि न, इति अर्थे का अपि अभिमानीनी, कृष्ट सर्प करा इव वेणी गुंफन तत्परा आगात्. ॥९४॥
अर्थः—अरिहंतसमान कोइ पण नथी, एवं जणाववाने कोइक अभिमानी स्त्री, जाणे हाथमां सर्प पकडीने आवी होय ! तेम चोटलो गुंथती गुंथती त्यां आवी हती. ॥ ९४ ॥

औत्सुक्याद्यावकभ्रान्त्या काप्यधादधरेऽञ्जनम् । ज्ञापयन्तीव शृङ्गाररसपूरावधिं विभोः ॥ ९५ ॥

अन्वयः—का अपि शृंगाररस पूर अवधिं विभोः ज्ञापयन्ती इव, औत्सुक्यात् यावक भ्रांत्या अधरे अंजनं अधात्. ॥ ९५ ॥
अर्थः—कोइक स्त्री तो शृंगाररसना समूहनी अवधि जाणे प्रभुने जणावती होय नही ! तेम उतावळथी अळतानी भ्रांतिथी तेणीण होठपर अंजन धारण कर्युं हतुं. ॥ ९५ ॥

कापि कण्ठोचिते माल्ये त्वरावेशात्करस्थिते । आगादाज्ञेव पुष्पेबोरस्त्रपाणिः पुरः प्रभोः ॥ ९६ ॥

अन्वयः—का अपि अस्त्र पाणिः पुष्प इषोः आज्ञा इव, त्वरा आवेशात् कंठ उचिते माल्ये कर स्थिते प्रभोः पुरः आगात्.
अर्थः—वळी कोइक स्त्री तो जाणे हाथमां धारण करेलं शस्त्रवाळी (साक्षात्) कामदेवनी आज्ञा होय नही ! तेम उतावळना आवेशथी कंठमां पहेरवानी पुष्पमाळाने हाथमांज पकडीने प्रभुनी पासे आवी. ॥ ९६ ॥

त्वराविस्मृतहारापि वैरूप्यं कापि नाप यत् । तच्छिष्यं सुदती स्वामिवीक्षाहर्षस्मितैर्दधौ ॥ ९७ ॥

अन्वयः—का अपि सुदती, त्वरा विस्मृत हारा अपि वैरूप्यं न भाप, यत् स्वामि वीक्षा हर्षस्मितैः तत् श्रियं दधौ. ॥ ९७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३६॥

अर्थः—कोइक स्त्री तो उतावळथी हार पेहेरवानुं भूली जवा छतां पण अशोभाने धारण करती नहोती, केमके प्रभुने जोवाना हर्षथी थयेलां हास्यवडे ते हारनी शोभाने धारण करती हती. ॥ ९७ ॥

इत्थमानन्दसंदर्भं पुरे बिभ्रदथ प्रभुः । सप्रियः प्राविशत्सौधं योगी शुद्धं लयं यथा ॥ ९८ ॥

अन्वयः—अथ इत्थं पुरे आनंद संदर्भं बिभ्रत् प्रभुः, यथा योगी शुद्धं लयं, (तथा) सप्रियः सौधं प्राविशत्. ॥ ९८ ॥

अर्थः—हवे एरीते नगरमां आनंदना उभराने धारण करनारा प्रभु, योगी जेम निर्मल ध्यानमां लीन थाय, तेम प्रियासहित ते राजमहेलमां दाखल थया. ॥ ९८ ॥

प्रभुं प्रणम्य रम्यास्यां जयामापृच्छथ भक्तितः । परिस्पन्दकृतोल्लासः शक्रः स्वावासमासदत् ॥ ९९ ॥

अन्वयः—शक्रः भक्तितः प्रभुं प्रणम्य, रम्य आस्यां जयां आपृच्छथ, परिस्पंद कृत उल्लासः स्व आवासं आसदत्. ॥ ९९ ॥

अर्थः—पछी इन्द्र पण भक्तिथी प्रभुने नमीने, तथा आनंदित मुखवाळी जयाराणीनी आज्ञा लेइने, आनंदथी उल्लासित थयोथको पोताना स्थानमां गयो. ॥ ९९ ॥

सुवर्णवज्रमाणिक्यभौक्तिकालंकृतीः पराः । पद्मावत्यै ददौ संख्यातोताः प्रभुपिता ततः ॥ ६०० ॥

अन्वयः—ततः प्रभु पिता पराः संख्या अतीताः सुवर्ण वज्र माणिक्य भौक्तिक अलंकृतीः पद्मावत्यै ददौ. ॥ ६०० ॥

अर्थः—पछी प्रभुना पिताजीए बीजा असंख्याता सुवर्ण, हीरा माणिक्य तथा मोतीनां आभूषणो पद्मावतीने आप्यां. ॥ ६०० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११३६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३७॥

अशनांशुकताम्बूलालंकारादिप्रदानतः । विवाहोऽभूत्तथान्योन्यं नोपमापि यथा जने ॥ १ ॥

अन्वयः—अन्योन्यं अशन अंशुक तांबूल अलंकार आदि प्रदानतः तथा विवाहः अभूत्, यथा जने उपमा अपि न. ॥ १ ॥

अर्थः—परस्पर भोजन, वस्त्र, तांबूल तथा आभूषणो आदिकना दानथी ते एवो तो विवाह थयो के, जेनी जगतमां उपमा पण मळी शकती नथी. ॥ १ ॥

लीलाविलासभूपालः स्वर्णाश्वेभरथांशुकैः । सन्मान्य वसुपूज्येन स्वदेशाय व्यसृज्यत ॥ २ ॥

अन्वयः—वसुपूज्येन लीलाविलास भूपालः स्वर्ण अश्व इभ रथ अंशुकैः सन्मान्य स्वदेशाय व्यसृज्यत. ॥ २ ॥

अर्थः—पछी ते वसुपूज्यराजाए लीलाविलास राजाने, सुवर्ण, घोडा, हाथी, रथ तथा वस्त्रोथी सत्कार करीने पोताना देशमां अवामाटे रजा आपी. ॥ २ ॥

ततः श्रीवासुपूज्योऽसौ ज्ञानत्रितयदृष्टिभिः । दृष्टभूतभवद्भाविभावोऽप्यभ्रान्तिभागपि ॥ ३ ॥

भवाब्धेर्जनमुद्धर्तुमात्तयत्नोऽपि चेतसा । मोक्षलक्ष्मीपरीरम्भारम्भे संरम्भवानपि ॥ ४ ॥

परं भोगफलं कर्म भोक्तव्यमिति निश्चयात् । किञ्चिच्चकार संसारव्यापारकरणं मनः ॥ ५ ॥

अन्वयः—ततः ज्ञान त्रितय दृष्टिभिः दृष्ट भूत भवत् भावि भावः अपि, अभ्रान्तिभाक् अपि असौ श्रीवासुपूज्यः, ॥ ३ ॥ चै-

सान्वय

भाषांतर

॥११३७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३८॥

तसा भव अब्धेः जन उद्धर्तुं आत्त यत्नः अपि, मोक्ष लक्ष्मी परीरंभ आरंभे संरंभवान् अपि, ॥ ४ ॥ परं भोग फलं कर्म भोक्तव्यं इति निश्चयात् किंचित् संसार व्यापार करणं मनः चकार. ॥ ५ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—पछी त्रण ज्ञानरूपी दृष्टिभोवडे करीने जोयेल छे, भूत, वर्तमान तथा भविष्यकाळना भावो जेणे एवा, तथा भ्रांतिविनाना एवा पण ते श्रीवासुपूज्यप्रभु, ॥ ३ ॥ मनथी संसारसागरमांथी लोकोनो उद्धार करवाने प्रयत्नवान छतां, अने मोक्षलक्ष्मीनुं आ-
लिंगन करवाने तैयार छतां पण, ॥ ४ ॥ भोगावलीकर्मनुं फल भोगवुंन जोइशे, एवा निश्चयथी कंडंक सांसारिक व्यवहार कर-
वानुं मन करवा लाग्या. ॥ ५ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

कदाचिदद्भुतारामे कदाचित्सिन्धुरोधसि । कदाचित्केलिशैलेषु कदाचिच्चित्रसद्वसु ॥ ६ ॥

कदाचिद्वनितोल्लासिहल्लीसकविलोकने । कदाचित्किन्नरीतारगीताकर्णनकौतुके ॥ ७ ॥

कदाचिन्मघवादिष्टसुरीघटितनाटके । स्वामी विनिर्ममे कर्मनिर्जरां निर्जरैर्नृतः ॥ ८ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥

अन्वयः—कदाचित् अद्भुत आरामे, कदाचित् सिंधु रोधसि, कदाचित् केलि शैलेषु, कदाचित् चित्र सद्भवसु, ॥ ६ ॥ कदाचित् वनिता उल्लासि हल्लीसक विलोकने, कदाचित् किन्नरी तार गीत आकर्णन कौतुके, ॥ ७ ॥ कदाचित् मघवा आदिष्ट सुरी घटित नाटके, निर्जरैः नृतः स्वामी कर्म निर्जरां विनिर्ममे. ॥ ८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—कोइ दिवस मनोहर बगीचामां, कोइ दिवस नदी किनारे, कोइ दिवस क्रीडा माटेना पर्वतोपर, कोइ दिवस चित्रशाळा-

सान्वय

भाषांतर

॥११३८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११३९॥

ओमां ॥ ६ ॥ कोइ दिवस स्त्रीओनी आनंदयुक्त रासक्रीडा जोवामां, कोइक दिवस किन्नरीओनां मनोहर गीता सांभळवाना कौ-
तुकमां, ॥ ७ ॥ तो कोइ दिवस इन्द्रे आज्ञा करेली देवांगनाओए भजवेलां नाटकमां, देवोथी स्तुति करायेला ते भगवान पोताना
भोगावली कर्मोनी निर्जरा करवा लाग्या. ॥ ८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

जगन्मित्रस्य मित्राणि विश्वसेव्यस्य सेवकाः । विशेषज्ञा विशेषेणाभवन्भूपाः शतानि षट् ॥९॥

अन्वयः—जगत् मित्रस्य, विश्व सेव्यस्य, विशेषज्ञाः षट् शतानि भूपाः विशेषेण मित्राणि सेवकाः अभवन्. ॥ ९ ॥

अर्थः—जगतना मित्र, अने जगतने सेववालायक एवा ते प्रभुना छसो विद्वान् राजाओ विशेषप्रकारे मित्रो अने सेवको थया.

आसने क्रीडने यानेऽवस्थाने शयनेऽशने । पार्श्व एवार्हतस्तेऽस्थुरङ्गानि भविनो यथा ॥ १० ॥

अन्वयः—यथा भविनः अंगानि (तथा) ते आसने, क्रीडने, याने, अवस्थाने, शयने, अशने अर्हतः पार्श्वे एव अस्थुः. ॥

अर्थः—जेम संसारी जीवोनां अंगो साथेज रहे छे, तेम ते राजाओ बेसवामां, क्रीडामां, जवामां, रहेवामां, सुवामां, तथा भोज-
नमां प्रभुनी पासेज रहेता हता. ॥ १० ॥

ते निर्मलगुणाः स्वाम्यासत्तेर्जाताः सुदर्शनाः । स्वर्णकेतकसांगत्याद्यथामोदोद्भटाः पटाः ॥ ११ ॥

अन्वयः—स्वर्ण केतक सांगत्यात् पटाः यथा आमोद उद्भटाः, (तथा) ते स्वामि आसत्तेः निर्मल गुणाः सुदर्शनाः जाताः.

अर्थः—सोनेरी केवढाना संगथी वस्त्रो जेम अति सुगंधवाळां थाय छे, तेम ते राजाओ प्रभुनी सोबतथी निर्मल गुणोवाळा तथा

सान्वय

भाषांतर

॥११३९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४०॥

उत्तम सम्यक्त्वधारी थया. ॥ ११ ॥

एतानद्भुतसत्त्वांश्च प्रभुस्तत्त्वानि बोधयन् । सुखेन गमयामास वासरान्प्रीतिभासुरान् ॥ १२ ॥

अन्वयः—च अद्भुत सत्त्वान् एतान् तत्त्वानि बोधयन् प्रभुः प्रीति भासुरान् वासरान् सुखेन गमयामास. ॥ १२ ॥

अर्थः—बळी अद्भुत पराक्रमवाळा ते राजाभोने तत्त्वोनी प्रतिबोध आपता प्रभु आनदथी मनोहर दिवसोने सुखे समाधे व्यतीत करवा लाग्या. ॥ १२ ॥

अन्यदा संमदायेशो मातापित्रोर्जनस्य च । लीलारामं समित्रोऽगाद्रसन्तोत्सवमोक्षितुम् ॥ १३ ॥

अन्वयः—अन्यदा मातापित्रोः जनस्य च संमदाय समित्रः ईशः वसंत उत्सवं ईक्षितुं लीला आरामं अगात्. ॥ १३ ॥

अर्थः—पछी एक दिवसे मातापिताने तथा लोकोने आनंद उपजाववाने मित्रोसहित ते प्रभु वसंतऋतुनो महोत्सव जोवाने क्रीडा करवाना बगीचामां गया. ॥ १३ ॥

वल्गत्तिलककिञ्जल्कद्रवोर्वीसेककर्मभिः । सिन्धुवारसुमस्फारमुक्तास्वस्तिकराजिभिः ॥ १४ ॥

उड्डीनाम्रपरागोर्मिप्रसरद्गन्धवृष्टिभिः । क्रीडाद्रिनिर्झरोद्गारतूर्यतारतरस्वनैः ॥ १५ ॥

मरुत्कम्पितकङ्कलिवल्लीपल्लवनर्तनैः । बकुलामोदमत्तालिश्रेणिवेणुमृदुस्वनैः ॥ १६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११४०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४१॥

कलकण्ठीकुहूकारपञ्चमोच्चारगीतिभिः । कूजत्कीरमहाबन्दिंसंदोहजयघोषणैः ॥ १७ ॥

चारुचम्पकविस्मेरपुष्पारात्रिकमङ्गलैः । मलयानिलसंश्लिष्टपाटलाञ्चलवीजनैः ॥ १८ ॥

किंशुकाञ्जनवासन्तोविचित्रन्युञ्जनांशुकैः । विशतो विश्वनाथस्योद्यानश्रीरुत्सवं व्यधात् ॥ १९ ॥

अन्वयः—बलात् तिलक किंजल्क द्रव उर्वीं सेक कर्मभिः, सिंधुवार सुम स्फार मुक्ता स्वस्तिक राजिभिः, ॥ १४ ॥ उड्डीन आम्र पराग ऊर्मि प्रसरत् गंध वृष्टिभिः, क्रीडा अद्रि निर्ग्वर उद्गार तूर्य तारतर स्वनैः, ॥ १५ ॥ मरुत् कंपित कंकेलि वल्ली पल्लव नर्तनैः, बकुल आमोद मत्त अलि श्रेणि वेणु मृदु स्वनैः, ॥ १६ ॥ कल कंठी कुहूकार पंचम उच्चार गीतिभिः, कूजत् कीर महा बन्दि संदोह जय घोषणैः, ॥ १७ ॥ चारु चंपक विस्मेर पुष्प आरात्रिक मंगलैः, मलय अनिल संश्लिष्ट पाटल अंचल वीजनैः, ॥ १८ ॥ किंशुक अंजन वासन्ती विचित्र न्युञ्जन अंशुकैः, उद्यान श्रीः विशतः विश्वनाथस्य उत्सवं व्यधात्, ॥ १९ ॥

अर्थः—डोलता तिलकवृक्षना परागना रसवडे पृथ्वीपर छटकावतुं कार्य करीने, सिंधुडांनां फुलोरूपी विस्तारेला मोतीओना स्वस्तिकोनी श्रेणिथी, ॥१४॥ उडता आंबाना मोरना मोजांओनी विस्तार पामती गंधोदकनी वृष्टिथी, क्रीडाकरवाना पर्वतोमांथी झरता झरणाओना शब्दोरूपी वाजितोना महान शब्दोथी, ॥१५॥ पवनथी कंपेली अशोकवल्लीना किशलयोना नाचथी, बकुलोनी सुगंधिथी उन्मत्त थयेला भमराओनी श्रेणिरूपी वांसलीओना मधुर शब्दोथी, ॥ १६ ॥ कोयलोना टहुकारोना पंचम रागना गीतोथी, बोलता शुकोरूपी महान बन्दिओना समूहोना जयजय शब्दोथी, ॥ १७ ॥ मनोहर चंपाना प्रफुलित पुष्पोरूपी आरती अने मंगल-

सान्वय

भाषांतर

॥११४१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४२॥

दीपकोथी, मलयाचलना वायुथी स्पर्शित थयेली गुलाबनी पांखडीओरुमी वींझणाओथी, ॥ १८ ॥ केसुडां, अंजन, तथा वासंती-
रूपी विचित्र न्युंछन करवानां वस्त्रोथी, ते बगीचानी लक्ष्मीए दाखल थता प्रभुनो महोत्सव कर्यो. ॥ १९ ॥

लीलारामे प्रसर्पन्ती स्वभावतरला विभोः । प्रसादविशदा दृष्टिः सुधावृष्टिरिवाबभौ ॥ २० ॥

अन्वयः—लीला आरामे प्रसर्पती, स्वभाव तरला, प्रसाद विशदा विभोः दृष्टिः सुधा वृष्टिः इव आबभौ. ॥ २० ॥

अर्थः—क्रीडा करवाना ते बगीचामां विस्तार पामती, स्वभावथीज चपल, अने मेहेरबानीथी मनोहर देखाती, एवी ते प्रभुनी
दृष्टि अमृतनी दृष्टिनीपेठे शोभती हती. ॥ २० ॥

अथासीनः प्रभुः पोठे रक्ताशोकतरोस्तले । स्वकायकान्तिभिस्तन्वन्नास्तम्बात्तस्य पल्लवान् ॥ २१ ॥

अन्वयः—अथ स्वकाय कांतिभिः आस्तंबात् तस्य पल्लवान् तन्वन् प्रभुः रक्त अशोक तरोः तले पीठे आसीनः ॥ २१ ॥

अर्थः—पछी पोताना शरीरनी कांतिवडे छेक थडथी मांडीने ते अशोकवृक्षना पल्लवाने विस्तारता एवा ते प्रभु, लाल अशोकवृक्षने
तलीए बेठा. ॥ २१ ॥

कुसुमाभरणैर्भूरि भूषितोऽभाद्विभुस्तदा । अदीनशारदीनाभ्रश्रेणिर्मणिगिरिर्यथा ॥ २२ ॥

अन्वयः—तदा कुसुम आभरणैः भूरि भूषितः विभुः, अदीन शारदीन अभ्र श्रेणिः यथा मणि गिरिः, तथा अभात्. ॥ २२ ॥

अर्थः—ते वस्त्रे पुष्पोनां आभूषणोथी अत्यंत विभूषित थयेला प्रभु, शरदऋतुना घटाबंध वादळांओनी श्रेणिओवाळो जेम रोह-

सान्वय

भाषांतर

॥११४२॥

વાસુપૂજ્ય

ચરિત્રં

॥૧૧૪૩॥

ળાચલ શોભે, તેમ શોભતા હતા. ॥ ૨૨ ॥

આન્દોલનજલક્રીડાશૃંગારોદ્ગારિગીતિભિઃ । પ્રમાદિનં જનં વીક્ષ્ય વિભુરેવં વ્યચિન્તયત્ ॥ ૨૩ ॥

અન્વયઃ—આંદોલન જલક્રીડા શૃંગાર ઉદ્ગારિ ગીતિભિઃ જનં પ્રમાદિનં વીક્ષ્ય વિભુઃ એવં વ્યચિન્તયત્. ॥ ૨૩ ॥

અર્થઃ—હિંચોલા, જલક્રીડા, તથા શૃંગારરસથી ભરેલાં ગાયનોવડે કરીને લોકોને મોહમાં પડેલા જોડને પ્રભુ એમ વિચારવા લાગ્યાકે, ॥ ૨૩ ॥

અહો મોહઃ કિયાનેષ નિઃશેષજ્ઞાનહાનિકૃત્ । યત્પ્રભાવાદસદ્ભાવાઃ સદ્ભાવા ભવિનાં હૃદિ ॥ ૨૪ ॥

અન્વયઃ—અહો ! નિઃશેષ જ્ઞાન હાનિકૃત્ એષઃ કિયાન્મોહઃ ! યત્ પ્રભાવાત્ ભવિનાં હૃદિ અસત્ભાવાઃ સત્ભાવાઃ. ॥૨૪॥

અર્થઃ—અહો ! સર્વ જ્ઞાનની હાનિ કરનારો આ કેટલો મોહ છે ! કે જેના પ્રભાવથી સંસારી જીવોના હૃદયમાં અશુભ ભાવો પળ શુભ ભાવરૂપે પરિણમે છે. ॥ ૨૪ ॥

નારીં પश्यन्ति दोलास्थां विमानान्तः सुरीमिव । न धैर्यध्वंसिनीमन्धाः पाशबद्धां शिलामिमाम् ॥ ૨૫ ॥

અન્વયઃ—દોલાસ્થાં નારીં વિમાનાન્તઃ સુરીં ઇવ પશ્યન્તિ, અંધાઃ ધૈર્ય ધ્વંસિનીં પાશ બદ્ધાં ઇમાં શિલાં ન. ॥ ૨૫ ॥

અર્થઃ—હિંચોલાપર બેઠેલી સ્ત્રીને વિમાનમાં બેઠેલી દેવીસરસ્વી જુએ છે, પરંતુ તે મોહાંધો, ધૈર્યનો નાશ કરનારી, પાશમાં બાંધેલી તે શિલાસમાન છે, એમ જોતા નથી. ॥ ૨૫ ॥

સાન્વય

ભાષાંતર

॥૧૧૪૩॥

વાસુપૂજ્ય

ચરિત્રં

॥૧૧૪૪॥

સ્વં દોલાન્દોલિતં વેત્તિ ન પુનર્મુગ્ધધીર્જનઃ । કિંકર્માયં ગતૌ નેયઃ ક્વેતિ ધાત્રા તુલાધૃતમ્ ॥ ૨૬ ॥

અન્વયઃ—મુગ્ધ ધીઃ જનઃ સ્વં દોલા આંદોલિતં વેત્તિ, પુનઃ ન, કિંકર્મા અયં? ક્વ ગતૌ નેયઃ? इति धात्रा तुला धृतं. ॥ ૨૬ ॥
અર્થઃ—મુગ્ધ બુદ્ધિવાળો માણસ પોતાને હીંડોબામાં હીંચોલેલો જાણે છે, પરંતુ તે એમ નથી જાણતો કે, કયાં કર્મવાળા એવા આને કઈ ગતિમાં લેઈજવો? એવા વિચારથી વિધાતાએ પોતાને ત્રાજવામાં (તોલવા માટે) મૂક્યો છે. ॥ ૨૬ ॥

જાનન્ત્યમ્મોઽરુણં રાગાબ્ધિવીચીતિ પ્રિયેક્ષણમ્ । ન પ્રમાદાગ્નિદગ્ધસ્ય જ્વાલાં પુણ્યૌકસો જડાઃ ॥૨૭॥

અન્વયઃ—જડાઃ અંભઃ અરુણં પ્રિયા ઈક્ષણં રાગ અબ્ધિ વીચિ इति जानंति, प्रमाद अग्नि दग्धस्य पुण्य ओकसः ज्वालां न. ॥ ૨૭ ॥
અર્થઃ—મૂર્ખ માણસો અશ્રુજલથી લાલ થયેલી પોતાની સ્ત્રીની આંખને પ્રેમસાગરના મોજાંસરસી જાણે છે, પરંતુ મોહરૂપી અગ્નિથી બલેલાં પુણ્યરૂપી ઘરની તે જ્વાલાસમાન છે, એમ નથી જાણતા. ॥ ૨૭ ॥

ક્રીડાજલકણાન્મુક્તાઃ સ્વતનો મનુતે જનઃ । શ્રેયોઽદ્ધે વિષયૈસ્તપ્તે નૈતત્પિટકપેટકમ્ ॥ ૨૮ ॥

અન્વયઃ—જનઃ સ્વ તનો ક્રીડા જલ કણાન્ મુક્તાઃ મનુતે, વિષયૈઃ તપ્તે શ્રેયઃ અંગે એતત્ પિટક પેટકં ન. ॥ ૨૮ ॥
અર્થઃ—મનુષ્ય પોતાના શરીરપર જલક્રીડાથી ચોટેલાં જલક્રણોને મોતીસમાન માને છે, પરંતુ વિષયોથી તપેલાં કલ્યાણરૂપી શરીરપર થયેલો આ ફોલાઓનો સમૂહ છે, એમ જાણતો નથી. ॥ ૨૮ ॥

ગીતં કામાસ્રટઙ્કાર ઇત્યાહ્યાતિ જનોઽલ્પધીઃ । ન ત્વેવં દુર્ગતિદ્વારકપાટોદ્ઘાટનધ્વનિઃ ॥ ૨૯ ॥

સાન્વય

ભાષાંતર

॥૧૧૪૪॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४५॥

अन्वयः—अल्पधीः जनः गीतं काम-अस्त्र टंकार इति आख्याति, तु एवं न, दुर्गति द्वार कपाट उद्घाटन ध्वनिः. ॥ २९ ॥
अर्थः—स्वल्प बुद्धिवालो मनुष्य (स्त्रीशोना) गीतने आ कामदेवना शस्त्रनो टंकारनाद छे, एम कहे छे, परंतु एम नथी जाणतो के, ते तो दुर्गतिना दरवाजाना कमाड उघडवानो अवाज छे. ॥ २९ ॥

गीतगाने शिरःकम्पः शंसायां तन्यते जडैः । महाप्रमादोऽयमिति निषेधे ज्ञायते न किम् ॥ ३० ॥

अन्वयः—गीत गाने शंसायां जडैः शिरः कंपः तन्यते, अयं महाप्रमादः, इति निषेधे किं न ज्ञायते ? ॥ ३० ॥
अर्थः—गीतो गाती समये तेनी प्रशंसामाटे मूर्खलोको मस्तक कंपावे छे, परंतु आ तो म्होटो प्रमाद छे, एवीरीतना निषेधमाटे ते शिरःकंपने केम जाणता नथी ? ॥ ३० ॥

विश्वत्रयसमृद्ध्यापि नाप्यते जन्म मानुषम् । तदित्थं हार्यते व्यर्थमहो मोहो महानिह ॥ ३१ ॥

अन्वयः—विश्व त्रय समृद्ध्या अपि मानुषं जन्म न आप्यते, तत् इत्थं व्यर्थं हार्यते, अहो ! इह महान् मोहः ॥ ३१ ॥
अर्थः—त्रणे जगतनी ऋद्धिना बदलामां पण मनुष्यजन्म मळी शके तेम नथी, एवा ते आ मनुष्यजन्मने आवीरीते फोकट हारी जाय छे, अहो ! आ जगतमां मोह म्होटो छे. ॥ ३१ ॥

तदेवं सर्वथा मूढजनप्रौढीकृतो भवः । उचितस्त्यक्तुमेवायं महतामहतात्मनाम् ॥ ३२ ॥

अन्वयः—तत् एवं सर्वथा भवः मूढ जन प्रौढीकृतः, अहतात्मनां महतां अयं त्यक्तुं एव उचितः. ॥ ३२ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११४५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४६॥

अर्थ—माटे एवीरीते सर्वथा प्रकारे आ संसारने मूर्ख लोकोए म्होटो करेलो छे, तेथीचेतेला महात्माओए तेने तजवोज लायक छे.
तदद्यापि कियद्भोगफलं कर्मेदमस्ति मे । इति तत्रावधिज्ञानं प्रभुः प्रथितवांस्ततः ॥ ३३ ॥

अन्वयः—तत् अत्र अपि मे इदं भोग फलं कियत् अस्ति ? इति ततः तत्र प्रभुः अवधि ज्ञानं प्रथितवान्. ॥ ३३ ॥

अर्थः—माटे हजु पण मारुं आ भोगावलीं कर्म केटलुंक छे ? एम विचारी त्यारपळी त्यां प्रभुए (पोताना) अवधिज्ञाननो उपयोग दीधो.
जन्मतो वर्षलक्षेषु गतेष्वष्टादशस्रथ । कर्मभोगफलं भुक्तमिति मत्वावधेस्तदा ॥ ३४ ॥

उच्चैर्निःश्रेयसस्थानारोहणैकाधिरोहिणीम् । दीक्षां ग्रहीतुकामोऽभूजितकामो जयाङ्गजः ॥ ३५ ॥ युग्मम् ॥

अन्वयः—अथ जन्मतः अष्टादशसु वर्ष लक्षेषु गतेषु कर्म भोग फलं भुक्तं, इति तदा अवधेः मत्वा, ॥ ३४ ॥ जित कामः जया अंगज, उच्चैः निःश्रेयस स्थान आरोहण एक अधिरोहिणीं दीक्षां ग्रहीतुकामः अभूत्. ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—हवे जन्मथी अठार लाख वर्षो गयाबाद में भोगावली कर्म भोगवी लीधुं छे, एम ते बखते अवधिज्ञानथी जाणीने ॥३४॥
जितेल छे कामदेवने जेणे एवा ते जयाराणीना पुत्र श्रीवासुपूज्यप्रभु, उंचे रहेलां मोक्षस्थानमां चढवामाटे एक निसरणीसरखी,
एवी दीक्षा लेवानी इच्छावाळा थया. ॥ ३५ ॥ युग्मं ॥

अस्मिन्नवसरे ब्रह्मलोकात्पञ्चमकल्पतः । लोकान्तिकाख्याः सम्यक्त्वपरिणामा महर्द्धिकाः ॥ ३६ ॥

सान्त्वय

भाषांतर

॥११४६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४७॥

स्वस्वासनप्रकम्पेन प्रयुक्तावधयः क्षणात् । ज्ञातद्वादशतीर्थेशव्रतकालाः क्रियाविदः ॥ ३७ ॥

सारस्वता अथादित्या वह्नयो वारुणास्तथा । गर्दतोयाश्च तुषिता अव्याबाधाभिधा अपि ॥ ३८ ॥

मरुतोऽरिष्टसंज्ञाश्च नवैते निर्जरव्रजाः । आगत्य स्वामिनं भक्त्या प्रणिपत्य व्यजिज्ञपन् ॥ ३९ ॥

अन्वयः—अस्मिन् अवसरे ब्रह्मलोकात् पंचम कल्पतः सम्यक्त्व परिणामाः महर्द्धिकाः लोकांतिक आरूपाः, ॥ ३६ ॥ स्व
स्व आसन कंपेन क्षणात् प्रयुक्त अवधयः, ज्ञात द्वादश तीर्थ ईश व्रत कालाः, क्रिया विदः, ॥ ३७ ॥ सारस्वताः, अथ आदित्याः,
वह्नयः, तथा वरुणाः, च गर्दतोयाः, तुषिताः, अपि अव्याबाध अभिधाः, ॥ ३८ ॥ मरुतः, च अरिष्ट संज्ञाः, एते नव निर्जर व्रजाः
आगत्य, स्वामिनं भक्त्या प्रणिपत्य व्यजिज्ञपन् . ॥ ३९ ॥ चतुर्भिः कलापः ॥

अर्थः—पट्टी ते ब्रह्मलोकात् नामना पांचमा देवलोकथी समकीतना परिणामवाळा, अने महान् समृद्धिवाळा लोकांतिक ना-
मना देवो, ॥ ३६ ॥ पोतपोतानां आसनो कंपवाथी क्षणवारमां अवधिज्ञान प्रयुंजवाथी बारमा श्रीवासुपूज्यनामना तीर्थकरनो दी-
क्षा लेवानो समय जाणीने, क्रिया जाणनारा, ॥ ३७ ॥ सारस्वत, आदित्य, वह्नि, वरुण, गर्दतोय, तुषित, तथा अव्याबाधनामना
तेमज मरुत्, अने अरिष्टनामना, एम ते नव जातना देवोना समूहो त्यां आवीने, तथा प्रभुने भक्तिथी नमीने विनववा लाग्या
के, ॥ ३८ ॥ चतुर्भिः कलापः ॥

जीवान्भवाम्बुधौ मग्नानुद्धर्तुमहंतं परैः । शुद्धधर्ममयं तीर्थं तीर्थनाथ प्रवर्तय ॥ ४० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११४७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११४८॥

अन्वयः—(हे) हे तीर्थनाथ ! भव अंबुधौ मग्नान् जीवान् उद्धर्तुं. परैः अहतं शुद्ध धर्ममयं तीर्थं प्रवर्तय ? ॥ ४० ॥
अर्थः—हे तीर्थनाथ ! संसाररूपी समुद्रमां डुबेला जीवोनो उद्धार करवामाटे, बीजाओथी पराभव नही पामेला, एवा निर्मल धर्म-
मय तीर्थने आप प्रवर्तावो ? ॥ ४० ॥

अथैवं विज्ञपय्यैते ज्ञातकृत्यमपि प्रभुम् । प्रणिपत्य यथास्थानं जग्मुर्मुदितमानसाः ॥ ४१ ॥

अन्वयः—अथ ज्ञात कृत्यं अपि प्रभुं एवं विज्ञपय्य, प्रणिपत्य मुदित मानसाः एते यथा स्थानं जग्मुः. ॥ ४१ ॥
अर्थः—पछी कृत्यने जाणनारा एवा पण ते प्रभुने एवीरीते विनवीने, तथा नमीने मनमां हर्ष पामेला ते लोकांतिक देवो पोत-
पोताने स्थानके गया. ॥ ४१ ॥

लीलारामादथ स्वामी कामी दीक्षापरिग्रहे । आगत्य स्वालयं मातापित्रोः पार्श्वेऽभ्यधादिति ॥ ४२ ॥

अन्वयः—अथ दीक्षा परिग्रहे कामी स्वामी लीला आरामात् स्व आलयं आगत्य मातापित्रोः पार्श्वे इति अभ्यधात्. ॥ ४२ ॥
अर्थः—पछी दीक्षा लेवाने इच्छता एवा ते प्रभु क्रीडा करवाना बगीचामांथी पोताने घेर आवीने मातापितानी पासे एम क-
हेवा लाग्या के, ॥ ४२ ॥

मातस्मात् न मे स्वान्तं लीलारामे धृतिं दधौ । ततो मामनुजानोतमात्मारामाय संप्रति ॥ ४३ ॥

अन्वयः—(हे) मातः ! (हे) तात ! मे स्वांतं लीला आसमे धृतिं न दधौ, ततः मां संप्रति आत्म आरामाय अनुजानीत ?

सान्वय

भाषांतर

॥११४८॥

अर्थः—हे माताजी ! हे पिताजी ! मारुं मन क्रीडा करवाना बगीचामां हवे चोंटतुं नथी, माटे मने हवे आत्मज्ञानमां रमण कर-
वामाटे आज्ञा आपो ? ॥ ४३ ॥

तावार्जवोज्ज्वलस्वान्तावूचतुः सर्ववेदिनम् । वत्सात्मीयः क आरामो यत्र ते रमते मनः ॥ ४४ ॥

अन्वयः—आर्जव उज्ज्वल स्वांतौ तौ सर्व वेदिनं ऊचतुः, हे वत्स ! आत्मीयः आरामः कः ? यत्र ते मनः रमते. ॥ ४४ ॥

अर्थः—सरलताथी उज्ज्वल हृदयवाळा एवा तेओ ते सर्वज्ञ प्रभुने कहेवा लाग्या के, हे वत्स ! ते आत्मीय आराम कयो ? के
जेमां तारुं मन रमी रह्युं छे. ॥ ४४ ॥

मातस्तात न भाषेऽहं स्वं कंचिद्भूरुहां चयम् । यद् भवेत् स्वो न कायोऽपि का कथा शेषवस्तुषु ॥ ४५ ॥

अन्वयः—(हे) मातः ! (हे) तात ! कंचित् भूरुहां चयं स्वं न भाषे, यत् कायः अपि स्वः न भवेत्, शेष वस्तुषु का कथा ?

अर्थः—हे माताजी ! हे पिताजी ! हुं वंइं वृक्षोना समूहरूप आरामने पोतानो नथी कहेतो, केमके आ शरीर पण पोतानुं नथी, तो
पछी बाकीनी बीजी वस्तुओनी शुं वात करवी ? ॥ ४५ ॥

आत्मारामममुं वच्मि कषायविषयोज्झितम् । इष्टानिष्टे समं शुद्धध्येयबद्धलयं मनः ॥ ४६ ॥

अन्वयः—कषाय उज्झितं, इष्ट अनिष्टे समं, शुद्ध ध्येय बद्ध लयं अमुं मनः आत्मारामं वच्मि. ॥ ४६ ॥

अर्थः—कषाय अने विषयोथी रहित, इष्ट अनिष्टमां समभाववाळुं, अने निर्मल ध्याननी लीनतावाळुं ते आ मन, तेने हुं आत्मा-

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५०॥

राम कहं छुं. ॥ ४६ ॥

तत्रासक्तं मम स्वान्तं प्राप्यत्ते तत्तु दीक्षया । ततो मामनुमन्येथामस्यै यद्यस्मि वल्लभः ॥ ४७ ॥

अन्वयः—मम स्वांतं तत्र आसक्तं, तत् तु दीक्षया प्राप्यते, ततः यदि वल्लभः अस्मि, अस्यै मां अनुमन्येथां ? ॥ ४७ ॥

अर्थः—अने मारुं हृदय तेमां चोंटेलुं छे, अने ते तो दीक्षावडे प्राप्त थाय छे, माटे जो हुं (तमोने) व्हालो होउं, तो मने ते दीक्षा लेबामाटे आज्ञा आपो ? ॥ ४७ ॥

आकर्ण्य कर्णकटुकं पटुकं तद्वचः प्रभोः । जननीजनकौ जातमूर्च्छावपततां क्षितौ ॥ ४८ ॥

अन्वयः—कर्ण कटुकं प्रभोः पटुकं तत् वचः आकर्ण्य जननी जनकौ जात मूर्च्छौ क्षितौ अपततां. ॥ ४८ ॥

अर्थः—कर्णने कडवुं लागे एवुं प्रभुनुं ते हुशीयारी भरेलुं वचन सांभळीने (तेमना) माता पिता तो मूर्छित थइने पृथ्वीपर पडी गया. ॥ ४८ ॥

ततः शीतोपचारेण चिरेणाश्विनचेतनौ । कल्पितानेकसंकल्पावनल्पं तावजल्पताम् ॥ ४९ ॥

अन्वयः—ततः शीत उपचारेण चिरेण अंचित चेतनौ, कल्पित अनेक संकल्पौ तौ अनल्पं अजल्पतां. ॥ ४९ ॥

अर्थः—पछी ठंडा उपचारथी घणे समये चेतन आव्याबाद (मनमां) अनेक विकल्पो करता थका तेओ घणी घणी रीते कहेवा लाग्या के, ॥ ४९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५१॥

त्वत्तः सर्वजनीनात्किं दुःसहास्मासु वागभूत् । यद्वा वत्स कदाप्यब्दादपि कापि पतेत्तडित् ॥ ५० ॥

अन्वयः—(हे) हे वत्स ! सर्वजनीनात् त्वत्तः अस्मासु दुस्सहा वाक् किं अभूत् ? यद्वा कदापि अब्दात् अपि कापि तडित् पतेत् ।
अर्थः—हे वत्स ! सर्व प्रकारे आनंद आपनारा एवा तारातरफथी पण अमाराप्रते आवी असह्य वाणी केम थइ ? अथवा कोइक
समये मेघमांथी पण क्यांक वीजळी पडे छे. ॥ ५० ॥

नवे वयसि दीक्षार्थमित्थं जल्पन्भवानभूत् । प्रातर्वैकालिकं याचन्निव मुग्धास्य हास्यकृत् ॥ ५१ ॥

अन्वयः—(हे पुत्र !) इत्थं नवे वयसि दीक्षार्थं जल्पन् भवान् प्रातः वैकालिकं याचन् इव मुग्धास्य हास्यकृत् अभूत्. ॥५१॥
अर्थः—हे पुत्र ! आरीते युवान वयमां दीक्षामाटे बोलतो एवो तुं, प्रभातमां बाळु मागनार बाळरुनी पेठे हांसीने पात्र थाय छे.

एकादशभिरर्हद्भिः श्रीनाभेयपुरःसरैः । राज्यं विधाय जगृहे व्रतं तेऽपि शिवं ययुः ॥ ५२ ॥

अन्वयः—श्रीनाभेय पुरस्सरैः एकादशभिः अर्हद्भिः राज्यं विधाय व्रतं जगृहे, ते अपि शिवं ययुः. ॥ ५२ ॥
अर्थः—श्रीऋषभदेव आदिक अग्यार तीर्थकरोए राज्य भोगवीने दीक्षा लीधी छे, अने तेओ पण मोक्षे गया छे. ॥ ५२ ॥

त्वं जिनो द्वादशस्तावद्गमिष्यसि शिवं ध्रुवम् । तदूर्ध्वं तु गतिर्नेति राज्यं प्राज्यसुखं भज ॥ ५३ ॥

अन्वयः—त्वं तावत् द्वादशः जिन', ध्रुवं शिवं गमिष्यसि, तत् ऊर्ध्वं तु गतिः न, इति प्राज्य सुखं राज्यं भज ? ॥ ५३ ॥
अर्थः—वळी तुं पण बारमो तीर्थकर छे, अने तेथी निश्चयें तुं मोक्षे जइश, अने तेथीउंवी तो कोइ गति नथी, माटे हमणा मनो-

सान्वय

भाषांतर

॥११५१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५२॥

हर सुखवाळुं राज्य भोगव? ॥ ५३ ॥

अथ दन्तांशुमुक्तास्त्रग्भूषिता भारती परा । वितेने श्रीजिनेन्द्रेण मातापित्रोः प्रबोधिनी ॥ ५४ ॥

अन्वयः—अथ श्रीजिनेन्द्रेण माता पित्रोः प्रबोधिनी, दंत अंशु मुक्तास्त्रग् भूषिता परा भारती वितेने. ॥ ५४ ॥

अर्थः—पछी श्रीजिनेश्वर प्रभु (पोताना) माता पिताने प्रतिबोध करनारी, अने दांतोना किरणोरूरी मोतीओनी माळाथी विभूषित थयेली उत्तम वाणी बोलया के, ॥ ५४ ॥

सत्यं यद्दुःसहा मद्वाक् परं मोहवृतात्मनाम् । यथा व्यथाकरी विश्वे नेत्ररुग्नेत्ररोगिणाम् ॥ ५५ ॥

अन्वयः—यथा विश्वे नेत्र रोगिणां नेत्र रुग् व्यथा करी, (तथा) सत्यं, यद् मद्वाक् दुस्सहा, परं मोह वृत आत्मनां. ॥ ५५ ॥

अर्थः—जेम आ जगतमां आंखना रोगीओने आंखनी व्याधि दुःख उपजावनारी होय छे, तेम सत्य छे के, जे मारी वाणी आपने असह्य लागे छे, परंतु मोहमुग्ध प्राणीओने तेम थाय छे. ॥ ५५ ॥

नवे वयसि या दीक्षा नैव हास्याय सा सताम् । न हि पीयूषपानेऽपि प्रस्तावः प्रेक्ष्यते बुधैः ॥ ५६ ॥

अन्वयः—नवे वयसि या दीक्षा, सा सतां हास्याय न एव, हि बुधैः पीयूष पाने प्रस्तावः अपि न प्रेक्ष्यते. ॥ ५६ ॥

अर्थः—वळी युवान वयमां जे दीक्षा लेवी, ते सज्जनो माटे हांसीने पात्र थतीज नथी, केमके डाह्या माणसो अमृतपान करवा-माटे कंइ अबसर पण जोता नथी. ॥ ५६ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५३॥

भोक्तुं भोगफलं कर्म राज्यं चक्रे जिनैः पुरा । तदेवमेव मे छिन्नं तन्न राज्यं कृतं फलम् ॥ ५७ ॥

अन्वयः—भोगफलं कर्म भोक्तुं पुरा जिनैः राज्यं चक्रे, मे तत् एवं एव छिन्नं, तत् राज्ये कृते फलं न. ॥ ५७ ॥

अर्थ—भोगावली कर्म भोगववाने पूर्वना जिनेश्वरोए राज्य करेलुं छे, अने मारुं ते कर्म एमज छेदाइ गयुं छे, माटे इवे राज्य करवाथी (मने) कंइज फल नथी. ॥ ५७ ॥

राज्येऽपि न सुखं यस्मादुःखमैश्वर्यमानतः । रसाधिक्यानुमानेन व्याधयः पीडयन्ति यत् ॥ ५८ ॥

अन्वयः—राज्ये अपि सुखं न, यस्मात् ऐश्वर्य मानतः दुःखं, यत् रस आधिक्य अनुमानेन व्याधयः पीडयन्ति. ॥ ५८ ॥

अर्थ—वली राज्यमां पण कंइ सुख नथी, केमके ऐश्वर्यना प्रमाणमां दुःख उत्पन्न थाय छे, कारणके अधिक रस भोगववाना अनुमानमुजब व्याधिभो दुःख आपे छे. ॥ ५८ ॥

तस्मान्मोहं परित्यज्य पूज्यौ सज्जं व्रताय माम् । सर्वथैवानुमन्येथामिहार्थेऽस्मि कृताञ्जलिः ॥ ५९ ॥

अन्वयः—तस्मात् (हे) पूज्यौ ! मोहं परित्यज्य, व्रताय सज्जं मां सर्वथा एव अनुमन्येथां ? इह अर्थे कृतं अंजलिः अस्मि.

अर्थ—माटे हे पूज्यो ! मोह तजीने, दीक्षामाटे तैयार थयेला, एवा मने सर्वथा प्रकारे आप रजा आपो ? ते माटे हुं (आप-नीपासे) हाथ जोडी (विनंति करुं छुं.) ॥ ५९ ॥

इति श्रुत्वा गलत्सत्त्वा त्रपां त्यक्त्वा जया रयात् । तथारोदीद्यथा लोकांश्चित्रस्थानप्यरोदयत् ॥ ६० ॥

सांख्य

भाषांतर

॥११५३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५४॥

अन्वयः—इति श्रुत्वा गलत्सत्त्वा जया त्रपां त्यक्त्वा रयात् तथा अरोदीत् यथा चित्रस्थान् लोकान् अपि अरोदयत्. ॥ ६० ॥
अर्थः—एम् सांभळीने हिम्मतरहित थयेली जयामाता लज्जा छोडीने एकदम एवीरीते रडवा लागी के, जेथी तेणीए चित्रोमां रहेलां मनुष्योने पण रडाव्यां. ॥ ६० ॥

उत्सङ्गसङ्गिनं कृत्वा स्पृशन्ती पाणिना प्रभुम् । बभाषे बाष्पसंरुद्धकण्ठा कुण्ठगिरा जया ॥ ६१ ॥

अन्वयः—बाष्प संरुद्ध कंठा जया प्रभुं उत्संग संगिनं कृत्वा, पाणिना स्पृशन्ती कुंठ गिरा बभाषे. ॥ ६१ ॥
अर्थः—आंसुओथी रुंधाई गयेला कंठवाळी जयामाता प्रभुने खोळामां बेसाडी, हाथवडे स्पर्श करती थकी अचकातां वचनथी कहेवा लागी के, ॥ ६१ ॥

हा वत्स मयि वात्सल्यं तत्ते क नु गतं क्षणात् । यत्त्वं मे दारयस्येवं हृदयं व्रतवार्तया ॥ ६२ ॥

अन्वयः—हा वत्स! मयि तत् ते वात्सल्यं क्षणात् नु क गतं? यत् त्वं एवं व्रत वार्तया मे हृदयं दारयसि. ॥ ६२ ॥
अर्थः—अरे पुत्र! माराप्रत्येनुं ते तारुं वत्सलपणुं क्षणवारमां क्यां चाल्युं गयुं? के जेथी तुं आवीरीते दीक्षानी वातथी मारुं हृदय चीरी नाखे छे. ॥ ६२ ॥

मालतीमुकुले युक्तं किं कुकूलान्निमोचनम् । योग्यं वा नलिनीनाले क्वचित्क्रकचदारणम् ॥ ६३ ॥

अन्वयः—मालती मुकुले कुकूल अग्नि मोचनं किं युक्तं? वा क्वचित् नलिनी नाले क्रकच दारणं योग्यं? ॥ ६३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५४॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५५॥

अर्थः—मालतीना डोडापर शुं धगधगतो अग्नि मूकवो लायक छे? अथवा कमलनी नालने शुं क्यायें करवतथी वेरबुं योग्य छे?
वरं क्षौमाम्बरे किं स्यात्कर्करोत्करबन्धनम् । उच्चैर्मरिचचूर्णस्योचितः क्षेपः किमीक्षणे ॥ ६४ ॥

अन्वयः—क्षौम अंबरे कर्कर उत्कर बंधनं किं वरं स्यात्? ईक्षणे उच्चैः मरिच चूर्णस्य क्षेपः किं उचितः? ॥ ६४ ॥

अर्थः—बारीक रेशमी वस्त्रमां शुं कांकराओनो समूह बांधवो सारो लागे? अथवा आंखमां शुं अत्यंत मरचानुं चूर्ण नाखबुं लायक कहेवाय? ॥ ६४ ॥

काचकुम्भे किमु श्रेष्ठं हठान्मुद्गरताडनम् । किं रम्भास्तम्भगर्भेऽसिघातपातः सतां मतः ॥ ६५ ॥

अन्वयः—काच कुंभे किमु हठात् मुद्गर ताडनं श्रेष्ठं? रंभा स्तंभ गर्भे किं असि घात पातः सतां मतः? ॥ ६५ ॥

अर्थः—काचना कलशपर शुं जोरथी मुद्गर मारवो लायक छे? अथवा केळना स्तंभना गर्भपर शुं तलवारनो घा मारवो सज्जनोने माननीक छे? ॥ ६५ ॥

अस्मिञ्शिरीषपुष्पाग्रसुकुमारे कुमार किम् । केशोन्मूलनमुख्यानि कष्टानीष्टानि तेऽङ्गके ॥ ६६ ॥

अन्वयः—हे कुमार! शिरीष पुष्प अग्र सुकुमारे अस्मिन् ते अंगके केश उन्मूलन मुख्यानि कष्टानि किं इष्टानि? ॥ ६६ ॥

अर्थः—वळी हे कुमार! सरसवना पुष्पना अग्रभागसरखा आ तारां (सुकुमाल) अंगमाटे केशोना लोचआदिक कष्टो शुं सहन थइ शके तेबां छे? ॥ ६६ ॥ चतुर्भिः कलापकं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५६॥

अथाहार्हन्सुधासारं विश्वतापहरं वचः । अहृद्यैः खिद्यसे मातः किमेभिः कुविकल्पनैः ॥ ६७ ॥

अन्वयः—अथ अर्हन् सुधा सारं विश्व ताप हरं वचः आह, (हे) मातः ! अहृद्यैः एभिः कुविकल्पैः किं खिद्यसे ? ॥ ६७ ॥

अर्थः—पत्नी प्रभु अमृतसरखुं मनोहर, तथा जगतना तापने हरमारुं वचन बोल्या के, हे माताजी ! सारविनाना आवा खोटा विकल्पोबढे तमो शामाटे खेद पामो छो ? ॥ ६७ ॥

सौकुमार्यं बहिःस्पर्शं सारत्वं चान्तरं स्थिरम् । अर्हतां जायतेऽङ्गेषु वज्रेष्विव जनोत्तरम् ॥ ६८ ॥

अन्वयः—अर्हतां अंगेषु वज्रेषु इव बहिः स्पर्शं जनोत्तरं सौकुमार्यं, च आंतरं सारत्वं स्थिरं जायते. ॥ ६८ ॥

अर्थः—तीर्थकरोनां अंगोमां वज्रोनीपेठे बाह्य स्पर्शमां लोकोत्तर सुकुमालपणुं, तथा अंतरंग पराक्रम तो स्थिरतावाळुं होय छे,

इति श्रुत्वा व्रतार्थित्वे मत्वा नाथस्य निश्चयम् । जगाद भगवत्पूज्यां वसुपूज्यनृपो जयाम् ॥ ६९ ॥

अन्वयः—इति श्रुत्वा, नाथस्य व्रत अर्थित्वे निश्चयं मत्वा वसुपूज्य नृपः भगवत् पूज्यां जयां जगाद. ॥ ६९ ॥

अर्थः—एम सांभळीने प्रभुनो दीक्षा लेवामां निश्चय जाणीने वसुपूज्य राजा, प्रभुने पूजनीक एवी पण ते जयाराणीने कहेवा लाग्या के, ॥ ६९ ॥

धन्यां मन्यामहे देवि त्वामेव भुवनत्रये । सुरासुरनरेन्द्रार्च्यः सूनुर्यस्या जिनोऽजनि ॥ ७० ॥

अन्वयः—(हे) देवि ! त्वां एव भुवन त्रये धन्यां मन्यामहे, यस्याः सूनुः सुर नर इंद्र अर्च्यः जिनः अजनि. ॥ ७० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५६॥

पूजनीक एवा जिनेश्वर प्रभु थया छे. ॥ ७० ॥

ततः स्वकीयपुण्यैकप्रासादस्याधुनाद्भुतम् । अर्हदीक्षानुमत्या त्वं कलशारोपणं कुरु ॥ ७१ ॥

अन्वयः—ततः अधुना स्वकीय पुण्य एक प्रासादस्य अर्हत् दीक्षा अनुमत्या त्वं अद्भुतं कलश आरोपणं कुरु? ॥ ७१ ॥

अर्थः—माटे हवे पोतानां पुण्यरूपीज एक मेहेलपर प्रभुनी दीक्षानी अनुमतिथी तमो आश्चर्यकारक कलशारोपण करो? ॥ ७१ ॥

एवमुक्तावदन्मुक्ताकान्तिकान्तान्वया जया । मत्पुत्रस्य भवत्विष्टं हृष्टास्म्येतावताप्यहम् ॥ ७२ ॥

अन्वयः—एवं उक्ता मुक्ता कांति कांत अन्वया जया अवदत्, मत्पुत्रस्य इष्टं भवतु? एतावता अपि अहं हृष्टा अस्मि. ॥ ७२ ॥

अर्थः—एम कहेवाथी मोतीनी कांतिसरखा निर्मल कुलवाळी ते जयामाता कहेवा लागी के, भले मारा पुत्रनी इच्छामुजब थाभो? आटलेथी पण हुं खुशी छुं. ॥ ७२ ॥

ततः कृताञ्जलिः स्वामी तावापृच्छय प्रमोदतः । सांवत्सरिकमारेभे दानं सर्वार्हतां मतम् ॥ ७३ ॥

अन्वयः—ततः कृत अंजलिः स्वामी तौ आपृच्छय प्रमोदतः सर्व अर्हतां मतं सांवत्सरिकं दानं आरेभे. ॥ ७३ ॥

अर्थः—पछी हाथ जोडीने प्रभु तेमनी रजा लेइने हर्षथी सर्व तीर्थकरोए स्वीकारेलुं सांवत्सरिक दान देवा लाग्या. ॥ ७३ ॥

आसमुद्रममुद्रं तद्दानं दातुमिलातले । जिनो जङ्गमकल्पद्रुचकार क न किंकरान् ॥ ७४ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११५८॥

अन्वयः—जिन आसमुद्रं इलातले तत् अमुद्र दानं दातुं किंकरान् क्व जंगम कल्पद्रू न त्रकार ? ॥ ७४ ॥
अर्थः—ते जिनेश्वरप्रभुए छेक समुद्रसुधी पृथ्वीपीठपर ते संकोचरहित दान देवामाटे (पोताना) नोकरोने क्यां क्यां जंगम क-
ल्पवृक्षसरखा न कर्या ? ॥ ७४ ॥

यस्मै चद्रोचते तेन तद् ग्राह्यमिति गर्जिनः । जातरूपाम्बुदाः स्वामिमन्त्रिणो ववृषुर्भुवि ॥ ७५ ॥

अन्वयः—यस्मै यद् रोचते, तेन तद् ग्राह्यं, इति गर्जिनः जातरूप अंबुदाः स्वामि मन्त्रिणः भुवि ववृषुः. ॥ ७५ ॥
अर्थः—जेने जे कंइं रुचे, तेणे ते लेवुं, एम उद्घोषणा करता अने सुवर्णना मेघसरखा प्रभुना मन्त्रिओ पृथ्वीपर (दाननो)
वरसाद वरसवा लाग्या. ॥ ७५ ॥

क्षीणस्वामीनि नष्टानि प्रभ्रष्टानि चिरादपि क्षेत्रश्मशानवेश्मादिक्षितिखातगतान्यपि ॥ ७६ ॥

पुञ्जितान्यद्रिकुञ्जेषु यत्र तत्र स्थितानि वा । अतिप्रलीनसेतूनि च्युतकेतूनि सर्वथा ॥ ७७ ॥

शक्रादिष्टधनाधीशानियुक्ता जृम्भकामराः । सुवर्णरत्नवित्तानि दाने भर्तुरपूरयन् ॥ ७८ ॥

अन्वयः—क्षीण स्वामीनि, नष्टानि, प्रभ्रष्टानि, चिरात् अपि क्षेत्र श्मशान वेश्म आदि क्षिति खात गतानि अपि, ॥ ७६ ॥ अ-
द्रिकुंजेषु पुंजितानि, वा यत्र तत्र स्थितानि, अति प्रलीन सेतूनि, सर्वथा च्युत केतूनि, ॥ ७७ ॥ सुवर्ण रत्न वित्तानि शक्र आ-
दिष्ट धनाधीश नियुक्ताः जृम्भक अमराः भर्तुः दाने अपूरयन् ॥ ७८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११५८॥

अर्थः—नाश पाम्या छे मालिको जेना, खोवाइ गयेलां, पढी गयेलां, घणा समयथी खेतर, श्मशान, तथा धरआदिकनी भूमि-
मां दटाइ रहेलां, ॥ ७६ ॥ पर्वतोनी कुंजोमां एकठां थयेलां, अथवा जगं त्यां पढेलां, अति नष्ट थयेली पाजोवाळां, सर्वथा नष्ट
थयेली निशानीवाळां, ॥ ७७ ॥ एवां सुवर्ण, रत्नो तथा द्रव्यो, इन्द्रे हुकूम करेला कुबेरना नोकरोरूप जंभक देवोए प्रभुने ते
सांवत्सरीक दानमाटे पूरां कर्गो. ॥ ७८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

साष्टलक्षां प्रभुः स्वर्णकोटीमेकां दिने दिने । ददावाभोजनारम्भमारभ्य दिवसोदयात् ॥ ७९ ॥

अन्वयः—प्रभुः दिवस उदयात् आरभ्य आभोजन आरंभं स अष्ट लक्षां एकां स्वर्ण कोटिं दिने दिने ददौ. ॥ ७९ ॥

अर्थः—(एरीते) प्रभु दिवसना उगवाथी मांडीने छेक भोजनवखतमुधीमां एक क्रोड आठ लाख सोनामोहोरो हमेशां आपता हता.

इत्यष्टाशीतिकोटीभिर्युतं कोटीशतत्रयम् । लक्षाशीतिं च वर्षेण स्वामी चामीकरं ददौ ॥ ८० ॥

अन्वयः—इति स्वामी अष्टाशीति कोटीभिः युतं कोटी शत त्रयं, च लक्ष अशीति चामीकरं वर्षेण ददौ. ॥ ८० ॥

अर्थः—एरीते प्रभुए त्रणसो अठ्यासी क्रोड एंसीलाख सोनामोहोरोनुं दान एक वर्षमां आप्णुं. ॥ ८० ॥

उत्सवेनोत्सुकतमाः समागत्य प्रतेनिरे । तद्दानान्ते विभोर्दीक्षाभिषेकममरेश्वराः ॥ ८१ ॥

अन्वयः—तद्दानान्ते अमर ईश्वराः उत्सुकतमाः समागत्य उत्सवेन विभोः दीक्षा अभिषेकं प्रतेनिरे. ॥ ८१ ॥

अर्थः—पढी ते वरसीदानने अंते इन्द्रोए अति उत्सुकतापूर्वक त्यां आनीने महोत्सवथी प्रभुनो दीक्षाभिषेक कर्गो. ॥ ८१ ॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६०॥

अम्भोभिरभ्यषिञ्चन्त सर्वतीर्थाहृतैः प्रभुम् । चित्रं पवित्रयामासुरात्मानं वृत्रशत्रवः ॥ ८२ ॥

अन्वयः—वृत्र शत्रवः सर्व तीर्थ आहृतैः अम्भोभिः प्रभुं अभ्यषिञ्चन्त, चित्रं आत्मानं पवित्रया मासुः ॥ ८२ ॥

अर्थः—इन्द्रोऽसर्व तीर्थोमांथी मगावेलां जलवडे प्रभुनो अभिषेक कर्णो, परंतु आश्चर्यनी बात छे के, (तेओए) पोताना आत्माने पवित्र कर्णो. ॥ ८२ ॥

आनीतानि मनोभक्तिभासुराणि बलारिणा । पर्यधत्त प्रभुर्दिव्यवस्त्रालंकरणान्यथ ॥ ८३ ॥

अन्वयः—अथ बलारिणा आनीतानि मनः भक्ति भासुराणि दिव्य वस्त्र अलंकरणानि प्रभुः पर्यधत्त. ॥ ८३ ॥

अर्थः—पछी इन्द्रे लावेलां, अने हृदयनी भक्तिसरखां तेजस्वी दिव्य वस्त्रो तथा आभूषणो प्रभुए पेहेर्यो. ॥ ८३ ॥

तदैव पृथिवीं नाम धामधूतरविच्छविम् । माणिक्यशिबिकां चक्रे शक्रः स्फुरदुपक्रमः ॥ ८४ ॥

अन्वयः—तदा एव स्फुरत् उपक्रमः शक्रः धाम धूत रवि च्छविं माणिक्य शिबिकां पृथिवीं नाम चक्रे. ॥ ८४ ॥

अर्थः—तेज समये स्फुरायमान उग्रमवाळा इन्द्रे तेजथी सूर्यनी छबीनो पण तिरस्कार करनारी माणिक्योनी पृथ्वीनामनी पालखी तैयार करी. ॥ ८४ ॥

अनन्यद्युतिहृद्यायामथ त्रिजगतोपतिः । भवाम्भोधितटस्थल्यामिव तस्यां ददौ पदम् ॥ ८५ ॥

अन्वयः—अथ त्रिजगती पतिः भव अम्भोधि तटस्थल्यां इव, अनन्य द्युति हृद्यायां तस्यां पदं ददौ. ॥ ८५ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६१॥

अर्थः—पछी त्रणे भुवनोना स्वामी एवा ते प्रभुए संसारसमुद्रना किनारासरखी, अने अनुपम कांतिथी मनोहर एवी ते शिबि-
कामां पग मेल्यो. ॥ ८५ ॥

सिंहासनमथारोहद्विश्वपातकघातकः । विवेकमिव तीर्थेशधर्मः सहजनिर्मलः ॥ ८६ ॥

अन्वयः—अथ सहज निर्मलः तीर्थेश धर्मः विवेकं इव, विश्व पातक घातकः सिंहासनं आरोहत्. ॥ ८६ ॥

अर्थः—पछी स्वभावधीज निर्मल एवो श्रीतीर्थेशधर्मप्रभुनो धर्म जेम विवेकनुं आलंबन करे, तेम जगतना पापोनो नाश करनारा
प्रभु सिंहासनपर चड्या. ॥ ८६ ॥

अथोत्क्षिप्ता नरैः सारशृङ्गारैः सुकुलोद्भवैः । मुख्यैः सहस्रसंख्यैः सा शिबिका भक्तिभासुरैः ॥ ८७ ॥

अन्वयः—अथ सार शृंगारैः, सुकुल उद्भवैः, भक्ति भासुरैः सहस्र संख्यैः मुख्यैः नरैः सा शिबिका उत्क्षिप्ता. ॥ ८७ ॥

अर्थः—पछी उत्तम शृंगारवाला, उत्तम कुलमां उत्पन्न थयेला, अने भक्तिवडे देदीप्यमान एवा हजारो अग्रेसर मनुष्योए ते पा-
लखीने उंचकी. ॥ ८७ ॥

पूर्वस्मिन्नमरास्तस्यामसुरा दक्षिणे क्षणात् । पश्चिमे गरुडा पार्श्वेऽलगन्नागास्तथोत्तरे ॥ ८८ ॥

भम्भादुन्दुभिनिःस्वानभेरीशङ्खपुरःसरम् । वादयद्भिस्तदा कैश्चित् तारतरस्वरम् ॥ ८९ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६२॥

जितो जितो भवाभिख्यः शत्रुरद्येति संमदात् । कैश्चित्स्वस्वायुधोल्लासलालसैरग्रयायिभिः ॥ ९० ॥
कैश्चित्करेषु बिभ्रद्भिः शुभ्रां छत्रपरम्पराम् । दर्शयद्भिरिव स्वामिसेवया पुण्यवर्णिकाम् ॥ ९१ ॥
उद्दामचामरमरुत्पूरदूरप्रसर्पणैः । उत्कल्लोलं वितन्वद्भिः कैश्चित्पुण्यपयोऽर्णवम् ॥ ९२ ॥
उत्तालतालवृन्ताग्रजाग्रन्मारुतचारुभिः । प्रतापदीपं मोहस्य लुम्पद्भिरिव कैश्चन ॥ ९३ ॥
कैश्चित्कृष्णालिपातेन विश्वासजननीरिव । कलयद्भिः स्रजः पापत्रजानामिव वागुराः ॥ ९४ ॥
आनन्दामृतगण्डूषनिभस्तवनलीलया । स्तुवद्भिः कैश्चनाप्युच्चैः सुरासुरनरैर्वृतः ॥ ९५ ॥
जीव नन्द जयेत्याशीर्गिरा पौरजनैः स्तुतः । विहारगृहनामानमाराममगमद्विभुः ॥ ९६ ॥

अन्वयः—क्षणात् तस्यां पूर्वास्मिन् अमराः, दक्षिणे असुराः, पश्चिमे गरुडाः, तथा उत्तरे पार्श्वे नागाः अलगन्. ॥ ८८ ॥ तदा
भंभा दुन्दुभि निःस्वान भेरी शंख पुरस्सरं, तारतर स्वरं तूर्य वादयद्भिः कैश्चित्, ॥ ८९ ॥ अद्य भव अभिख्यः शत्रुः जितः जितः,
इति संमदात् स्वस्व आयुध उल्लास लालसैः अग्र यायिभिः कैश्चित्, ॥ ९० ॥ स्वामि सेवया पुण्य वर्णिकां दर्शयद्भिः इव शुभ्रां छत्र
परंपरां बिभ्रद्भिः कैश्चित्, ॥ ९१ ॥ उद्दाम चामर मरुत् पूर दूर प्रसर्पणैः पुण्य पयोऽर्णवं उत्कल्लोलं वितन्वद्भिः कैश्चित्, ॥ ९२ ॥
उत्ताल तालवृन्त अग्र जाग्रत् मारुत चारुभिः मोहस्य प्रताप दीपं लुम्पद्भिः इव कैश्चन, ॥ ९३ ॥ कृष्ण अलि पातेन विश्वास जननीः

सान्वय

भाषांतर

॥११६२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

११६३॥

इव, पाप व्रजानां वागुराः इव स्रजः कलयद्भिः कैश्चित्, ॥ ९४ ॥ आनंद अमृत गंडूष निभ स्तवन लीलया उच्चैः स्तुवद्भिः अपि कैश्चन सुर असुर नरैः वृतः, ॥ ९५ ॥ जीव ? नंद ? जय ? इति आशीः गिरा पौर जनैः स्तुतः विभुः विहार गृह नामानं आरामं भगवत्. ॥ ९६ ॥ अष्टभिः कुलकं ॥

अर्थः—पछी क्षणवारमां ते पालखीनी पूर्वतरफ देवो, दक्षिणतरफ दानवो, पश्चिमतरफ गरुडो, तथा उत्तरतरफ नागकुमारो बळगी गया. ॥ ८८ ॥ ते वखते भंभा, हुंदुमि, नगरां, भेरी तथा शंखआदिक वाजित्रोने अति जोरथी वगाडता केटलाक, ॥ ८९ ॥ आजे संसारनामना शत्रुने जीत्यो छे, जीत्यो छे, एवा हर्षथी पोतपोताना हथीयारो उछाळता, अने आगळ चालता केटलाक, तथा प्रभुनी सेवाथी मळेलां पुण्यनी जाणे वानकी देखाडता होय नही ! तेम श्वेत छत्रोनी श्रेणिने भारण करता एवा केटलाक, ॥ ९१ ॥ तथा उछळता चामरोना वायुना समूहना अति फेलाबाथी पुण्यरूपी महासागरने उछळतां मोजांओवाळो करता एवा केटलाक, ९२ तथा बींझाता पंखाओना अग्र भागथी उत्पन्न थता पवनना सपाटाथी मोहना प्रतापरूपी दीपकने जाणे बूझावता होय नही ! एवा केटलाक, ॥ ९३ ॥ तथा श्याम भमराओना आवी पडवाथी जाणे विश्वास उपजावती, अने पापोना समूहने पकडवाने जालसरखी पुष्पमालाओने धारण करता, एवा केटलाक, ॥ ९४ ॥ अने आनंदरूपी अमृतना कोगळा सरखा स्तवनोनी लीलाथी घणी स्तुति करता, एवा केटलाक देवो, दानवो तथा मनुष्योथी बींटायेला, ॥ ९५ ॥ तथा तमो जीवो ? समृद्धि पामो ? जय पामो ? एवी रीतनां आशीर्वचनोथी नागरिकोवडे स्तुति कराता, एवा प्रभु विहारगृहनामना बगीचामां गया. ॥ ९६ ॥ अष्टभिः कुलकं ॥

सान्वय
भाषांतर

॥११६३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६४॥

प्रभुर्यानादथोत्तीर्य सूर्यः पूर्वाचलादिव । बाल्यरागमिवामोक्तुमारेमे भूषणव्रजम् ॥ ९७ ॥

अन्वयः—पूर्वाचलात् सूर्यः इव, यानात् अवतीर्य प्रभुः, बाल्य रागं इव भूषण व्रजं भामोक्तुं आरेमे. ॥ ९७ ॥

अर्थः—पत्नी उदयाचलपरथी सूर्यनीपेठे ते पालखीमांथी उतरीने प्रभु, बाल्यावस्थाना रागनीपेठे आभूषणोना समूहने उतारवा लाग्या.

नैकाकिनी वराकी मे युक्तं मोक्तुमलंकृतिः । इतीव मुमुचे सेत्थं ससहाया तदार्हता ॥ ९८ ॥

अन्वयः—वराकी अलंकृतिः मे एकाकिनी मोक्तुं युक्तं न, इति इव अर्हता तदा सा इत्थं ससहाया मुमुचे. ॥ ९८ ॥

अर्थः—विचारा अलंकारने मारे एकलो मूकवो योग्य नथी, जाणे एवा हेतुथी ते तीर्थकरप्रभुए ते वरवते ते अलंकारने नीचे-
मुजब सहायसहित तजी दीधो. ॥ ९८ ॥

पूर्वं मुमोच मुकुटं छत्रच्छायेच्छया समम् । स्वामी धम्मिल्लपुष्पौघं युतं स्नानमनोरथैः ॥ ९९ ॥

अन्वयः—पूर्वं स्वामी छत्र छाया इच्छया समं मुकुटं मुमोच, स्नान मनोरथैः युतं धम्मिल्ल पुष्प भोघं. ॥ ९९ ॥

अर्थः—प्रथम प्रभुए छत्रनी छायानी इच्छानी साथे मुकुटने तजी दीधो, अने पत्नी स्नान करवाना मनोरथोनी साथे केशोमां
गुंथेला पुष्पोना समूहने तजी दीधो. ॥ ९९ ॥

तत्याज कुण्डलौ साकं चटुश्रुतिकुतूहलैः । ताम्बूलं च जिनः सद्यः सावद्यवचनान्वितम् ॥ १०० ॥

अन्वयः—च जिनः चटु श्रुति कुतूहलैः साकं कुंडलौ तत्याज, सावद्य वचन अन्वितं सद्यः तांबूलं, ॥ १०० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६४॥

वासुपूज्य .

चरित्रं

॥११६५॥

अर्थः—बळी ते प्रभुए मिष्ट वचनो सांभळवानां कौतुकोसाथे कुंडलोने तजी दीधां, तथा दोषयुक्त वचनो सहित तेमणे तुरत तांबूलनो पण त्याग कर्यो. ॥ ७०० ॥

हारमुत्तारयामास बन्धुस्नेहवृतं विभुः । अङ्गदौ भुजदर्पेण सहामुक्षन्मुमुक्षुराट् ॥ १ ॥

अन्वयः—मुमुक्षुराट् विभुः बंधु स्नेह वृतं हारं उत्तारयामास, भुज दर्पेण सह अंगदौ अमुक्षत्. ॥ १ ॥

अर्थः—मुमुक्षुओना राजा एवा ते प्रभुए बंधुओंना स्नेहनी साथे हार उतारी नाख्यो, तथा हाथना अभिमाननी साथे बाजुबंधो छोडी दीधां. ॥ १ ॥

जिनोऽमुश्चत्कराकल्पान्सत्रा शस्त्रग्रहादरैः । प्रणतव्यूहमोहेन सार्धं चांघ्रिविभूषणम् ॥ २ ॥

अन्वयः—जिनः शस्त्र ग्रह आदरैः सत्रा कर आकल्पान् अमुंचत् प्रणत व्यूह मोहेन सार्धं अंघ्रि विभूषणं. ॥ २ ॥

अर्थः—पळी तेमणे शस्त्रो ग्रहण करवाना आदरनी साथे हाथनां आभूषणो तजी दीधां, तथा नमेलाओना समूहना मोहनी साथे पगनां आभूषणो पण तजी दीधां. ॥ २ ॥

इति भूषणमुक्तोऽपि भगवान्शुशुभेऽधिकम् । शोभां हन्त्येव रत्नस्य चन्दनादिविलेपनम् ॥ ३ ॥

अन्वयः—इति भूषण मुक्तः अपि भगवान् अधिकं शुशुभे, चंदन आदि विलेपनं रत्नस्य शोभां हन्ति एव. ॥ ३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६५॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६६॥

अर्थः—एरीते आभूषणरहित थयेला एवा पण भगवान अधिक शोभवा लाग्या, केमके चंदनआदिकनुं विलेपन रत्ननी शोभा-
ने हणेज छे. ॥ ३ ॥

त्यक्तपट्टांशुकोऽप्यर्हन्वभौ स्पष्टवपुः प्रभुः । प्रीणयन्विश्वनेत्राणि मेघमुक्त इवार्यमा ॥ ४ ॥

अन्वयः—त्यक्त पट्ट अंशुकः स्पष्ट वपुः अपि अर्हन् प्रभुः, मेघमुक्तः अर्यमा इव विश्व नेत्राणि प्रीणयन् बभौ. ॥ ४ ॥

अर्थः—बस्रोने तजवाथी स्पष्ट देखातां शरीरवाळा एवा पण ते श्रीअरिहंतप्रभु, बादळांरहित थयेला सूर्यनीपेठे जगतना नेत्रोने आनं-
दित करताथका शोभवा लाग्या. ॥ ४ ॥

रहस्यं सुकृतस्येव सूक्ष्मं श्लक्ष्णसितं सरूक् । स्कन्धदेशे विभोर्देवदूष्यं देवपतिर्न्यधात् ॥ ५ ॥

अन्वयः—सुकृतस्य रहस्यं इव, सूक्ष्मं, श्लक्ष्ण सितं, सरूक् देवदूष्यं विभोः स्कन्ध देशे देवपतिः न्यधात्. ॥ ५ ॥

अर्थः—पत्ती पुण्यना सारसरखुं सूक्ष्म, अति श्वेत, अने चळकतुं देवदूष्य वस्त्र प्रभुना स्वभापर इद्रे धारण कर्तुं ॥ ५ ॥

जयां च वसुपूज्यं च सप्रश्रयमथ प्रभुः । आपृच्छयातुच्छवाष्पौघरुद्धदृष्टिं पटूक्तिभिः ॥ ३ ॥

फाल्गुने वारुणे धिष्णये पूर्वाह्नेऽथ कुहूतिथौ । स्वामी चतुर्थतपसा षड्भिर्मित्रशतैः सह ॥ ७ ॥

मूलादुन्मूलयामास पञ्चभिर्मुष्टिभिः कचान् । विषयक्षमारुहां दुःखफलदानामिवाङ्कुरान् ॥ ८ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६६॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६७॥

अन्वयः—अथ प्रभुः अतुच्छ बाष्प ओघ रुद्ध दृष्टिं जयां च वसुपूज्यं च सप्रश्रयं पटु उक्तिभिः आपृच्छच ॥ ६ ॥ अथ फाल्गु-
ने वारुणे धिष्ण्ये, पूर्वाह्ने कुहू तिथौ, चतुर्थ तपसा षड्भिः मित्रशतैः सह स्वामी, ॥ ७ ॥ दुःख फलदानां विषय क्षमारुहां अंकु-
रान् इव, कचान् पंचभिः मुष्टिभिः मूलात् उन्मूलयामास. ॥ ८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

अर्थः—पत्नी प्रभुए अति आंसुओना समूहथी रुंधाई गयेली आंखोवाळा जयामाता तथा वसुपूज्यराजानी नम्रतापूर्वक मिष्टवचनो-
थी रजा लेइने, ॥ ६ ॥ अने फागण मासमां वारुण नक्षत्रनो योग थये छते, आगले पोहोरे, अमावास्याने दिवसे, उपवासनो
तप करीने, छसो मित्रो सहित स्वामीए दु खरूपी फलो आपनारां विषयोरुशी वृक्षोना अंकुरासरखा केशोने पांच मुष्टिओवडे मू-
लमांथी उखेडी नाख्या. ॥ ८ ॥ त्रिभिर्विशेषकं ॥

सुधर्मेशः प्रभोः केशजालमालम्ब्य वाससा । चिक्षेप क्षीरजलधौ नीत्वा तीर्थत्वकारणम् ॥ ९ ॥

अन्वयः—सुधर्मेशः प्रभोः केश जालं वाससा आलम्ब्य, तीर्थत्व कारणं नीत्वा क्षीर जलधौ चिक्षेप. ॥ ९ ॥

अर्थः—पत्नी सुधर्मेन्द्रे प्रभुना केशोना समूहने वस्त्रमां लेइने तीर्थपणाना कारणने लीधे क्षीरसमुद्रमां नाख्या, ॥ ९ ॥

दृग्निमेषोन्मेषसदृक्तद्रमागमरंहसा । शक्रेण प्रतिषिद्धेऽथ तुमुले तनुशालिनाम् ॥ १० ॥

योगं समग्रसावद्यं प्रत्याख्यामीति गीतगीः । प्रपेदे चारुचारित्रं कृतसिद्धनमस्कृतिः ॥ ११ ॥ युग्मं ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६७॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६८॥

अन्वयः—अथ दृग् निमेष उन्मेष सदृक् तद् गमागम रंहसा शक्रेण तनुशालिनां तुमुले प्रतिषिद्धे, ॥ १० ॥ समग्र सावयं योगं प्रत्याख्यामि इति गीतगीः, कृत सिद्ध नमस्कृतिः (प्रभुः) चारु चारित्रं प्रपेदे, ॥ ११ ॥ युग्मं ॥

अर्थः—पट्टी आंख मीचवा उघाडवाजेटला त्यां जवा आववाना वेगवाळा इंद्रे प्राणीओनो कोलाहल निवारते छते, ॥१०॥ सघ-
ळा सावय योगोनां हुं पच्चख्खाण करुं छुं, एवुं वचन बोलीने, तथा सिद्ध भगवानने नमस्कार करीने प्रभुए मनोहर चारित्र
अंगीकार कर्युं, ॥ ११ ॥ युग्मं ॥

नारकैरपि लेभेऽर्हद्दीक्षणेन क्षणं सुखम् । व्यजनैकभ्रमिभुवा वायुनेव श्रमातुरैः ॥ १२ ॥

अन्वयः—व्यजन एक भ्रमि भुवा वायुना श्रम आतुरैः इव, अर्हत् दीक्षणेन क्षणं नारकैः अपि सुखं लेभे, ॥ १२ ॥

अर्थ—वींझणो हलाववाथी उत्पन्न थयेला वायुवडे जेम थाकेला मनुष्यो सुख पामे छे, तेम प्रभुनी दीक्षाथी, क्षणवारसुधी नारकी
ओए पण सुख प्राप्त कर्युं, ॥ १२ ॥

ज्ञानं जज्ञे नरक्षेत्रमनोद्रव्यप्रकाशकम् । मनःपर्यायमीशस्य सस्पर्धमिव दीक्षया ॥ १३ ॥

अन्वयः—दीक्षया सस्पर्ध इव ईशस्य नर क्षेत्र मनः द्रव्य प्रकाशक मनः पर्यायं ज्ञानं जज्ञे, ॥ १३ ॥

अर्थः—दीक्षानी साथे जाणे स्पर्धा करतुं होय नही! तेम प्रभुने (ते वखते) मनुष्यक्षेत्रनी अंदर रहेलां प्राणीओना मनोद्रव्यने
प्रकाशनारुं मनपर्धव ज्ञान प्राप्त थयुं, ॥ १३ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६८॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११६९॥

रचिताञ्जलयः शक्रादयः सुरवरास्ततः । आनम्य नाथं जगतामिति स्तुतिमतन्वत ॥ १४ ॥

अन्वयः—ततः रचित अंजलयः शक्र आदयः सुरवराः जगतां नाथं आनम्य इति स्तुतिं अतन्वत. ॥ १४ ॥

अर्थः—पछी जोडेला छे हाथजे ओए अवा इंद्र आदिक उत्तम देवो ते जगतना स्वामीने नमीने नीचेमुजब स्तुति करवा लाग्या.

जय लोकत्रयोनाथ जय लोकत्रयीगुरो । जय लोकत्रयीध्येय जय लोकत्रयीप्रिय ॥ १५ ॥

अन्वयः—(हे) लोक त्रयी नाथ! जय? (हे) लोक त्रयी गुरो? जय? (हे) लोक त्रयी ध्येय! जय? (हे) लोक त्रयी प्रिय! जय?

अर्थः—हे ! त्रणे लोकोना स्वामी तमो जय पामो? हे ! त्रणे लोकोना गुरु ! तमो जय पामो? हे ! त्रणे लोकोने ध्यान भरवा लायक ! तमो जय पामो? हे ! त्रणे लोकोना प्रिय ! तमो जय पामो? ॥ १५ ॥

पापपङ्कावलीमज्जन्तुजातोद्धृतिक्षमम् । मज्जन्तं कालजम्बाले धर्ममुद्धृतवान्भवान् ॥ १६ ॥

अन्वयः—पाप पंक आवली मज्जत् जंतु जात उद्धृति क्षमं, काल जंबाले मज्जंतं धर्म भवान् उद्धृतवान्. ॥ १६ ॥

अर्थः—पापो रूपी कादवनी श्रेणिमां डुबता सर्व प्राणीओनो उद्धार करवामां समर्थ, तथा आ (पडता) कालरूपी कादवमां डुबता धर्मनो आप उद्धार करनारा छो. ॥ १६ ॥

स्वामिनामपि यः स्वामी गुरुणामपि यो गुरुः । देवानामपि यो देवस्तस्मै तुभ्यं नमो नमः ॥ १७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११६९॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७०॥

अन्वयः—यः स्वामिनां अपि स्वामी, यः गुरुणां अपि गुरुः, यः देवानां अपि देवः, तस्मै तुभ्यं नमः नमः. ॥ १७ ॥
अर्थः—जे स्वामिओना पण स्वामी छो, जे गुरुओना पण गुरु छो, तथा जे देवोना पण देव छो, एवा ते आपप्रते नमस्कार
थाओ ? नमस्कार थाओ ? ॥ १७ ॥

स्मिताभिर्दृष्टिभिः स्वामिन्प्रसादामृतवृष्टिभिः । ज्वलद्भवदवज्वालादाहिनः पाहि पाहि नः ॥ १८ ॥

अन्वयः—(हे) स्वामिन् ! प्रसाद अमृतवृष्टिभिः स्मिताभिः दृष्टिभिः ज्वलत् भव दव ज्वाला दाहिनः नः पाहि ? पाहि ? ॥ १८ ॥
अर्थः—हे प्रभु ! कृपारूपी अमृतने वरसनारी, अने हसती एवी आपनी दृष्टिथी, संसाररूपी बळता दावानलनी ज्वालामां बळी
रहेला एवा जे अमो, तेओनुं रक्षण करो ? रक्षण करो ? ॥ १८ ॥

इति स्तुत्वा जगत्पूज्यं वासुपूज्यं सुरोत्तमाः । अम्बातातौ विभोर्लोकान्संबोध्य मुमुचुः पुरे ॥ १९ ॥

अन्वयः—इति जगत् पूज्यं वासुपूज्यं स्तुत्वा सुर उत्तमाः विभोः अंबा तातौ लोकान् संबोध्य पुरे मुमुचुः. ॥ १९ ॥
अर्थः—एरीते जगतने पूजनीक एवा ते श्रीवासुपूज्य प्रभुनी स्तुति करीने ते इन्द्रोए प्रभुना मातापिताने तथा लोकोने समजा-
वीने नगरमां मूकषा. ॥ १९ ॥

जन्माभिषेकवत्कलृप्तनन्दीश्वरवरोत्सवाः । प्रापुर्निजं निजं धाम तेऽथ स्वर्धामशेखराः ॥ २० ॥

अन्वयः—अथ ते स्वर्धाम शेखराः जन्म अभिषेकवत् कलृप्त नन्दीश्वर वर उत्सवाः निजं निजं धाम प्रापुः. ॥ २० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११७०॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७१॥

अर्थः—पत्नी ते इन्द्रो जन्माभिषेकनीपेठे नंदीश्वर द्वीपमां उत्तम महोत्सवो करीने पोतपोताने स्थानके गया. ॥ २० ॥

वर्त्मना दृष्टिपूतेनापरेऽहि परमेश्वरः । पुरं महापुरं नाम पारणाय प्रयातवान् ॥ २१ ॥

अन्वयः—अपरे अहि परमेश्वरः दृष्टि पूतेन वर्त्मना पारणाय महापुरं नाम पुरं प्रयातवान्. ॥ २१ ॥

अर्थः—पत्नी बीजे दिवसे प्रभु दृष्टिथी पवित्र थयेला मार्गबडे पारणुं करवामाटे महापुरनामना नगरमां पधार्या. ॥ २१ ॥

निभाल्य प्रभुमायान्तमुद्यन्तमिव भास्करम् । पौरास्तुमुलिनः प्रीत्या समुत्पेतुः खगा इव ॥ २२ ॥

अन्वयः—उद्यंतं भास्करं इव प्रभुं आयांतं निभाल्य प्रीत्या तुमुलिनः पौराः खगा इव समुत्पेतुः. ॥ २२ ॥

अर्थः—उगता सूर्यनीपेठे प्रभुने आवता जोइने आनंदथी कोलाहल करता नागरिको पक्षीओनीपेठे (त्यां) एकठा थवा लाग्या.

तद्विभाव्य च सानन्दः सुनन्दो मेदिनीपतिः । मुक्तच्छत्रपदत्राणस्त्वरमाणोऽभ्यगात्प्रभुम् ॥ २३ ॥

अन्वयः—च तत् विभाव्य स आनंदः सुनंदः मेदिनी पतिः मुक्त च्छत्र पद त्राणः त्वरमाणः प्रभुं अभ्यगात्. ॥ २३ ॥

अर्थः—पत्नी ते वृत्तांत जाणीने हर्षित थयेलो सुनंदनामनो राजा छत्र तथा पगरखां. तजीने उतावळथी प्रभु पासे आव्यो. ॥ २३ ॥

सुकृती सुकृतप्रभोधिस्नातः प्रभुनिभालनात् । केशान्सुरभयामास प्रभुपादाब्जमार्जनैः ॥ २४ ॥

अन्वयः—सुकृती, सुकृत प्रभुनिभालनात् अंभोधि स्नातः (सः) प्रभु पाद अब्ज मार्जनैः केशान् सुरभयामास. ॥ २४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११७१॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७२॥

अर्थः—पुण्यशाली, तथा प्रभुने जोइने जाणे पुण्यरूपी समुद्रमां न्हायेला ते राजाए तेमना चरणकमलोनं प्रमार्जन करीने (पोताना) केशोने सुगंधी कर्या. ॥ २४ ॥

तेनाथ कृतकृत्योऽस्मि धन्योऽस्मीति च वादिना । कारितः परमान्नेन पारणं परमेश्वरः ॥ २५ ॥

अन्वयः—अथ कृत कृत्यः अस्मि, धन्यः अस्मि, इति च वादिना तेन परम अन्नेन परमेश्वरः पारणं कारितः. ॥ २५ ॥

अर्थः—पछी हूं कृतार्थ थयो छुं, हूं धन्य छुं, एम बोलता एवा ते राजाए दूधपाकथी प्रभुने पारणं कराव्युं. ॥ २५ ॥

पाणिभ्यां पायसं स्वामी कलयन्निन्दुनिर्मलम् । अदर्शयत्सुनन्दाय कन्दं पुण्यतरोरिव ॥ २६ ॥

अन्वयः—इंदु निर्मलं पायसं पाणिभ्यां कलयन् स्वामी, पुण्य तरोः कंदं इव सुनन्दाय अदर्शयत्. ॥ २६ ॥

अर्थः—चंद्रसरखो निर्मल दूधपाक बन्ने हाथमां लेता प्रभुए पुण्यरूपी वृक्षनो जाणे कंद ते सुनंदराजाने देखाड्यो. ॥ २६ ॥

नेदुर्मेदुरसन्नादा दिवि दुन्दुभयस्तदा । सुनन्दामन्दपुण्याब्धिकल्लोलरवचारवः ॥ २७ ॥

अन्वयः—तदा सुनंद अमंद पुण्य अब्धि कल्लोल रव चारवः मेदुर सन्नादाः दुन्दुभयः दिवि नेदुः. ॥ २७ ॥

अर्थः—ते वखते ते सुनंद राजाना अति पुण्यरूपी महासागरना मोजांओना शब्दसरखी मनोहर अवाजवाळी दुंदुभिओ आकाशमां वागवा लागी. ॥ २७ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११७२॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७३॥

सुनन्दमन्दिरे रत्नवृष्टिः काप्यभवदिवः । तदुत्सवोच्छलत्स्वर्गिभ्रष्टभूषणभूरिव ॥ २८ ॥

अन्वयः—तत् उत्सव उच्छलत् स्वर्गि भ्रष्ट भूषण भूः इव, का अपि स्तन वृष्टिः सुनंद मंदिरे दिवः अभवत्. ॥ २८ ॥

अर्थः—ते महोत्सवमां उल्लासित थयेला देवोनां जाणे खरी गयेलां आभूषणोनी बनेली पृथ्वी होय नही ! एवी कोइक (आश्चर्यकारक) रत्नोनी वृष्टि ते सुनंदराजाना घरमां आकाशमांथी थइ. ॥ २८ ॥

पुष्पवृष्टिरभूद्रव्योम्नस्तं दातारं तदाद्भुतम् । अर्चितुं कल्पवृक्षाधिदैवतैरिव कल्पिता ॥ २९ ॥

अन्वयः—तदा तं अद्भुतं दातारं अर्चितुं इव कल्प वृक्ष अधिदैवतैः कल्पिता व्योम्नः पुष्पवृष्टिः अभूत्. ॥ २९ ॥

अर्थः—ते बरवते ते अद्भुत दातारने जाणे पूजवामाटे होय नही ! तेम कल्पवृक्षोना अधिष्टायक देवोए वरसावेली आकाशमांथी पुष्पोनी वृष्टि थइ. ॥ २९ ॥

सुनन्दकीर्तिधूतानां सुरद्रुकुसुमस्रजाम् । मकरन्दैरिव दिवो वृष्टिर्गन्धोदकैरभूत् ॥ ३० ॥

अन्वयः—सुनंद कीर्ति धूतानां सुरद्रु कुसुम स्रजां मकरंदैः इव गंधोदकैः दिवः वृष्टिः अभूत्. ॥ ३० ॥

अर्थः—ते सुनंदराजानी कीर्तिथी कंपित थयेलां कल्पवृक्षोना पुष्पोनी मालाओना जाणे मकरंद रसवडे होय नही ! तेम सुगंधी जलवडे आकाशमांथी वृष्टि थइ. ॥ ३० ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११७३॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७४॥

श्रीसुनन्दयशोवीचीवरचीवरसंचयः । शचीवरमुखैर्देवैरुत्क्षिप्तः खे चलाचलः ॥ ३१ ॥

अन्वयः—श्री सुनंद यशः वीची वर चीवर संचयः, शची वर मुखैः देवैः खे उत्क्षिप्तः चलाचलः. ॥ ३१ ॥

अर्थः—श्रीसुनंदराजाना यशना मोजांओसरखो उत्तम वस्त्रोनो समूह इन्द्रआदिक देवोए आकाशमां उछाळबाथी फरकवा लाग्यो.

इत्युत्सवेन महता मुनिर्विहितपारणः । जगाम काममन्यत्र भुवनत्रयनायकः ॥ ३२ ॥

अन्वयः—इति महता उत्सवेन विहित पारणः, भुवन त्रय नायकः मुनिः कामं अन्यत्र जगाम. ॥ ३२ ॥

अर्थः—ए रीते महान उत्सवथी करेलुं छे पारणुं जेमणे, तथा त्रणे जगतना नायक एवा ते प्रभु स्वेच्छाथी अन्य जगोए विहार करी गया. ॥ ३२ ॥

अमेयमहिमा मर्त्यैर्मैयमुल्लङ्घ्यतामिति । पारणोर्व्यां प्रभोर्भूपो रत्नपीठमकारयत् ॥ ३३ ॥

अन्वयः—अमेय महिमा इयं मर्त्यैः मा उल्लंघ्यतां, इति प्रभोः पारण उर्व्यां भूपः रत्नपीठं अकारयत्. ॥ ३३ ॥

अर्थः—अमाप महिमावाळी आ पृथ्वीनुं मनुष्यो उल्लंघन न करे तो ठीक, एम विचारीने प्रभुना ते पारणानी भूमिपर ते राजा-ए रत्नोनी पीठिका करावी. ॥ ३३ ॥

ते मित्रमुनयोऽन्यत्र स्वलब्ध्या कृतपारणाः । अनुजग्मुर्विभुं ब्रह्मव्रतं साधुगुणा यथा ॥ ३४ ॥

सान्वय

भाषांतर

॥११७४॥

વાસુપૂજ્ય

ચરિત્રં

॥૧૧૭૫॥

અન્વય:-બ્રહ્મવ્રતં યથા સાધુ ગુણાઃ, (તથા) તે મિત્ર મુનયઃ સ્વ લબ્ધ્યા અન્યત્ર કૃત પારણાઃ વિશ્વં અનુજગ્મુઃ. ॥ ૩૪ ॥

અર્થ:-બ્રહ્મચર્ય વ્રતની પાછલ જેમ સાધુના ગુણો જાય, તેમ તે મિત્રમુનિઓ પોતાની લબ્ધિથી અન્ય જગોણ પારણાં કરીને પ્રભુની પાછલ પાછલ જવા લાગ્યા. ॥ ૩૪ ॥

જિનેન્દ્રોઽપિ જયં કર્તુ કર્મારીણાં ક્ષમાચરઃ । વિજહારાસિધારાવત્તપસ્તીત્રં દધદ્ ભુવિ ॥ ૩૫ ॥

અન્વય:-ક્ષમા ચરઃ જિનેન્દ્રઃ અપિ કર્મ અરીણાં જયં કર્તુ, અસિ ધારાવત્ તીત્રં તપઃ દધત્ ભુવિ વિજહાર. ॥ ૩૫ ॥

અર્થ:-ક્ષમાયુક્ત આચારવાળા (પક્ષે પૃથ્વીપર વિચરનારા) તે જિનેશ્વર પ્રભુ પળ કર્મોરૂપી શત્રૂઓનો જય કરવામાટે સ્વદ્ગતી ધારા સરસો આકરો તપ કરતા થકા પૃથ્વીપર વિહાર કરવા લાગ્યા. ॥ ૩૫ ॥

॥ इति श्रीवासुपूज्यचरित्रे पंचमो भागः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥ आ ग्रंथ तेना आ भागना अन्वय
तथा गुजराती भाषांतर जामनगर निवासी पंडित श्रावक हीरालाल हंसराजे करी स्वपरना हितमाटे

પોતાના શ્રીજૈન ભાસ્કરોદય છાપખાનામાં છાપી પ્રસિદ્ધ કર્યોછે. ॥

समाप्तोऽयं पंचमो भागो गुरुश्रीमच्चारित्रविजय सुप्रसादात् ॥

સાન્વય

ભાષાંતર

॥૧૧૭૫॥

वासुपूज्य

चरित्रं

॥११७६॥

॥ अन्वय साथे गुजराती भाषांतरवाळा नवीन छपाता ग्रंथो. ॥

(कागळ नहिं वापरतां कार्ड उपर छापेला)

नीचेना ग्रंथो संस्कृत ज्ञान पंडितनी सहाय विना शीखवामाटे आशीर्वादरुप छे जेनी केटलीक
नकलोना ग्राहको अगाउथीज थयेला होवाथी नकलो जूज बालासमां छे.

(मूळ कर्ता वर्धमानसूरि)

सुमित्रा चरित्र

(मूळ कर्ता वर्धमानसूरि)

द्विपृष्ठवासुदेव चरित्र

”

विक्रम चरित्र

”

शुद्धमत्यादिचतुष्टय चरित्र

”

हंस चरित्र

”

सूरचंद्र चरित्र

”

नागील चरित्र

”

लक्ष्मीपुंज चरित्र

”

सिंह चरित्र

”

विद्यापति चरित्र

”

सुरसेन महासेन चरित्र

”

धर्म चरित्र

”

मित्रानंद चरित्र

”

केशरि चरित्र

”

रोहिणी चरित्र

”

मळबानुं ठेकाणुं—पंडित हीरालाल हंसराज—जामनगर.

सान्वय

भाषांतर

॥११७६॥

॥ इति श्रीवासुपूज्यचरित्रे पंचमो भागः समाप्तः ॥